Rodica Ojog-Braşoveanu

CUTIA CU NASTURI

-roman poliţist-

1994

Priveau consternaţi victima. După toate aparenţele, murise asfixiată. Sufocată, probabil, cu perna de alături

Oamenii păreau să nu priceapă. Izbucniră toţi deodată:

— Cum naiba?! Acum juma' de oră era bine mersi...

— De subit n-ai auzit?

— Nu fi cretin. Doar dacă nu-l cheamă pe vreunul din noi „Subit".

— E oribil... Cu noi alături, la câţiva metri.

Băieţelul scâncea speriat.

— Duceţi-l undeva pe ăsta micu'...

— Bine că a mierlit-o!

— Cenzurează-te! Începând de acum orice cuvânt imprudent ne poate costa.

— Oricum, s-a lucrat deştept!

— Cred... Cred că nu vă daţi seama de gravitatea cazului.

— Simt că-mi pierd minţile.

— Date fiind circumstanţele, înţelegeţi că toţi, fără excepţie suntem în aceeaşi găleată...

— Cu rahat!

— Lăsaţi şueta!

— Domnilor! Chemaţi Poliţia. Poate criminalul se plimbă pe afară

Rodica Ojog-Braşoveanu

CUTIA CU NASTURI

-roman poliţist-

1994

Priveau consternaţi victima. După toate aparenţele, murise asfixiată. Sufocată, probabil, cu perna de alături

Oamenii păreau să nu priceapă. Izbucniră toţi deodată:

— Cum naiba?! Acum juma' de oră era bine mersi...

— De subit *n-ai auzit?*

— Nu fi cretin. Doar dacă nu-l cheamă pe vreunul din noi „Subit".

— E oribil... Cu noi alături, la câţiva metri.

Băieţelul scâncea speriat.

— Duceţi-l undeva pe ăsta micu'...

— Bine că a mierlit-o!

— Cenzurează-te! Începând de acum orice cuvânt imprudent ne poate costa.

— Oricum, s-a lucrat deştept!

— Cred... Cred că nu vă daţi seama de gravitatea cazului.

— Simt că-mi pierd minţile.

— Date fiind circumstanţele, înţelegeţi că toţi, fără excepţie suntem în aceeaşi găleată...

— Cu rahat!

— Lăsaţi şueta!

— Domnilor! Chemaţi Poliţia. Poate criminalul se plimbă pe afară. Poţi paria pe mântuirea sufletului dumitale, că-i acilea, prezinte şi de faţă...

Din toate cele şapte declaraţii făcute Poliţiei, un fapt rezulta cu certitudine. În realitate drama începuse, cu exact două zile în urmă. Duminică la prânz.

Capitolul I

O MIE DE NASTURI

Recunoscu unghiile exagerat de lungi ale Gigetei care-i zgâriau discret uşa. Alteori, la fel de discret şi distins, bătea cu palma, ca doamnele din aristocraţia vechii Chine. Bătrânul Manole Paulian oftă imperceptibil. Nu-i plăcea să fie surprins. Peste masa mică, din lemn de lămâi, aşternuse o pătură. Pătura era verde, uni, pentru ca nasturii să se distingă. Sute de nasturi, de toate soiurile, de toate culorile pentru toate ocaziile, care se adunaseră timp de decenii într-o cutie de pantofi. Pe capac, se mai distingea în litere ronde, fluide, numele casei: „Raoul“. Raoul, faimosul cizmar de pe Calea Victoriei. „Cum, nu ştiţi? Sigur, dumneavoastră sunteţi tineri. Şi azi există un atelier de încălţăminte acolo. Vis-à-vis de Telefoane…“ Pantofii *Dandy* – chevrot alb cu boturi şi călcâie din lac havane – stârniseră dezaprobarea mătuşilor din Antim, manifestată ca totdeauna sobru: o privire scurtă destinată obiectului infamant, o sprânceană ridicată (stânga la Marie, dreapta la Cuţa), apoi zâmbet creţ la care participa doar partea inferioară a obrazului.

„Eşti gentil, Manolache, că ai venit să ne vezi! Ce mai face Virginica, draga de ea?…“

Glasuri blânde, melodioase, „acordate“ în pensioanele anilor 1890… „Şi glasurile se schimbă, în funcţie de epocă“, observă bătrânul uimit de propria constatare. Chestiunea nu-i trecuse niciodată prin minte.

Gigeta cuprinse dintr-o privire întreaga încăpere. Un zâmbet insesizabil, ca un foşnet de umbre, alteră pentru o fracţiune de secundă solemnitatea obrazului prea pictat.

— Bună dimineaţa, Coco. Ce faci?

Indică uşor din bărbie masa invadată de nasturi. Manole Paulian se foi nelaîndemână.

— Puţină ordine. Tre… Trebuia de mult s-o fac, dar ştiţi cum se întâmplă, Amânăm totdeauna chestiunile dezagreabile.

Gigeta îşi aruncă o privire în oglinda din spatele bătrânului. Declară absentă:

— Păcat. E o zi minunată. Astea-s cazne pe care le rezolvi de obicei iarna… Serile, acelea oribile care nu se mai isprăvesc… De ce nu faci o plimbare?

— Cred că ai dreptate… Să văd mai târziu.

Gigeta, convinsă că bătrânul nu se va mişca din casă, dar ăsta era el, nu contrazicea pe nimeni şi niciodată, în fond un tip chic, care nu deranja, ridică din umeri. Tot abia schiţat, cu economia de gesturi care o caracteriza.

— Cum crezi… Noi ne întoarcem pe seară. Dacă sună Dinuleştii, spune-le să revină în jur de 8… *Bon amusement*… Crişan!… Te rog, e târziu.

Crişan, un băieţaş slăbuţ cu ochi iscoditori, opintea s-o clintească pe maică-sa din prag. Ţâşni pe lângă şoldul puternic şi se opri în mijlocul încăperii. În poziţie de drepţi, înclină brusc capul – mostră de salut în mediile diplomatice de dinainte de război. Mişcarea şi textul, aparţinând unui amic de al casei, fost diplomat, îi plăcuseră.

Rosti cu voce îngroşată:

— *Mes hommages.*

Respectând scenariul, bătrânul se ridică şi-i strânse solemn, bărbăteşte, mâna.

Era ritualul de fiecare dimineaţă. Avea 10 ani şi îşi adora bunicul. Ei doi se înţelegeau de minune. De maică-sa se teme iar pe Dinu Paulian, tatăl îl trata încă de pe acum ca

pe un simplu colocatar, un figurant. Oricum, distribuţia a doua.

Manole Paulian îi urmări de la fereastra deschisă. Într-adevăr, era o zi splendidă, radioasă ca în tablourile academice: norişori diafani, alunecând ca nişte lebede pe cerul de un albastru intens, încă netopit de arşiţă, gâze motorizate, zbârnâind frenetic, liliac înflorit. Vremea liliacului, pentru bătrânul Manole, totdeauna ameţitoare. Primăvara primăverii… Perdeaua fină, stârnită de adierile grădinii, îi mângâia obrazul.

În stradă, Dinu Paulian meşterea ceva la motorul BMW-ului. Era prima lui maşină, la aproape 40 de ani, chilipir achiziţionat de la nemţi, în primele luni de după Revoluţie. Primul automobil al bătrânului Paulian fusese un „Dodge“ puternic, decapotabil. Şi avea doar 19 ani. Dar bineînţeles, aceasta se petrecuse înainte de război.

Crişan, zburdând ca un ied în jurul maşinii, îl enerva pe taică-său şi îşi flutura mereu mâna a rămas bun, ca în gară, către bătrân. Îi părea rău că-l lasă acasă, dar Gigeta, încă de la începutul căsătoriei, fusese categorică.

„Nu se amestecă generaţiile. Coco e desigur un «adorabil *vieux monsieur*» dar prietenii noştri s-ar simţi stânjeniţi şi nici el nu ar fi mai mulţumit.“

De regulă, îşi petreceau duminicile la Snagov, unde un prieten de al lui Dinu avea o vilă. Petrecere – un fel de a vorbi – înot, puţin pescuit, canastă, iar Gigeta înşurubată într-un fotoliu de răchită, se odihnea sub un nuc. Se odihnea. Era veşnic obosită.

— De parcă ar fi singura femeie din România care lucrează, comenta în surdină, adică doar către frate-său, Virginia. Singura care are serviciu şi familie.

— Există şi construcţii mai debile, o scuza Manole, mereu conciliant.

— Şi în primul rând, bărbaţi netoţi.

„Dar Virginia a fost totdeauna o bătăioasă“, zâmbi în gând bătrânul. Se uita la Gigeta care aşeza cu un aer

princiar, din vârful degetelor, o sacoşă de plastic în port-bagaj.

La Snagov, conform unei convenţii iniţiale şi tristului sistem al contribuţiilor de la petrecerile săracilor, „se mânca din traistă“. Cucoanele aduceau în general sufertaşe cu mâncare gătită, dulciuri de casă, mici surprize de rafinament culinar. Gigeta respingea superior ideea. Participarea lor la mesele comune se concretiza în conserve, mezeluri, alcool.

Nu exista duminică să nu strâmbe din nas:

„E degradant să vii cu merindea în plasă.“

Dinu, care o cunoştea, surâdea angelic:

„De acord cu tine, iubito. Hai să mâncăm la cârciumă. Plouă cu stabilimente la Snagov.“

Camuflându-şi zgârcenia, Gigeta se strâmba cu ifose:

— E o lume îngrozitor de vulgară şi nici nu putem face notă discordantă…

— Vezi! exclama Dinu, şi nevastă-sa nu ştia niciodată dacă nu cumva o persiflează, iar ai dreptate. Asta-i situaţia!

Bătrânul Manole îşi zise că în locul ei nu s-ar simţi tocmai la îndemână şi, în orice caz, ar trăi un permanent sentiment de nesiguranţă. Dar nimic nu era mai departe de Gigeta decât o asemenea stare de spirit. Dimpotrivă, certitudinea propriei desăvârşiri o pecetluise cu un aer de aroganţă permanentă, nu ţi-o puteai închipui cu bărbia în piept. Chiar şi acum, aşteptând cu o mână în şold „să plecăm odată, pentru Dumnezeu! chestiile astea se puteau face şi aseară”, scruta vârful copacilor deja obosită şi aprioric plictisită. Simţea adierile uşoare ale dimineţii de primăvară unduindu-i faldurile rochiei de mătase naturală, desenându-i fără menajamente – dar asta n-o mai ştia – şoldurile late, lipsite de graţie.

„Dumnezeule mare se sperie bătrânul. Soie naturelle şi escarpeni în excursie la iarbă verde.“ Şi se gândi înfiorat la privirile cu miez şi comentariile celorlalte cucoane venite în blugi şi încălţate cu adidaşi.

„Ăsta-i stilul meu“, reteza scurt Gigeta orice aluzie pe temă. Capul îl avea însă frumuşel, cu caractere accentuat mongoloide. Ochii exotici, bine traşi spre tâmplă, cu gene scurte şi dese erau într-adevăr splendizi. Deranjau gingiile, evidente, (din fericire, Gigeta râdea rar) şi mai cu seamă machiajul gras din primele ore ale dimineţii.

„Ar trebui să-i atragă cineva atenţia, perora Virginia, indignată. Arată ca o mască. Nici curtezanele nu se vopsesc în halul ăsta! E pur şi simplu un scandal.“

Frate-său surâdea maliţios:

„Sugerează-i-o tu…“

Virginia sărea doi paşi înapoi:

„Eu? Tu trebuie s-o faci, în calitate de socru. Şi în primul rând Dinu, bărbatu-său.“

„Bănuiesc, surâdea blând bătrânul, că nici unul din noi nu are curajul necesar pentru a lua asemenea iniţiativă.“

„Sunteţi ridicoli.“

„Ridicoli!“ Manole Paulian ridica din umeri. Ajunsese de mult la concluzia că în viaţă, important nu este să întruneşti sufragii, ci, în primul rând, să te simţi tu bine. A fi pe placul tuturor, a te strădui în acest sens presupune eforturi continue şi desigur incomode. La urma urmei, dacă Gigeta e fericită cu circa 50 grame de fond de ten, zilnic, gene năclăite de rimel şi ruj peste tot unde încape, treaba ei. Cei mai mulţi oameni umblă toată viaţa după fericire, fără să ştie măcar cum arată.

— La revedere, Coco!

Crişan cu şepcuţa de jocheu pusă cu cozorocul *la-ceafă* – era de bon ton între puştii din cartier – îi făcea bezele. Dinu duse arătătorul la tâmplă, ceea ce însemna „ura bătrâne, te-am salutat“ şi puse în funcţiune motorul. Imperial, Gigeta îşi flutură economic degetele înmănuşate. Expresia obişnuită de nemulţumire, se transformase acum în grimasă.

„Sărăcuţa de ea, oftă Manole, dezlipindu-se de fereastră. Nu e niciodată bine dispusă… Sau măcar mulţumită…“

Mai mult, avea impresia că permanenta bună umoare a lui Dinu, congenital *je m'en fiche*-ist şi *plaisirist* o irita, o ofensă adusă personal. Un fel de „eu le sufăr adânc şi tu îţi permiţi să fi vesel ca un cintezoi, mie mi-ar fi jenă…"

— Dar ce dracu', le suferi non-stop? cutezase o dată Dinu.

Reacţia şi sancţiunile Gigetei fuseră însă atât de categorice, încât incidente asemănătoare nu se mai întâmplaseră niciodată. Dinu se grăbea cu avalanşă de fraze să-i dea dreptate şi aparent, nu-i ieşea din cuvânt, dar în sinea lui presupunea bătrânul, râdea sardonic. Nevastă-sa trebuie să fie constituit pentru el un veşnic motiv de amuzament. Altfel, desigur n-ar fi suportat-o.

Bătrânul îşi ridică ochii spre pendulă. Era trecut bine de zece. Decise scurt că n-avea să iasă din casă. Nu mânca în familie, decât la sărbătorile mari. Detesta ideea de a deranja, roşea la gândul unor eventuale discuţii asupra unei contribuţii necorespunzătoare, nu voia să asiste la împărţirea diferenţiată a bucatelor „pieptul pentru Crişan, nu-i plac copanele, eu cred că am să mă mulţumesc cu o aripioară, etc.…" Bineînţeles spălatul vaselor, i-ar fi căzut firesc în sarcină. Gigeta îşi menaja mâinile, iar Dinu, absent, fără vocaţii domestice, neglija problemele de gospodărie. O femeie din vecini venea săptămânal „să rânească la Paulieni". Vase murdare de două-trei zile o aşteptau deasupra şi dedesubtul chiuvetei, oalele îmbâcsite trebuia ţinute într-o baie de detergent câteva ore pentru a le curăţa de crustă şi grăsime veche. „Spui drept, comenta Anişoara, botezată de Gigeta – *servanta* – cu bărbatu-său n-aş mânca nici tăiată moartă din blidele lor."

În timpul săptămânii, Manole dejuna la un lacto-bar din apropiere, iar duminica – regulă – era invitatul Virginiei.

Telefonul lansă un apel şi Paulian ridică receptorul. Da, era chiar Virginia.

— Tocmai mă pregăteam să te sun.

— S-a întâmplat ceva?

Virginiei, prăpăstioasă de fel, îi era suficientă o simplă respiraţie mai puţin obişnuită ca să intre în panică.

— Nimic, absolut nimic. Voiam să te anunţ că azi nu vin la tine… Te rog să mă ierţi.

— Manole!

Vorbea în general foarte tare şi bătrânul depărtă pâlnia.

— …de mine nu trebuie să te ascunzi… Ştii că am presimţirile mele… L-am visat pe Titi… Rău de tot… Spune-mi ce s-a întâmplat…

— Dar, Virgi, jur că nu s-a întâmplat nimic.

— … băiatul? E ceva cu Dinu?

— Se simt foarte bine şi probabil acum au ajuns la Snagov.

— Înseamnă că e ceva cu tine.

— Nimic, doar ca am chef să rămân acasă.

— Nu te cred. De ce nu m-ai avertizat de ieri?…

Bătrânul o întrerupse…

— Ieri nu ştiam că azi nu voi avea chef de vizită.

— …Să nu mă pregătesc, să nu mă agit degeaba.

Manole Paulian râse încetişor. Pregătirile şi agitaţia Virginiei!… Nu gătise propriu-zis niciodată, ea şi cu bărbatu-său, Titi, fuseseră campionii unei căsnicii care durase 54 de ani, practicând minimul de gospodărie posibil. Mâncau pe apucate, prin expressuri şi lacto-baruri, consumau intens brânzeturi şi mezeluri, prăjituri de cofetărie. A pregăti dejunul de duminică, însemna pentru Virginia o tigaie de cartofi prăjiţi pe un reşou electric, şniţele semipreparate de la „Unic“ şi fabricarea a 20 de papanaşi, realmente reuşiţi. Era tot ce ştia să facă, în afară de macaroane, ouă şi fiind o hemeopată convinsă, puzderie de tizane complicate cărora le spune cocktailuri.

— Eu cred că-mi ascunzi ceva… Am să mă reped până la voi.

— Te rog foarte mult să nu te deranjezi.

De circa zece ani, Virginia, din pricina unor deformaţii reumatice dureroase (la degetele picioarelor), se deplasa

greu, şchiopătând şi nu purta decât pantofi de pânză. Aceleaşi necazuri le avusese la bătrâneţe şi mama lor, Coana Agepsina. Manole o avea dinaintea ochilor, siluetă ovală în mătase neagră, rezemată în baston, legănându-se anevoie pe picioarele încovoiate de vârstă. Virginia păşea azi la fel, ca o raţă; menajându-şi piciorul stâng, se lăsa cu toată greutatea pe dreptul, într-un balans dezechilibrat.

— Spui că-s la Snagov, reluă Virginia.

— Da dragă. Exact ca în fiecare duminică.

— Tu de ce nu te-ai dus? N-avea ce să-ţi strice o plimbare în aer liber.

Bătrânul surâse. Îi explică plin de răbdare, ceea ce îi explica de ani de zile, cel puţin o dată pe săptămână. E un om în vârstă, tinerii au viaţa lor, preocupările lor, gusturile şi glumele lor. Nu s-ar simţi nici el bine iar pe ceilalţi sigur i-ar incomoda.

— Cum de nu înţelegi atâta lucra, Virgi? Ţii minte când veneau la noi Tante Marie şi Tuşa Cuţa? Furai gramofonul din salon şi te ascundeai tocmai în fundul grădinii. Lui maman îi pleznea obrazul de ruşine.

Virginia surâse. Îi plăcea să i se amintească de năzbâtiile tinereţii. În adolescenţă şi chiar mai târziu, fusese considerată o drăcoaică plină de temperament şi, pentru epoca aceea, probabil că era.

Când închise telefonul, Paulian respiră adânc. În sfârşit, linişte! Nu pentru multă vreme. Sub pretextul că şi-a amintit ceva foarte important, sau că a avut un vis extraordinar, soră-sa va mai da vreo trei-patru telefoane:

— „E acasă?… Tinerii s-au întors?… Cum se simte Crişan?“

În bucătărie, Manole îşi umplu un pahar cu lapte. Dintr-o veche cutie de ceai – tablă portocalie cu gheişe, şi peisaje nipone – scoase câţiva biscuiţi şi aduse tava în odaia lui. Era gustarea de ora 11, dar presimţea că-i va ţine loc şi de prânz. Avea provizii personale în cămară – Gigeta îi cedase

cele două rafturi din dreapta ferestrei – dar n-avea chef să *cuisineze*.

„Am să iau ceva mai substanţial, pe la 6, înainte de a veni ei…“

Se aşează în faţa biroului şi îşi trecu degetele greblă prin puzderia de nasturi. Bumbii răscoliţi emiseră sunete – impresii, *amintiri* acustice pe care bătrânul le înregistră cu nostalgie.

…Scârţâitul cizmelor de lac ale tatei pe prundişul aleii principale de la conac… Trecuseră aproape 70 de ani de când nu auzise paşii aceia inconfundabili… ticăitul micului orologiu din dormitorul Coanei Agepsina… zahărul tos aruncat cu pumnul de Ţaţa Aretia peste tava cu alivenci fierbinţi… zăngănitul brăţărilor pe braţul palid al Luminiţei în seara logodnei lor… Tic-tac-ul pendulei din cancelarie când, împreună cu Costin – coleg de bancă şi prieten aşteptau încremeniţi pedeapsa directorului… La ora de muzică închiseseră o pisică în pupitrul catedrei. Profesorul – maestru cum i se spunea pe atunci – se învineţise de frică…

Bătrânul Manole mângâie cu degete nesigure un nasture din metal auriu. Pe pântecele rotofei, strălucea simbol clasic, ancora între bucle de frânghie… Costumaşul marinar! El şi Costin se îmbrăcau la fel. Îi deosebea doar „pavilionul“. Costin era „în marinar danez“; Coana Agepsina preferase pentru feciorul său uniforma flotei celei de-a III-a Republici Franceze: un pompon roşu aprindea un mac în vârful beretei albe.

— Ce mult e de-atunci, şopti Paulian. Costin… Ce copil adorabil!

Şi azi, după atâta vreme nu-şi putea închipui că băieţaşul acela subţirel, numai râs, lumină şi *perpetuum-mobile* cum îi spuneau colegii, va deveni peste ani un uriaş, un Gargantua pleşuv cu ceafa învăpăiată şi probleme de gută.

A murit la Paris, în ’87, explică Manole Paulian, unui interlocutor imaginar, fără să-şi fi revăzut ţara… Patruzeci

de ani de exil… Ciudat… Foarte ciudat…

Răsfira absent grămada de nasturi – de toate culorile, din os, cristal, baga, ebonită şi sidef, bumbi perlă sau strass, meşteriţi din fir de aur ori păr de cal, din pâine presată – mizeria postbelică – sau lemn şi iar butoni fastuoşi, importanţi, opulenţi despre care nu-şi amintea să-i fi văzut vreodată pe veşmintele celor din jur. Cei din jur, surâse Paulian, care existaseră acum şaizeci sau şaptezeci de ani… Era un pic mai răsărit decât genunchiul lui Papà, conu Iorgu Paulian, iar costumul tirolez îi venea cam larg. Uite, năsturaşul ăsta cu edelweiss e de la hăinuţa din piele de drac… Ăsta-i a lu’ Tuşa Cuţa… Îl purta la manteluţa cu jeuri. Chipul bătrânei se suprapuse pe suprafaţa nasturelui din cristal negru, atât de minuţios încrustat încât sclipea ca o piatră preţioasă.

Cele mai vechi amintiri datau de pe vremea costumaşului tirolez. Avea 4 sau 5 ani… Tuşa Cuţa, mulţi… 60 sau 70… Poate 100. Pentru Manolică, băieţaşul de atunci, oricum bătrână cât lumea. Bătrâneţea ei îl fascina ca o poveste înfricoşătoare cu zmei, căpcăuni şi copii rătăciţi în pădure. Se simţea înspăimântat, dar în acelaşi timp era peste puterile lui să n-o privească, să închidă ochii sau să se uite în altă parte. La masă… Totdeauna în chioşcul din grădină, pentru că Tanti Cuţa „nu păşea decât pe iarbă verde“ de cum da bruma şi până la zambilele lui Prier, nu-şi mai părăsea „căsuţa şi zidurile ei“. La masă, Manolică, captivat de fenomenele senectuţii, concentrate într-o singură făptură, uita să mănânce iar pe chip i se aşternea o expresie de stupoare.

„Copilul acesta mă îngrijorează“, se confensa în iatac coana Agepsina către bărbată-său…

Vorbea cu spatele întors, în vreme ce conu Iorgu îşi rânduia plasa de somn peste mustăţile, „în ghidon de bicicletă“. În oglinda cu două voluri, vedea spinarea grasă a consoartei însemnată de urmele şiretului de la corset, umerii pufoşi (celebră carnaţia marmoreană a Coanei

Agepsina în târg!) ceafa moale, de culoarea mierii pe care se bârligau câţiva zulufi.

— Ce ai cu băiatul?

— Tu nu eşti atent… Dar uneori, să bagi de seamă mai cu seamă la dejun, capătă un aer cu totul imbecil. Ieri mânca supa cu furculiţa, azi dimineaţă, în loc de ou şi-a pus miere în cocotieră. Se tot zgâieşte de parcă ar vedea cine ştie ce minunăţie.

— Năzdrăvănii de copil, mormăia absent conu’ Iorgu. Nu lua aminte matale la câte cele….

Cucoana sărea arsă:

— Aşa le micşorezi dumneata pe toate! Mai alaltăieri… chiar aşa! vineri, că dejuna la noi şi alde vară-ta, Cuţa… Dă-mi te rog, vazelina de pe gheridon, mersi… Aşa… Numa’ ce terminăm masa şi văz că Manolică rămâne, tot aşa holbat, cu ochii la Cuţa… Zic, „hai puişor, du-te la culcare…“

— Da, şi?

Conu’ Iorgu deschise ziarul şi îşi potrivi pince-nez-ul mai spre vârful nasului.

— Cum şi? Am încremenit de spaimă.

— De ce, frate?

— Auzi, ce-mi spune: „Ce de-a greieruşi mămuţă! Tare, tare mulţi… Şi ce ar mai vrea bieţii să se sloboadă…“ Ei, pofteşte şi răspunde-mi dumneata, unde a rostuit el de greieri, acum, înainte de Sfintele Paşte? Şi de unde să se sloboadă, Doamne iartă-mă!

„Biata Tuşa Cuţa! surâse celor zile Manole Paulian. Fusese cândva o femeie voinică iar vrăjmăşia anilor ori cine ştie ce beteşuguri ale vârstei, îi măcinaseră vlaga. Îi atârnau pieile, chiar şi mai jos de coate, cea mai mică mişcare era însoţită de tremurici, ziceai că întreaga făptură îi doar piftie neînchegată. Fremătau jeurile pentru care dovedea credincioasă slăbiciune, îi fremătau cărnurile, mai că zăngăneau. Da’ cel mai vârtos clămpăneau gâtul şi guşa, mai cu seamă când se ospăta. Acolo era încredinţat băieţaşul că ţopăie puzderie de greieruşi ce opintesc să iasă

la soare. De ce greieruşi? Pentru că bătrâna avea o respiraţie ţârâită în care lui Manolică i se părea că desluşeşte graiul zurbagiilor nopţilor de vară.

Tot la Tuşa Cuţa văzuse prima oara Manolache, băieţel de cinci ani, în cămăşuţă de borangic până la genunchi şi cu bucle – îi era teamă de frizer – cum arăta o proteză dentară.

Reflex, bătrânul Paulian îşi plimbă limba peste coviltirul din acrilat roz, de pe cerul gurii…

Simţea concret, acum, după şaptezeci de ani, parfumul – culori, sunete, arome, nuanţe şi sclipit, tresăriri de aducere aminte – acelei după amieze de iunie. Răpuşi de masa îmbelşugată şi de căldură, cei din casă îşi făceau siesta, întreg conacul odihnea. Curtea era pustie, slugile, asemeni stăpânilor căutau răcoarea, fie în odăiţele lor – întreaga aripă din spatele bucătăriei de vară – fie în livadă, sub umbra dulce a nucilor. Singura trează se afla Aretia „jandar peste cuhnii“, cum îi zicea Conu’ Iorgu şi care născocea mereu un *ce* de trebăluit.

„Mâinile mi-s robace, se fălea dânsa, aşa m-a greşit mamaia, de nu îndură trândăvia.“

Truda necontenită îi îngăduia să-şi salte nasul peste toate ţestele de slugă de la curte şi a-i măsura cu răpunător dispreţ. Doar că nimeni n-o lua în seamă, toţi cunoscându-i beteşugul. Mâncărimi aprige cărora nici o alifie, nici un descânt, nici o babă nu-i veniseră de hac, o căzneau cumplit pe zăpuşeală de cuptor – că era vorba de arşiţa sobei ori vipia lui iulie – o dată ce se aşternea la somn. Asemeni lui Marat, răzvrătitul de la 1789 ori Alexandre Dumas, jupâni pe care nu-i cunoştea şi nici nu se necăjea întru aceasta – Baba Aretia nu cunoştea alinare decât scufundată în vrană cu apă de baltă. În asemenea cadă întocmită ca o bărcuţă cu fundul drept, dormea de cu primăvară şi până se desprindea de ram frunza ruginie.

Manolică, din cine ştie ce pricină, fără somn se strecurase hoţeşte în odaie – dintre toţi, Virgi avea urechea cea mai ascuţită, dormea însă dusă în pătuţul alăturat cu un

deget în gură – şi începu să colinde încăperile cu sentimentul că se află într-o expediţie. De altfel, casa pustie, fără mămuţa, papà, unchi, mătuşi, Virgi, câinii şi liota de slugi care forfoteau la tot pasul îi făcea impresia unui meleag necunoscut. O uşă întredeschisă îi aţâţă curiozitate. Era una din odăile de oaspeţi, folosită de Tuşa Cuţa când ostenită de dejun, se repauza vreme de două ceasuri la văru-său Iorgu; mai apoi, după cină, Gheorghe vezitiul o purta spre casele dumneaei, din capătul târgului. Manolică vârâse întâi un ochi, după aceea capul, apoi, fără a mai ţine seama la buna cuviinţă, intrase de-a binelea.

În mintea bătrânului, stăruiau şi azi toate amănuntele – obiect sau impresie – ca întru-un clişeu fotografic. Fereastra deschisă, dar cu transperantele trase ocrotind răcoarea şi clarobscurul din cameră, perdele umflate de adierile grădinii, chilimul de culoarea Bordeaux-ului pe care-l consuma papà la friptură, oala de noapte din porţelan alb cu trandafiri verzui, care se vedea în gheridonul întredeschis, paravanul de mătase brodat cu pagode. În patul cu baldachin de rips roşu, dormea cu mâinile încrucişate pe piept, ca într-o rugăciune sau taman pornită pe drumul cel din urmă, Tuşa Cuţa. Manolache se apropiase tremurând de frică, dar convins că va asista la un eveniment extraordinar. Parcă trudit de toţi dracii, grumajii bătrânei se zbuciumau cumplit, în vreme ce gura deschisă căsca un hău negru prin care se alungau zgomote înfricoşate.

„Greieruşii care opintesc la lumină, gândi Manolache. Iacă, asta-i borta prin care s-or slobozi…“

Aşteptase clipe, poate minute, îşi zise bătrânul, pândindu-le izbăvirea din temniţă. Ochii îi alunecaseră întâmplător pe măsuţa turcească – sofraua – din aramă bătută de lângă crivat. O chisea cu şerbet de lămâie şi carafa cu apă aşteptau deşteptarea bătrânei. Într-un pahar alăturea, desluşise însă ceva ciudat. Parcă mărgele. Manolache se apropie şi dintr-o dată simţise că inima face o tumbă.

Zăpăcit de spaimă, ieşise săgeată din odaie, alergase ca un bezmetic, zbuciumând liniştea cu ţipete şi uşi trântite şi uitând de oprelişte sfântă, năvălise vijelie în iatacul părinţilor.

„Mămuţă! mămuţă! Am văzut dinţi fără om!“

Telefonul sună din nou. Bătrânul tresari şi aruncă spre aparat o privire iritată. „Precis e iar Virginia. Nu mai răspund.“ De-acum avea să se încăpăţâneze; va încerca din sfert în sfert de ceas imaginând diverse situaţii, catastrofe sau cel puţin în bernă, va alerta rudele, câte au mai rămas, prieteni, vecini. Nu era un sadic. Dimpotrivă, o menaja pe cât posibil şi, în general, era singurul care o suporta, străduindu-se să-şi amintească de fiece dată că prea bunele intenţii făceau din Virginia o femeie imposibilă.

Pe bărbatu-său îl pisase cu tenacitate vreme de cincizeci de ani. Însă individul se dovedise a fi de fier. Îşi vedea de treabă liniştit, ignorând fondul sonor aşa cum alţii citesc ziarul cu aparatul de radio deschis. Pe la 60 de ani acuzase o surzenie inexistentă, fără să rezolve însă mare lucru. Casa se umpluse de bileţele. „Du-te… Nu uita să… Trebuie… Cheamă-l pe… Treci pe la… De ce nu ai…“ iar Virginia tot vorbea singură.

Manole Paulian râse încetişor. Titi fusese un bărbat chipeş, o variantă capşistă şi cu monoclu lui Humphrey Bogart, dar nu prea isteţ. Semăna de fapt cu alte mii de ofiţeri de cavalerie din generaţia lui, făţoşi, pintenaţi, cu piept bombat şi succes imposibil la cucoane. În societate însă făcea figură bună ca orice charismatic – alt termen al postrevoluţiei – iar politeţea desăvârşită şi buna educaţie, acel *savoir faire* propriu clasei din care făcea parte, îl scutea de gafe. Virginiei însă, ageră, spontană, cu inteligenţă care sărea locurile comune nu-i izbutise şi nici nu încercase să-i ţină piept.

Apropie de ochi un bumb metalic de culoare kaki. Pe spate avea o urechiuşă mare prin care ai fi putut petrece o

sfoară,

„E de la tunica lui Titi, îşi aminti Paulian. Cum o fi ajuns la noi?…“ El, Manole, nu făcuse războiul. Din cauza platfusului, fusese reformat.

Dintr-o dată, îl fulgeră un gând neaşteptat. Pe buze şi în ochi îi tremura un surâs nesigur parcă mirat: aici, pe masă, în faţa lui, se îngrămădeau nu cioburi de os, sticlă sau celuloid ci destine, existenţe uitate, fărâme de defuncte primăveri, irepetabile răsărituri de soare sau un clar de lună unic, un bal de neuitat, doliu nemeritate ori izbăvitoare, secunde de copleşitoare fericire; fericirea aceea care-ţi taie respiraţia, infidelă şi fără adresă, veşnic „flotantă“, îi trecu prin minte bătrânului, volubilă şi capricioasă, totdeauna fragilă, îngrozitor de fragilă.

„De infarct, mormăi nedesluşit Paulian. Aşa moare fericirea. Stop cardiac… Cel puţin aşa a fost pentru generaţia mea… Nu cu pipeta… Cu barosul… Pac! şi s-a stins. La Yalta sau poate mai demult. Când s-a fost gândit lumea…“

Manole Paulian se ridică anevoie şi se îndreaptă spre baie. Prostata devenea tot mai obositoare. Dar îi era teamă de spital. Nu fusese niciodată internat.

Mintea îi era însă acum la altele.

— Dacă stai să reflectezi… Surâse propriei imagini din oglindă. Hotărât azi sunt pus pe filosofeală… Câtă viaţă încape într-o singură cutie de pantofi!

* * *

Trântită pe un pled, în blugi, o cămaşă largă din pânză topită, espadrile arcănite pe un singur deget şi cu pleoapele încreţite din pricina soarelui puternic, Nina Diamandescu n-o slăbea din privire. Pe buze îi flutura un surâs fără nuanţe şi dacă Gigeta s-ar fi ostenit să-i acorde un minimum de atenţie – dar n-o făcea cu nimeni, copleşită de propria-i

superioritate şi încredinţată de mediocrul, lipsa de importanţă a celor din jur – şi-ar fi dat seama că, în sinea ei, Nina se amuză copios.

În realitate motivul esenţial pentru care soţii Diamandescu întreţineau relaţii destul de strânse cu Paulienii era tocmai acest permanent climat de ilaritate, acest râs continuu pe care Gigeta îl provoca fără cel mai mic efort. Aerele, aspectul fizic, vestimentaţia, arogantul şi siguranţa suverană a insului ce se consideră unic, constituiau pentru Nina un spectacol de care nu se sătura niciodată.

„În materie de ridicol, îi spunea lui bărbatu-său, Gigeta e inepuizabilă. Presupun că Dinu se distrează cât e ziua de mare.“

Gioni Diamandescu era mai sceptic.

„Ştii… Nu toată lumea e Stan şi Bran. Şi chiar aşa fiind, nu poţi să-ţi petreci toată viaţa la cinema. Cred că bătrânul Paulian are dreptate. A scăpat o odată, fără să-şi dea seama: „Dinu nu şi-a jucat încă ultima carte…“

Nina îl privise cu inima strânsă. Dar oare el, Gioni, şi-o jucase? De şapte ani, de când se căsătoriseră, în urma unei politici de cucerire ştiinţifică şi sistematică, îi era teamă că-l pierde.

Dinspre lac se auzea râsul celor doi bărbaţi, chiotele lui Crişan, zgomotul apei bălăcite. Nina îi vedea printre ramurile unduios nestatornice ale sălciilor. Mingea uriaşă din felii de plastic albe şi roşii se ivea capricios ici şi colo deasupra capetelor, printre crengile copacilor sau rostogolindu-se pe lângă tufişuri. Nina zâmbi matern; păreau trei şcolari scăpaţi la gârlă, într-o zi de chiul.

— Niciodată, îşi exprimă cu glas tare gândul, nu te simţi mai în vacanţă ca atunci când tragi la fit.

Gigeta, abandonată în fotoliu de răchită într-o poziţie de lene elegantă, îşi ridică ochelarii de soare.

— Ce-ţi veni?

Nu intuia corelaţia Ninei şi oricum i s-ar fi părut stupidă. Gigeta fusese o elevă şi o studentă excepţională, primise o singură notă de 9 în viaţa ei (în liceu, la desen) iar atunci se decretase zi de doliu în familie. Fenomenul contribuise mult la evoluţia ulterioară a tinerei femei. Copil unic, „comis“ la bătrâneţe, nu fusese niciodată admonestată, în familie cuvântul, deciziile Gigetei constituiau lege, poruncă dumnezeiască. Nesancţionată nici acasă, nici la şcoală, Gigeta crescuse în ideea că fusese o fiinţă privilegiată, cu merite de excepţie. Anii nu făcuseră decât să consolideze, să-i amplifice până la gigant infatuarea şi nu o dată se întreba dacă cei din jur îi realizează valoarea la dimensiuni exacte. În legătură cu Dinu, pe care în sinea ei îl socotea un mic neghiob de familie *bien elevé*, adică, excepţie în epoca noastră atât de vulgară, nici nu-şi făcea iluzii, dar mai existau şi alţii printre cunoştinţele sau colegii de institut a căror opinie putea să conteze. Gigeta se considera inegalabilă, dar tocmai de pe acest pisc de Ceahlău îşi îngăduia să fie generoasă şi accepta că în jur există şi unele „minţi mai aerisite“. Dacă întâmplător l-ar fi auzit pe Dinu, care în *aparté*, declara că „Gigeta are despre ea însăşi o impresie mamut“, nu s-ar fi simţit câtuşi de puţin ofuscată, dispoziţia ei oscilând mai degrabă spre compasiune. „Bietul de el nu va depăşi niciodată judecăţile unui copil de doisprezece ani.“

— Spuneam, rosti Nina cu glas leneş, jucându-se cu un firicel de ciuboţica cucului între dinţi, că băieţii se distrează bine.

Gigeta care nu aruncase nici măcar o privire spre lac, declară fără nuanţe:

— Nu le trebuie mare lucru pentru asta…

Nina îi privi chipul pictat adevărata mască, chinezească, escarpenii în care picioarele începuseră să se umfle. Întreabă pe un ton alb, în care nu se simţea intenţia maliţioasă.

— Chiar nu vrei să faci o baie? Îţi pot împrumuta un costum.

Gigeta îşi descleştă buzele sângerii:

— Poate că am să-ţi par afectată, dar pentru mine contează enorm condiţiile, indiferent de ceea ce întreprind. Ca să mă înţelegi mai bine, ultima oară am făcut baie la Monte Carlo. Hotelul avea plajă privată. Era splendid, adăugă visătoare, vis-à-vis se vedea Cazinoul.

— O! se minună Nina. Înseamnă că aţi tras la Hotel de Paris, printre maharajahi. Bravo vouă că v-a dat mâna.

Gigeta scotoci în poşeta plic, pe nevăzute, fără să-şi schimbe, poziţia. Scoase o ţigare Camel şi o aprinse cu ostentaţie:

— Draga mea, dacă nu ne-ar fi dat mâna, stăteam acasă. Ca şi la teatru. Decât să vizionez piesa din stal, prefer s-o citesc singură.

Nina, care cunoştea altă variantă, zâmbi. Despre celebra călătorie în Franţa făcută după Revoluţie, le povestise Dinu, în absenţa Gigetei. Fusese o excursie modestă, cu merinde în portbagaj şi briceag cu întrebuinţări multiple, magazine ieftine şi cazare într-o mansardă, cameră de serviciu. Le-o pusese la dispoziţie o româncă nu doar stabilită ci şi pricopsită la Paris, condiţionând ospeţia. Aveau la dispoziţie camera doar în luna iulie când servanta ei, o portugheză, îşi petrecea concediul acasă, într-un sat de lângă Lisabona.

Generozitatea cucoanei nu era însă tocmai gratuită. Maică-sa, o femeie în vârstă şi aproape neputincioasă, rămăsese la ţară. Paulienii se obligaseră să-i poarte de grijă. O aprovizionau, o duceau la medic, îi rezolvau toate problemele de ordin administrativ. Adică rezolva Dinu. Gigeta era ostenită.

— Eu mă simt foarte bine la Mamaia, căscă Nina. Aş fi încântată să putem trage măcar la Internaţional.

Gigeta ridică din umeri. N-o interesau gusturile unei curvuliţe de mâna a treia. „Ce pretenţii poţi să ai de la un fost manechin? Şi asta încă a fost marea performanţă a

vieţii, epoca ei de mare splendoare.“ Declară din vârful buzelor:

— De ce nu faci tu o baie? Nu trebuie să te simţi obligată să-mi ţii companie… Apropo, n-am înţeles bine! Ciprienii de ce n-au venit?

— S-au dus la concursul, expoziţie, ce o fi de câini. Dacă nu sunt prea obosiţi, vin mai târziu, dar nu cred.

— Păcat, spuse Gigeta, dar cu atâta indiferenţă încât replica devenea ilară.

„Ba mie-mi pare bine“, gândi Nina. Dacă erai cu adevărat femeie, ar fi fost imposibil să nu te simţi neliniştită în prezenţa Dorei. Femeia aceasta era mult prea drăguţă, toată lumină, farmec şi culoare. Nina o invidia sincer pe Gigeta. Se socotea atât de bine ca persoană, ea Gigeta Paulian născută Stănescu plus celelalte titluri pe care i le asigurase diploma universitară, încât nimic nu putea fi conceput mai străin de firea ei ca gelozia.

Se ridică în capul oaselor şi aprinse o ţigară:

— Ce părere ai de Dora?

Un surâs condescendent crăpa pe alocuri masca Gigetei:

— E… pozitivă. Genul de persoană care nu ridică probleme.

— Crezi?

Gigeta îşi cercetă îndelung manechiura.

— Atât cât mă pricep eu la oameni. Tu?

— Mde, n-aş zice că sunt de acord cu tine. Dora nu-i o mieluşică.

Gigeta o şterse cu privirea. Manechinul de altădată ajunsese o femeie fastuoasă, oprită cu strădanii susţinute la limita dintre impozant şi „prea multă“. Desigur impresiona, ştia să se pună în valoare şi să păşească regeşte, mobila bine un decor opulent simandicos, unde nu graţia dă tonul în primul rând. I-ar fi stat probabil bine în mediul diplomatic al începutului de secol, dar în decorul contemporan măreţia ei şoca. Avea slăbiciune pentru pieptănăturile bine întinse peste cap sau turbane care-i

puneau în evidenţă trăsăturile frumoase. Nu te puteai însă împiedica să nu constaţi că sunt prea mari, „o faţă privită cu lupa“, creţuri haine îi însemnau partea superioară a obrazului, părul oxigenat împletit într-o coadă pe spate nu mai corespundea maturităţii şi înfăţişării grandioase.

„Bineînţeles, reflectă Gigeta. E cu şapte ani mai mare decât Gioni, şi nu poate ascunde nici măcar o singură zi. Îi dai vârsta pe care o are. Iar Gioni…“

Îl învălui într-o privire care la Gigeta însemna prietenoasă. „Băieţii“ ieşiseră din apă şi se apropiau zvârlindu-şi mingea unul altuia din fugă. Crişan ţopăia în jurul lor încercând s-o prindă, scotea ţipete de veselie „absolut nemotivate“ şi, în general, făcea inadmisibil de mult scandal. Maică-sa îşi supse buzele subţiri, reacţie care de obicei anunţa un puseu de indispoziţie.

„Nu pot să înţeleg de ce copilul ăsta e atât de gălăgios…“

Era onestă, realmente nu putea înţelege. În casa părinţilor ei domnise o linişte sepulcrală. Amândoi părinţii păşeau pe vârful picioarelor, uşa spre bucătărie fusese capitonată pentru a estompa acustica gospodărească, manevrau oalele cu precauţii chirurgicale; radioul nu se deschidea, n-aveau televizor, telefonul era blocat, şoapta constituind consemnul permanent al casei.

„St! Gigeta învaţă… Vorbeşte mai încet, copilul se odihneşte… Stai locului! Fetiţa are o migrenă. Ştii că nu suportă scârţâitul parchetului…“

Rămăsese mostră de eroism părintesc noaptea când tatăl, Anastase Stănescu, având o criză acută renală cu dureri cumplite, răbdase scrâşnind cu capul în pernă, până dimineaţa pentru a chema Salvarea. Nevastă-sa îl încuraja: „Ai răbdare… Mai încet, să nu trezeşti fata… Mâine are o teză importantă. S-a culcat foarte obosită…“

Nu puteau fi însă dresaţi şi vecinii şi zgomotele inerente existenţei la bloc constituiau teroarea soţilor Stănescu. Îi exaspera mai ales jocul gălăgios al copiilor despre care îşi închipuiau cu satisfacţie, faţă de conduita silenţioasă a

Gigetei, că sunt prost educaţi. Fata era însă doar congenital bătrânicioasă, nu se jucase niciodată cu păpuşa sau cu o minge, incredibil, dar nu alergase în viaţa ei la modul concret. De orele de educaţie fizică scăpase obţinând o scutire medicală. Era un element de excepţie, exemplu la toate „expoziţiile şcolare“ şi dascălii închiseseră ochii. De mic copil se simţise bine doar în societatea oamenilor vârstnici care se prăpădeau de admiraţie la fiecare silabă emisă de copilul minune.

„La cât e de egoistă, se minunase cândva Nina, mă surprinde că a acceptat să facă un plod.“

„A *degnat*, vrei să spui.“

Pentru Gioni Diamandescu, Gigeta nu reprezenta o enigmă. Cunoştea bine femeile, instinctului adăugându-i-se competenţa, asigurată de o practică conştiincioasă, în alcovuri dantelate.

„Crişan există din două motive dintre care cel mai important este exact egoismul de fiară. Tocmai pentru că se adoră, vrea să-şi supravieţuiască cu orice preţ. Nezămislitorii sunt cei mai puţin egoişti oameni. Se mulţumesc cu o singură existenţă.“

„E o teorie personală, râsese Nina. Şi al doilea motiv?“

„Îşi închipuie că i-a făcut un cadou princiar lui Dinu. S-a sacrificat pentru perpetuarea neamului. Ştii, ca în familiile regale.“

Gioni o intuia perfect, oricum mai bine decât toţi cei din jur, şi se lăsa cel mai puţin impresionat de persoana Gigetei. Se gândea nu o dată că dacă şi-ar pune mintea cu ea, ar face-o arşice din două mişcări şi o privire. „Bărba’su-i un bleg sau nu-i pasă.“ Aici nu era tocmai sigur. *Trop bien élevé*, Dinu nu făcea confidenţe de dormitor, evitând ferm orice discuţie privind căsnicia lui.

— Hei, frumoaselor! exclamă Gioni, n-aţi obosit dormind?

Cu o mişcare neaşteptată, zvârli mingea udă în poalele Gigetei. Lui Dinu îi încremeni zâmbetul pe buze. Crişan făcu ochii mari apoi se trânti pe iarbă, urlând de râs. Nina,

alarmată – „uite ce bancuri face ăsta cu Gigeta!, e ca şi cum i-ai băga un deget în fund Reginei Angliei la o recepţie la Buckingham Palace“ – se grăbi să-şi admonesteze soţul:

— Gioni, cum îţi permiţi?

Perplexă, Gigeta rămase o clipă fără reacţie. În spatele ochelarilor de soare, o flacără îi străfulgera privirea. Se scutură de minge şi decretă cu glas clocotind de furie:

— Cunosc glume şi mai bune. Evident, totul este în ce societate te învârteşti.

Dintr-un salt, Gioni fu la picioarele Gigetei. Declară pe un ton insinuant:

— Iertăciune, Milady… A fost doar un gest neîndemânatic. Am simţit nevoia să-ţi atrag atenţia.

— Stop, Gioni! Fără declaraţii în faţa mea.

Dinu încerca să depăşească diplomatic momentul. Deşi frigidă în fond, pe nevastă-sa o flatau iubirile depuse, cu sau fără nădejde, pe altarul ei. Se credea dorită de toţi bărbaţii, iar arpegiile pe temă o convingeau instantaneu. Uneori, ca să-i învioreze, dispoziţia (totdeauna cu un scop precis), Dinu inventa schiţe de gelozie, imagina tentative amoroase din partea unor bărbaţi complet nevinovaţi. Gigeta se mulţumea să râdă cu superioritate, gâdilată: „Ce caraghios poţi să fii… Eu nici n-am băgat de seamă…“

În poziţie de paj, slugă umilă, Gioni aştepta iertarea cu un zâmbet care părea să-i cuprindă întreaga făptură. Zâmbetul parşiv, binecunoscut de Nina, un zâmbet „şcolit“; şcoală deprinsă îngenunchind dinaintea multor perechi de escarpeni, de cele mai diferite numere şi culori. „Suficient cât să deschizi un magazin de încălţăminte“, spuneau amicii.

Gigeta îşi ridică bărbia:

— Sper să nu se repete.

Se simţea uşor îmbunată. „Derbedeul ăsta cel puţin ştie să-şi ceară scuze… Nu arată rău…“

Îl privi de parcă l-ar fi văzut prima oară. Gioni era un bărbat bine sfidând toate canoanele estetico-culturiste ale

deceniilor 8-9. Femeile îl găseau în general mai mult sau mai primejdios decât bine. Era special. Elegant, subţire, graţios, aproape gracil, făcea parte din familia lui Fred Astaire şi ar fi fost imposibil să nu ţi-l imaginezi, în *courte culotte*, cu jabou şi cu perucă. Întâmplător, părul complet alb – un alb strălucitor, de zăpadă, încă de la 18 ani – făcea impresia unei peruci, efect cu totul extraordinar ţinând seama de tinereţea obrazului mereu bronzat, roşu, parcă ars de soarele schiorilor. Ochii de un albastru unic, turqoise, completau un inventar de culori unic şi în primul rând fascinant.

„Era de neconceput, obositor şi enervant, ofta Nina, să ieşi cu Gioni în târg (dar mai ales la piaţă, unde ţigăncile începeau s-o hiritisească pe mă-sa „ferice de ea pe cine o fi pupat“ şi să-l scuipe de deochi) fără să atragă atenţia.“

Crişan sări în cârca lui taică-său:

— Şi acum, ce facem?… Mă plictisesc.

„Semeni cu maică-ta“, îi răspunse Dinu în gând.

Se uita mereu spre şosea cu oarecare nelinişte care nu scăpă Ninei. Ţinea la el, îl socotea un băiat cumsecade, drăguţ cu toată lumea şi care nu lua nimic în serios, pe el în primul rând. Avea o figură rotundă „jou-flue“, cu trăsături de copil. Văzându-l, oamenii zâmbeau spontan şi tot spontan exclamau Buflea! Gioni subjuga femeile de la prima vedere, Dinu câştiga simpatia de ambe sexe la fel de fulgerător şi, amănunt seducător, nu o făcea conştient, părea că nici măcar nu-şi dă seama de fluxul de căldură cu care cei din jur îl întâmpinau.

Gioni Diamandescu azvârli prosopul şi trase pe mâneci un bluzon fără să se încheie la nasturi. Se aşează turceşte, lângă chaise-longue-ul Gigetei.

— Vorba lui Crişan… Ce facem?

Se simţea incapabil să stea locului. O zi întreagă petrecută în casă, dacă n-avea 40 de grade sau oameni la zugrăvit, i se părea ceva de neconceput. În felul lui, era un bărbat ocupat: comitea trei-patru vizite pe zi, bătea

magazinele, intra în toate expoziţiile unde zăbovea circa un sfert de ceas sau, pur şi simplu, hoinărea pe străzi. Acasă fluiera, dansa, îşi controla şi călca garderoba, destul de sărăcuţă de altfel, o ajuta pe Nina la gospodărie. Totul făcut cu o vioiciune care, neînsoţită de farmecul lui caracteristic şi o bună dispoziţie inepuizabilă, ar fi devenit, chiar pentru persoane mai placide, concret – obositoare.

Ninei i se umeziră ochii. Pe bărbatul acesta avea să-l iubească până la ultima suflare, indiferent de ce s-ar fi întâmplat. Când îl cunoscuse pe Gioni, împlinise 37 de ani. Avusese succes şi aventuri încântătoare dar înregistrase şi câteva rateuri care marchează. Mai grav, începuse să se teamă că nu se va mai căsători. Gioni, odată înhăţat, mai lipseau în conformitate cu schema tactică zgarda şi lesa: un copil. Acum, la 44 de ani, pierduse orice nădejde. Se uită la Crişan. Un băieţel cam nervos şi sensibil îşi închipuia că seamănă cu bătrânul Paulian. Nu era frumos, dar avea clasă. Presimţeai că va fi cândva un bărbat distins, care nu va încălţa pantofi maron la un costum albastru şi că o masă cu mai multe rânduri de tacâmuri nu-l va pune în încurcătură. Chiar acum, un mucos în tricou roşu, căutând arid printre copacii de la marginea grădinii, avea graţie şi siguranţă aristocratică. Gioni îl păcălise că aricii s-au ascuns printre castanii de lângă gard şi taică-său îl însoţise, prefăcându-se că participă cu interes la investigaţii. Că se prefăcea, nu încăpea îndoială. Era tot timpul cu ochii pe şosea şi urechea ciulită, preocupat de ceva care-i alungase veselia obişnuită, întunecându-i chipul bucăliu. Evident, Gigeta, cocoţată pe inaccesibile piscuri, nu băgase nimic de seamă. Gioni însă remarcase şi-l întrebase în treacăt:

— Ce nu-i în regulă, *old boy*?

Dinu se eschivase, părând mirat:

— Ai căpiat? N-am nimic.

— Cum vrei tu.

Nina se ridică în fund şi rămase cu mâinile atârnând peste genunchi, în poziţia caracteristică a individului care

fie contemplă, fie îşi îngăduie un răgaz înainte de a trece la îndeplinirea unei hotărâri de obicei nu prea agreabile. Dinu şi Crişan ajunseseră probabil la capătul grădinii, nu se mai zăreau deloc şi doar ţipetele copilului le semnalau prezenţa.

„De acolo, gândi Nina, vede şoseaua până departe. Ce, sau pe cine naiba o fi pândind?“

Gigeta, nemişcată, părea că adormise. Gioni împletea o cununiţă din flori de romaniţă şi rochiţa rândunicii. Era un straşnic artizan al inutilului, bricola tot timpul şi doar în câteva minute izbutea corăbioare de hârtie, coifuri, tot soiul de fleacuri din beţe de chibrituri. Avea, fără îndoială, degete îndemânatice dar Ninei nu-i plăcea când o auzea din gura partenerilor de poker. Gioni era un profesionist… Îndepărtă gândul şi îşi îndreptă privirea spre lac.

— Mamă! Mamă!…

Nina întoarse capul. Crişan alerga împiedicat ţinând în amândouă mâinile, ca pe o tavă, o frunză mare de dovleac. În spatele lui venea Dinu. Alene, cu capul în pământ. „Ce-i cu el? şi simţi cum i se strecoară în suflet o undă de nelinişte. Îşi scutură umerii şi capul, de parcă angoasa ar fi fost ceva concret, căţărat pe trup şi ar fi vrut să se descotorosească. Ce caraghioasă sunt! Am început să-mi fac probleme şi pentru alţii…“

— Mamă! Uite ce-am găsit!

— Fleacuri, se strâmbă Gigeta fără să-şi abandoneze poza: „Peisaj cu Lady P. şi şezlong“.

Gioni începu să râdă. Uşor intrigată, Gigeta catadicsi să deschidă un ochi:

Pe frunza de dovleac zăcea o vrăbiuţă moartă. Femeia scoase un ţipăt:

— Ce oroare! Fugi de aici! Dinule! Cum îi permiţi să pună mâna pe asemenea mizerii?

Paulian răspunse în doi peri:

— O să se spele pe mâini. Vrea s-o înmormânteze…

Gioni Diamandescu se ralie cu entuziasm.

— Perfect! O înmormântăm.

Gigeta simţi nevoia unei demonstraţii de autoritate:

— Dacă nu aruncaţi ordura asta, plecăm imediat acasă.

Îşi scoase ochelarii de soare şi ochii mongoloizi îi despicau figura, două paloşe din care ţâşneau scântei.

— Voia dumneavoastră… Gata! O aruncăm. Diamandescu îi sărută mâna cu un gest onctuos şi-i depuse în poale cununiţa de flori. Gigeta o atinse cu degetele pline de inele şi Ninei i se păru din nou ciudată schimbarea bruscă a stării de spirit. Se îmblânzise ca atinsă de bagheta fermecată.

— Ce-i asta?

Gioni surâse. Surâsul pe care Nina îl detesta când nu-i era adresat ei.

— Ca să fiu sigur că m-ai iertat.

Gigeta se bâlbâi, râzând nervos:

— N-ai să te faci niciodată mare?

Gioni clătină din cap cu o expresie de copil care se ştie adorabil. Nina simţi săgeată fierbinte în inimă. „Ce-i cu el? Şi-a pus în minte s-o vrăjească?“

Dinu, absent, cu mâinile în buzunare şi ochii pe şosea, fuma… Ştia s-o facă ţinând tot timpul ţigara între buze. Nina sări în picioare. În ciuda trupeşeniei, picioarele o ascultau:

— Mă duc să pregătesc masa.

Bărbatu-său îşi ridică privirea:

— Nu-i prea devreme? E abia unu…

Nina spuse pe un ton mai tăios decât ar fi intenţionat:

— Până culegi nişte roşii, până fac eu salata… mai beţi ceva… Mă duc să dau drumul la cuptor.

— OK!… Gigeta, nu vrei să vezi ce roşii frumoase ne-au ieşit anul ăsta?

— Merg şi eu! Merg şi eu! ţipă Crişan.

Paulianca ezită câteva clipe.

— Dacă ţii neapărat… În fond, de ce nu? Mă mai dezmorţesc puţin…

— Ai să te umpli de noroi, observă Nină privindu-i escarpenii albi.

Gigeta râse arogant:

— Nu-i singura mea pereche de pantofi.

Nina ridică din umeri şi strânse pledul. Simţea că clocoteşte: „Doamne! Numai de m-aş putea stăpâni. Doar paţachina asta îi lipsea din palmares!…“

Îi văzu dispărând după colţul vilei. Crişan zburda înaintea lor, încercând să prindă din mers fluturi cu şepcuţa de jocheu. Nina se apropie de Dinu şi îi puse mâna pe braţ:

— Nu eşti în apele tale. Ai necazuri?

Tânărul Paulian tresări. Încercă să zâmbească:

— Nimic important. Îi atinse obrazul cu degetele: Eşti drăguţă că te interesezi dar nu-i cazul să-ţi faci probleme. Fiecare avem zilele noastre mai bleumarine.

Zgomot de frână le răsuci capetele. Un automobil alb oprise în faţa curţii.

— E Mercedesul Ciprienilor! exclamă Dinu Paulian, repezindu-se spre poartă.

— Ciudat, îngână Nina surprinsă. Ziceau că nu vin… Oricum, nu aşa devreme.

Dinu deschise poarta. O mână mică, bronzată flutură „salut“ prin geamul deschis.

Nina se miră cu voce tare:

— E numai Dora?!

Maşina se strecură prudent prin deschiderea relativ îngustă. Dinu o dirija cu un glas care Ninei i se păru gâfâit, de parcă ar fi alergat trei leghe, fără să-şi tragă sufletul. Îl cercetă surprinsă. Eră transfigurat, bărbia îi tremura exact ca a lui Crişan când îl podidea plânsul.

Înţelesese dintr-odată şi avu un şoc. Parcă se făcuse brusc lumină într-o încăpere neguroasă. Şi mai înţelese instinctiv că nu era vorba de un simplu cadril de aşternut. Îi veniră în minte cuvinte citite cândva „…Patimă grea, neagră ca păcatul.“

Îi cuprinse pe amândoi cu privirea încercând un inexplicabil sentiment de nelinişte.

Martorii erau unanim de acord că sosirea Dorei Ciprian cu puţin înainte de prânz, constituise startul evenimentelor ce urmau să se desfăşoare în următoarele ceasuri. Protagoniştii – căci toţi sau aproape toţi, aveau să devină personaje principale, adânc implicate în conflictul care va duce la crimă – descriau în aceleaşi culori starea de tensiune, atmosfera rău prevestitoare din locuinţa estivală a soţilor Diamandescu.

— S-a întâmplat brusc, n-aş putea spune exact când. Era plăcut, o duminică obişnuită, senină ca atâtea altele şi, dintr-o dată, am încercat un fel de anxietate. Ceva nemotivat şi cu atât mai tulburător.

— Intuiam că se petrece ceva, dar mi-era imposibil să concretizez...

— Să punem punctul pe „i“, domnule! Nenorocirea plutea în aer.

Poliţia reţinu un element pe cât de esenţial, pe atât de derutant.

Martorii păreau loiali, cooperau fără rezerve şi cu toată sinceritatea, nu erau în stare să nominalizeze măcar prezumtiv asasinul.

— Putem fi suspectaţi, doar pentru că ne aflam adunaţi grămadă în perimetrul respectiv. Pe nici unul însă nu-l pot bănui mai mult decât pe celălalt.

Toţi, fără excepţie se exprimau în acelaşi sens.

Anchetatorul strivi o înjurătură între dinţi, deşi era singur în birou:

— Pariez pe ultimul dolar (vânduse o casă din provincie şi izbutise să transforme suma în valută) că ăştia mi-s înţeleşi între ei. Că-s sinceri, fir-ar mama lor a dracului...

Capitolul II

NASTURELE DE SIDEF

Până la urmă, se sătură cu două ouă moi, o roşie şi un biscuit. Linguriţa o spălă în baie. Chiuveta din bucătărie, plină ochi de vasele murdare adunate într-o săptămână, era categoric inaccesibilă. Nici la masă nu se putuse aşeza: hârtii unsuroase, borcane de iaurt consumate sau de dulceaţă cu celofanul lipicios asediat de muşte, coji de ouă şi salam, scrumiere nedeşertate, mixerul cu resturi de maioneză în echilibru precar deasupra unor ceşti de cafea; dedesubt oalele, cratiţele, capacele şi ce tingiri or mai fi fost, folosite la gătitul diurn. Peste tot resturi de mâncare, pubela îndesată cu genunchiul. Ce nu mai încăpuse din gunoi, fusese pus alături, pe un ziar.

Bătrânul Manole Paulian, mâncând în picioare, contempla liniştit, dezastrul.

„În definitiv, e gospodăria lui Dinu, dacă lui nu-i pasă, nu văd de ce m-ar afecta pe mine.“ Trăia o singură spaimă: invazia gândacilor roşii, „libărci“, cum le spunea mamă-sa, cucoana Agepsina „Dacă ţi-au intrat astea în casă, astea şi ploşniţele, Doamne fereşte! poţi să-i dai foc…“

Precaut, Paulian depusese la toate colţurile din odaia lui doze de acid boric şi zahăr, se aprovizionase cu sprayuri dar ştia că toate acestea sunt ineficiente dinaintea unui asediu serios.

Când se întoarse în camera lui, constată că se făcuse aproape două şi jumătate. De obicei, la ora asta sforăi cu gazeta căzută pe faţă. Azi nu-i era somn, iar televizorul – program de duminică – nu-l interesa. Nu-l interesa, în general.

De multe ori, Manole reflecta zâmbind că, exceptând fenomenul telefon şi serviciile aparatului de radio, atât el cât şi soră-sa, Virgi, trăiau exact ca părinţii lor, acum o sută de ani. Nici unul nu poseda televizor, video, casete („maşinăriile importante“ nu existau pentru ei), nu urcaseră niciodată în avion; habar n-aveau ce înseamnă şi la ce folosesc cuvinte noi ca *telex*, *fax*, *computer*, ignorau total cu ce se ocupă cibernetica, nu circulau cu metroul – deşi la Paris o făcuseră, ca şi „bătrânii lor“, dat fiind că franţujii aveau tren subteran din secolul trecut – şi trăgeau nădejdea să moară pe perina lor, fără să cunoască spitalul. La cinematograf, nu-şi mai amintea când să fi fost ultima oară. În orice caz, înainte de a pleca Regele din ţară. În schimb, îşi aducea aminte de primul film la care-l dusese cucoana Agepsina în 1925, „Ultimul vals (Der letzte Walzer)“ cu Ida Wüst şi Fritz Rasp.

Bătrânul deschise bufetul supraetajat şi fără să scotocească – era de o ordine pedantă – scoase aţă, ac şi foarfece; ca să se descurce cu mormanul de nasturi aceştia trebuiau triaţi, apoi sortaţi: identici sau doar din aceeaşi familie, culoare, destinaţie şi ce drac de rubrică s-o mai ivi pe parcurs. Ochelarii îi alunecară ca de obicei, spre vârful nasului.

Îşi trecu degetul gros peste suprafaţa lucie de sidef. I se păru curios că după atâţia ani, reflexele în nuanţele curcubeului rămăseseră proaspete. Era un nasture rotund, cu picioruş, cât o monedă de trei lei. Un nasture de aşternut. De la aşternutul lui de nuntă…

Bătrânul îşi împreună palmele în dreptul gurii, ca într-o rugăciune. Luminiţa… Parcă nici n-ar fi existat. Nimeni nu o

pomenea, el însuşi se gândea arareori la ea. Murise de septicemie după doisprezece ani de căsătorie. Dinu avea pe atunci patru anişori şi dacă nu i-ar fi fost teamă de declaraţii cinice, ar fi putut conchide că zămislirea constituise unica ei misiune, singurul lucru pentru care se născuse. Nu fusese fericită dar nici nefericită, nu avusese veleităţi, doruri sau ofuri; existase şi atâta tot. Desigur viaţa celor mai mulţi dintre noi nu înseamnă decât un cumplit anonimat dar o anume personalitate împrumută relief altor destine. Luminiţa făcea parte dintre persoanele care se uită lesne! De altfel o şi uitai îndată ce părăsea o încăpere… Privind, de pildă, un tablou cu toată clasa (în mijloc diriginta, iar elevele aşezate după înălţime) promoţia anului cutare, după identificarea promptă a vedetelor inerente oricărui catalog, ochii rămân deasupra unei figuri pe care memoria refuză s-o însufleţească:

„Asta cine naiba o mai fi?“

„N-o ţii minte? Tănţica X… Cam searbădă ea şi cam bleagă… Stătea în bancă lângă Jenny Dop…“

„A, da… da… Parcă…“

Trăiseră doisprezece ani împreună dar Manole nici azi nu era prea sigur de sentimentele lor. Oricum, nu evoluau mai departe de perimetrul raţiune, milă, acordul şi dorinţa conjugată a ambelor familii şi, indiscutabil, un anume respect pentru persoana celuilalt, sentiment fidel întregii lor căsnicii.

Manole Paulian încercă să-i reconstituie trăsăturile, dar fu incapabil să treacă dincolo de silueta oarecare, „pasabilă“ cum se spunea pe atunci. Mai degrabă îşi amintea unele toalete, amănunte vestimentare, dar figura sub nici un chip. „În realitate, pe Luminiţa n-o puteai descrie, chiar având-o dinaintea ochilor. Totul era incert, fără contur, lipsit de orice caracteristică pozitivă sau negativă. Luminiţei nu i-ai fi putut face tabloul şi, exclus! caricatura.“

Nici măcar rochia de mireasă, una din ultimele capodopere ale Casei Weiser – se căsătoriseră în 1946, înaintea alegerilor din noiembrie – nu izbutise s-o facă mai frumoasă.

Virginia, nu rea în fond, dar teribil de *mauvaise langue* observase către cucoana Agepsina:

„Luminiţa! Ce nume neinspirat pentru o persoană atât de lipsită de strălucire!…“

Maică-sa zâmbise în spatele voaletei:

„Crezi că „Negurica“ ar fi făcut-o mai atrăgătoare?… St! Ne aude lumea…“

Erau în biserică. Şi de auzit, auzise cuscra. Dârză, fire dominatoare şi fără tact, îi comunicase fiică-şi schimbul de replici.

Luminiţa nu pomenise nicioadată un singur cuvânt despre incident.

Reflectând azi, cu discernământul vârstei şi limpezimea, rezultat al decantării unor întâmplări vechi, bătrânul Paulian îşi zise că însoţirea lor – dincolo de destin – fusese rezultatul circumstanţelor speciale dinaintea cărora caracterele slabe se pliază totdeauna.

Inelul de logodnă îl alesese împreună cu Virginia, care clientă veche a vestitului „Rech“ de pe Calea Victoriei, ţinuse să-l însoţească. Era un smarald pentru că Luminiţiei i se părea că are ochi verzi (Aşi! verzi! Boltă stătută, zicea Virgi) montat între două perle ovale. Luaseră după aceea o cafea la „Corso“. Soră-sa încerca să-l dezmeticească înainte de a fi prea târziu.

— Manolică, îţi jur că n-am nimic cu Luminiţa. În fond, e fată bună, liniştită, n-o să-ţi dea dureri de cap. Dacă pe ea o înţeleg…

Tânărul – pe atunci – Paulian o învăluise într-o privire blândă. Virginia era apetisantă, zgomotoasă, elegantă. Se căsătorise la 18 ani şi de atunci nu prea avusese timp să piardă cu familia. Mondenă, trăind intens fiecare zi de parcă ar fi fost ultima îşi consuma existenţa între voiajurile

în străinătate, cazinoul din Sinaia, vizite şi recepţii. Bărbatu-său, avansat colonel în timpul războiului, îi împărtăşea fără rezerve mentalitatea şi stilul de viaţă. Locuiau la „Hotel Union“, pe „Regală“. Închiriind casele lor, un apartament splendid – zestrea Virginiei – şi vila lui Titi care prin opulenţa construcţiei şi vastul grădinii aducea mai degrabă a conac.

„Ne revine mult mai ieftin, se justifica Virginia dinaintea familiei scandalizate şi nu-mi bat capul cu slugile.“ Pretexte! Virginia, în toată viaţa ei, chiar când sărăcise nu avusese nici cea mai vagă idee despre economie. În speţă, era mult mai comod să ţi se aducă micul dejun pe tavă de la cofetăria Anghelescu aflată peste drum, să iei masa la „Continental“ sau „Capşa“, să te întorci acasă indiferent de oră şi să găseşti ordine, flori în toate glastrele, cămaşa de noapte călcată de cameristă şi un aşternut impecabil, prosoapele schimbate în fiecare zi; toate acestea fără să te fi deranjat să deschizi măcar gura. Ca gen, Virginia era tot atât de departe de Luminiţa ca Teleormanul de Crucea Sudului, şi Manole începuse să chicotească.

— De ce râzi?

— Mă întreb cum o înţelegi tu pe Luminiţa. Parcă aşa ziceai. Că o înţelegi.

— Ei asta-i bună! Are 28 de ani bătuţi pe muchie şi s-a săturat s-o scoată maman în lume. Trebuie să se cazeze iar un Paulian e o partidă. Pe tine însă nu te înţeleg de loc. Măcar dacă aş şti că o iubeşti…

— Ţin foarte mult la ea, răspunsese Manole evaziv. O apreciez, avem aceleaşi gusturi, e o fire blândă…

— …docilă, gospodină, neintrigantă şi aşa mai departe, îl întrerupse Virginia. Cunosc argumentele coanei Agepsina.

Virginia se discutase cu maică-sa care pretindea că-şi cunoaşte feciorul.

„…Manolică e slab, moale, fără caracter, cam trebuie dus de mână…“

„Atunci nu are nevoie de o oaie ca Luminiţa… Îi trebuie o femeie tare, care să-l dinamizeze…“

„Un căpitan de pompieri, nu? Ar fi o pacoste pentru amândoi. Ea l-ar dispreţui; l-ar tiraniza, iar el ar sta toată ziua la colţ, fiindu-i frică să şi strănute. Virgi, mi-au trebuit şaptezeci de ani ca să înţeleg că soţii nu trebuie să se completeze, ci să fie croiţi din aceeaşi stofă.“

„Bine, mămuţă, dar de ce atâta grabă? Manolică n-are nici 30 de ani… Poate se iveşte altcineva.“

Bătrâna clătinase din cap cu calmă hotărâre:

„Taică-tău nu mai e, războiul ăsta le-a sucit pe toate de nu mai seamănă cu nimic şi nu ştim ce ne mai aşteaptă. Mâine, poimâine mă duc şi eu… Aş vrea să-l văd aranjat. Luminiţa cum e ea neînsemnată, fadă ca o piftie fără usturoi, e din lumea noastră. N-aş avea linişte în groapă să-l ştiu însurat cu vreo leliţă de portiţă cu basma şi mărgele albastre.“

„Mamă! Lucrurile se vor îndrepta. Am ascultat Parisul… Preşedintele Truman… Ieri, la recepţia ataşatului militar britanic, consulul olandez îi spunea lui Titi…“

Coana Agepsina alungase o muscă inexistentă, fără să asculte. Nu se pretindea vreun cap politic, dar pe ale dumneaei le ştia bine.

„Preşedintele Truman… Ne desparte gârla, a mare şi tramcarul nu duce până acolo. Parcă lui badea Ion îi pasă mult de moşia lui cumnatu-său John din Arizona. Până una alta, avem guvern comunist iar cuconetul a început să nu mai poarte pălărie, să nu le ia proletarii cu pietre. Lasă-l pe Manole în pace, atâta te rog.“

Virginia, încredinţată în schimb de flerul ei politic şi de o iminentă ofensivă antibolşevică din partea aliaţilor (chestiune care ulterior o costase patru ani de închisoare comunistă) renunţase să o combată. „E bătrână, dintr-ale ei nu o scoţi. Mi-e mamă, e o femeie onestă, dar tot de la 1890: broderie şi şerbeturi fine.“

— Cu Manolică însă avea obligaţia să discute până a se comite ireparabilul.

Asta-i explicase şi lui Titi.

— E fratele meu mai mic.

— Care a crescut mare. Lasă-l în pace, aici sunt de acord cu bătrâna.

Îşi aranja cravata în faţa oglinzii. Reflectând lumina de la aplică, monoclul părea un far aprins în mijlocul obrazului.

— Ţie nu-ţi pasă, dar pe mine mă doare.

— Ba-mi pasă, replicase sec Titi. În definitiv, trebuie s-o ia şi pe nefericita aia cineva…

Fără a fi vreun psiholog, mai degrabă intenţionând un spirit, colonelul o nimerise. Un soi de milă, de jenă şi prea bună creştere, în fond o mare generozitate sufletească, îl împiedicase pe Manole să-şi dezamăgească logodnica. Îşi făcuse iluzii, comandase trusoul, se mărturisea prietenelor, se *conseilla* cu maman: „Nu crezi că feţele de masă din damasc sunt mai practice? Cele din olandă se şifonează încă din dulap, nu le poţi aşterne fără un fier de călcat…“ Nu, Manole ar fi fost incapabil să vitrioleze un crâng de trandafiri abia îmbobociţi. Şi mai era un adevăr de care avea să-şi dea seama mai târziu: nu cunoscuse dragostea, (n-o va cunoaşte niciodată) şi hotărârea i se părea înţeleaptă: „Luminiţa corespunde pe criterii importante, familia o agreează şi nu este mai rea decât multe altele… Vom fi mulţumiţi unul cu celălalt şi nu cred că o persoană moderată poate pretinde mai mult…“

La aproape 30 de ani, Manole se considera un om matur şi intra în obligaţiile lui vis-à-vis de el însuşi să se comporte responsabil, să abandoneze visurile şi visările, „să simtă lucid“. Încă de la 14-15 ani, înainte de a adormi imagina situaţii eroice, el fiind protagonist absolut, ovaţionat de mulţime, culegând batiste ude de lacrimile recunoştinţei. Fantasmele vizau locuri comune devenite clasice: copii salvaţi dintr-o casă incendiată sau de la înec, o zână bălană, puţin prinţesă, scăpată din ghearele unor briganzi al căror

şef, pirat fără scrupule, tuciuriu şi cu o cicatrice atenta în ce o priveşte la bunele şi creştineştile, moravuri. Clişeul forte: el, Manole, rănit, epuizat şi însângerat, purtând în braţe, ca pe un gingaş crin, trupul fără cunoştinţă al blondei frumuseţi. În pragul reşedinţei fastuoase, mama zânei abia îşi stăpâneşte hohotele de plâns într-o batistă de dantelă fină. Evident, se lăsa cu „Nunta Zamfirei…“

Căsătoria – un succes – se celebrase la Mănăstirea Caşin în februarie ’47. Cuconetul prezent, aprecia ulterior că fusese una din ultimele nunţi reuşite ale Bucureştilor aflaţi în pragul democraţiei populare.

Capriciul Luminiţei – singurul manifestat într-o căsnicie ce avea să dureze doar doisprezece ani – fusese drumul cu troica, rămas legendar în arhiva prietenilor şi a familiei. Sania era autentică, scoasă parcă dintr-un basm cu cneji şi rusalce, feerie de aur şi iac roşu; telegarii smoliţi şi plini de foc pogorâseră din aceeaşi poveste. La ieşirea din biserică, în timp ce se lăsau înveliţi în pledurile de blană, asediaţi de ovaţii şi aplauze, lui Manole deşi emoţionat, îi trecu prin gând că tot *mise en scène*-ul merita protagonişti mai arătoşi.

Iniţial, Manole încercase să se opună unui echipaj atât de extravagant. Era o fire modestă, ferind conul de lumină ai persoanelor despre care se discută, detesta ostentaţia şi „scandalul“.

Elogiile sau chiar modeste complimente care-l vizau direct îl zăpăceau, îi creau o stare de tulburare vecină cu panica şi o senzaţie fizică dureroasă. Cum nici Luminiţa nu i se păruse că ar face parte din familia „zgomotoşilor“, dorinţa ei, care ţinea de stilul unei Virginii, îl descumpănise.

Intervenise însă Cucoana Agepsina:.

„Las-o dragă, să-şi facă gustul. Probabil că aşa s-a visat ea mireasă la paişpe-cinşpe ani şi ăsta nu-i vis să-l ai de două ori în viaţă… Şi la o urmă, cine ştie ce vă mai aşteaptă. Fericirea ne e drămuită în şipuri de farmacie. Nu-s eu prima care o zice.“

Zilele mohorâte nu întârziaseră. Luminiţa, silită de evenimente, învăţase să bată la maşină cu două degete. Era o dactilografă mioapă şi mediocră dar se străduia, muncă silnică, să facă faţă. Nu mai avusese capricii, dar din câte o cunoştea Manole, nici nu oftase. Fusese o soţie supusă, privindu-l mereu în ochi pentru a citi cuvintele pe care le aştepta de la ea şi bătrânul Paulian oricât s-ar fi străduit, nu-şi amintea să se fi certat vreodată.

„În realitate, n-am fost fericiţi, dar nici nefericiţi şi nu cred că vreunul din noi să-l fi dezamăgit pe celălalt.“ Sorăsa vulcanică şi temperamentoasă se exprimase mai concret:

„Între voi e o atmosferă de nota 6. Aţi trecut ca vai de capul vostru clasa.“

Căsnicia Virginiei era accidentată şi vijelioasă dar ea o considera cu satisfacţie ca fiind singura reuşită din familie. „Toţi au fost persoane adorabile, dar luaţi separat. În cuplu, deveneau imposibili…“

— Ştiu eu, mormăi bătrânul Paulian, aşa o fi… Dacă stai şi te gândeşti, nici Dinu n-a prea nimerit-o… Noroc că nu pune la inimă.

Răsfiră nasturii şi se opri la un buton de cămaşă emailat, străpuns de o spinelă. Rămăsese unul singur. Perechea o pierduse Dinu chiar la nunta cu Gigeta. Manole îi dăruise straiul de ginere – vechiul lui frac şi butonii. Trecuseră nişte ani, proletarii se îmburgheziseră, începuseră să guste solemnul şi eleganţa jachetei rândunică, a papillonului. „Încă puţin şi ţilindrul va lua locul odioasei şepci cu lozinci.“

Simţi somnul dându-i târcoale. Închise fereastra şi se întinse pe divan. Trase pledul cu un suspin de mulţumire. Îi plăcea să doarmă după-amiaza şi când dormea, îi plăcea să-i fie cald.

„De fapt, atunci, cu Dinu, nu ştiu bine ce s-a întâmplat… Eu nu puteam să mă amestec…“

Telefonul blocat, ţârâi tril de greiere în liniştea odăii. Îşi astupă urechea cu puişorul aflat la îndemână. În curând, adormi.

* * *

Dora Ciprian făcea parte din acea categorie de femei, îndeobşte controversate, care fără a avea vreo însuşire de excepţie, erau totuşi frumoase. Femeile despre care, în genere, se vorbeşte mult, despre care suratele, disecând la milimetru, concluzionează pline de venin: „o escroacă, totu-i făcătură şi fiţe, dar bărbaţii-s proşti“. Asemeni lor, bărbaţii mai cusurgii, amatori de splendori concrete, geometrice care notau o femeie ţinând seama de riglă, echer, compas ca la concursurile-târg de frumuseţe diagnosticau: „Mda, e ceva, dar totul ţine de tinereţe. N-are elemente, la cel mult 28, zi 30 de ani, e isprăvită…“

Dar Dora depăşise binişor fatidicul 28 şi continua să rămână la fel de irezistibilă. Dintre toate cunoştinţele ei, doar Nina, ea însăşi prezenţă fizică remarcabilă şi cu ochiul versat al fostului manechin, îi identificase cel mai corect tipul de frumuseţe:

„Dora e clasica *la beauté du diable*. Nu are date extraordinare, de acord cu voi, dar totul se armonizează, îi stă bine şi străluceşte.“

Amicele dădeau cu gura:

„Faci tu pe generoasa! Nu are nici o calitate.“

„Dar nici defecte.“

„Ochii sunt prea mici, de câine…“

„În schimb, ovalul feţei perfect. Ce te faci cu ochii lui Liz Taylor pe o figură de cal? Şi n-aş zice că-i tocmai lipsită de elemente. Aţi mai văzut asemenea piele? Tenul şi carnaţia sunt unice, părul minunat, surâsul fermecător. Distincţia, silueta graţioasă, felul în care ştie să poarte o haină sunt başca!“

„Aia e, că ştie să se aranjeze…“

Dora explicase în stilul ei direct şi succint că se plictisise la expoziţie. Ca amănunt mai amuzant, semnalase defilarea unui dalmaţian. Stăpână-sa se îmbrăcase asortat, respectiv într-o rochie albă stropită cu buline negre de toate mărimile. Cuplul avusese succes. În rest, nimic interesant. Pe Nelu îl lăsase în drum, la Sediu. Nu isprăvise un material şi preferase să lucreze acum, decât să se scoale mâine cu noaptea în cap.

Nina îi strecură o privire pătrunzătoare dar nu desluşi nimic sub masca de volubilitate. Dora arăta proaspătă, bine dispusă iar rochia de fular cu un desen vag îi veneau de minune. Nimeni nu ştia mai bine ca ea să-şi potrivească toaleta în funcţie de zile, moment, convenţii şi chiar stare de spirit.

Siesta de după prânz intrase în obiceiul duminicilor de la Snagov. Adică, timp de o oră până pe la patru, fiecare făcea ce-l tăia capul. Gigeta, de regulă ostenită, se retrăgea în una din odăile de oaspeţi. De fapt, nu dormea ci îşi repara cu atenţie machiajul. Crişan avea liber, putea să se zbenguie prin grădină, dar fără gălăgie, iar Nina era încântată că poate face ordine în bucătărie. Ţinea să încuie vila şi să plece la Bucureşti odată cu musafirii iar duminica următoare să găsească o casă pusă la punct. Totodată, detesta ca „fetele“ s-o ajute la vase sau la alte treburi. Era tipicară, genul de cucoană de ocolit de femeile de serviciu, îndemânatecă şi rapidă.

„Băieţii“ îndeobşte jucau table în fundul grădinii sau, când se simţeau mai vioi, foot-ball cu Crişan.

Gioni Diamandescu îţi aprinse ţigara. Cam plictisit, n-ar fi ştiut să spună exact ce avea chef să facă.

— Ce zici, Dinule, de-un „66“?

Tânărul Paulian avu un gest de eschivă. Părea nervos, neliniştit, nerăbdător. Dora privea pe fereastră.

— Dinule, insistă Gioni, m-auzi?

Se simţi ciupit de spate şi se uită nedumerit la nevastă-sa.

Privirea aţintită a Ninei, privire elocventă doar între cei doi soţi după un număr de ani consumaţi împreună, îl făcu să-şi abandoneze brusc sugestia. Îşi întinse ostentativ spinarea şi braţele:

— De fapt, mă simt cam toropit. Cred că am să iau pildă de la Gigeta. Mă-ntind puţin…

— Unde-i băiatul? se interesă Nina.

— În grădină. A găsit un arici… Fiecare cu ale lui…

Dora se răsuci cu vioiciune:

— Serios? N-am mai văzut un arici din copilărie. Unde e?

— Pe lângă castani, spuse leneş Gioni. Dai tu de el, că n-om fi în Hyde Park.

— Vii cu mine, Dinule?

Când rămase singur cu nevastă-sa, Diamandescu se interesă iritat:

— Ce ţi s-a năzărit, dragă? M-ai înnebunit cu semnele.

Nina îl măsură cu ironie blândă. Alături de Gioni, aparent fragil, părea totdeauna dublu marţială.

— Te credeam mai dibaci, fiule.

— Ce naiba vrei să spui?

— Că mă surprinzi. Tu, marele Cassanova, supraexpert în materie…

— Lasă vrăjala!

— …n-ai „flairat“ o idilă de mari proporţii. Nările i se umflară: După nasul meu, de dramatice, ucigătoare proporţii!

Gioni o măsură pe sub sprâncene. Aşa, cu nările suflecate, semăna cu o iapă nărăvaşă.

— Cine, mă? Arătă cu bărbia spre gradină: Ăştia doi? Dinu şi Dora?

— Ai ghicit.

Diamandescu dădu din mână a lehamite:

— Eşti neserioasă. Ultimii oameni care se vor cupla vreodată.

— De ce?

— Dinu nu-i genul Dorei. E prea mămăliguţă cu brânză, ea trage la picanterii.

Nina îşi înfipse ţigara în colţul gurii.

— Adică unul aşa, ca tine…

— Nu-i vorba despre mine, rosti blând. Ai chef să te certi? Sau poate ţi-e dor de senzaţii…

„Să te certi.“ Gioni pretindea că el nu se ceartă niciodată. Nina ridică din umeri:

— Nu am chef nici de una, nici de alta. Am simţit doar că ei nu doreau nimic altceva decât să rămână singuri. Te-am împiedicat să-i talonezi.

Diamandescu rămase puţin derutat. Nina avea *flair*, pe el, de pildă, nu-l suspectase niciodată în mod gratuit. Îi mirosea până şi tentativele eşuate. Când îi plăcea o femeie, Nina o ştia cu cel puţin cinci minute înaintea lui.

— Eşti sigură?

Nina îi întoarse spatele şi începu să adune farfuriile de pe masă:

— Atât cât poţi fi de sigur în asemenea situaţii. Era suficient să te uiţi la Dinu, când a sosit ea. N-am văzut pe cineva vreodată care să pară mai fericit, decât la cinema.

— Chiar aşa, mă?!

Nina, cu ibricul în mână, îl privi lung:

— O fericire care-i sfâşia sufletul, dar, fireşte, asta-i peste puterea ta de înţelegere.

* * *

— Dora, nu mai putem continua aşa. Eu unul, în orice caz nu mai pot.

Femeia zâmbi:

— Oare de câte milioane de ori, în mii şi mii de ani s-a pronunţat fraza asta?

— Nu ştiu şi nici nu-mi pasă. Ştiu doar că pe mine clandestinitatea mă ucide.

Dora îl prinse de bărbie şi pentru câteva clipe ochi în ochi, privirile li se înecară. Pe chipul lui Dinu, bucăliu şi jovial de „băiat dulce“, acum crispat, expresia de nefericire părea şi mai dureroasă.

Se refugiaseră lângă zidul de la capătul grădinii. Din vila vecină străbăteau zgomote specifice: duminica unor bucureşteni petrecută la ţară. Clinchet de veselă, un transzistor deschis non-stop, susurul unui furtun, glasuri vesele apostrofându-se cu intenţii spirituale urmate de hohote de râs, nemotivate pentru un străin care i-ar fi ascultat din spatele gardului.

„În materie de glume nesărate, femeile sunt campioane, îi trecu Dorei prin minte, dar tot nu renunţă.“

Îşi simţea inima grea iar contrastul cu grădina radioasă – tot tacâmul: flori, arome, mult verde strălucitor, gâze, soare filtrat de ramurile copacilor, păsările harnice de gură, până şi un norişor ca un bulgăre de zahăr pe băţ zvârlit de o pensulă cuminte pe un cer aquarelat – o făcea şi mai nefericită.

Dinu se aplecă şi-i sărută mâinile, rămânând cu capul în poalele de mătase. Dora îi trecu degetele prin părul castaniu, mătăsos ca al unui copil.

— Dora, e prima oară când iubesc, şi îşi săltă capul parcă surprins de propria descoperire.

— Aşa spunem totdeauna.

— Jur!

— De ce te-ai însurat?

Pe chipul bărbatului se ivi o schimă de iritare.

— E o poveste complicată… Avem atât de puţin timp la dispoziţie.

O luă pe după umeri. Dora i se cuibări la piept cu un suspin. O durea inima de fericire.

— Trebuie să înţeleg că n-ai iubit-o pe Gigeta.

— Nu mă obliga să fiu mitocan. Nu contează…

Dora rupse o frunză de iederă şi o duse la buze. Rosti gânditoare:

— Pentru mine situaţia e mai dificilă. Cât aş fi de ingrată, nu-i pot reproşa nimic lui Nelu. E bărbatul pe care-l cunoşti… Aproape desăvârşit.

Nu-şi isprăvi gândul. Dinu primi lovitura în plin. În general fire blândă, construcţie fericită mulţumit cu el însuşi, nu cunoscuse invidia până a se fi îndrăgostit de Dora. Dar era prea modest, avea prea mult bun simţ ca să nu-şi dea seama că Nelu, un bărbat strălucitor, îi era superior din toate punctele de vedere. Strânse degetele Dorei, asigurându-se stângaci:

— Dar mă iubeşti pe mine…

— Pe tine, zâmbi Dora şi cafeniul ochilor aprinzându-se, deveni dintr-o dată auriu. Deşi Dumnezeu mi-e martor, nu ştiu de ce nu-l iubesc pe Nelu mai mult.

Îl aveau amândoi înaintea ochilor: o cruce de om, bine zidit, cu privirea învăpăiată de foc permanent. Întreaga lui făptură emana bărbăţia, iar părul şi barba neagră îl făceau să semene cu un condotier. Totul la el – expresia, vorbele, temperamentul – era înflăcărat, dând permanent senzaţia că arde, că trăieşte la temperaturi şi intensităţi ameţitoare. Un individ strălucitor dar incomod: în prezenţa lui, limfaticii, structurile anemice încercau o stare de disconfort. Ceea ce-i impresiona pe analiştii mai fini, îndeobşte sceptici, era lipsa oricărui sentiment de zădărnicie. Ciprian trăia paroxistic momentul, ignora total efemerul. Glasul răsunător, vulcanul din el în permanentă erupţie, neliniştea constructivă îl hărăzeau marelui tribunal de stradă.

— E poate o flacără prea puternică pentru tine, şopti într-un târziu tânărul Paulian. Nu toată lumea suportă aceeaşi temperatură sau o lumină orbitoare.

Dora tresări de insolitul observaţiei deşi pe ea se socotea o femeie puternică. Îşi închipuia că nu se simţise niciodată copleşită de personalitatea lui Nelu.

— Nu ştiu, îngână şi era sinceră, adică nu ştiu de ce te iubesc pe tine şi nu pe el. Totul mi se pare de neînţeles… Ne

cunoaştem de atâţia ani… De ce a trebuit să se întâmple… să ne aprindem tocmai acuma…

Se întâmplase de reveillon. Un reveillon mic burghez – „nu te mai poţi apropia de restaurante, preţurile sunt isterice“- şi în care nu se petrecuse nimic special în afară de faptul că se îndrăgostiseră până peste cap unul de celălalt. În timpul unui dans. Tangou. Dinu o strânsese ceva mai tare. Dora îşi simţise tâmpla înflorită la răsuflarea lui. Ochii se căutaseră. Buzele se găsiseră singure. Se iubiseră chiar în aceeaşi noapte în baie, ignorând trivialul, înfruntând toate riscurile. Fusese peste puterile lor să se stăpânească. Dinu nu era un vulgar aventurier de ocazie – „acum e momentul, ce contează! ascensor, compartiment de tren sau un şanţ, numai noroi să nu fie“, Dora nu era o *plaisiristă* ieftină: „De ce nu, dacă-mi face plăcere? Ce, am contor?“

„Şi totuşi nu ne-am simţit ruşinaţi după aceea“, aveau să şi-o repete. Trecuseră şase luni de atunci, iar dogoarea dragostei devenise năprasnică, de neîndurat. Se întâlneau destul de frecvent într-un apartament închiriat din zona Tribunalului, fără a fi necesare exhibiţii speciale: Gigeta invulnerabilă, de neatins în supremaţia ei absolută nu era bănuitoare – Nelu, prins de politică, ţărănist înfocat din străbunici (conservatori) era atât de absorbit şi veşnic pe drumuri, încât nici nu-i trecea prin gând să controleze intinerariile nevesti-si. Dinu însă nu mai suporta şi nici nu vedea raţiunea pentru care ar continua să se iubească pe furiş.

— Vrem să fim împreună, ne-am spus-o de mii de ori! Atunci de ce nu acţionăm?

Dora se ghemui între umeri şi se lipi mai tare de bărbat.

O albină le dădea târcoale într-un zig-zag de unghiuri ascuţite. Dinu o alungă enervat. Dora râse:

— Ştiai că ăsta era blazonul Bonaparţilor? Albinele uriaşe?

— Lasă-l pe ăla! Spune, de ce nu ne hotărâm odată?

— Nu ştiu, şopti Dora. Mi-e frică. Şi mi-e jenă. Situaţiile astea sunt şi mai penibile când se petrec între prieteni… Gigeta mi-e apropiată…

— Hai să fim serioşi! Gigeta n-a avut în viaţa ei prieteni. Ceea ce nu există nu se poate strica sau pierde… Te implor, Dora, hotărăşte-te. Suntem încă tineri, mai putem avea copii…

— La Crişan te-ai gândit?

Dinu îşi îndreptă mijlocul. Aprinse două ţigări.

— Se va obişnui cu situaţia. Copiii uită repede… La urma urmei, nu-i primul caz, gem tribunalele de divorţuri cu minori. Ascultă-mă, iubito, când nu vrei să faci ceva, se găsesc totdeauna o mie de motive raţionale.

Dora îi astupă gura:

— Dar vreau! Şi eu vreau!… Lasă-mi doar puţin răgaz. Nu pot, înţelegi, nu pot să mă duc pur şi simplu la Nelu şi să-i spun că plec. Aşa, din senin!

Bărbatul o privi ironic:

— Şi cum ai de gând să-l pregăteşti? Mă interesează tehnica.

— Degeaba mă persiflezi. Îţi spun ce simt. N-am curaj, asta e!

— Bine, îţi fac eu curaj. Diseară, vorbesc cu Gigeta.

Ochii mici, cafenii ai Dorei se căscară de spaimă:

— Eşti nebun?

— Nu te speria! O anunţ doar că divorţez. Atât. Nu pomenesc nimic despre tine.

— Te rog, mai aşteaptă… Te implor… Nu azi…

— De ce? Când am ceva infect de făcut, nu amân. Scap de o obsesie…

Dora oftă. Îşi înfipse degetele în păr:

— Nu te-aş fi crezut atât de hotărât, de tranşant… În fond, brutal.

— Pentru că n-am dorit niciodată ceva cu intensitate. Cu toată fiinţa mea. Ştii, râdeam de genul ăsta de fraze. Mi se păreau ridicole şi goale prin demonetizare, venturianisme.

Acum le simt şi puţin îmi pasă că au mai fost spuse înaintea mea.

— Ce scandal va fi, Dumnezeule! Ce bârfă! Ce-or să zică Diamandeştii?

— Ce să zică? Va fi puţină senzaţie la început, după care totul intră în comun. Iar primele momente de senzaţie se vor consuma fără noi.

— Ce vrei să spui?

— Mitică Iordan, un fost coleg de liceu mă invită în Italia. S-a stabilit acolo de vreo zece ani, şi după câte înţeleg, a izbit-o. Dar asta-i altă chestie… Ziceam că introducem urgent acţiunile de divorţ şi în aceeaşi seară… Zâmbi nesigur, căutând ochii Dorei: Dăm bici şi o ţinem Nord-Vest… Cine ne împiedică?

Dora râse nervos. Ochii îi sclipeau, rosti mecanic:

— Eşti nebun de-a binelea!

— De ce, iubito? Va fi voiajul nostru de nuntă. Luna noastră de miere. Mitică locuieşte chiar la Civitavecchia. Îţi închipui ceva mai romantic? Ne vom iubi în atmosferă Sebastian… Când eram puşti, mă prăpădeam după piesa asta, am văzut-o de vreo cinşpe ori, am citit totul despre Civita, ştiu până şi numele Papilor înmormântaţi acolo: o grămadă de Urbani, Inochenţi, Grigori, Ioani, Piuşi. Cimitirul colcăie de chei, tiare şi globuri…

— Ce-s alea? râse Dora.

— Simbolurile paplităţii, mica mea „seralistă“, însemnate pe pietrele funerare. Poţi să mă crezi, voi fi un ghid competent.

Îi întinse buzele. Dinu azvârli ţigara şi o cuprinse în braţe. Patima sălbatecă, nimicitoare le copleşea făpturile. Clipe de uitare divine, pe o planetă necunoscută…

Dora, cu respiraţia tăiată, deschise ochii. Pe gard, o stăncuţă se sucea, ţopăia, dădea din aripi. Simţi braţele lui lui Dinu crispându-se şi întoarse instinctiv capul.

Crişan, cu un colac din ramuri de oţetar petrecut în jurul gâtului, se oprise la câţiva paşi de ei. Pe obrăjorul palid

tremurau pete de umbră şi lumină nestatornice.

Se răsuci brusc şi o luă la fugă.

— Oare de când stătea acolo?

Începu să-şi aranjeze ţinuta şi părul cu gesturile precipitate, caracteristice flagrantului delict. Dinu respiră adânc.

— N-am idee, dar te asigur că a văzut destul.

Dora se simţea în pragul lacrimilor:

— Ce situaţie oribilă! Grotescă! Îmi vine să… să…

— Nu-ţi pierde calmul, spuse Dinu. În realitate se simţea şi el neliniştit, dar mai ales jenat. Asemenea clişee nu sunt pentru uzul copilului chiar dacă femeia pe care o ţii în braţe este mama lui.

— Hai, iubito! Nu ne rămâne decât să ne întoarcem…

— …Mă aştept la ce-i mai rău, rosti răguşită de emoţie Dora. Ce imprudenţă din partea noastră! Crezi că o să-i spună?

Paulian încercă să râdă, dar nu reuşi, decât nişte sunete sumbre.

— Draga mea, ce să-ţi spun? Habar n-am! Şi pentru mine ca şi pentru Crişan, premiera e absolută.

Dinu îşi consultă ceasul. 4 fără un sfert.

— Aşa, ai zice că nu s-a întâmplat nimic.

— Mi-e groaznic de frică, suflă Dora.

Fără s-o atingă, Dinu simţi că are mâinile îngheţate.

„În momente critice, oamenii pierd simţul proporţiilor“, dar îşi păstră gândul. Dora n-avea chef acum de aforisme. Mai degrabă i-ar face bine un coniac. Şi lui. Cuprinse într-o privire priveliştea familiară. Nu se schimbase nimic: totul ca de obicei, însorit, cald, placid; chaise-longe-ul sub castan, mingea de plastic uitată alături, maşina de tuns iarbă lângă zidul casei… Prin fereastra deschisă a bucătăriei se zărea cu intermitenţe capul şi bustul Ninei, trebăluind între bufet şi chiuvetă. Îşi ridică ochii spre camerele de oaspeţi.

— Gigeta încă nu s-a sculat, spuse printre dinţi. Jaluzeaua e coborâtă.

Pe Dora o trecu un frison:

— Unde-o fi băiatul?

— Vedem noi… Hai, încearcă să zâmbeşti.

Se opriră în pragul bucătăriei. Dinu arboră drapel sărbătoresc:

— Hello! Ce face mica gospodină?

Nina întoarse capul şi le aruncă o privire pătrunzătoare. Aşa i se păru Dorei.

— Gata, am terminat… Îşi şterse mâinile şi agăţă şorţul într-un cui, lângă frigider. Vreţi o cafea?

Dora dădu din cap. Dinu îşi prinse bărbia între degete cu un aer gânditor:

— Nu-i o idee rea, dar cred că nu ne ar strica şi un deget de alcool…

Turnă în pahare şi Nina constată că mâinile, fără să-i tremure propriu zis, aveau o febrilitate neobişnuită. Nici Dora nu părea în apele ei. Tot mâinile erau curioase. Ea, atât de naturală, cu gesturi graţioase şi dezinvolte, acum parcă nu ştia ce să facă cu ele. Ca o diletantă pe scena unui teatru de amatori. Dinu bău cu poftă şi îşi repezi capul spre etaj:

— Ce fac ăia? Mai dorm?

— Acuşi, acuşi apar şi ei, surâse Nina, imediat ce le miroase a cafea.

Dintr-o dată i se făcu milă de cei doi, ar fi vrut să-i ocrotească. Şi Dora, aşa cum o vedea acum, speriată şi părăsită, îi devenise simpatică. N-o mai simţea adversară şi inima i se îmblânzi. Fără vreun motiv concret, ar fi vrut ca ei doi să fie fericiţi.

„Probabil am vocaţie de codoaşă…“ Îşi aminti de maică-sa. După ce împlinise 40 de ani, începuse să aibă o înţelegere şi simpatie specială pentru amorurile neîngăduite. Transmitea scrisori, înlesnea rendez-vous-uri, acoperea şi favoriza de la înălţimea unei văduvii

respectabile. Prietenelor apropiate le împrumuta casa în asemenea ocazii, viziona un film, lua un aperitiv la „Capşa“ şi încerca un înălţător şi creştinesc sentiment de „ajută-ţi aproapele“.

Dinu se interesă, făcând eforturi să pară firesc:

— Dar Crişan pe unde o fi? L-ai văzut?

Dora intui cât de greu îi venise să pună întrebarea. Se ridică brusc în picioare. Nu-i păsa ce va spune Nina. Simţea că nu mai poate rezista singură tensiunii.

— Draga mea… Să nu te superi, dar eu trebuie să plec.

„E mai complicat decât mi-am închipuit“, traduse Nina, simulând surpriza:

— Ce s-a întâmplat? Nu ţi-e bine?

— Iartă-mă… Trebuie să plec… Am o migrenă oribilă… Scuză-mă faţă de… şi arătă vag spre casă.

— Dar…

Ieşi precipitat şi traversă curtea aproape în fugă. Dinu încercă s-o oprească:

— Aşteaptă… Nu te pripi… Acum chiar că dai de bănuit…

— Nu-mi pasă. Nu mai suport!

— În halul ăsta nu poţi conduce.

— Tu nu înţelegi că nu mai rezist?

Accentele de isterie îi străpungeau glasul.

Dinu rămase cu ochii pe şosea. Mercedesul alb dispăruse ca o nălucă.

„Cum conduce, Dumnezeule! Nu trebuia s-o las…“

În maşină era sufocant dar Gigeta, de teama curentului nu accepta ca geamul să fie deschis mai mult de zece centimetri şi asta pe partea lui Dinu. Era, fără să ştie de ce, vag iritată, abia aştepta să ajungă acasă. Îşi simţea ca de plumb picioarele umflate în escarpenii închişi, gata să pocnească şi tânjea după un lighean cu apă rece. O operaţie vulgară fără îndoială, dar camera de baie are slavă Domnului! o uşă.

— Cred că n-o să mai mergem la Snagov. Oboseală, plictiseală, pierdere de timp…

— Ai dreptate, spuse maşinal Dinu gândindu-se la cu totul alte raţiuni.

Îl îngrijora Crişan. Ca de obicei, stătea pe bancheta din spate. Îl căuta mereu prin oglinda retrovizoare dar băiatul îi ocolea privirea. Până şi Gigeta observă că-i neobişnuit de liniştit.

— Te doare ceva?

Ţinea în felul ei la băiat dar fără excese şi într-un chip ciudat. În primul rând, nu admitea să se îmbolnăvească. Faptul în sine o enerva. A fi bolnav, indispus, ostenit şi într-un fel centrul atenţiei era monopolul ei exclusiv. Când totuşi Crişan cădea la pat – inerentele răceli sau contagioasele copilăriei – cineva era vinovat. Fie Dinu, fie bunicu-său: l-au ţinut în curent sau în soare, i-au dat prea multă îngheţată, prăjiturile de cofetărie sunt otravă, l-au lăsat să plece dezbrăcat etc.…

— Te-am întrebat ceva, se răsti Gigeta.

— Nu mă doare nimic.

Dinu arboră un aer vesel. Îi prinse mâna rezemată de spătar. Era moale, cu degetele reci şi umede.

— Eşti obosit, flăcău?

Crişan îşi retrase mâna şi nu răspunse.

Dinu gară maşina întârziind câteva minute. Liniştea din casă i se păru apăsătoare deşi nu era un fapt neobişnuit. Gigeta se retrăgea imediat ce ajungea acasă ocupând baia un ceas, după care nu mai părăsea dormitorul. Îşi supraveghea silueta şi seara nu bea decât un pahar cu lapte sau suc de fructe. De masa şi toaleta băiatului se ocupa Dinu. Cât priveşte bătrânul, acesta o evita pe cât posibil: „Mai răruţ şi mai drăguţ… E mai sănătos…“ şi părăsea odaia doar după ce auzea duşul de la etaj.

Ciudat, reflectă Dinu, era doar faptul că nu se auzea glasul lui Crişan.

„A intrat la tata probabil…“

Îşi lipi urechea de uşa bătrânului. Glasurile celor doi se întretăiau, peisaj sonor nedesluşit. „Am să văd mai târziu ce-i cu el. Cu cât mă voi comporta mai natural, cu atât va fi mai bine… Deocamdată trebuie să discut cu Gigeta…“

Intră în bucătărie şi se luă cu mâinile de cap. Oale, vase vraişte, murdărie, muşte, n-aveai pe unde călca. În fond, ştia cum le lăsase, iar ăsta era decorul diurn cu excepţia zilei, şi eventual încă una după, când venea femeia; până azi însă, „amănuntul“ nu-l deranjase.

„Astă e! O să mâncăm la briceag.“

Pregăti trei sandwichuri cu brânză şi şuncă, tăie o roşie, umplu o sondă cu suc de portocale şi duse tava în camera lui Crişan. Băiatul era obişnuit cu mesele la odaie. Îndeosebi când aveau musafiri, Gigeta, şi aici Dinu era întru totul de acord, nu îngăduia prezenţa copilului, căruia în fond, nu-i era prea urât singur. Avea casetofonul lui şi un televizor mic, sport.

Duşul nu se mai auzea şi tânărul Paulian începu să urce scara spre dormitor. Se simţea neaşteptat de hotărât şi liniştit. „Probabil pentru că ştiu, dinainte. Toată chestiunea o va lăsa rece…“

Manole Paulian se simţea încântat de „vizitele“ băiatului. Nu era un bunic clasic, nu ştia poveşti, nu-l putea fascina cu isprăvi extraordinare din propria-i copilărie pentru că el însuşi nu fusese un copil extraordinar şi nu avea capacitate de fabulaţie, nu era atotştiutor inventând explicaţii chiar şi acolo unde ele nu existau; sobru din timiditate, nu se extazia îndeajuns nici măcar când Crişan îi relata „o chestie nemaipomenită“ petrecută în clasă, la bazin, sau în ultimul episod cu Ţestoasele Ninja.

În schimb, Manole îl ascultă cu răbdare, fără să şi-o propună îl trata în om mare iar Crişan, neluat în seamă de maică-sa, considerat cu zeflemea indulgent-duioasă de Dinu, se refugia în climatul şi atmosfera bunicului unde se simţea persoană şi nu „copilul“.

Bătrânul îşi abandonă nasturii. Se uită la picioarele bronzate ale băiatului încălţate în adidaşi şi se gândi că tot complexul ar fi avut nevoie serioasă de apă şi săpun.

— Nu faci un duş? Adăugă grăbit pentru ca nu cumva băieţelul să se simtă dojenit: Ai să te răcoreşti.

— E mama în baie.

Stătea pe colţul divanului şi răsucea între degete o motocicletă de plastic cât o cutie de chibrituri. Manole îşi scoase ochelarii privindu-l mai atent. De obicei, când se întorcea de la Snagov, îi turuia gura. Ce a văzut pe şosea, cum i-a arătat Gioni cuibul mierloiului, că a mâncat căpşuni culese de el, a înotat, s-a luat la întrecere cu Nelu…

— Te-ai distrat bine?

Crişan îşi ridică ochii mari, cafenii. Întrebarea căzu măciucă:

— Coco! De ce se sărută oamenii?

Bătrânul căscă gura. De fapt, îi căzuse maxilarul lăsând să se vadă proteza gălbuie.

— Cum adică? râse stângaci. Auzi întrebare. De ce se sărută… E o modalitate… adică un fel de a-ţi arăta dragostea… Eu nu te sărut pe tine?

Puştiul clămpăni genele lungi:

— Numai de ziua mea sau când plec în vacanţă. Dar oamenii mari? Îşi luă inima în dinţi şi completă: …nu pe frunte… Pe gură.

Laş, Manole Paulian ocoli ochii copilului şi reluă sortatul nasturilor. Mormăi nedesluşit:

— Ai să înţelegi mai târziu.

Crişan conchise pe baza unei logici generată de experienţa întrebărilor cu răspuns amânat totdeauna sine die:

— Înseamnă că e de ruşine…

Bătrânul se făcu că nu aude. Îl aşteptă să iasă şi îşi aprinse una din cele cinci ţigări ale zilei. Clar, băiatul surprinsese o situaţie care-l şocase. Iar ca să se simtă şocat,

în mod obligatoriu, unul din partenerii neîngăduitei scene idilice…

— Cine?… Dinu?… Gigeta?

Gigeta îşi isprăvise toaleta de noapte şi se culcase. La intrarea lui Dinu atacă instinctiv o poziţie de afectată oboseală. Un genunchi ridicat, celălalt întins, mâinile răstignite; coama de păr negru umplea perna. Purta o cămaşă de noapte lungă din mătase naturală ecrue, croită ca un furou. Fasonul în sine o incomoda – prea strâmt iar spatele îi îngheţa chiar şi vara – dar ăsta era modelul arborat de frumoasele din Dallas. Rosti fără să deschidă ochii.

— Ce zi obositoare!… Crişan a mâncat?

— I-am improvizat ceva…

Dinu îşi roti ochii prin încăpere. Simţea că aici se încheie cei zece ani de existenţă comună cu femeia aceasta întinsă pe pat la nici doi metri de el. Nu-şi bătuse niciodată capul cu analize subtile dar realitatea nu putea fi ignorată. Fuseseră doi străini. Pe peretele de lângă oglindă se afla fotografia Gigetei. Una din cele mai reuşite poze ale ei pentru că fotograful, un artist „şi ăla cărat în Italia“ ştiuse prin efecte de lumină să-i speculeze la maximum frumuseţea exotică a ochilor. Restul obrazului se pierdea într-un clarobscur care părea firesc…

„Pe asta o zvârl prima“, gândi Dinu. I se părea normal ca Gigeta să se întoarcă la părinţi. Locuiau confortabil într-un apartament de trei piese şi oricum, vila asta era a lor, a Paulienilor. Cum tot a Paulienilor era şi dormitorul de palisandru în care se aflau acum ca şi, în principal, tot ce se găsea mai de soi în casă. Firesc, lucrurile se cam degradaseră. Împliniseră şi ele nişte ani, mult peste veac toată mobila aparţinuse părinţilor lui Manole – şi mai târziu, din cauza sărăciei, nici nu se punea problema remontului serios. În ce o priveşte pe Gigeta, timp de zece ani, aceasta cooperase cu nădejde la opera de degradare.

„Aici e nevoie de un meşter vechi, care să vadă meserie, îşi zise Dinu. Orice obiect e o piesă… Până la remont, însă, trebuie dezinfectat…“

Se uită cu silă spre comoda splendidă Louis XIV care făcea vis-à-vis cu toaleta. Dacă trăgeai vreunul din sertare, vomai. Acolo îşi înghesuia Gigeta lingeria purtată, ciorapi scorţoşi, chiloţi mai mult decât suspecţi, furouri şi sutiene năclăite, tot soiul de cârpe intime, dubioase, infecte…

Când ieşea însă în târg, se prezenta impecabilă. Pe dinafară. Pe dinăuntru doar când avea oră la croitoreasă. Altfel, Dinu ar fi putut povesti multe despre sutienul cu breteaua în ac de siguranţă, despre chilotul fără elastic, susţinut de portjartier, despre furourile pleznite la cusături mai ales în dreptul şoldurilor puternice.

Surprinsese anul trecut o remarcă a Ninei, strecurată – neauzit îşi închipuia ea – lui Gioni:

„Când te uiţi la Gigeta, nu-i poţi reproşa nimic, dar nu ştiu de ce naiba am impresia că e jegoasă la modul cel mai concret. Parcă mi-ar fi frică să-i ridic rochia…“ Ciudat însă, că până acum „jegul nevesti-si“ nu-l deranjase, nu-i dăduse importanţă. Îl înregistrase fără reacţii.

Gigeta întredeschise pleoapele:

— Ce faci? Nu te culci?

— Mai târziu, spuse tânărul Paulian cu ţigara între buze, scotocind după brichetă. Vreau să stăm de vorbă.

Nevastă-sa deschise ochii de-a binelea:

— Cred că nu eşti în toată firea. Am avut o zi oribilă, migrena nu m-a lăsat o secundă, sunt…

— …eşti obosită, ştiu, dar trebuie să discutăm.

— Da! Sunt obosită, chiar dacă un taur ca tine nu poate să înţeleagă asta!

— Te rog, nu ridica tonul. Dacă te-am jignit, scuză-mă.

Gigeta pufni:

— I am sorry! Mersi pentru scenă. Mi-ai asigurat o noapte liniştită. Acum, lasă-mă în pace. Se răsuci pe o

parte, bâjbâi pe noptieră şi înghiţi o pastilă cu aer de martiră.

Dinu se ridică. Traversă dormitorul şi se opri cu mâna pe clanţa uşii.

— Cum vrei, Gigeta. Doream doar să te anunţ că mâine mă duc la avocatul Rădulescu.

Femeia se holbă, căzută din cer:

— Şi de-aia îmi strici somnul? Ce-mi pasă mie de întâlnirile tale cu toţi golanii?!

— Probabil că nu-ţi pasă, dar mi s-a părut corect să te avertizez: intenţionez să divorţez. Şi asta cât mai curând. Noapte bună şi încă o dată, scuză-mă.

* * *

Când văzu recuzita – vodcă, ţigări şi brichetă – bătrânul nu fu surprins, ci mai degrabă îngrijorat. Preparativele avertizau asupra unei vizite prelungite şi confirmau impresia că acolo, la Snagov, se întâmplase ceva. De obicei, duminică seara, după iarbă verde, Dinu se mulţumea cu un cap băgat pe uşă „ce faci, *mon vieux*? Totul în regulă?“ după care intra în micul oficiu sanitar de la parter să se spele. Exact zece minute. În alte zece minute improviza o cină pentru Crişan, înghiţea şi el ceva – totul în galop – grăbindu-se să se instaleze la televizor înainte ca „Actualităţile să înceapă“.

Ca totdeauna discret, Manole nu-şi manifestă nedumerirea, interesându-se pe tonul domestic şi cotidian al celor rodaţi de viaţa în comun:

— Ce face băiatul? A mâncat?

— Da, spuse Dinu cu spatele întors scoţând din bufet două pahare. S-a şi culcat.

Manole dădu la o parte nasturii, făcând loc pe masă.

— Mi s-a părut şi mie cam obosit. Îmi închipui că a zburdat… Apa, soarele fac somn. Copil… Ţin minte ce bine

dormeam la mare. În general lângă orice baltă… Gigeta cum se simte?

Dinu zâmbi, nu era stilul lui taică-său să bată câmpii. Deschidea gura numai când avea ceva de spus şi totdeauna la obiect. Iar de Gigeta îi păsa ca de păpădia încremenită pe „Larousse“-ul, ediţie 1938, aflat totdeauna la îndemână, pe noptieră. În casă mai exista un exemplar al vestitului dicţionar, cu vreo patruzeci de ani mai tânăr pe care însă Manole îl ignora. „Probabil, îşi zicea Dinu, acolo în clasicul an de trimiteri statistice, ar fi vrut să se oprească definitiv calendarul…“

Aici însă tânărul se înşela. De Gigeta îi păsa căci organic, Manole Paulian suferea pentru orice vieţuitoare de care auzise, îl afectau sincer necazurile celor din jur. Pe noră-sa chiar dacă în intimitatea sa nu o stima, o respecta pentru calitatea de mamă, în general; ca mamă a unicului său nepot, în mod deosebit.

Dinu ridică paharul fără să ciocnească:

— Salve!

Bătrânul zâmbi timid:

— Nu-i nimic interesant la televizor?… Sau poate sărbătorim ceva.

— Divorţul meu.

Neobişnuit cu situaţiile bruşte, toată viaţa pansând cu exces de menajamente momentele dezagreabile, rămase cu paharul în aer. Dinu îl ajută să-l pună pe masă şi-i strânse cu duioşie mâna care tremură.

— Iartă-mă, Pa… Trebuia să te iau mai domol. Dar dacă nici cu tine nu pot discuta deschis…

Completă fraza cu un gest elocvent: „Ce pretenţii să mai am de la alţii?“

— Spune-mi… E o… o anecdotă? Am crezut că n-am înţeles bine. Chiar…

— Da. Chiar! Sper că problema nu te afectează.

— Mde… Asta ar însemna să-mi ceri cam mult. Da… dar oare nu te pripeşti? Ştii, între soţi intervin uneori

neînţelegeri… Dar dacă ai răbdare, nu trebuie să treacă foarte mult timp ca să-ţi dai seama cât de lipsite de importanţă au fost. Probabil v-aţi certat, aţi fost mai înfierbântaţi şi…

— Nu ne-am certat, îl întrerupse Dinu nerăbdător. Ne-ai auzit vreodată făcând scandal?

Bătrânul surâse:

— Nu crezi că acesta ar fi un motiv suficient pentru a te gândi bine înainte de a lua o asemenea hotărâre? Disputele între soţi constituie regula.

Dinu se ridică nervos. Se plimba prin cameră cu paharul în mână.

— Hai, tată! Nu faci decât să-mi înşiri fraze goale! Ce naiba, nu suntem într-un salon, şi nici la emisiunea „Curierul inimii“. Am venit să discut cu tatăl meu.

— Ai făcut foarte bine, fiule, dar ca să putem discuta, ajută-mă să înţeleg. Ce te nemulţumeşte la Gigeta?

— Totul.

— Ţi-au trebuit zece ani ca să realizezi această… incompatibilitate?

— Timp de zece ani nu m-a deranjat. Ştii bine în ce împrejurări ne-am căsătorit.

— Da… da… da… spuse grăbit bătrânul. Nu-i plăcea de loc să-şi amintească de zilele, lunile acelea. Ai încheiat atunci totuşi un contract pe care ai obligaţiunea să-l respecţi. Mi-am închipuit totdeauna că eşti un gentilom.

Fiu-său îl privi ca trăsnit şi fluiera ostentativ:

— Pe ce lume trăieşti, domnule? Şi faţă de cine să fiu gentilom? Faţă de onorabilii mei socri? Cum ar trebui să procedez? Explică-mi!

Bătrânul îşi strânse buzele:

— Cu moderaţiune şi eleganţă.

Dinu râse gros:

— Adică să-i arunc mănuşa în obraz lui nea Tase şi să-l provoc la duel?

— Nu ştiu dacă e momentul să faci glume.

— De acord. Eu îţi spun că m-am săturat şi tu nu înţelegi.

— De ce te-ai săturat?

— De ifose, de nazuri, de aroganţă – vorbea repede, cuvintele curgeau şuvoi – de pretenţii de superioritate, de Operă şi Filarmonică, de eseuri şi poezie medievală, de mănuşi glacé şi pastă roşie pe unghii jegoase, de mizerie, de gândaci, de râs zgârcit, de proletară, de stambă cu blazon!

Manole Paulian începu să tremure de indignare. Se apucă cu mâinile de marginea mesei:

— Fiule, nu uita că vorbeşti despre soţia ta. E nedemn.

Dinu se opri şi-l privi în adâncul ochilor.

— Tată, vorbesc cu tine. Sunt lucruri pe care nu le-am spus nimănui şi fii sigur că nu le voi repeta. Am vrut doar atâta să pricepi, că nu mai suport.

— De ce tocmai acum?

Excedat, Dinu bătu cu palma peste masă:

— Ce înseamnă tocmai acum? Aceeaşi întrebare poţi să mi-o pui şi peste un an sau şapte.

Bătrânul clătină din cap:

— S-a întâmplat ceva. Restul, vorbe şi scuze.

— Ai ghicit! Se aplecă peste masă. Ochii îi scăpărau: S-a întâmplat că m-am îndrăgostit. Iubesc o femeie. Nebuneşte. Pentru prima oară în viaţa mea.

Lui Manole îi dădură lacrimile. Se simţea îngrozitor de emoţionat.

— Dragul meu, marile patimi, patimi dintre acestea, răscolitoare nu sunt durabile.

Dinu respiră adânc:

— Ţi-am spus tot ce am avut de spus. Atât mai am de adăugat; hotărârea mea este ireversibilă. Decât s-o pierd pe Dora – da, despre ea-i vorba – prefer să mor. Acum, pe loc.

Îşi pierduse întreaga stăpânire de sine şi devenise patetic. Manole Paulian îl privi înspăimântat. Simţea fizic,

concret vâltoarea din sufletul lui fiu-său. Rosti încet, cu gura uscată:

— Băiatul a… a simţit ceva?

— A văzut.

* * *

Dora nu-şi găsea locul. Ajunsese acasă în jur de ora 5, după o goană bezmetică pe şosea, cu privirea păienjenită de plâns şi înjurată crunt de doi şoferi care evitaseră un accident sigur ca prin minune.

„Dumnezeu ţine cu păcătoşii – încercă să râdă – sau era cu gândul în altă parte.“

Nelu nu se întorsese şi nici nu-l aştepta mai devreme de opt sau nouă. Arareori părăsea sediul înainte de miezul nopţii. Cu atât mai bine, până atunci avea să se liniştească. O urmărea fără încetare chipul încremenit al băieţaşului cu obrazul zăbrelit de umbrele grădinii, iar când îşi amintea liniştea lui ciudată, lipsa de reacţie, nefirească la un copil se simţea cuprinsă de o spaimă pe care n-o mai cunoscuse vreodată.

Va vorbi? O să-i povestească maică-si că i-a văzut în grădină? Era incapabilă să găsească un răspuns iar nesiguranţa i se părea şi mai greu de îndurat decât o situaţie clară oricât de dezastruoasă. Dora ştia în general prea puţin despre copii, le ignora total psihologia, nici măcar despre ea – fetiţă, nu-şi amintea mare lucru. Prindeau contur şi culoare doar întâmplările trăite, consumate după ce împlinise 12 ani şi constatase că este o mică persoană care fascinează. Prietenii familiei începuseră să-i facă complimente, la serbările şcolare era totdeauna „frumoasa“; unica împrejurare din istoria generaţiei când elevii şi cancelaria simţeau într-un glas şi într-o sâmbătă.

În realitate, copiii o plictiseau, i se păreau prea gălăgioşi şi neinteresanţi, evita categoric casele unde ţâncilor li se

permitea să se bage în conversaţia celor maturi şi să mişune printre picioarele acestora, odată prezentările făcute şi epuizate replicile de convenţie: „Delicios… seamănă cu tine, e leit… Câţi ani ai?“ Dacă mai îndura şi poezioara învăţată la grădiniţă, debitată în extazul bunicilor mai ales, Dora se considera o campioană a politeţii şi socotea că nimănui nu i se poate cere mai mult.

După ce ieşi din baie, încercă să se gândească în linişte, dar nu-şi găsea astâmpăr. Regreta că nu-i trecuse prin minte să stabilească un telefon-parolă cu Dinu… „Alo, casa Popovici? – de exemplu… Am greşit, mă scuzaţi…“ Şi ar fi ştiut cum stau lucrurile.

Desigur, putea să sune ea sub un pretext oarecare dar ştia că n-ar face-o decât eventual cu un revolver lipit de tâmplă. Dacă ar fi avut o prietenă căreia să i se poată confesa… Dar Dora nu avea prietene. Femeile nu o iubeau şi nici ea nu încercase să se facă agreabilă. Fără a fi antipatică, indiferenţa sinceră degajată de întreaga ei comportare ofensa, iritând până şi firile cele mai puţin orgolioase. Dora însă se amuza, colecţia de inimiciţii o lăsa rece iar ea dintotdeauna se simţise bine doar în societate masculină. Interesant rămânea însă un amănunt care ţinea de farmecul inefabil al Dorei, sesizat perfect de Nina Diamandescu.

„Ştii că nu dă doi bani pe tine, dar asta te scoate din minţi, abia după ce a închis uşa. Prezentă, e delicioasă şi irezistibilă.“ În acest sens, Dora avea în Gigeta, fără s-o ştie, prietena cea mai sinceră şi lipsită de resentimente. Paulianca nu se extazia decât în faţa propriei imagini din oglindă. Neavând nici un fel de admiraţie pentru Dora, nu o detesta, o suporta fără convulsii.

Ca să se afle în treabă îşi făcu un ceai de muşeţel despre care auzise că-i calmant. Se întreba cum ar reacţiona Nelu pus în faţa adulterului sau doar a unei tentative. Se căsătoriseră cu doisprezece ani în urmă, la numai o lună după ce se cunoscuseră, Dora fiind din prima clipă copleşită

de personalitatea lui clocotitoare. Bărbatul acesta îţi dădea impresia că alături de el totul este posibil şi că nu trebuie să-ţi fie frică de nimic. Analizându-şi nu o dată sentimentele de atunci, Dora îşi zicea că fusese ameţită, orbită de o prezenţă strălucitoare căreia nici o femeie nu i-ar fi putut rezista. Lângă Nelu, fără ca ea să fi fost vreo limfatică, ci doar un temperament mai echilibrat, devenea entuziastă. Se lăsa luată de vâltoare, viaţa (pastel în imaginea ei ante-Nelu) căpăta culori vii până la strident, dându-i sentimentul că trăieşte fiece clipă cu maximum de intensitate. În zilele acelea, Dora avea impresia că respiră doar aerul puternic acidulat al altitudinilor înalte.

După câţiva ani însă, obosită de înălţimi ameţitoare, abandonase Everestul întorcându-se firesc în îmbietorul fotoliu al confortabilului. Nelu nu sesizase diferenţa de etaj, continuând să trăiască în aceleaşi cote. Sau, îşi zicea uneori Dora, nici nu se obosea să bage de seamă. O socotea probabil o cetate cucerită odată pentru totdeauna, interesul lui concentrându-se acum în alte zone: carieră, politică, bussiness… Chiar dacă nu încetase s-o iubească, în mod clar, ea nu se mai situa în centrul vieţii lui, nu-i mai era indispensabilă. Îl socotea atât de puternic, încât presupunea că Nelu nu are nevoie de nimeni. Prăbuşit, zdrobit nu şi-l putea închipui decât concret fizic – rafală de mitralieră sau munte prăvălit asupră-i; nu se va lăsa însă niciodată doborât de sentimente.

Dinu constituia prima ei aventură, pe un itinerar conjugal de doisprezece ani. Până la el, se mulţumise cu flirturi, unele chiar mai avansate dar niciodată concretizate, prizonieră ipostazei de cochetă, tip *allumeuse*. Pe Dinu îl cunoştea de şase ani, şi îşi pierduse capul într-o singură noapte. De Reveillon… în timpul dansului. Era ora două, gazda împrospăta paharele. Dinu se avântase într-o controversă politică antrenând aproape toţi bărbaţii, cucoanele dădeau semnele de oboseală specifice punctului mort al unei petreceri, când slăbesc cordoanele, coafurile

devin cleioase, machiajul se cere revizuit iar picioarele duc dorul papucilor comozi de casă. Ăia lăbărţaţii, în care se face treabă, nu cei destinaţi serilor de canastă.

Nimeni nu-i lua în seamă, erau singuri în biroul gazdei, transformat în sală de dans. Flacăra, căci fusese ca o flacără, îi cuprinsese dintr-o dată. Pe o casetă a lui Julio Iglesias.

„Nathalie… fredona şi Dora cu fruntea lipită de pieptul lui Dinu. Nathalie… De fapt, ăsta e *Oci Ciornâi*…“

„Tu ai ochi foarte frumoşi, şoptise Dinu. Cei mai frumoşi.“

Dora râsese:

„Pesemne, eşti foarte îndrăgostit.“

Ştia că nu are ochi frumoşi – prea mici, de căţel, dar inteligenţi, vii şi machiaţi cu artă îşi ascundeau minusul – şi în plus, nici unul din trubadurii ei nu le închinaseră madrigaluri vreodată.

Pe urmă, totul venise de la sine ca într-un „scenariu“ hotărât dinainte. Dora se simţea încă nelaîndemână rememorând prima lor îmbrăţişare adevărată… Marginea chiuvetei era dură, rece şi poate nu îndeajuns de rezistentă.

„Chestiune de destin“, conchise, uitându-se maşinal la ceas. Chiar îndrăgostită pătimaş realiza diferenţa uriaşă dintre Nelu şi Dinu. Comparaţia era umilitor de defavorabilă amantului, dar probabil, îşi zicea Dora lucidă, mediocru la mediocritate trage. El e partenerul care mi se potriveşte şi, poate instinct matern neconsumat, simt că trebuie şi îmi place să-l ocrotesc. Dinu are nevoie de mine. Îşi trecu degetele peste catifeaua fotoliului – ar fi dezmierdat capul lui Dinu, l-ar fi acoperit de sărutări – şi inima i se strânse de dor. De duioşie.

O trezi lumina puternică, aprinsă brusc şi deschise ochii ameţită. Nelu o privea nedumerit:

— Ce-i cu tine aici? Credeam că te-ai culcat. O sărută pe frunte, şters şi cotidian (obicei – domestic pur simbolic dar

plin de semnificaţii când dispare dintr-o dată) şi începu să-şi smulgă hainele de pe el. Totul la Nelu era brusc, nerăbdător, sincopat, fără legătură, fără ceea ce oamenii de film numesc în genere „enchainé“. Nelu ca şi Gioni Diamandescu, doar că vioiciunea acestuia n-avea calibrul lui Ciprian, te determina să te gândeşti mai degrabă la un ţânţar, nu se ridica dintr-un fotoliu – ţâşnea, nu se aşeza şi nu se ridica – se arunca sau sărea din pat, trecea dintr-o odaie într-alta alergând. Uşile, nefăcând excepţie nici frigiderul, erau trântite parcă în duşmănie. Totul zgomotos, violent şi dacă l-ai fi urmărit doar acustic, fără să-l vezi, ai fi conchis că-i isteric sau veşnic mânios.

Nelu nu era însă niciuna nici alta, nici măcar needucat, ori nesimţit, dar îşi închipuia – firesc, aşa cum ar respira –, că dacă nu doarme el, de exemplu, nu trebuie, nu e cazul, şi-i normal să nu doarmă nimeni.

— Te-am aşteptat, spuse Dora căutând să-i descifreze chipul. Cât e ceasul?

— Aproape unşpe!… Am întârziat… Iartă-mă…. Când ai de-a face cu capsomani care nu ştiu să facă o hârtie, asta-i situaţia. Cum te-ai distrat?.

Fără să aştepte răspunsul, îşi umplu un pahar cu vodcă şi-l dădu peste cap dintr-o răsuflare. Începu să vorbească, reînnodând inconştient firul discuţiei întrerupt la sediu sau pe stradă, unde se despărţise de ultimul amic politic.

Dora, mai liniştită îl asculta fără să-l audă:

— …e inadmisibil, perora Nelu… A-i menaja acum înseamnă să le faci jocul… Au ajuns o remorcă a FDSN-ului… Neptunache-i mai şmecher decât pare… Şcoala Moscovei şi a activistului de partid cu vechime… Câmpeanu se crede dibaci dar e doar iepuraşul coliliu şi infatuat amăgit de coana vulpe… Machiavelli, Metternich, Fouché… vax! Nişte frăţiori! N-au avut de-a face cu sorboniştii NKVD-ului. Nici măcar cu Ohrana…

Mânca direct din frigider perorând virulent între două înghiţituri. Lipsindu-i asistenţa, trânti cu piciorul uşa

frigiderului şi se întoarse iute în sufragerie cu un copan rece într-o mână şi paharul în cealaltă.

— Mă asculţi? întrebă pur retoric. E un moment decisiv. Acum ori niciodată! O vede şi un elev de şcoală.

Dora îl vedea pe el: înalt, solid, ceea ce în mod curent se numeşte o cruce de voinic. Ochii îi scăpărau sub sprâncenele stufoase, barba foarte neagră părea bătută de vânt. Prin cămaşa descheiată se vedea torsul „de circar“ năpădit de păr. Nările dilatate îi vibrau, vibra tot până la ultima fibră.

Dora oftă şi se ridică greoi rezemându-se în ambele braţe.

— Ce-ai zice să ne culcăm?

Nelu se întrerupse privind perplex, de parcă i-ar fi propus o plimbare cu tramvaiul.

— E totuşi miezul nopţii şi a fost o zi lungă.

Nelu avu o schimă de nemulţumire – fusese întrerupt înainte de a-şi isprăvi discursul – dar în acelaşi timp realiză că nevastă-sa are dreptate. Intră în baie şi după câteva clipe, duşul izbucni în forţă. Lăcăraia n-avea să se usuce nici până a doua zi dimineaţa.

Când se „azvârli“ în pat, Dora aţipise. Îi simţi braţele în jurul trupului „nu-mi place să dorm singur“. Şopti aproape inconştient:

— Ce-ar fi să divorţăm, Nelu?

Bărbatul neatent, mormăi:

— Cine? Paulienii? Uite de ce le arde şi ăstora acum! În momente istorice! În fond, era de aşteptat… Las’ că-mi povesteşti mâine.

Dora râse scurt.

„Visează, îşi zise Nelu. Ce repede doarme, e fantastic… Ăia de la „Cotidianul“ sunt nişte blegi. N-au nerv, nu ştiu să mobilizeze.“

În curând îl fură şi pe el somnul. Visă mult şi numai tricolor.

Anchetatorul înşurubă capacul stiloului şi îl aruncă enervat pe foile dosarului.

— Iar unanimitate, fir-ar să fie! Din faţă, din profil, drepţi sau crăcănat, de oriunde şi oricum ai privi.

„Nu mă aşteptam ca Gigeta să reacţioneze atât de violent…“

„Înclinam să cred că nu va reacţiona deloc: Era mult prea arogantă în infatuarea ei ca să nu devină aeriană.“

„N-aş fi bănuit că poate fi geloasă…“

„A fost o surpriză pentru mine. O cunosc de atâţia ani. N-am auzit-o nici măcar ridicând glasul…“

„Indolenţă sau sânge rece, nu ştiu, dar simţeai că nimic n-o poate clinti din ale ei. Că nimic n-o poate impresiona…“

Sau:

„Dinu s-a arătat neaşteptat de hotărât.“

„Până acum aş fi jurat că Dinu e cel mai cumsecade şi maleabil băiat din lume…“

„Ultimul lucru pe care mi l-aş fi putut închipui despre el…“

„În eventualitatea unui divorţ al Paulienilor, aş fi pariat oricât că iniţiativa va aparţine Gigetei.“

„Erau încredinţaţi că se înţeleg bine… În orice caz, că n-aveau chef să-şi spargă capul unul altuia…“

„Căsnicie fericită? Ce înseamnă fericire, domnul meu? O nălucă… Trăiau împreună normal.“

Tot unanim şi cel mai enervant:

Cu accepţia lipsei de mobil (pe moment, căci există şi raţiuni subterane care ni se dezvăluie mai târziu) a unora dintre persoanele implicate, fiecare putea fi desemnat drept autor. Asasinatul nu presupusese nici forţă deosebită, nici o armă a crimei deosebită, nici circumstanţe deosebite. Regizate sau nu, condiţiile fuseseră la fel de favorabile pentru fiecare dintre suspecţi.

Capitolul III

NASTURELE CU SCLIPICI

Deux-piéces-ul din moire alb, compact (material cumpărat „de la pachet“ şi lucrat după un model „Dior“ la „Arta Modei“) era pretenţios, greoi şi-ţi făcea impresia că nu poţi pune degetul pe el, fără să dai peste ceva: pliuri, godeuri, pense, umeri creţi; douăzeci şi opt de nasturi umpluţi cu paiete încheiau jacheta, marcau mâneca până la cot şi şliţul adânc al fustei.

După căsătorie, când Gigeta se săturase de toaletă îl făcuse cadou lăptăresei care-şi mărita fata, după ce în prealabil îi tăiase nasturii. Punându-i laolaltă şi înşirându-i acum pe o aţă roşie, mai groasă, Manole Paulian retrăia crâmpeie din zilele acelea tulburi, fără contur, defilare de imagini la fereastra unui tren care goneşte într-un peisaj necunoscut. Din film rămăseseră doar pete de culoare, ici colo câte un punct de reper convenţional, şi acela învăluit în ceaţă. Fragmentele, în desfăşurarea lor rapidă nu lăsaseră timp analizei, impresiile, unele înregistrate inconştient, aveau să se decanteze mai târziu stârnind comentarii, găsindu-li-se tâlc şi rubrică. Din inventarul cuvintelor cu miez evident memorabile erau ale Virginiei.

Masa se dăduse la restaurantul „Cina“ şi abia atunci, în seara nunţii, Virginia avusese ocazia să o vadă pe Gigeta. Manole o cunoştea însă îndeajuns de bine pe soră-sa ca să-şi dea seama că e stupefiată. Pe vremea ei, Virgi fusese

indiscutabil o figură, excentrică, trăsnită, nostimada soarelelor fără a cădea în ridicul, arborase toate modele în variantele lor acute. „Tapa“ la pian şlagărele de ultimă oră, era un deliciu să o auzi cântând songuri, bluesuri, jazz, bătea step pe masă şi dansa tangou apaş cu accente de demimondenă, călărea cu aplomb de ofiţeri de roşiori şi, în general, nu exista iniţiativă fistichie la care să nu participe cu entuziasm. Toate însă cu cel mai desăvârşit bun gust şi fără umbră de vulgaritate. Mama lor, coana Agepsina se simţea consternată iar când o surprinsese cu rochia pusă direct pe pielea goală cu excepţia ciorapilor, o dăduse afară din casă. Argumente – şi asta era realitatea – că aşa se îmbracă „cele mai şic cucoane din Bucureşti, uită-te la ultimele *vogues*-uri“ nu însemnau nimic pentru bătrână. Se simţea mai ales indignată că ginere-său nu reacţionează şi-i acceptă exhibiţii de şantan.

„Cum te lasă mamelucul ăla să umbli despuiată? Nu vă mai ajunge odaia de dormit? Puţin îmi pasă ce se poartă la Paris! Şi dacă tot e vorba de import, că m-aţi înnebunit cu importurile, aduceţi aici Versailles-ul, nu scandalul…“

Manole Paulian, detestând ipostaza de socru mare, încercase să treacă cât mai neobservat şi se aşezase la masă lângă Virginia. De altfel, petrecerea decursese decent, nu se consumaseră momentele de bâlci clasice – strigături de dar, lăutari oacheşi şi sentimentali agăţaţi de urechea naşului, furtul miresei, cravate slăbite din nod etc., – dar sprâncenele fine ale Virginiei nu abandonau consternarea, între buşeurile cu ciuperci şi şalău au gratin, colonelul mormăise:

— Ce naiba îţi ţii respiraţia? Arăţi de parcă ai fi înghiţit un peşte viu.

— Aşa mă şi simt, îngânase Virginia.

— Atunci controlează-ţi expresia. *On nous regarde…*

Bătrânul Paulian îi privise nedumerit:

— Ce se întâmplă?

Virginia dăduse paharul de şampanie pe gât:

— Nu pot să-mi revin. Vorbea nedezlipindu-şi privirea de chipul Gigetei. Spun drept, nu mă aşteptam la o figură atât de… vizigotă. Trebuia totuşi să ne avertizezi…

— Cine-i vizigotă? se interesă bărbatu-său, holbându-şi ochiul în care purtase cândva monoclu.

— Noru-sa, *nom de Dieu*. Mireasa! O văd foarte bine în Regina ostrogoţilor. Ţî, ţî, ţî… Ce toaletă imposibilă!

— Parcă ziceai vizigotă. Te contrazici.

— Ah, Titi, te rog, ştiu ce vorbesc…

Manole strânse discret mâna soră-şi pe sub masă. „Vă implor, aveţi timp să vă certaţi acasă…“ Se simţea şi el speriat, dar din cu totul alte motive. Evenimentele se petrecuseră prea repede, nu avusese timp să se obişnuiască, lumea aceasta în care intra Dinu îi era complet străină… Ar fi dorit măcar să cunoască raţiunea acestei căsătorii.

Mirii nu păreau prea îndrăgostiţi şi, în orice caz, fericirea, element de recuzită important al momentului nu se citea pe chipul niciunuia dintre ei. Veselia lui Dinu, stimulată considerabil şi avea impresia bătrânul, intenţionat stimulată de băutură, era crispată şi artificială, Gigeta, indiferentă, chiar rece părea că asistă la nunta altora!

De partea cealaltă a mesei, Stăneştii, părinţii Gigetei făceau figură lamentabilă. Mărunţei, provinciali, nelaîndemână într-un decor cu care în mod evident nu erau obişnuiţi, încurcaţi de numărul tacâmurilor şi neştiind, ce furculiţă să aleagă semănau extraordinar, unul cu celălalt şi amândoi cu o pereche de bâtlani împăiaţi. Bătrânul Paulian şi-i închipuia foarte bine într-un laborator de Ştiinţe Naturale al unei modeste şcoli, din modesta urbe. Ochii neliniştiţi, vii şi combustibilizaţi de o teamă inexplicabilă – şi ăştia sunt speriaţi! Ce Dumnezeu se întâmplă?! – le însufleţeau figurile devitalizate. Cel puţin, mâna femeii tremura îngrozitor iar degetele înnodate de reumatism, cu unghii roase, făţuite cu lac roz de manichiuristă în dimineaţa respectivă la coafor, în timp ce aştepta „să prindă

permanentul“, spuneau totul despre gospodăria cuscrilor. Nu trebuia s-o priveşti de două ori ca să intuieşti că nefericita spălase mai multe chiuvete cu vase şi oale murdare decât avea fire de păr în chevelura săracă, curăţase mii de lighene cu mazăre sau de spanac, iar numărul negilor de pe gât depăşeau considerabil pe cel al buchetelor de flori primite în toată viaţa.

Bătrânul Paulian, ca întotdeauna cooperant la nefericirea altora, se simţise impresionat. Nici figura cuscrului nu era mai prosperă. Cele câteva pahare de vin îi vopsiseră chipul cu acea veselie tăcută şi cărămizie specifică individului timid, neobişnuit cu petrecerile. Un zâmbet nătâng, parcă lipit de obraz, acelaşi şi continuu ceasuri întregi amplifica aerul umil.

„Îţi face impresia unei slugi, zi rudă săracă, recunoscătoare că a fost primită la masa stăpânilor.“ Se întreba prin ce miracol o zămisliseră oamenii aceştia pe Gigeta. Înţepată şi plină de ea, se arunca mai degrabă spre unchiu’ Fane personajul violaceu din capul mesei, de la distanţă cel mai important, vedeta nunţii. I se făcea curte la modul uleios, i se umpleau paharele şi i se preveneau gusturile cu spinare şi zâmbet de subalterni. Manole Paulian nu reţinuse exact rolul în distribuţia de familie – văr, unchi, prieten – simţea doar că tipul îi e profund antipatic. Sanguin, bine hrănit, cu ochi sticloşi, îl simţeai puternic, sigur de el, periculos. Vorbea puţin, bea sobru, mânca dezinvolt elegant, ca o persoană deprinsă cu eticheta meselor pretenţioase. Zăbovise exact două ore după care, făcându-i lui Dinu semn să-l urmeze, îi înmânase un plic în holul restaurantului. Dinu lăsase capul în jos, bălmăjind ceva în barbă. Manole, aflat la garderobă după ţigări trăsese cu urechea şi rămăsese mirat de comportarea şi cuvintele străinului. Aplicând o palmă uşoară, dar chestie de nuanţă! – totuşi palmă, pe obrazul lui Dinu, rostise răspicat:

— Ne-am înţeles!… De-acum înainte, fără prostii.

Se răsucise pe călcâie şi fără să aştepte vreun răspuns plecase cu pardesiul pe braţ, salutat în echer de portarul restaurantului.

Tonul ameninţător nu scăpase bătrânului care se grăbise să-l ajungă din urmă pe fiu-său.

— Cine e persoana, Dinule?

Tânărul tresărise. Încercase să pară nepăsător.

— A, tu erai?... Nimeni... Un rahat, dă-l în mă-sa.

— Hm... Nu cred că ar fi prea simplu. Nu cred deloc.

Ciudăţeniile continuaseră. A doua zi dimineaţa, mirii urmau să plece pentru o săptămână la Sinaia, într-o modestă schiţă de voiaj de nuntă. Deşi biletele şi camera la hotel fuseseră reţinute iar valizele pregătite, trebuiau doar încuiate, Gigeta decisese scurt că renunţă. „Nu suport acum o deplasare, sunt epuizată...“

Manole Paulian îşi ascunsese nedumerirea, dar se simţise şi mai nedumerit dinaintea indiferenţei lui Dinu care primise situaţia cu seninătate. Încercase o opoziţie de circumstanţă dar îl simţeai că respiră uşurat.

„Obosiţi la vârsta lor... se mirase bătrânul, de parcă te-ai însura în fiecare săptămână...“

Un alt amănunt din aceeaşi faimoasă noapte a nunţii şi pe care se ferise să-l comenteze chiar cu soră-sa îi dăduse alt prilej de reflecţie. Întorşi de la restaurant, (desigur înainte de miezul nopţii; jalnicele nunţi din epoca de aur care începeau la ora 14 în lame şi smoking pentru că Ceauşeştii nu îngurgitau divertisment după lăsatul serii) zăboviseră la un pahar de şampanie. Gigeta îşi muiase doar buzele apoi se retrăsese. Rămăseseră în sufragerie doar ei doi. Şi aici, lucru şi mai ciudat, Dinu se lăsase antrenat de conversaţie, ba o şi alimentase, trecuse de la şampanie la whisky şi brusc, bătrânul avusese sentimentul că băiatul n-are deloc chef să urce în dormitor.

„Cred că aceşti copii nu se doresc îndeajuns, îşi zisese Manole care şi în gând se exprima cu decenţă. Cel puţin, aşa am eu impresia.“

Totul i se părea straniu, în contradicţie cu ce cunoştea, trăise ori auzise el în privinţa unor proaspeţi căsătoriţi. „Dacă ar fi fost o legătură veche, consumată, aş mai putea pricepe… Dar ei s-au cunoscut recent… nu ştiu dacă au trecut două luni… Şi atunci… Dacă nu se iubesc, explică-mi dumneata de ce s-au mai luat?…“

Misterul avea să i se dezvăluie mult mai târziu, peste ani, când curiozitatea îi ostenise în bună măsură. Se obişnuise între timp cu bizareriile „vizigotei“, aşa cum rămăsese pentru Virginia în conversaţiile lor private, se născuse Crişan, se întâmplaseră atât de multe… Şi apoi, mariajul fără să înregistreze cote înalte nici fericire, dar nici dezastru – mergea, Dinu era acelaşi băiat bun cu dispoziţie egală, Gigeta dacă nu era deranjată rămânea suportabilă şi tuturor li se părea – cel puţin aşa credea Manole – că asta-i normalul de când lumea.

Când însă într-o noapte mai specială Dinu îi smulsese legătura de pe ochi, bătrânul avea să se mire cum de nu făcuse nici o corelaţie între această căsătorie ciudată şi anume întâmplări „grave, da, da… foarte grave“ petrecute doar cu puţin timp înainte…

Puse nasturii cu sclipici într-o punguliţă de plastic de la colanţii Gigetei şi legă gura strâns cu un capăt de şiret roşu.

„Dragul de Manolică nu-i din cale afară de isteţ, nu-i spirt ca Virgi, dar are bun simţ şi suflet mare. Dumnezeu are grijă de ăştia, mai neajutoraţi…“

— Biata Tuşa Cuţa, şopti bătrânul strângând în braţe perna. O scotea pe mama din sărite cu panseurile ei…

Adormi uitând să-şi scoată proteza. Avea s-o găsească în pat a doua zi, azvârlită de convulsiile sforăitului.

* * *

Gigeta se trezi ca în fiecare luni dimineaţă, la ora 7. Nu era mai prost dispusă ca de obicei dar, încă nedezmeticită şi respectând o hotărâre luată în ajun, dar despre care nu-şi mai amintea clar, ştia că este, că trebuie să fie supărată. Când deschise ochii, constată că patul lui Dinu e nedesfăcut. Se culcase probabil în odaia lui Crişan unde în afară de pătuţul băiatului se mai afla o canapea extensibilă. Se mai întâmplase să doarmă acolo dar numai în situaţii de excepţie, când fiind bolnavă prefera să fie singură în dormitor.

Recapitulă discuţia din ajun şi un râs uscat îi strâmbă gura. Aşezându-se în faţa toaletei, cu gesturi mai nervoase ca de obicei îşi prinse părul în câteva ace pentru a se putea machia mai comod. O privire pătrunzătoare, cu nasul aproape lipit de oglindă o asigură că arată bine, *fraiche* şi fără cearcăne. Pe umerii plini, blidele cămăşii de noapte combinezon lăsaseră două urme înguste, roşietice. Se masă şi trecu în baie.

În timp ce-şi făcea toaleta, trebui să recunoască, că atitudinea lui Dinu o surprindea nepregătită. În zece ani de căsătorie, era primul lui act de nesupunere. Situaţia o irita prin inedit dar în primul rând pentru că era vădită tentativa de uzurpare a unui drept pe care Gigeta şi-l arogase de la bun început în mod absolut: acela de a decide, de a domina, de a fi necondiţionat ascultată.

„Îmi face mie pe independentul! Vrea să divorţeze… Chestiunea mă lasă rece. O vom face însă dacă vreau eu şi când decid eu!“

În realitate, Gigeta nu-l luase niciodată în serios şi era hotărâtă să nu îşi bată capul nici acum. Cine ştie ce toană l-a pălit, „da, da toană“ conchise trecându-şi a treia oară pensionul cu rimei peste gene. Întrerupse operaţia brusc, străfulgerată de un gând. Revelator:

„Ăsta era! Şi începu să râdă, arătând oglinzii dinţii mărunţi şi regulaţi. Ce naivă sunt!… Cum de nu mi-am dat

seama! Domnul e gelos… A sesizat că Gioni îmi face curte şi…“

Nebunul de Gioni fusese într-adevăr imprudent şi dacă molâul reacţionase atât de violent îşi putea lesne imagina dimensiunile scenei pe care le făcuse o vulcanică othelliană ca Nina.

Se simţea atât de flatată, încât râse umflată de satisfacţie până îşi isprăvi toaleta, o oră de excepţie căci de la 20 de ani îşi raţionaliza mobilitatea feţei şi, prevenind ridurile, îşi cenzura râsul vrăjmaş. Era prima oară că uita. Simţindu-se în continuare într-o dispoziţie strălucitoare, arboră în premieră o rochie de voile, verde plisată soleil, ultimă noutate a stiliştilor italieni.

Decise totuşi să-şi camufleze starea de spirit abordând un aer glacial şi ofensat. Dinu nu trebuie scăpat din lesă, trebuie să ştie că nu-i sunt îngăduite crize de personalitate, că orice act de nesupunere va fi imediat sancţionat.

Deschise şifonierul şi primul lucru care-i sări în ochi fu biletul pus la vedere pe poşetă.

„Aha! îşi zise mulţumită. Micuţa scrisorică de scuze… Veşnicul lui «I am sorry». Doar că de data asta n-o să-i meargă…“

Îl deschise cu vârful unghiilor manichiurate de parcă ar fi atins o cârpă murdară; anticipa deliciile unor scuze umile pe care avea să le accepte greu:

Ţi-am pus biletul pe geantă ca să fiu sigur că îl vei găsi. Vreau să ştii că aseară n-am glumit. Voi divorţa, oricât m-ar costa această hotărâre. Te avertizez că orice opoziţie este, va fi zadarnică. Comunică-i-o te, rog şi avocatului pe care-l vei angaja. Dacă înţelegi exact ceea ce vreau să spun, ne vom cruţa timpul şi nervii. Nu am nici o pretenţie materială, tot ceea ce am achiziţionat împreună îţi aparţine. În cursul dimineţii de azi, introduc acţiunea. Sper că totul se va petrece decent…

* * *

Asemănarea cu o meduză scoasă din minţi era izbitoare şi bătrânul Paulian rămase ţintuit locului. Dacă expresia nu ar fi fost fioroasă, caricatura era perfectă – ochii aţe oblice, gura prizonieră între două arcuri de cerc, şuviţele de păr date cu gel fulgere ţâşnite în jurul capului – l-ar fi făcut să râdă. Lipi instinctiv peretele şi aşteptă cu răsuflarea tăiată. Gigeta îl măsură cu dispreţ ucigaş. Făcu o pauză lungă care îşi atinse scopul. Paulian simţea că îl trec sudorile. Îngână prosteşte:

— Bună dimineaţa.

Buzele Gigetei se schimonosiră într-un râs rău, fără dinţi. Declară tăios:

— E excelentă, te asigur.

Bătrânul aprobă din cap şi dădu să iasă:

— O clipă! Te rog comunică-i fiului dumitale…

— A… a plecat. Mai de dimineaţă. Pe la cinci… Da, da… Chiar la cinci.

— Aha! Felicitări. După ce că e porc e şi laş.

Manole Paulian înghiţi în sec:

— Te rog, Gigeta… Să nu folosim cuvinte tari pe care, nu-i aşa… să le regretăm.

— De regretat, va regreta dumnealui. Şi încă amarnic.

— Bine… Cum crezi… Dinu a plecat… cum să spun, definitiv. Adică pentru câteva zile, până ce…

Nu-şi găsea cuvintele. Gigeta – tâmplele îi pocneau de furie – izbucni:

— Până ce?… Vorbeşte odată şi nu tremura ca un vierme nenorocit.

Bătrânul Paulian roşi. Nimeni, în peste şaptezeci şi cinci de ani, o realiza acum cu uimire, nu-l insultase, nu i se adresase pe un ton ireverenţios. Părea cu totul neobişnuit dar firea blajină şi un destin mediocru îl feriseră de situaţiile acute, chiar dintre cele mai mărunte. Fusese un

copil docil, străduindu-se să fie pe placul tuturora şi deci, imposibil de bruscat, un şcolar mijlociu despre a cărui silinţă nu se putea îndoi nimeni, un funcţionar conştiincios şi soţul tolerant al unei femei placide până la somnolenţă. Cu autorităţile comuniste nu avusese de-a face, trecea strada numai pe verde iar la rarele cozi la care participase în viaţa lui ceda locul câte unui nerăbdător mai nărăvaş. În mod normal s-ar fi simţit dezarmat dar ineditul, brutalitatea Gigetei, îi biciuiră în mod neaşteptat orgoliul. Se simţi luat de val, total lipsit de control şi purtat spre zone necunoscute. Ţipă cu răsuflarea tăiată:

— Dumneata!… Da! Să-ţi fie ruşine… Foarte bine a făcut Dinu… Da… Da….

Doamna Paulian încercă să fie ironică:

— Asta rămâne de văzut.

În realitate, îşi regreta ieşirea. Era în contradicţie cu felul ei de a trata lucrurile în general, îi deteriora poza de *lady* construită cu migală încă din adolescenţă. Grobianisme îşi îngăduia doar în monologurile interioare şi dacă, printr-o minune de tehnică, i s-ar fi putut înregistra gândurile nerostite, grosolănia, trivialul şi fantezia sintagmelor puturoase ar fi umilit o echipă de hamali beţi turtă în meci cu „naţionala“ gunoierilor.

— …Fiul meu a plecat până ce te vei muta dumneata… Să te întorci la părinţii dumitale. Aici e casa lui… Aşa să ştii.

Gigeta şuieră:

— Şi asta rămâne de văzut.

Bătrânului îi clănţănea proteza de furie. Se adresă de fapt zidului chipul Gigetei, întreg interiorul era învăluit într-o ceaţă ca de vată.

— Ce să vedem… Da… Nu-i drept ce faci dumneata… Există tribunale… Legi…

Gigeta se îndreptă spre uşă râzând sfidător.

— Am să rămân aici cât o să am chef….

— …Tribunale şi legi. Ai să vezi dumneata.

— ...Poţi să i-o comunici rahatului de fecioru-tău. Plec doar când poftesc, moşnege. Poate după ce crăpi.

Ceaţa din casă deveni roşie. Paulian încleştă pumnii:,

— Am ştiut... Totdeauna am ştiut! Eşti o... o... vizigotă!

— Moşneag smintit!

Manole Paulian îşi dădu drumul epuizat pe canapea. Uşa trântită de Gigeta zgudui casa şi se uită năuc la tencuiala sărită pe parchet.

Versuri deprinse de mult, pe băncile şcolii primare de băieţi „Alexandru cel Bun“ din Botoşani, îi zvâcniră pe buze:

„...De un moşneag da, împărate, dar moşneagul ce priveşti...“

* * *

— Ce-ţi veni, *mon cher* să ne trezeşti cu noaptea în cap?

Gioni Diamandescu se uită râzând la ceasul sovietic de pe bufet, imitaţie din plastic a unui iceberg în care fusese fixat un cadran verde viu, mineral. Ora 7.

— Gioni! îl mustră convenţional nevastă-sa.

Dintr-o singură privire, înţelese că „buba s-a spart“. Chipul bucăliu al lui Dinu acum scăzut şi crispat, cu trăsăturile adunate şi sacul de voiaj pentru deplasări scurte agăţat de umăr spuneau totul.

Tânărul Paulian îşi muşcă buza:

— Iertaţi-mă. De la 6, mă învârt prin cartier, ca să nu vă deranjez.

Gioni îl bătu pe umăr.

— Eşti un fraier. Ce naiba s-a întâmplat?

— Dacă aveţi secrete, eu pot să mă retrag, spuse Nina prea repede, prea oportun, prea diplomatic.

Dinu surâse amar: „bănuieşte sau chiar ştie...“ Gioni îi îndreptă nevesti-şi o privire oblică. Parafrază mental un precept filosofic citit într-un almanah, ajustându-l la situaţie: „Excesul de tact duce la gafe.“

— N-am secrete faţă de voi, mormăi sumbru Paulian. Încercă să râdă: Cer azil politic…

Diamandescu zâmbi:

— Habar n-am ce vrei să spui. Arată-ţi cărţile şi ne pronunţăm.

Paulian lepădă sacul, încercă să-i cuprindă pe amândoi într-o singură privire.

— Dacă vă deranjez, nu-i nici o problemă. Mă descurc eu…

Nină îl conduse maternă până la primul scaun. Îl sili să se aşeze apăsându-i umerii.

— Băieţaş, exprimă-te limpede. Orice s-ar fi întâmplat, fii sigur că nu te lăsăm…

Dinu răsuci uşor capul şi-i sărută mâna rămasă pe umăr. Ochii i se umeziră. Îl înduioşau gesturile de prietenie. Încercă să pară degajat:

— Fraţilor, eu am cărat-o de acasă! M-am despărţit de Gigeta.

Diamandescu şi nevastă-sa se consultară scurt peste capul lui.

Sigur, mirosiseră „istoria“, dar nu se aşteptaseră la o evoluţie atât de rapidă şi categorică.

— Dacă aş putea sta la voi un timp… Sigur, numai dacă e posibil… Aveţi camera de serviciu… Nu v-aş încurca prea mult.

Vorbea cu ochii plecaţi, copleşit de jenă. Nu-i plăcea să ceară, dependenţă – de orice natură – îl umilea.

— Mă pot duce la un hotel, chestiunea e că… Îşi trecu palma peste fruntea transpirată. Voi avea cheltuieli mari şi m-a mai pus dracu’ să cumpăr rahatul ăla de teren de la Ştefăneşti. Nu ştiu ce-a fost în capul meu… În fine, sunt cam strâmtorat.

Nina îi astupă gura cu palma mare, proaspătă, răcoroasă de om capabil, energic şi pe care te poţi bizui.

— Nici un cuvânt în plus. De când ai deschis gura, ai debitat numai prostii. O să stai la noi fără nici o problemă.

Cât despre despărţire, poate te mai gândeşti… Mai ai timp.

În ochii turquoise ai lui Diamandescu se aprinse o flăcăruie de râs: „Câte banalităţi poate înşira Nina şi numai tâmpenii de bună gospodină!“ Recunoscu însă în sinea lui că n-ar fi ştiut cu ce înlocui textele-gogoşi. Tăcerea, în anumite momente trebuie totuşi mobilată chiar şi cu stereotipii, în funcţie de situaţie: de la injecţii cu optimism, (totul se rezolvă, lasă să treacă timpul suntem siguri că va fi bine etc.…) până la condoleanţe. Stereotipii care, în ciuda platitudinii, rămân valabile.

— Hai, Dinule, spuse Nina cu o vioiciune forţată: „Ce buni prieteni suntem noi! şi înţelegem atât de bine prin ce treci!“ Bănuiesc că n-ai dormit toată noaptea… Până faci tu un duş, îţi pregătesc camera.

Bărbatu-său o privi curios. Nina era ultima persoană despre care şi-ar fi închipuit că ar încuraja o despărţire. După o tinereţe jucăuşă, naufragiase într-un convenţionalism conjugal de tip evanghelist: „Căsnicia trebuie salvată cu orice preţ, sacrificiul de moment îi înalţă valorile, mai devreme sau mai târziu, vom avea satisfacţia jertfei şi a dărniciei împlinite.“

„Presupun că nu o suportă pe Gigeta, un resentiment adânc, crâncen…“

Dinu se mută de pe un picior pe altul, descumpănit. Simţea nevoia să vorbească, să se descătuşeze. Până la un anumit punct, desigur. Atât cât i se îngăduia unui gentleman să-şi dezvăluie nefericirea.

— Nu cred că aş fi în stare să dorm… Sunt prea agitat… O să vi se pară… nu ştiu cum… Nu mă judecaţi… dar aş prefera să beau ceva…

Gioni Diamandescu exclamă cu glas de sărbătoare:

— Ura, bătrâne! La dispoziţie! Cred că nu ne-ar face rău câte o picătură.

Nina simulă perplexul:

— Sunteţi nebuni? La 7 dimineaţa?

— Ei şi? râse Gioni. Iată avantajele privatizării. Eu îmi amân partida de poker, tu laşi fâţele să dea singure din fund, fără consilii ştiinţifice.

Nina, deşi arsă de curiozitate, simulă consternarea:.

— Gioni!

— Prezent!

— Dinu trebuie să se odihnească. Un somn bun… Uită-te la el în cel hal arată!

— E destul de mare ca să ştie singur ce are de făcut.

Paulian zâmbi nesigur:

— Ce bine că vă am pe voi…

Dimandescu îl împinse spre baie:

— Nina are dreptate! Un duş o să te învioreze. Ai un halat roşu agăţat pe uşă… După-aia discutăm… Eu pun de cafea… Hai, *mon vieux*! Grăbeşte-te.

Îl conduse până în pragul uşii şi asigurându-se că nevastă-sa nu-l aude, îi suflă în ureche:

— Sper că gagica-i mişto… Cine e? O ştim?

Surâsul lui Dinu se strânse într-un rictus chinuit. Dora… Gagică! Blasfemie. Rosti anevoie:

— O să ştiţi… Când o să vrea ea…

Intră în baie şi în curând, se auzi jetul chiuvetei apoi al duşului.

Rezemată de servantă, Nina aştepta cu mâinile înnodate la spate. Pe buze îi flutura un zâmbet triumfător:

— Ţi-am zis?

Gioni ridică mâinile ca dinaintea unui revolver:

— Mi-ai spus! Corect!

— Te-ai fi aşteptat?

Bărbatu-său rămase pe gânduri. Sorbi zaţul din ceaşca de cafea începută dimineaţă.

— Sincer, nu. Pe Dinu l-am socotit întotdeauna o cârpă la picioarele transpirate ale Gigetei… Nu ştiu dacă ai băgat de seamă, dar duhnesc ca la un tălpaş. Îţi mută nasul.

— Ai constatat-o probabil ieri, când îi fredonai serenade în genunchi.

Diamandescu râse:

— M-aş fi mirat să nu observi. Da, nu-l vedeam în stare de acte vitejeşti. Cât despre Dora…

— Dora, ce?

— N-o vedeam nici pe ea deranjându-şi viaţa. În orice caz, nu pentru unul ca Dinu. Concluzia?! Mai am de învăţat.

Nina zâmbi şi îi încolăci gâtul cu braţele. Proaspăt „deodorate“, miroseau a „Fa“.

— Sper că nu te gândeşti să iei exemplu. Mă mai iubeşti?

— Îndeajuns ca să nu-mi iau lumea în cap, înainte de săptămâna viitoare.

Îi sărută vârful nasului. Nevastă-sa îşi plie uşor genunchii era cu jumătate de cap mai înaltă, atât cât să-şi poată înfunda obrazul între gâtul şi umărul bărbatului. Nu-i văzu sclipirea particulară a privirii. I-ar fi dat de gândit.

* * *

Virginia, sora bătrânului Paulian, nu avusese copii, dar spre deosebire de alte persoane – cele mai multe, de fapt – în situaţia ei, nu-i trata cu gângureli peltice imaginându-şi că se fac simpatice şi, desigur, mai uşor de înţeles; se comporta şi discuta cât se poate de natural, netratând diferenţiat adultul de şcolar.

Rămăsese, de pildă, celebră printre cunoştinţe, recomandarea făcută cu ani în urmă fetiţelor unor prieteni, puştoaice care încă nu împliniseră zece ani:

„Fetelor, în voiaj, trei lucruri sunt obligatorii: periuţa de dinţi, pijamaua şi irigatorul…“

Periuţa de dinţi fusese, de altfel, una din obsesiile constante ale Virginiei. Avusese o dantură foarte frumoasă, care rămăsese intactă până azi, la aproape optzeci de ani. Se putea făli că în viaţa ei nu se aşezase pe un scaun stomatologic şi nu folosise un singur tub de pastă de dinţi. Ca şi maică-sa, altă „dinţoasă“ celebră, îşi curăţase dantura

cu un aşa zis praf de şoareci, o combinaţie moştenire de familie, din sare zgrunţuroasă, bicarbonat şi cenuşă.

Virginia se ţinea în general bine şi dacă mersul n-ar fi fost defectuos, alterat până la şchiopătară de un os crescut în talpa piciorului stâng, ar fi „furat“ degajat vreo cincisprezece ani. Păstrase expresia din tinereţe – nostimă şi spirituală – glasul limpede cu dicţie perfectă ca şi coafura, o învălmăşeală de păr prinsă în câteva ace invizibilă, vag oxigenată, totdeauna încâlcită. Altă ciudăţenie, nu se spăla niciodată pe cap şi nu folosea piepten ci doar o perie cu care îşi netezea superficial chevelura.

Nu se mira când auzi soneria de la ora 8 dimineaţa. Excepţie printre bătrâni, îndeobşte solitari – fatalul cerc de vid biologic amplificat de fiecare an scurs – Virginia primea vizite în tot cursul zilei, fiind frecventată de persoane de vârste diferite şi din diferite compartimente sociale; era ageră, prezentă, ospitalieră, comentatoare de forţă a evenimentului politic. Oamenii o găseau amuzantă, încercau în preajma ei un sentiment de nostalgie, conştienţi că Virginia reprezenta unul din ultimele exemplare ale acelor irepetabile decenii interbelice.

Nu se mira de loc când se trezi cu Crişan care, în mod normal, trebuia să fie la şcoală. Îl primi firesc, fără exclamaţii şi se întoarse grăbită la aparatul de radio. „Köln“-ul transmitea ştirile de dimineaţă. Îi făcu semn băiatului „o clipă şi am terminat“!, vârându-şi urechea dreaptă în aparat şi privind concentrat zidul din faţă. Un gest reflex, de pe vremea când aceste emisiuni erau ascultate în surdină iar la primul semnal de alarmă se schimba urgent postul.

Prin anii ’58, un coleg de-al colonelului făcuse „canal“ numai, pentru că la o percheziţie, pe ecranul „Philips“-ului fuseseră găsite trei semne făcute cu creion chimic, corespunzând lungimilor de undă ale BBC-ului, Parisului şi ale „Vocii Americii“…

Crişan se aşează în fotoliul desfundat. Ţinea strâns lipiţi – semn de încordare – genunchii nu prea curaţi şi se uita rătăcit prin jur. Pe oglinda florentină, neaşteptat de bine păstrată în ciuda seismelor de toate categoriile prin care trecuse, zbârnâia o viespe intrată prin balconul deschis. Ajungeau până aici zgomotele bulevardului din primele ore ale dimineţii, peste drum, la sediul „Partidului Liberal“, o femeie de serviciu în halat verzui spăla geamurile. Lângă intrare, pe balustrada de piatră a clădirii, un prăpădit îşi întindea marfa, vreo câteva zeci de cărţi cam ferfeniţite şi reviste capitaliste vechi de cel puţin 2-3 ani.

Un suspin adânc sfâşie pieptul băieţelului. Ochii i se opriră asupra micii pendule de bronz de lângă fotografia colonelului şi care, din câte îşi aducea el aminte, nu mersese niciodată. În general, se simţea bine la Virginia dar acum totul i se părea îngheţat, străin şi dacă ar fi cunoscut termenul ostil nenea „Cau-Cau“, foarte chipeş în uniformă de maior (anii ’41 – Foto Julieta) şi cu monoclu, i se părea străin. Când Crişan era mic, îl alinta speriindu-l cu croncănituri de cioară. Băieţelul nu le putea reproduce decât simplificat: „Cau-cau…“ Vine nenea „Cau-Cau“. Rămăsese numele consacrat chiar şi pentru familie.

În sfârşit, Virginia se desprinse de aparat, cu ochii sclipind de satisfacţie:

— Ruşii sunt perfizi… Încearcă să-l manevreze pe Bush, ca să scape de japonezi! Emise hohote distincte de râs: Ha! Ha!… Sunt ridicoli… Uită că Bush a fost şeful CIA, înainte! Kurilele se întorc la japonezi, ascultă-mă pe mine. Tot ce am prevăzut acum 45 de ani, s-a împlinit cuvânt cu cuvânt. Păcat de Titi, de ai noştri, că n-au mai apucat să vadă… Acum, chestiunea e ce face Backer la Paris.

— Tanti Virg, o întrerupse băiatul timid.

— Da, dragă… Ai nevoie de bani?… Întinse mâna după poşeta aflată la îndemână, pe o comodă: am primit ieri pensia… Sunt sigură că pot face ceva pentru tine… Sper că nu te-ai apucat de fumat. E un viciu imposibil…

— Nu, tanti…

— Foarte bine deşi înţeleg că ţi-e greu când la voi toţi pufăie.

— Nu… adică nu vreau bani. Altceva…

— Spune, dragă… Ia stai! Parcă ai plâns. Intră imediat în panică! S-a întâmplat ceva la voi?

Crişan rosti greu, parcă scurtcircuitat de astm:

— Tata a plecat de acasă… De tot… Mama a ţipat azi dimineaţă la Coco… A făcut-o… vizigotă!

Virginia căscă ochii perplexă, copleşită, având impresia că nu realizează, cumulul de nenorociri o depăşeau,

— Ce vorbeşti?! Nu înţeleg nimic. Ce le-a venit? Ieri eraţi toţi, *aux mieux*… Unde zici că s-a dus Dinu?

Trupul băieţelului fu scuturat de un hohot. Lacrimile abia stăpânite. Îi inundară obrajii. Scoase o batistă murdară şi îşi şterse nasul.

— Nu ştiu unde s-a dus, dar divorţează… I-a zis lui Coco moşneag smintit… Şi vierme… şi… Chipul mic se boţise de durere: A fost rea…

— Cine, dragă? suflă stupefiată, Gigeta?… Vai de mine! Îmi spui nişte orori… Un scandal groaznic. Dar de ce? Din ce s-au luat?

Inima lui Crişan se boţi. Nu putea uita clişeul surprins în grădina Diamandeştilor. Suflă cu nasul în pământ:

— Tata o iubeşte pe Dora. Am văzut eu…

— Ce-ai văzut?!

— …A sărutat-o. Vrea să moară…

— Cine să moară? Ah, le amesteci îngrozitor. Îi telefonez lui Manole.

Băieţelul suspină:

— Acum doarme.

— Cum?!

— Doarme. După ce a plecat mama la şcoală, s-a culcat.

— Adică după scandal?!

Crişan dădu din cap, trăgându-şi nasul fără batistă.

— Dumnezeule! Să nu i se fi făcut rău! Precis a avut un atac! Am ştiut că se întâmplă o nenorocire! Toată săptămâna l-am visat pe Titi. Supărat. Am presimţit, eu nu mă înşel niciodată… Am presimţit, continuă din ce în ce mai ambalată, deşi nu presimţise nimic.

Se repezi la telefon. Formă înfrigurată numărul dar din cauza tulburării, greşi de două ori. Sună lung, mai încercă, dar fără rezultat. Nu răspundea nimeni.

Asaltată de gânduri negre şi pierită de spaimă, îşi luă poşeta şi năvăli în lift fără să-şi dea seama că plecase în pantofi de două culori. Stângul – negru, dreptul, cel de pânză care-i menaja în casă laba infirmă, alb. În taxi, avu impresia că se sufocă de emoţie.

— „Numai de nu mi s-ar face rău.“

Simţi mânuţa rece a lui Crişan care căuta instinctiv ocrotire.

„Bietul copil! E şi el mort de frică.“

* * *

Gigeta părăsi „locuinţa“ sâcâită de un sentiment de auto nemulţumire. Cedase nervilor ceea ce contravenea principiilor ei, îşi dezvăluise întreaga artilerie, şi cel mai deprimant, în ciuda unor ani, mulţi, de trudă riguros controlată se dovedise a fi rămas vulnerabilă. Tânăra doamnă Paulian îşi ridicase cu migală, la serviciu şi în familie, distinsa statuie de gheaţă, monument de sânge rece. Aşa ar fi dorit să fie sau cel puţin să pară, încredinţată de impresia extraordinară pe care o asemenea fotografie o imprimă celor din jur. În realitate, fusese luată prin surprindere de un galop de evenimente neaşteptate – aceasta constituia o scuză dar nu schimba nimic –, şi se răfuise cu prima victimă ieşită în cale, un „beşleagă puturos“, neînsemnat din toate punctele de vedere.

Tirul trebuia concentrat asupra altei ţinte şi Gigeta încercă să se consoleze cu gândul că era departe de a-şi fi epuizat muniţia. „Un foc greşit, dar numai unul singur… Am pierdut o bătălie dar nu războiul. Cine a spus chestia asta?“

Cel mai mult o surprindea însă, descoperirea unui puternic resentiment, ură chiar împotriva bătrânului pe care nici măcar nu şi-l bănuise. Până atunci nu-i dăduse importanţă şi, uneori chiar în clipe de bună humoare şi dacă avea timp să bage în seamă un „obiect“ senil, era dispusă să accepte că individul are totuşi tact şi că nu deranjează. Gigeta realiza acum, cel puţin subconştient – că dacă ne sunt dezagreabile persoanele care ne-au făcut o impresie proastă, detestăm pătimaş, pe cei cărora noi nu le-am plăcut sau i-am dezamăgit.

Trecu pe la şcoală atât cât să-şi aranjeze orele – oricum respira greu aerul colegilor, azi însă s-ar fi sufocat – şi luă un taximetru spre locuinţa părinţilor ei. Nu prăpădea multe parale pe discernământul lor dar simţea nevoia să se reculeagă; să vorbească tare, să peroreze, să se indigneze, să smulgă exclamaţii de consternare şi legitimă revoltă. Cel mai puternic sentiment care o domina însă era nevoia de vendetă. Dorea intens, şi i se părea că niciodată nu dorise ceva cu mai multă forţă, să pedepsească greu, adânc, de neuitat; să se răzbune pe Dinu, pe bătrân, chiar şi pe codoaşa aia alienată, şchioapă, şuie şi neţesălată – uite cine vorbea de vizigoţi! – pe toţi Paulienii, de la descălecare şi până în contemporaneitatea post-revoluţionară.

Îi găsi acasă. Maică-sa trudea într-o bucătărie plină de aburi cu obrajii încinşi şi acel aer aferat specific gospodinelor în zile de scuturătură mare sau roboteală culinară specială; bătrânul demontase cutia poştală şi îi repara broasca.

Gigeta intră val-vârtej şi amândoi rămăseseră stană de piatră. Îi vizita rar de tot, mai mult vorbeau la telefon dar şi atunci, bătrânii grijind să sune la ore când „fata nu se

odihneşte“. Dar tot nimereau prost, fie că Gigeta abia intrase pe uşă, frântă desigur, ori tocmai ieşea, aveau *mosafiri*, sau un maldăr de teze de corectat.

Ecaterina Stănescu, mama, (ea încerca de obicei ca mai îndrăzneaţă) se pierdea în scuze umile apoi depunea cu grijă receptorul transpirat în furcă.

— E prăpădită de oboseală, mititica… Munceşte mult.

Bătrânul, care de fapt nu se opusese deloc iniţiativei şi în sinea lui răsufla uşurat („bine că-i teafără şi sănătoasă“) replica moale:

— Eu ţi-am zis… Las-o în rosturile ei. Să n-o pisăm…

Gigeta le îndreptă o privire scurtă. Amândoi căscaseră ochii fără gene, semănau mai mult ca niciodată între ei, dar în special asemănarea cu două zburătoare speriate era mai frapantă ca oricând…

Amănuntul în sine o scoase din sărite:

— Ce naiba fabricaţi aici?

Anastase Stănescu îşi şterse fâstâcit degetele de cracii pantalonilor.

— Reparam cutia… Copii din bloc. Mamă-ta s-a pornit la dulceaţă de căpşuni… Am găsit mai ieftine, la „Matache“… Ştie că-ţi place.

Paulianca îşi zvârli poşeta, pe canapea:

— Acu v-au găsit şi pe voi zăhărelele!

Maică-sa îngână pierită:

— N-am ştiut că vii. Adăugă, călcându-şi pe inima de gospodină – dulceaţa avea să fie ratată, neagră ca păcatul. Dacă vrei, sting. O dreg eu mai pe urmă.

— Alte preocupări nu mai aveţi? Mai ia omul o carte, un ziar, mai deschide un televizor.

Stăneştii se priviră vinovaţi. După cărţi nu se omorâseră, pesemne lipsă de deprindere, din gazete nu pricepeau nimic, başca literele puricoase, trebuia să spargi ziarul cu nasul ca să te desluşeşti, televizor nu aveau.

Cât fusese fata acasă nu-l îngăduise din pricina zgomotului, mai pe urmă aşa se obişnuiseră şi nu le lipsea.

Nici aparatul de radio nu-l deschideau.

— Eu zic să ne aşezăm, sugeră timid Ecaterina Stănescu trăgând cu ochiul la toaleta fiică-şi şi în general la întreaga înfăţişare.

„Că mândră mai e!“ şi după treizeci şi cinci de ani nu înceta să se mire până la extaz cum adică ea şi Anton, din *Caracăl*, doi inşi ca toţi inşii, au izbutit asemenea persoană minunată!

— Dacă numai aşa vă merge mintea, aşezaţi-vă.

Deschise cu un gest brusc frigiderul şi scoase o sticlă cu apă rece. Trânti uşă cu zgomot. Bătrânii tresăriră la unison. Cunoşteau accesele de mânie ale fetei şi le temeau, dar parcă după ce se măritase, se mai liniştise. Unde se vedeau şi rar, dar Stăneştii prefereau să-şi închipuie că operau roadele căsătoriei.

Gigeta bău pe nerăsuflate două pahare cu apă şi îşi mai turnă încă unul. Instinctiv, maică-să dădu să se ridice, să umple sticla la bucătărie dar bătrânul o ţinu de mână. „Fata-i nervoasă, nu vezi?“ Intuia că acum, ar fi izbucnit din orice fleac.

Ochii Gigetei căzură pe „Tineretul liber“ încă nedeschis. Cu un bobârnac, îl expedie pe covor.

— Dacă vreţi ştiri de ultimă oră, v-o dau pe cea mai straşnica. Îşi calculă cu un rânjet efectul: drăgălaşul vostru ginere a luat o razna! Divorţează.

Cuvintele fuseseră scuipate. Bătrânii, aiuriţi, păreau că se sufocă.

Ecaterina Stănescu o scăpă în oltenească neaoşe:

— Doamne fereşte! ce glume-s ăştia, mamă!

Nu era total neşcolită, „avea la bază“ o Comercială dar nu lucrase decât câţiva ani, până la căsătorie. Stănescu o ţinuse acasă. Ecaterina era şubredă iar el milos. După aceea se născuse Gigeta şi nici unul nu concepea ca fata să crească cu cheia la gât. Lipsa de preocupări însă, dincolo de perimetrul imediat al frigiderului şi carnetului CEC, o abrutizaseră, alungându-i până şi pospăiala de cunoştinţe

din şcoala medie. Cu vârsta, se trezea (şi se mira ea însăşi), folosind tot mai des expresii deprinse acasă, la *Caracăl* şi pe care le credea de mult uitate.

— Glume?! se miră sarcastic Gigeta, Văd că nu râde nimeni. Hai mamă, nu fi mai idioată ca de obicei.

Anastase Stănescu interveni împăciuitor:

— Ia-ne mai pe îndelete, Gigeluş. Mama ta e şi ea speriată. Parcă nici eu n-am înţeles tocmai bine.

Fiică-sa îl fulgeră eu privirea:

— Am vorbit limpede, româneşte. Răcni: Porcul de Paulian vrea să divorţeze. Acum aţi priceput?

Ecaterina Stănescu, fiartă, îndrăzni să-şi ridice ochii.

— De ce, mamă? Din ce v-aţi luat?

— Auzi! ţipă Gigeta, înfigându-şi pumnii în şolduri. Din ce ne-am luat?! Mai bine zi, de ce l-am luat? O râmă, un nimic şi pe deasupra şi porc! Cum îndrăzneşte?! Cum?!

Bătrâna vorbi maşinal, ca să nu tacă:

— Ştiu şi eu mamă… Da’ pe el l-ai întrebat?

Paulianca simţi literalmente că pocneşte de furie. Ce destin nenorocit să ai toată viaţa de-a face doar cu imbecili irecuperabili.

— Se mai ceartă oamenii, sugeră timid Anton Stănescu. Cine zice că nu s-a necăjit cu omul de lângă el o viaţă, minte… Aştepţi să se limpezească apele şi pe urmă… Vezi că e ca la început încercă să râdă. Ba şi mai dulce…

Gigeta îşi muşcă buzele carminate: „Trebuie să mă stăpânesc, altfel le sparg capul.“ Din pricina efortului, glasul sună dogit:

— Ce să aştept?! Ce ape?! Azi, la ora 12, e la tribunal, introduce acţiunea de divorţ împreună cu avocatul.

— Are şi avocat?! se minună Ecaterina Stănescu de parcă faptul în sine – angajarea unui apărător – punea moţ tragediei.

— Din ceva tot v-aţi încins, Gigeluş, conchise taică-său. Nimeni nu bagă actele, aşa, din senin. Cât ai fi de mânios, până ajungi la Tribunal, te răcoreşti…

— Din nimic! răcni Gigeta. Eu nu mă cert cu nimeni. Cu alt auditoriu, declaraţia emisă la diapazonul respectiv ar fi stârnit ilaritate. De fapt, Gigeta era sinceră, iar cu bărbatu-său nu se certase niciodată. Vreme de zece ani. Se înşelase însă asupra unui singur aspect: Dinu nu era un docil, sclav, necondiţionat recunoscător că se afla sub porunca unei regine, ci doar indiferent. Superb, magnific şi cu un drăcesc simţ al umorului indiferent. Aerele şi pretenţiile „vizigotei“ îl amuzau gras, iar dacă Gigeta i-ar fi auzit râsul interior – hohote homerice – s-ar fi cutremurat.

Axiome, preluate ştafetă din mamă în fiică – explicaţii imediate pentru orice tulburare de comportament a „dumnealui“, soţului – luminară mintea Stănească:,

— La mijloc e o muiere. Pui gâtul.

Gigeta, cu tot orgoliul răscolit, săltă capul, nărăvaş:

— Muiere? Aş vrea s-o văd şi eu pe aia!

Substratul era de fapt altul: „Cine se pune, cine se compară cu mine?!“

— Şi cu băiatul, se interesă practică Ecaterina Stănescu, cum rămâne?

Pe Gigeta, întrebarea o găsi nepregătită. La Crişan, prinsă de avalanşa evenimentelor, nici nu apucase să se gândească. Rosti scurt:

— Încă n-am divorţat.

Bătrânul îşi umezi buzele:

— Dacă… dacă el o ţine tot hăis! nu-l poţi răzgândi. Sunteţi prea tineri… Şi nici cu de-a sila nu merge, fata mea. Ce? Îl priponeşti cu poliţia? Mai e ăla trai?

— Tase! îl opri speriată nevastă-sa.

— Faceţi cum vreţi, dar eu vă spui una…

Se întrerupse căutându-şi cuvintele. Inima îi bătea strangulându-i glasul şi respiraţia. Îndeobşte, nu se manifesta; fusese toată viaţa umil slujbaş, umil tată de familie. Dar acum, indiferent de consecinţe, trebuia să vorbească. Fiică-sa îl măsură ironic:.

— Abia aştept să ne-o spui pe aia, *una*!

— Ţi-o spui, Gigeluş. Acolo unde nevasta îşi dispreţuieşte bărbatul, şi unde bărbatului i s-au aprins călcâiele după alta, nici copilului nu-i mai e moale. Lasă să vă judece Tribunalul şi cum s-o alege, aşa va fi bine. Voi cum credeţi, eu ţi-am zis ce gândesc.

Gigeta îl privi lung. Întreaga făptură părea încleştată, concentrată într-un efort maxim. Întrebă, abia mişcând buzele:

— Unchiul Fane, v-a mai sunat?

Maică-sa, cu gândurile îndreptate spre viitoarele, inevitabilele necazuri, n-o auzi:

— Ce-ai spus?

— Ziceam de Fane… Mai ştiţi ceva de el?

— Nu, mamă… Cred că-s pe puţin trei-patru ani de când nu ne-a mai căutat. Nu-i aşa Tase? Continuă fără să aştepte răspunsul: Da’ ce, ai vreo nevoie? Întrebăm la telefon.

— Sper că nu s-a schimbat, spuse Gigeta ca pentru ea.

Bătrâna făcea socoteli, clipind mărunt cu. Ochii în tavan.

— …aşa tre’ să fie… Trei-patru ani… Ba, nu!… Cinci… Când am zugrăvit şi l-am căutat pentru ICRAL… Nu-i aşa Tase?

Bătrânul Stănescu simţi o strângere de inimă şi rămase cu ochii aţintiţi în preşul de cârpe care ocrotea covorul.

* * *

Cineva bombardă soneria, şase ori şapte impulsuri, într-un staccato violent.

Gioni Diamandescu se uită la ceas, apoi la Dinu.

— Ăsta-i precis Nelu. Numai el sună aşa, de nebun.

O tresărire de spaimă trecu prin ochii tânărului Paulian. Instinctiv, dădu să se ridice dar se stăpâni. Aprinse nervos o ţigară; fără să-şi dea seama că ultima, neterminată, ardea încă pe marginea scrumierei.

Diamandescu zâmbi:

„Începe să fie al naibii de distractiv“, şi se îndreptă spre vestibul. Tirul soneriei fusese reluat agresiv, simţeai nerăbdarea celui din faţa uşii.

Nelu Ciprian îşi făcu intrarea, exploziv, vulcanic, în nota obişnuită.

— Ura! Credeam că nu sunteţi acasă. Unde-i Nina?

Gioni zâmbi:

— Imaginează-ţi că unii *e* originali şi mai are şi serviciu.

— Încerc, răspunse Ciprian şi se repezi cu mâna întinsă spre Dinu. Salve, fecior! Îmi pare bine că te văd. *How do you do?*

Paulian îşi ridică privirea dar nu sesiză nimic dincolo de expresia deschisă, luminoasă, încercă să pară indiferent.

— *So and so*…

Nelu se îndreptă spre bufet. Ceru din ochi avizul gazdei şi îşi turnă vodcă într-un pahar impresionant. Închină în aer şi izbucni:

— Dinule, de fapt pentru tine am venit. Mă, voi aţi înnebunit? Asta vă preocupă pe voi acum, înainte de alegeri?

Tânărul Paulian, cu ochii în fundul ceştii de cafea, rosti încet:

— Nu ştiu la ce te referi.

Diamandescu se amuza copios:

— Fii puţin mai subtil.

— Ce subtil, dom’le? explodă Nelu Ciprian. Suntem amici de-o viaţă, nu facem pe ipocriţii! Mi-a povestit Dora…

— Ce ţi-a povestit? se interesă Gioni dulce.

— Nu fă pe isteţul! Au intrat în damblaua divorţului. Lăsaţi-vă dom’le, de prostii! Cum sună textul!… „Avem chestiuni arzătoare la ordinea zilei…“

— Alea de la „PNŢCD“? se interesă Gioni.

Ciprian dădu din mână „nu discut cu neserioşii“, şi se adresă exclusiv lui Paulian:

— Dinule, îşi comunic o părere personală: o nevastă, cât de rea, e mai bună decât una nouă. Cel puţin ştii la ce

trebuie să te aştepţi. Bănuiesc c-ai picat după vreo pipiţă… Fă-ţi numărul şi…

— Ia te uită! îl întrerupse Diamandescu râzând, aşa procedezi tu? Completă maliţios: (savura nespus situaţia. Ciprian pleda pentru o situaţie în care era în primul rând implicat fără s-o ştie, Dinu trăia toate neliniştile „trădătorului“) sunt curios ce părere are Dora…

Ciprian îi întoarse spatele:

— Hai sictir! Asta voiam să-ţi zic, Dinule! Punctează damicela şi gata! Salcâmi în floare şi o pereche de fese mai nostime, nu-s de ajuns pentru o separaţiune!

— Poate că nu-i doar o damicelă, protestă moale Dinu Paulian.

Respira ceva mai liniştit. Un fapt era limpede. Nelu vorbea la modul general, nu ştia nimic.

Ciprian îşi pipăi nervos buzunarele verifică precipitat şi maşinal dacă nu-i lipsesc cheile, ţigările, bricheta şi sări, efectiv sări, de pe scaun.

— Băieţi, mă grăbesc! Suntem în plină campanie… Fugi! Dinule, prezintă-mi cucoana. Diagnostichez la fix. Dar oricum, nu merită… Gândeşte-te bine, îţi stau la dispoziţie.

Diamandescu râse:

— Între două mitinguri în „Piaţa Universităţii“?

Nelu Ciprian se repezi spre uşă.

— Nu discut cu ţine politică. Eşti nul! Zero!

— OK… Apropo… Ce-ai zice dacă Dora ţi-ar face o figură asemănătore? Identică şi la fel?

Ciprian se opri cu mâna pe clanţă:

— Adică? Ce vrei să spui?

— Să-şi facă damblaua cu un tip oarecare – ţin seama de ce i-ai recomandat lui Dinu – şi pe urmă „suntem oameni conştienţi şi responsabili, am revenit la itinerarul normal, trebuie să ne concentrăm pentru alegeri…“

Ciprian îl privi lung!

— Tot nu înţeleg…

— Păi tocmai asta e, râse Diamandescu şi turquoisele din privire i se aprinseră. Ai fi la fel de… generos?

Nelu Ciprian îi prinse reverele bluzei, aproape că-l ridică:

— Ce vrei să spui? Că Dora… Începu să râdă: Parcă făceai bancuri mai bune…

Anchetatorul scuipă sâmburele de caisă şi-l aruncă pe fereastra deschisă. Se întoarse fără chef la masa de lucru.

Dacă ar fi fost după el, i-ar fi adunat pe toţi la un loc, le-ar fi tras o păruială pe cinste să-şi bage minţile în cap, i-ar fi expediat acasă cu un şut în fund şi ar fi clasat dosarul. Crimele astea pasionale i se păreau neserioase, pierdere de timp preţios, când probleme cu adevărat importante, grave – uite vagonul colea, pe, şi lângă birou! – aşteaptă să fie rezolvate.

„Pasionalii“, îi explică unui coleg, nu sunt periculoşi. I-a apucat odată amokul, dar nu recidivează. Da’ apropo de amok… Ce nu pricep eu, dom’le, e altă chestie! Accept, pot să accept că ăştia, componenţii triunghiului, zi patrulaterului conjugal, când ţopăie cadril prin preajmă şi al doilea soţ inocent, avem de-a face cu două perechi, nu? Zic dară, pot înghiţi ideea că toţi patru, înfiebântaţi la glande se ţăcănesc…

Colegul îl privi amuzat.

— Dar ce nu pricepi?

Anchetatorul zbieră:

— Că nici ăilalţi din jur, nu rămân normali!! Toţi parcă înnebunesc la ficat! Oameni în toată firea, unii cu posturi de te ia ameţeala îşi pierd minţile, se vâră singuri în rahat.

— În fond, ce-ţi pasă? Treaba lor…

Celălalt se holbă vânăt de furie:

— Cum ce-mi pasă, deşteptule? Cum ce-mi pasă, când fiecare ascunde un satâr în sutien sau în izmene? Şi atunci te întreb: Cine l-a scos?

Celălalt începu să-şi vadă de treabă plictisit:

— Hai că exagerezi! Întâi, că nu s-a lucrat cu satârul, doi!, ai în obiectiv cel puţin trei-patru amărâţi care ies categoric din cauză.

— Eşti amabil să-mi spui şi mie care ar fi ăia?

— Nu.

Capitolul IV

NASTURELE DE PÂINE

Se trezi cu o gură amară – colecistul – şi gândul, înfipt ac în inimă, la altercaţia avută cu Gigeta.

— Dumnezeule! şopti înspăimântat... Ce orori ne-am spus! Chiar dacă le gândeşti, nu-i aşa, le ţii pentru tine.

Îl năucea faptul că în şaptezeci şi cinci de ani nu avusese o singură discuţie atât de violentă, un schimb de... de epitete atât de brutal. Chiar ieri..., dar ce ieri?! până mai acum câteva ceasuri, nu i-ar fi trecut prin minte ca ar putea fi subiectul unui astfel de incident.

— Da, da... De neconceput. De neiertat.

Şi dacă se gândea bine, în viaţa lui nu asistase la ciocniri agresive şi vulgare. Bineînţeles, nu punea la socoteală scandalurile întâmplătoare ale străzii sau din tramvai, cu termeni oribili care-i jigneau urechile; de acestea avea grijă să se îndepărteze, anticipând chiar staţia de coborâre, ştergându-le din memorie aşa cum te grăbeşti să cureţi urma lăsată de un gândac strivit cu papucul.

Tremurând – verigheta îi clănţănea pe pahar – izbuti să înghită pastila de Rudotel. Se lăsă în fotoliu prudent, parcă menajându-şi genunchii şi îşi trecu maşinal degetele peste maldărul de nasturi. Nu înregistra acustic mişcarea şi, dintr-odată, realiză că în casă stăruie o linişte ciudată. Amuţiseră toate. Şi tic-tacul pendulei, şi răsuflarea frigiderului, prin fereastra deschisă nu pătrundea nimic din

sonorul entomologic al grădinii, sau cel, ceva mai îndepărtat al oraşului.

Îl năpădi un val de spaimă. Surzise! Pe neaşteptate, un gen de atac desigur din cauza tulburării… Disperat, îşi îndreptă instinctiv ochii spre grădină.

Crişan izbutise să se caţere pe rama ornamentală a ferestrei de la pivniţă. I se vedea doar capul înspăimântat. Copilul plângea şi după mişcarea buzelor era limpede că strigă, dar bătrânul Paulian nu distingea nici un sunet. Buimăcit, rezemând mobila şi zidurile, ajunse în antreu şi izbuti să deschidă uşa. Crişan şi în spatele lui, Virginia îl priveau speriaţi.

Virginia înghiţise imediat un calmant şi încerca să-şi revină. Epuizată, realmente prăbuşită în fotoliu, îşi făcea vânt cu „România liberă“.

— Doamne, Dumnezeule! îngână Paulian repetând ruşinat îmi pare rău…

— Ţi-am spus de o mie de ori să renunţi la porcăriile alea. Că poţi să faci o infecţie sau să surzeşti de-a binelea – am auzit, de o grămadă de cazuri, nu mai zic – dar să bagi oamenii în friguri e inadmisibil! Puteam să fac un infarct.

Crişan, mai adineauri disperat, cu labilitatea caracteristică vârstei, luase liftul din zbor şi acum zburda pe piscurile fericirii.

— Coco, explică, nu se culcă niciodată fără dopuri în urechi.

— Aşa e, recunoscu Paulian zâmbind stângaci…

Soră-sa dădu din umeri:

— Ce să-ţi spun, eşti deştept!

— Draga mea, tu nu înţelegi, tu locuieşti singură… Eu trăiesc cu oameni tineri…

— Ei şi?

— Am un somn dificil… Simt nevoia să mă izolez… Ce vrei să fac?!… Am uitat să le scot… Poate… Poate, şovăi, am avut şi eu motivele mele.

Virginia se învioră brusc:

— De asta am şi venit! Ce s-a întâmplat, dragă la voi, că eu nu înţeleg nimic?

Manole Paulian i-l arătă din ochi pe Crişan: „Nu putem vorbi în faţa copilului…“

Soră-sa dădu din mână nerăbdătoare:

— Vezi-ţi de treabă, ştie tot! El mi-a spus de scandal.

Băiatul avansă un pas în semn de confirmare şi dând de înţeles în acelaşi timp că nu acceptă să i se facă vânt. Manole îi îndreptă o privire interogativă. Se simţea speriat. Era destul de prost că în casă se petrecuseră lucruri urâte, faptul însă că băiatul avea cunoştinţă de ele i se părea cel mai grav.

— V-am auzit, declară Crişan scociorând covorul cu degetul gros care-i ieşea din sandaua decupată, ai făcut-o pe mama vizigotă.

Bătrânul începu să tremure:

— Îmi pare rău, Crişan… Foarte rău… N-am vrut s-o jignesc pe mama ta… Nu eşti supărat pe Coco, nu-i aşa?

Băieţelul, jenat de scuze şi mai ales de tonul umil îşi băgă degetul în nas. Se simţea intimidat şi înduioşat în acelaşi timp, nu ştia cum să scape din situaţia încordată:

— Dacă… dacă vreţi, eu pot să vă culeg nişte cireşe din grădină. Sunt roşii, roşii! Pe cuvântul meu!

Virginia îi zâmbi cu toţi dinţii:

— Mi-ai face o plăcere grozavă. Încă n-am mâncat cireşi anul ăsta şi ştiu că ale voastre sunt extraordinare.

Băiatul scoase un chiot Winnetou şi o zbughi pe uşă.

— Ce copil delicios! Atât de spontan!

— Da, şopti bătrânul cu ochii umezi. E un copil bun… Prea bun.

Virginia se îndreptă cu o mişcare energică:

— Zi, dragă, ce-a fost? Cum s-a întâmplat? Din ce-am înţeles de la băiat, v-aţi spus lucruri îngrozitoare.

— N-am ştiut că aude… Credeam că-i la şcoală…

— Lasă-l pe băiat! făcu excedată soră-sa. E copil, uită…

Paulian îşi ridică ochii timid:

— N-am procedat bine, dar… dar m-a provocat, m-a jignit şi m-a insultat. Nişte cuvinte… nişte cuvinte…

Virginia îl întrerupse:

— Nu trebuie să-mi repeţi toate mizeriile. Explică-mi însă motivul. Asta mă interesează, nu mahalaua!

Manole Paulian tăcu câteva clipe. Îşi aprinse în cele din urmă o ţigară.

— Ci vorbeşte, odată Manole, şi nu mă mai fierbe! De dimineaţă stau ca pe ace.

— Dinu vrea să divorţeze.

— *Oh, là, là!* râse Virginia şi se destinse dintr-o dată. De câte ori n-am divorţat eu de Titi!…

Adevărat. Fulminanţi amândoi, soţii Ionescu se despărţeau „definitiv“, cel puţin o dată pe lună. Virginia îşi făcea valiza, lua o birjă şi dădea glonţ la coana Agepsina. Maică-sa se obişnuise, îi ţinea odaia pregătită şi când se apropiau iarnă ori vară de mijlocul lunii, obişnuia să se adreseze slujnicii:

„Vezi că poimâine suntem în 15. Tre’ să vină coniţa Virgi. Primeneşte aşternutul şi grijeşte să avem smântână proaspătă în casă. Da’ nu mai lua de la oltean că-i falşă…“ Dacă era iarnă, completa: „grijeşte de sobă!“

15! De ce exact 15, cel mult 16 că era februarie sau august, potriveala cercurilor rămânea un mister pentru coana Agepsina. La început, crezuse că-i vorba de o coincidenţă. Ulterior, regularitatea despărţirilor exclusese ipoteza de întâmplător. O primea pe fiică-sa, zâmbind cu ironie îngăduitoare:

— În locul tău, eu n-aş mai desface geamantanul. Sau l-aş lăsa definitiv aici.

Virginia năvălea în casă, gură mare şi declaraţii belicoase încă de pe scări:

— A, nu! De data ăsta e de-fi-ni-tiv! Nu mai există cale de întoarcere, asta-i categoric!, sunt hotărâtă. Să-l chemi

neapărat diseară pe Stambuliu, să băgăm actele neîntârziat.

— Mai aşteaptă două-trei zile. Ne râde omul ăla, îmi crapă obrazul de ruşine. Barem, cheamă-l pe altul.

— A! De ce?! De treizeci de ani e avocatul nostru, el a întocmit actul dotal când ne-am luat, ştie care-i situaţia; ne cunoaştem de-o viaţă!

Peste două, mult trei zile, se împăcau. Titi apărea în mare ţinută şi birjă încărcată de flori. Virginia îl pândea din spatele perdelelor, emoţionată ca o fecioară. Îl primea coana Agepsina în salon, ţinându-i discursul circumstanţial (moşnegesco-blajin-înţelept) şi care cu vremea avea să rămână acelaşi, până la ultima silabă. Ritualul devenise imuabil, ca toate ritualurile.

„Fiţi şi voi mai stăpâniţi… intraţi în gura târgului… Râd slugile prin unghere… Virgi e mai iute, temperamentoasă ca toate Pauliencele, dar te iubeşte… Tu eşti bărbat şi militar peste!… Fii tu mai cumpănit… Dacă vezi c-o ia razna, dezmiard-o şi să vezi cum se domoleşte… Aşa a fost ea de mică… O potoleai cu vorbă bună…“

Se ridica apoi greoaie şi părăsea salonul:

— Hai, acum sărutaţi-vă şi să nu vă mai ţineţi de prostii. Mă duc doar să văd unde ţine bucătăreasa că diseară am oaspeţi… Bine ar fi să rămâneţi şi voi…

Virginia îşi făcea o intrare ofelică în salon. Ochi plecaţi, rochie diafană, expresie suferindă, vag ofensată. Titi cădea în genunchi. Declara retoric, text de foileton cu tremolourile lui Toni Bulandra, amant consacrat în piesele bulevardiere ale anilor ’30:

— Iartă-mă, adorata mea! Eşti oare în stare să mă ierţi?

La plecare, coana Agepsina îi înghesuia Virginiei un plic cu câteva mii de lei. Lângă fereastră, Titi, trăgând cu coada ochiului, se „făcea“ atent la peisajul străzii.

— Ia asta, şoptea bătrâna, şi să fiţi cuminţi. Am şi eu o vârstă, se arăta supărată, şi am obosit de atâta zbenguială…

Mai târziu, coana Agepsina avea să-şi dea seama că „despărţirile“ interveneau totdeauna după epuizarea venitului lunar, respectiv solda lui Titi şi renta Virginiei.

Bătrâna nu se supăra: „La o urmă, sunt copiii mei. Decât să mă fure arendaşul sau vătafii, mai bine le dau lor. Parcă ce, bietul Iorgu a plecat cu cheile de la *Wertheim*!?“

O sclipire veselă se aprinse în ochii lui Manole Paulian:

— Să nu te superi, Virgi… În fond, de ce te certai cu Titi exact pe 15 ale lunii? Într-adevăr, n-aveaţi bani şi atunci vă sărea ţandăra din orice, sau pretext ca să mai scoateţi ceva de la mama?

Soră-sa începu să râdă:

— Uite la ce fleacuri te gândeşti tu acuma… Cred că şi una şi alta… Spune ce-i cu Dinu…

Bătrânul intră între umeri, brusc înfrigurat:

— Problema e serioasă… A făcut o pasiune… Îl simt foarte prins. Niciodată nu l-am văzut aşa. În orice caz, nu cu Gigeta.

Virginia se aplecă peste masă:

— Dă-mi o ţigară. N-am voie dar pentru o singură dată… Cine e splendoarea?

— N-o cunoşti… Cineva din anturajul lor.

— Ca de obicei! Schimbul de parteneri între prieteni intimi. Vezi, de-aia n-am acceptat nici eu, nici Titi *le troisième*, amicul casei.

Paulian schiţă un gest de iritare:

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu despre voi era vorba acum… O cheamă Dora…

— Cum se prezintă?

Bătrânul îşi netezi cu un gest mecanic părul bine pieptănat:

— Hm, trebuie să recunosc *qu’elle est très bien de sa personne*… Genul Ilenuţei Mavrodin.

— A! făcu Virginia cu sprâncenele ridicate. Atunci văd foarte bine. *Pas vraiment belle, mais iresistible…* Biata

Ilenuţa… Ştii că a murit astă iarnă. Abia împlinise 85 de ani…

— Nu mă mai întrerupe, făcu Paulian, că-mi pierd şirul. Dora îi seamănă extraordinar… Vreau să zic Ilenuţei. Are o eleganţă înnăscută, plină de graţie. Ca o dalie.

— Cam rece, opină bătrâna. Ilenuţa era ca un cuptor încins.

— Lasă-mă cu Ilenuţa, uitând că el însuşi o evocase până atunci de vreo trei ori. Poate n-am nimerit eu floarea. Îţi spun că e foarte, foarte bine.

Virginia începu să se joace cu medalionul de la gât. Era o bijuterie discretă, de care nu se despărţise decât în cei patru ani petrecuţi la închisoare: Sfântul Anton de Padova care atârna pe pieptul tuturor elevelor de la „Notre-Dame“.

— Dragă Manolache, în definitiv, nu asistăm la primul divorţ. Se separau oamenii şi pe timpul nostru. Doar să nu fie o simplă aventură şi pe urmă să le pară rău. Eu în locul lui Dinu aş mai aştepta, să mă clarific.

Bătrânul râse încetişor:

— Dinu n-o să facă nimic din ceea ce ai face tu în locul lui.

— Atunci ce vrei? se oţărî bătrâna.

— Eu? Nimic, scumpa mea, surâse blând. Îmi face plăcere că ai venit, dar nu eu te-am chemat ca să ne consultăm.

Virginia rămase o clipă interzisă, apoi începu să râdă:

— Cred că ai dreptate. Ce vă faceţi cu Gigeta?

Un fior fulgeră spinarea lui Paulian.

— Nu ştiu… E de-a dreptul fioroasă. Am trăit zece ani cu ei şi n-am cunoscut-o… Acum o cred în stare de orice.

— Ce o deranjează? Că îl pierde pe Dinu sau doar statutul de *femme mariée*?

Manole Paulian o cercetă nedumerit:

— Nu m-am gândit să fac distincţiunea. Voi, femeile, sunteţi mai subtile: Poate… poate că-l iubeşte mai mult decât ne-am închipuit noi… Eu, aşa, n-am văzut mare lucru…

— Ce voiai să vezi? râse Virginia. Probe zdrobitoare? Să-şi taie nasul? Să se arunce de la etaj? Începu să filosofeze: Uităm mereu că cele mai puternice dovezi de dragoste le constituie acea mulţime de amănunte, imperceptibile, pentru oricare altul decât cel iubit. Nu ştiu unde am citit asta, dar are dreptate.

— Poate, oftă neatent bătrânul, poate ai dreptate, dar eu ştiu că nu e bine. Nu e bine deloc. Şi parcă am o fricã…

Virginia îl cercetă curioasă. I se părea foarte schimbat, şubred şi bătrân… bătrân!! Avu senzaţia că toate acestea veniseră pe neaşteptate sau poate se petrecuseră mai de mult dar ea nu fusese atentă. Îi puse mâna pe braţ şi glasul răsună plin de compasiune:

— Ascultă-mă, *mon ami*… Să recunoaştem că nici unul dintre noi nu a fost prea încântat de acest mariaj. Poate ca de data asta, va reuşi mai bine.

— Şi… şi băiatul? Te-ai gândit la băiat?

Bătrânului îi tremura bărbia a plâns.

— *Mais voyons*, Manolache, exclamă Virginia stoarsă de milă. Am trăit noi şi mai rele.

— N-o cunoşti pe ea… N-a cunoscut-o nimeni. Poate Dinu. Stai!

Rămase cu urechea aţintită spre uşă. În sufragerie se auzeau zgomot de sticlă spartă, ţipetele lui Crişan, bufnituri. Uşa se deschise izbită brutal de perete. Gigeta se opri în prag. Bătrânii o priviră îngroziţi. Cu părul şi rochia în cumplită neorânduială, cu figura devastată de furie ucigaşă, arăta ca un vulcan în plină erupţie:

— *Mes hommages*, moşnegilor! Ce conspiraţi voi acolo?

În sufragerie, Crişan plângea. Bătrânul înregistra abstract scâncetele, Virginia, spontană în general cu un sânge rece proverbial în familie, rămăsese fără grai.

Gigeta râse sinistru:

— Ei, bine, *chers amis*, n-o să vă meargă… Adăugă, ţintind-o pe bătrână: E preferabil ca fiecare să-şi vadă de treburile şi de casa lui.

Virginia, opărită, rămase cu ochii la şoldurile late ale Gigetei. Bătrânul tremura, şovăind dacă să închidă ori nu uşa în urma ei.

— E crâncen, şopti Virginia. Mai rău decât orice mi-aş fi închipuit.

— Ţi-am zis eu…

Soră-sa se ridică, neaşteptat de uşoară:

— Plec… N-are sens să mai stau.

Manole o privea neajutorat.

— Da, cred că da… N-are sens…

— Vino să dormi la mine. Aici e o atmosferă imposibilă…

În sufragerie, ghemuit la picioarele bufetului, Crişan cu capul pe genunchi îşi ascundea obrazul. Făcea eforturi să nu plângă dar trupul firav era scuturat de sughiţuri. Pe covor zăcea farfuria spartă. Cireşile, unele strivite în picioare, se risipiseră, „boabe de lacrimi sângerii“, pictă Virginia în gând. „S-a înfuriat pe copil că ne serveşte…“

Se despărţi de Paulian la poarta grădinii:

— Nu mă mai condu….Găsesc eu un taxi. Vino la mine. Vorbesc serios. N-ai nevoie de emoţii…

Era atât de tulburată, încât nu mai simţea durerea din talpa piciorului. Privită din spate, ar fi fost de nerecunoscut. Mergea fără să şchiopăteze cu un pas sigur, pe care nu-l mai avusese de peste douăzeci de ani.

Acasă, îşi smulse hainele de pe ea şi deschise larg balconul. Ar fi făcut un duş, dar se simţea la capătul puterilor. Înghiţi un păhăruţ din întăritorul de care se folosiseră toate femeile din familia Coanei Agepsina – o licoare din vişinată, antinevralgic şi sirop de lemn – şi se simţi mai reconfortată.

„Am bănuit totdeauna că e ceva dubios la mijloc. Nici pe Titi nu l-a convins mariajul lor. A fost ceva, dar nu ştiu ce…“

Se apropie anevoie de pat. Durerea din talpă o fulgera din nou.

* * *

O aşteptă la ieşirea din tură – lucra la farmacia de lângă Tribunalul Mare şi, fără să ţină seama de mulţimea străzii, o strânse puternic în braţe; câteva clipe, avu senzaţia că nu se vor mai putea desprinde.

Dora se zbătu speriată:

— Eşti nebun. Te rog… Ne vede lumea…

De emoţie – spaimă, dragoste pătimaşă, bucurie, dar mai ales spaimă – îi venea să plângă.

— Mi-a fost groaznic, oribil de dor…

Dora nu se lăsă luată de braţ şi începu să alerge. Era zăpăcită de emoţie, nu se uita pe unde păşeşte şi doar o minune făcu să nu se împiedice; purta sandalete cu tocuri foarte înalte, ţinute în câteva bride subţiri. Trecătorii întorceau capul după femeia suplă, elegantă, cu totul ieşită din comunul străzii şi care în mod vizibil se afla pradă unei mari tulburări. Rareori întâlneşti superbe indiferente la ochiul uliţei. Şi tocmai indiferenţa afişa acel aer ostentativ distrat – „nu văd pe nimeni, habar n-am ce se petrece în jurul meu“, ignorarea simulată a efectului produs de propria persoană, trădează; preocuparea şi înregistrarea atentă a fiecărui omagiu adus de privirile semenilor.

Era de fapt comportarea obişnuită a Dorei în zile obişnuite. Acum însă se simţea ca o fiară fugărită, căuta instinctiv discreţia zidurilor pe care aproape le ştergea cu mâneca bluzei şi gonea simţind nevoia să ajungă undeva… Undeva, nu ştia unde… Trebuia să existe un liman, un adăpost…

Dinu o prinse hotărât de mână, împiedicând-o să traverseze anapoda, fără să ţină seama de traficul bulevardului care, nestrunit de vreun stop ori agent de circulaţie se desfăşura haotic sub ploaie de înjurături, claxonat isteric şi scârţâit de frâne.

Mâna Dorei, umedă şi rece, rămase prizonieră.

— Unde mergem? şopti privind ţintă capul unei fetiţe din faţa lor.

Se agăţase de sacoşa maică-şi şi aşteptau să traverseze. Avea două codiţe împletite foarte strâns iar în loc de funde, doi fluturi din email roşu.

„Cărarea e strâmbă… maică-sa a fost grăbită de dimineaţă, sau fetiţa n-a avut răbdare…“

Dinu îi cuprinse umerii:

— Ca de obicei.

„Boata“ lor, o bombă făţuită la repezeală, se afla pe Bibescu Vodă, la parterul unui imobil vechi, scăpat de demolare. Nu le plăcea, dar le convenea: era aproape de farmacie şi, frecventată doar de lumea din cartier, bărbaţi de condiţie foarte modestă, oferea în principiu siguranţă. O descoperiseră în primele zile de itinerar adulterin pe când îşi căutau eternul *petit coin* al clandestinilor. „Nu-i «Ritz», dar cel puţin aici nu trebuie să întoarcem capul de câte ori intră cineva în local.“

Îşi repeziră amândoi mâinile peste masă, cu acelaşi geamăt de căutare înfrigurată. Dinu prinse în ultima clipă unul din pahare, gata să se răstoarne. Barmanul, un oacheş spre 40 de ani, îi contempla cu o mână sub falcă. Prima oară îi intraseră în prăvălie cam pe iarnă. De la început îi luase în faruri: alt soi de muşterii decât cei obişnuiţi. Altă stofă, alt ştaif, alt „mă scuzaţi şi pardon!“ Nu era greu de ghicit ce căutau în bomba lui… Fleţul însă, (adică Dinu) îi credea proşti pe alţii. La început, comanda un whisky şi un Campari pentru *doamna*… Mai încolo, când ajunseseră clienţi de aproape fiece zi, Campari-ul îl cerea pentru „nevastă-mea“.

„Ăştia sunt însuraţi şi eu mi-s *călăuza*! D-aia n-are ambii vereghete gemene?“

El nu părea cine ştie ce, „condică şi Dacie schimbată o dată la douăjd’ani, dar cucoana era *com il foco*! «implementată» peste tot şi lipicoasă să umpli Bucureştiul de afişe!”

Dora începu să plângă. Discret, mut, menajându-şi rimelul şi străduindu-se din răsputeri să se stăpânească. Dinu o simţea la capătul puterilor. O considerase o femeie puternică, îi admirase mereu aplombul, sângele rece, siguranţa în mişcare şi reacţia controlată; aveai impresia că este o persoană pe care nu o poţi lua prin surprindere. Ochii i se aburiră de duioşie, un val fierbinte de dragoste îi năpădi întreaga făptură. Pe femeia aceasta o iubea cu toată puterea sufletului, în fiecare zi mai mult, mai mult decât orice, decât pe oricine.

— Nu plânge, o alintă. Tu eşti o fetiţă puternică.

Dora încercă să zâmbească.

— Şi eu credeam la fel. Puternică. Şi nesentimentală. Probabil nu m-a pus încă nimeni la încercare. Nu ne cunoaştem niciodată.

— Fetiţa mea…

— Te rog nu mă alinta. Abia mă stăpânesc sa nu mă dau în spectacol.

Paulian îşi retrase mâna.

— Să încep să te înjur? Sunt de acord cu orice, numai să-ţi fie bine. De ce suferi? Cât suntem împreună, nu putem fi nefericiţi.

Dora deschise poşeta. Scotoci după batistă şi îşi tamponă uşor ochii.

— Poţi să-ţi sufli şi nasul, zâmbi Dinu, în stabilimentul ăsta, ţine… Nu mi-ai răspuns. Ce te doare?

Ochii mici ai Dorei goneau speriaţi:

— Sunt tulburată… Mi-e frică… Nu-s obişnuită…

Dinu începu să râdă:

— Te ador… N-are nici o legătură… Mi-ai amintit de mătuşă-mea, Virgi. Acum câţiva ani, o prietenă îşi mărita nepoata şi i-a cerut nişte informaţii legate de ceremonie. Virgi, care ştii că a sărit din 80 de ani, i-a răspuns cu naturaleţe: „Nu ştiu, *ma chere*… Nu m-am mai măritat de mult…“

Dora nu-l asculta. Se uită distrată pe vitrina localului. Peste drum, un magazin încă de stat, etala obiecte de uz sportiv alături de ţigări, sticle Pepsi, Aranciata, hârtie igienică şi prezervative pe care inexperţii le confundau cu minişocolatele.

— Când mă gândesc să mă duc acasă, mă ia cu frig.

Dinu Paulian oftă:

— Nelu nu ştie nimic, ţi-am mai spus-o.

— Ţie ţi-e uşor… Ai trecut hopul.

Paulian se ridică şi trecu pe scaunul de lângă ea. O cuprinse de umeri şi îşi apropie obrazul. Barmanul făcu cu ochiul spre debarasatoare.

— Au trecut la acute. Cineva plânge sigur în noaptea asta.

Debarasatoarea, o drăgălaşă de vreo 18 ani, nu înţelese mare lucru dar râse cu miez. Şeful era om de familie, cult. Până să se privatizeze, cântase în Corul Sindicalelor.

— …de ce nu procedezi la fel? De ce nu, Dora? Şoapta devenea din ce în ce mai înfierbântată: Fii raţională… Tot la divorţ ajungem amândoi… De ce să risipim atâta timp minunat pe care l-am putea petrece împreună?

Dora, ghemuită asupra mesei, scânci:

— Nu ştiu… adică ştiu. Mi-e tare frică. Sunt laşă. Nu mă simt în stare să-i vorbesc.

— Ia-ţi valiza şi lasă-i o scrisoare.

— Nu ţi se pare mârşav?

Dinu oftă şi îşi trecu mâna peste bărbie, de parcă ar fi încercat calitatea lamei folosite.

— Mă lasă totul rece. Totul e să fim împreună. Nu-mi pasă de nimic!

Dora îl privi drept în faţă:

— Eşti feroce.

— Nu. Îndrăgostit nebuneşte. Ca să nu te pierd, cred că sunt în stare să şi ucid.

Femeia îi strânse degetele. Râse amar:

— Şi Nelu… şi tu… Nu mi-ai spus… Cum ţi s-a părut Gigeta? Cum a reacţionat?

Paulian îşi îndreptă torsul şi luă încă o înghiţitură. Se uită la paharul aproape gol. Făcu un semn barmanului:

— Încă unul!… Îmi închipui că nu crede. Nu concepe, mai precis. E prea „mare“ pentru a putea fi abandonată. Bref, n-a acceptat să discute. Era „fatigată“ şi, în consecinţă, m-a trimis la plimbare. Nu-mi bat capul, dar…

Expresia brusc încremenită a Dorei îi tăie vorba. Nu urmări direcţia privirii. Dintâi, nu descifră bine silueta subţire şi totuşi dizgraţioasă din cauza şoldurilor late, care se oprise un pas dincoace de uşă;

— Gigeta! suflă maşinal Dinu…

Se priveau toţi trei, încremeniţi. Barmanul, liber (clienţii începeau să pice după căderea serii) surprinse şi, mai ales, intui situaţia.

„Se lasă cu caft.“

Începu să şteargă precipitat paharele de pe bar, verifică securitatea sticlelor expuse în galantarul din spatele lui asediat de presimţiri tip secvenţe western: încăierare generală, mese răsturnate, scaune zburătoare, căpăţâni, sparte, plonjoane spectaculoase în stradă, direct prin vitrină.

Fără un cuvânt, Gigeta întoarse spatele şi ieşi. În liniştea localului, îi auziră paşii punctaţi de tocurile „cui“ care se îndepărtau.

Barmanul îşi turnă o bere „Pilsen“ şi comentă în gând, cu ochii spre reclama „Marlboro“, agăţată deasupra televizorului:

„*Voala* de vezi o pildă de manieră… Boierii, tot boieri!“

În fond, se simţea dezamăgit.

* * *

Manole Paulian ştia. Şi mai ştia că de ani de zile încercase să uite cele povestite de Dinu într-o noapte de Crăciun, depozitând totul într-unul din acele sertare unde nu se umblă, unde nu umblă nimeni. Minunatul său spirit de conservare, oroarea de urât, urât în toate sensurile, îl ajutaseră încă o dată. Copil fiind, nu suporta sluţenia, iar când o întâlnea concretă, se întorcea cu faţa la perete şi începea să plângă. Evita cabinetul de lucru al lui Conu' Iorgu din pricina reproducerilor după coşmarurile lui Goya, de biata M-lle Mercier, guvernanta, îşi amintea şi azi cu remuşcări. Elveţianca era cu adevărat hâdă, chipul – însoţire între o cioară şi un cimpanzeu. Nici vorba bună, nici poveştile minunate de pe malul „Aar"-ului natal, nici dulcimile nu-l puteau ademeni pe Manolică. Îl înspăimânta mai cu seamă râsul cu dinţi neaşteptat de frumoşi. Copilului de 5 ani însă contrastul i se părea şi mai monstruos şi începea să urle. Urla toată ziua. Iniţial, părinţii încercaseră să nu ţină seama de „o reacţie absolut anormală şi care în nici un caz nu trebuie încurajată", dar când băiatul începu să aibă coşmaruri, iar febra să alarmeze zilnic, se recunoscură înfrânţi. M-lle Mercier – numai lacrimi – fu concediată cu mii de scuze şi compensată cu salariul pe un an.

În noaptea aceea de Crăciun, ascultase siderat povestea lui Dinu. Se simţise consternat şi oripilat dar cu timpul înregistră totul la rubrica inventar mort. Dinu era băut şi în afară de aceasta, totdeauna tindem, pe stări de spirit acute, să ne exagerăm necazurile. Bătrânul îşi amintea chiar că, după ce Dinu se dusese în sfârşit la culcare, pentru a-şi alunga gândurile negre, deschisese cartea unui englez care descria o croazieră pe Adriatica la 1900. Ce poezie! Câtă culoare… Grădinile de portocali din Corfu, pieţele sale atât de pitoreşti, pădurile de măslini unde dansează cu patimă dezlănţuită tinerele fecioare ale Greciei…

A doua zi, Dinu, mahmur, îi strecurase în treacăt un „m-am cam pilit azi-noapte, am îndrugat o grămadă de

tâmpenii. Nu trebuie să le iei în seamă.“

„Am uitat tot… Nici eu n-am stat cu paharul gol…“

Bătrânul răsuflase uşurat; cu laşitate, îşi dădea seama acum. Întreg episodul îi reveni în memorie…

— Ba chiar azi, rosti Manole Paulian răsucind între degete un nasture căruia nu-i găsea locul. Nu se lipea, în amintire, de nici o haină, de nici o persoană. „Modelul“ îl cunoştea. Cum ar fi putut uita nasturii aceia puşi în circulaţie de mizeria anilor de după război? Revoluţia coincidea cu începuturile economiei de tip „democraţie populară“, prefigura ce avea să vină… Nasturii de pâine presată erau rotunzi, mici, de culoare incertă verzui-cafenie şi se frângeau la primul spălat. Se foloseau îndeobşte la prohab… Fermoarul, pentru aceeaşi destinaţie, avea să intre în uz mult mai târziu.

„Nasturii de pâine! zâmbi Paulian. Vorbeşte-i azi unui tânăr – chiar de 40 de ani – despre ei şi îşi închipuie că te-ai sclerozat… Trebuie să te controlezi cu tinerii… Orice li se pare bizar, singular, în afara cunoştinţei lor e taxat obligatoriu la fel: *Roza*…“

O tresărire de satisfacţie întinse surâsul lui Manole Paulian. Bumbul provenea de la pantalonii lui Titi. Deblocat în ’47, rămas fără slujbă, intrase paznic de noapte la o fabrică. Trebuia să se îmbrace corespunzător.

„Doar nu era să mă duc la slujbă în smoking sau costum de tenis să-i snobez pe ăia! Mi-a vopsit Virgi iţarii de la uniforma de campanie. Nu găseşti că arăt destul de proletar?“

Doar că „proletarul“ uitase în prima zi de lucru să lase acasă monoclul… Parcă Virgi fusese mai bine! Garderobieră la un ştrand, păzea cabinele în rochie de mătase naturală şi „ortopedici“ de la *Shull*…

…Nasturii de pâine şi lemn, basmalele de stambă cu buline, oraşul asediat de flamuri roşii şi lozinci, spectacole şi excursii CGM, veşti de bună dimineaţa, suflate din mers:

„azi-noapte i-au ridicat pe Velicu şi Martinovici… Un lot întreg“…

Nasturele uscat i se frânse între degete.

— Dacă ne-am putea alege epoca în care să trăim! Probabil însă, că cea mai frumoasă e totdeauna cea care ne este inaccesibilă… Imposibilul dă splendoare.

Aşa-i predicase şi lui Dinu în noaptea aceea, în realitate fără s-o creadă. Nu tânjim chiar după orice inaccesibil. Cui i-ar mai place, de pildă, cu excepţia unor sceleraţi privilegiaţi să trăiască în evul inchiziţiei?… Sau în Germania lui Hitler? Sau cei care ne vor urma, ar ofta oare după splendorile comunismului?

Gigeta, pălită de unul din numeroasele ei capricii, ratase seara de Ajun. Ostenită, hotărâse în ultima clipă că nu are chef de petrecere şi că se culcă. Va aştepta desigur să aprindă pomul lui Crişan dar atât şi nu mai e cazul de discutat.

Dinu simţise că pocneşte de furie. Dincolo de ineleganţa gestului, (refuzul unei invitaţii – şi nu oarecare dată fiind importanţa evenimentului – în ultima jumătate de oră a respectivei seri) lui Dinu îi era greu să renunţe. Petrecerile Delenilor, azi stabiliţi în Canada, erau de pomină, comentate cu săptămânile, evocate cu nostalgie şi peste ani. Aveau bani, ştiau să-i cheltuiască şi simţeai că ar face orice numai ca tu să te simţi bine. Un Ajun petrecut la ei evoca toate aromele copilăriei, te întorcea la bucuriile şi surprizele de pe vremea când mai credeai în Moş Crăciun.

Gigeta se ţinuse de cuvânt o jumătate de oră după „ceremonia bradului“, se retrăsese în dormitor cu o expresie de hotărâre categorică în care lui Dinu i se păru că desluşeşte o satisfacţie perversă, cu accente de triumf.

— Dacă n-aş şti că-i sunt total indiferent, mi-aş închipui că a făcut-o înadins. Ca să mă tortureze.

Îşi exprimase gândul cu glas tare. Manole ridicase, ochii perplex, apoi se uitase instinctiv la Crişan. Băieţelul însă, pe atunci de 5 ani, era prea ocupat cu jucăriile primite şi nici

măcar nu băgase de seamă că maică-sa părăsise încăperea. Nu simţea nici atmosfera lipsită de veselie, îşi împărţea bucuria între cadouri, dulciuri şi pomul către care îşi întorcea mereu ochii în extaz. Un pom nici măcar frumos, îşi amintea Manole, destul de sărăcuţ, aranjat pe gustul lui Dinu. Gigeta se mulţumise să-şi plaseze sub crengi darul, prototipul de dar care-i dezamăgeşte până la lacrimi pe copii: o căciuliţă, ciorapi de lână, o pijama: adică practic, „nu de jucat sau de mâncat“.

— …dar nici măcar nu mă urăşte, completase Dinu cu privirea în gol. Sunt prea neînsemnat…

Bătrânul începuse să se uite îngrijorat la sticla de vodcă aproape golită în nici o oră. Îngânase convenţional:

— N-ai nici un motiv să… Poate că e într-adevăr obosită. Femeile sunt mai delicate. Nu ţii minte, şi biata mamă-ta…

Dinu îi îndreptase o privire sticloasă – alcoolul îngurgitat în viteză începuse să-şi facă efectul – în care străluceau licări înveninaţi. Declarase sec:

— Calul ăsta n-are nici pe dracu’!

Manole, consternat, dăduse să se ridice:

— Nu pot să te ascult. O să-ţi pară rău de tot ce ai spus. Ai băut prea mult.

Dinu îl oprise hotărât:

— Stai jos, tată. Nu rata o ocazie unică!

— Nu mă interesează nici o ocazie.

— Cum?! rânjise. Nu te interesează să-ţi vorbesc despre fericirea mea? Fericirea fiului tău ţi-e indiferentă?

— Eşti beat.

— Tocmai de aia poţi să mă crezi până la ultimul cuvânt. Hai, bătrâne, să mai ciocnim, şi turnase generos în ambele pahare deşi Manole încercase să-l acopere pe al lui cu palma. Odată pe an e Crăciunul, întreg mapamondul se bucură…

Înghiţise cu sete aprigă o gură plină şi se răsucise spre copil:

— Crişan, tu nu te duci la culcare?

Băieţelul îl privise speriat:

— Vreau să mă mai joc…

— Îţi iei jucăriile cu tine.

— …să mă mai uit la pom.

În ochi îi jucau lacrimi, dar fusese obişnuit să asculte.

Gigeta îl expedia frecvent în camera lui chiar când nu aveau musafiri. „Dacă nu are societate, se culcă mai devreme şi în afară de asta, trebuie să existe o disciplină.“

— Numai cinci minute… Să mă mai uit la pom.

Dinu îl luase de mână:

— Las’ că te mai uiţi şi mâine. Nu pleacă pomul. Hai să te dezbrac.

Bătrânul Paulian îl aşteptase în sufragerie deşi ar fi preferat să se culce. Nu se simţea obosit, dar nu-i plăcea să-l vadă beat pe fiu-său şi îi era mai ales frică de ce ar putea auzi în continuare. La fel de frică îi era însă ca nu cumva Dinu, în starea în care se afla, să nu comită nesăbuinţe. Părea capabil de orice nebunie, profund neliniştit. Cu o expresie de sarcasm drăcesc desigilase a doua sticlă.

— Ajunge, băiete! Te asigur că-ţi ajunge.

— Asta o stabilesc eu, *mon vieux*, şi al doilea, mâine e Duminică. A picat bine ajunul. Dumnezeu ţine cu noi… Ura, Papa!

Manole duse şi el paharul la gură. Nu era un băutor, nu fusese nici în tinereţe; lua foarte rar câte un aperitiv, dar acum, cuprins de angoasă parcă simţea nevoia unui întăritor.

— Aşa-mi place, apreciase fiu-său gestul. Nu-i plăcut să te ameţeşti singur… Apropo! Credeai că ne iubim?

Paulian ridicase o privire bovină.

— Ce naiba vrei să spui?

— Adică eu şi Gigeta.

— Nu mi-am pus problema, răspunse încurca. Asta e o chestiune care vă priveşte pe voi.

Dinu explodase triumfător, de parcă ar fi anunţat o victorie:

— Nici un pic! Auzi?! Nici un pic!… Hai, tată, închide gura! Nu-mi spune că încerci vreo surpriză.

— Eu nu ştiu despre ce vorbeşti, se apărase bătrânul. Eu… eu nu mă uit pe gaura cheii, nu ascult la uşi… Am văzut că trăiţi civilizat… Aveţi un copil… Ce, ce să spun eu?

Dinu oftase, parcă dezamăgit, obosit:

— Nimic. Ce să spui?!

— Dacă nu v-aţi iubit, de ce v-aţi luat? Tu nu te-ai consultat niciodată cu mine şi acum vrei răspunsuri.

Parcă îl vedea: se lăsase pe spate şi expirând fumul pe gura rotunjită ostentativ se interesase cu acelaşi surâs sardonic:

— Toamna anului 1982 îţi spune ceva? Mai precis, luna noiembrie. Vrei şi ziua? 20.

— Ştiu, şoptise bătrânul. Ştiu la ce te gândeşti… Când…

— Chiar aşa. Când am încercat să trec graniţa la sârbi.

O tentativă clasică. Împreună cu doi colegi de serviciu, hotărâseră să traverseze Dunărea înot. Îşi închipuiseră că în noiembrie vigilenţa la malurile Dunării e mai anemică. Câţi înfruntă riscurile unei ape aproape îngheţate care-ţi taie răsuflarea, doar dacă nu sunt născuţi în fiordurile scandinave? Iar dincolo, la sârbi, şusta era asigurată. Îi aştepta un fost coleg, neamţ de origine, stabilit la Viena. Atât se rugau la Dumnezeu: să atingă celălalt mal. Se simţeau siguri pe ei. Erau tineri, puternici, încrezători, bine antrenaţi. Doar cu câteva zile înainte înotaseră ultima oară în lacul Snagov pentru a se deprinde cu răceala apei. Râdeau între ei:

„Am emoţii mai mari aici. Dacă ne vede vreunul că ne e cald în noiembrie şi avem chef de scaldă, ar putea intra la idei…“

Îi depistaseră câinii. Un caz banal, ca atâtea alte mii de cazuri petrecute în ultimele decenii la frontieră…

— Bine, replicase Manole şi el uşor ameţit, dar nu văd legătura. Chestiunea era de mult închisă.

— De exact o lună de zile. Poţi să-ţi consulţi şi agenda.

— Tot nu înţeleg.

Dinu îl cercetase amuzat. Începuse să râdă şi îşi umpluse din nou paharul.

— Parcă n-ai trăi în România Socialistă! Izbucnise: Cum dracu’ ţi-ai închipuit că am scăpat aşa, teafăr şi nevătămat?! Nici măcar mardit? Nu pun la socoteală caftul grănicerilor. Şi ăia nişte animale, parcă ar fi păzit stâna tătâne-său, Dumnezeul lor!…

— Eu… Eu nu ştiu nimic…

Dinu se enervase de-a binelea:

— Cum nu ştii? Ce nu ştii, omule? Adică n-ai auzit, nici măcar când îţi aştepţi rândul la frizer că se face pârnaie dacă vrei să-i dai bună dimineaţa lui Reagan sau lui Mitterand – băga-l-aş în mă-sa şi pe ăla cu socialismul lui!, dar o să aibă ghinion, franţujii nu sunt căcănari ca noi… Adicătelea nu ştiai că n-ai voie să le zici *How do you do* la ei acasă, fără ausweissul c… ăsta de Ceauşescu?

— Te rog nu striga, eşti beat…

— Mă scoţi din sărite! Auzi, dom’le, trăieşte de patru’j dă ani în puşcăria comunistă şi n-a auzit că n-ai voie s-o cari!…

— Am auzit… Te rog vorbeşte mai încet.

— Păi dac-ai auzit, nu te-ai minunat că n-am făcut *ocnă*? Şi de ce crezi că n-am făcut ocnă? Că mă cheamă Paulian? Că am o aluniţă în c… şi alta după ureche? Sau că eşti tu cult în cap şi-l ştii pe dinafară pe impotentul ăla de Anatole France? Stai! Unde pleci? Auzi, te rog fără ieşiri d-astea teatraliste, à la Sir Lawrence Olivier!

Manole, distrus, îngăimase:

— Am ştiut că s-a închis dosarul. Un caz clasat şi atât.

— Ce simplu, fir-aş al dracului! şi eu nu m-am prins!

Îşi dăduse o palmă atât de puternică peste frunte încât bătrânul încercase senzaţia concretă a creierilor zgâlţâiţi.

— Dinule… Nu vrei să discutăm altă dată?

— Nu, rânjise. Ţi-am spus că-i un prilej unic. De altfel, mare lucru nu mai e de spus.

Pe chip îi apăruse dintr-odată o schimă de oboseală şi cumva, de greaţă. Şi tot parcă brusc se calmase.

— A funcţionat pila, tată.

— Am bănuit, dar am văzut că ţii să fii discret şi n-am insistat. Ai avut nişte relaţii importante, desigur…

Dinu îl aţintise lung, alb, fără expresie. Declarase sec:

— Relaţiile importante au fost Gigeta… Ea m-a scos din rahat.

De uimire, Paulian deschise larg braţele răsturnând paharul cu vodcă. Dinu începuse să râdă.

— Nu-i nimic. Mai avem o sticlă.

— Extraordinar!… Va să zică Gigeta…

— *Elle même*… Îl ţii minte pe unchiu’ Fane? Mitocanul ăla de la „Cina“?… Ce te uiţi la mine? Nu ne nuntirăm la „Cina“?

— Ba da… Bineînţeles.

— Ei, individul era mare ştab, e şi azi, nu-i vorbă face cursa Bucureşti-New-York când îi tună şi căşună cu automobilul personal…

— Nu fi caraghios. Automobil…

— Zi „Airbus“ sau rachetă, tot aia e… Animalul era ştab la Interne, membru în CC. În fine, el a băgat pila…

— E… e rudă cu Gigeta?

Dinu râsese sinistru:

— Cum să nu?! Nepoată de amant.

— Nu… nu sunt sigur că te înţeleg.

— Eu sunt foarte sigur. Gigeta era metresa lui, scumpule. Trăiau împreună de vreo opt-nouă ani. Chestia începuse încă din liceu… Adică, vreau să zic Gigeta era printr-a X-a, când Nea Fane a început să se ocupe de ea…

Paulian, jenat, îşi dusese palmele la ochi:

— Nu se poate… Nu ştii ce vorbeşti…

— Ba se poate şi ştiu ce vorbesc!

— Atunci… Atunci cum te-ai decis la un pas atât de important?

Dinu îl privise compătimitor. Oftase din adâncul sufletului:

— Tare eşti naiv, papa… Trebuie să-ţi explic şi ce-i ăla şantaj?

— Şantaj?! exclamase îngrozit.

— Da, sau nici de ăsta n-ai mai auzit. Păi e limpede ca un cer spălat de ploaie. „Scapi de pârnaie şi zorzoane la dosar, dacă te însori cu protejata mea.“

— Chiar aşa ţi-a zis?!

— *Ad litteram*. Protejata! Cerule, ce farsă sinistră!

— Dar de ce? De ce tocmai tu?

— Pentru că eu eram la înghesuială iar el se plictisise de lenjeria fetiţei. Îi place doar prospătura. Minore până-n 20 de ani. L-am văzut recent, tot cu o puştoaică…

Epuizat, Manole se simţise fără cuvinte:

— Cred că am băut prea mult… Hotărât, nu pot să înţeleg.

— Ce nu înţelegi? Începuse să-i explice cu ostentaţie, didactic, vorbind rar şi apăsat: Deci, unchiu’ Fane, sastisit de nurii Gigetei, a vrut s-o paseze. Trebuia însă găsit omul. Şi m-a găsit pe mine, care eram în găleată. A aranjat o vedere în trei la „Pescăruş“… Un dineu eminamente civilizat, unde nu s-a pomenit un singur cuvânt despre înţelegerea încheiată. Un domn de oareşce vârstă care, binevoitor, facilitează cunoştinţa a doi tineri. Să se cunoască, să se iubească şi să se înmulţească. Moral, creştin şi democrat!

Dăduse paharul peste cap şi începuse să râdă.

— Trebuie să-ţi spun că niciodată n-am discutat chestiunea cu Gigeta. S-a comportat şi se comportă de parcă n-ar avea habar că Fane m-a dus în lanţuri la primărie.

— E monstruos… Cum ai mai putut… Roşise brusc. În sfârşit…

Dinu se ridicase şi, ocolind masa, îl sărutase pe creştet;

— Eşti dulce de tot papa iar eu eroic. Cum am putut? Prima întrebare logică pe care mi-o pui, dar ca să realizezi dimensiunile acestui act eroic, cât am fost de viteaz, trebuie să precizez încă un amănunt. Din prima clipă am încercat pentru fetiţa aceasta, suavă ca o primăvară, tezaur de dulci ispite, (tonul creştea cu fiecare silabă, prevestind dezlănţuirea) pentru şoldana asta vopsită ca un afiş de lupanar…

— Încetează! îl oprise îngrozit.

— …pentru această animală al cărui cretinism monumental nu e depăşit decât de propria-i aroganţă, n-am simţit decât repulsie! O greaţă organică, o silă nedomolită până azi, scârbă ca dinaintea unei flegme!!!

Emise câteva hohote de râs aflat în pragul plânsului.

— Trebuie că sunt un formidabil… Cred că aş face bani în tractirele alea cu demonstraţii de potenţial viril. Stomac, sigur am de bronz!

Manole Paulian se ridicase, clătinându-se nesigur din cauza alcoolului:

— Nu vreau să te mai ascult. Nu mă poţi obliga. Da, nu poţi… Şi dacă vrei să ştii, regret, dar nu te comporţi ca un gentilom… Eu… eu… Noapte bună.

Dinu ridicase din umeri continuând să fumeze. Manole părăsise încăperea, încercând s-o facă plin de demnitate. I se păruse că-l aude bolborosind, cu limbă împiedicată:

— Gentilom… Sărmanul e idiot!

Dar fusese desigur o impresie. Întins pe pat, încercase să-şi facă oarece ordine. În idei dar toate se învălmăşeau, totul era prea tulburător. Şi-i mai era şi sete. O sete cumplită. Uitase să-şi pregătească paharul cu apă iar bucătăria era departe… Abia mişcându-se, ameţit deschisese uşa odăii dar rămăsese ţintuit în prag.

Dinu, răsturnat peste masă cu capul pe braţe, plângea cu hohote nestăpânite. În scrumieră, ţigara aprinsă trimetea spre tavan o aţă de fum firavă ca o răsuflare. Ca un suspin.

Manole se trezise a doua zi cu capul greu, limba încleiată şi un pumn greu, de plumb sub coaste: ficatul. Pândind să nu dea în foc ceaiul de sunătoare, încercase să recapituleze itinerarul povestirii lui Dinu. În primul rând, că băuseră prea mult şi firesc, ai asemenea momente. Se fabulează, totul se amplifică, totul ia proporţii. Şi emisia şi recepţia. Dinu exagerase desigur supradimensionând drama – categoric o dramă dar negrul mai are şi el nuanţe – iar Manole, sensibilizat de alcool înregistrase accentele cele mai dureroase, argumentând la rândul lui. Şi uita aşa, totul se transformase într-un coşmar.

Cu ochii ţintă la ceai – două-trei clocote, după care trebuia stins şi acoperit – se trezi recapitulând unele replici. Îşi amintea precis, de exemplu, că-l întrebase de ce nu a divorţat ulterior.

Dinu:

— Cum să divorţez? Fane m-ar găsi şi în iad! Chiar dacă nu poate redeschide dosarul are o sută de mijloace ca să mă distrugă. E tare! Foarte tare.

Manole:

— Gigeta nu era într-o stare disperată. Adevărat… trăise cu el… Dar, în definitiv, nu avea decât 25 de ani… Se putea căsători singură… De ce a admis un mariaj silit?

Dinu:

— Gigeta avea categoric drept de veto. Ghinionul a fost că i-am convenit. Am corespuns. Tânăr, titrat, casă, exponent al burghezo-moşierimii. Amănuntul a fascinat-o totdeauna. Nimic altceva nu mai conta.

Trecuseră zece minute şi turnase decoctul într-o ceaşcă.

— Bună dimineaţa, Coco şi la mulţi ani!

Gigeta, într-un paignoir pretenţios şi minuţios fardată, se ivise neauzită în pragul bucătăriei.

Zâmbea cu gura până la urechi, amenințând dulce cu degetul:

— Ştrengarilor! Ştiu că v-aţi făcut de cap azi noapte!

— Da, îngăimase zăpăcit Manole… Sper, sper că ai dormit bine… Mi se pare că am făcut puţin zgomot.

— Nu are importanţă, zâmbise superior ca omul înţelept pus în faţa unor extravaganţe, peste care o dată, dar numai o singură dată se poate trece cu vederea. În fond e Crăciunul şi nu-i vina voastră că eu n-am fost în apele mele.

Manole simţise că puţin, puţin, îi vine inima la loc.

„Da, a fost un simplu coşmar… Nici nu-mi mai amintesc total exact…“

Când coborâse şi Dinu în bucătărie – galben, cu buze uscate, pungi sub ochi şi sete aprigă („n-aveţi ceva, vreun suc sau măcar lapte bătut?“) dar calm şi „cotidian“, bătrânul răsuflase uşurat,

„Sigur! n-a fost decât un coşmar. Nu, nu, realitatea este alta.“

Seara, Gigeta şi Dinu se duseseră la pom, la Diamandeşti.

„Din relatările martorilor reiese că situaţia devenise foarte fierbinte încă de luni seara.“

Sublinie puternic, cuvântul „fierbinte“ şi peniţa stiloului străpunse coala de hârtie. Obişnuia să ţină un soi de jurnal al fiecărei anchete. Notaţiile scurte (impresii, suspiciuni, nedumeriri) îl ajutau să vadă situaţia mai limpede în ansamblu şi pe detalii.

„Tot luni, ca şi cum balamucul din casa Paulian prea monoton, trebuia stimulat, mai apare un personaj. Imprevizibil din toate punctele de vedere. De astă dată, (sper cel puţin) distribuţia e completă. Asasinul continuă să se ascundă în ceaţă. Deci, NECUNOSCUT. Oare, până la urmă? Personal i-aş băga pe toţi tembelii ăştia la zdup şi m-aş apuca să-mi rezolv problemele serioase.“

„Da’ ordinea de drept?...Da’ conştiinţa profesională?“

Adăugă un vax mare şi aşa, de la el, încă vreo cinci semne de exclamare.

Îşi smulse haina din cuier şi părăsi biroul.

„Nu-mi plac poveştile astea care nu încep cu începutul. Hm!... Săpături arheologice...“

Capitolul V

NASTURELE NECUNOSCUT

Gigeta îşi rotea ochii prin interiorul cândva familiar, încercând o stare de spirit nedefinită. Vara asta se împlineau aproape douăzeci de ani de când intrase aici prima oară. Şcolăriţa de atunci – clasa a X-a, se pregătea pentru treapta a II-a – se simţise ca rătăcită în livingul aerat şi profund impresionată. Nu-şi închipuise că există asemenea încăperi cu risipă de spaţiu decât în filmele americane, nu înţelegea economia de mobilă şi obiecte, câteva piese risipite în ditamai hectarul locuibil. În viziunea artistică a părinţilor ei, o casă cumsecade, adică îmbâcsită echivala cu belşugul; *per a contrario*, pereţi golaşi – un singur tablou unde ar fi încăput lesne o duzină – sau gaură fără noimă în mijlocul odăii în loc de o masă învestmântată în macrameu bogat, cu cel puţin şase scaune, bufet, vitrină şi turmă de bibelouri – oiţe, căprioare, gâşte – aranjate cu minuţioasă simetrie însemna – ce mai tura-vura – sărăcie lucie.

Şi totuşi, Gigeta presimţise încă de atunci rafinamentul interiorului, instinctiv începuse să aibă bănuieli că există ceva care-i scapă pentru că nu poate defini; fără să-şi dea seama, din clipa aceea anulă toate valorile şi criteriile estetice ale familiei Stănescu.

Trecuse o grămadă de timp de atunci şi Gigeta înregistra curioasă schimbările. Desigur, mentalitatea de decor

rămăsese aceeaşi – puţin, excelent, armonios şi bine pus în evidenţă – dar multe din obiecte fuseseră înlocuite cu altele şi mai costisitoare, şi mai simandicoase. Gigeta, frecventă vizitatoare a Consignaţiilor (pentru a epata apoi cu nostalgii şi cunoştinţe în materie aristocratice), putea aprecia în cifre impunătoare fiecare element de decor de la lampa de masă cu un abat-jour Gallé autentic şi superb până la lada florentină cu şarniere grele de bronz, nu dădu nici un fel de atenţie uzinei muzicale importantă, multifuncţională, sofisticată, o combină de profesionist, care îi stârnea zâmbetul. Cel puţin „pe vremea ei“, Fane Dumitraşcu nu ridicase ştacheta muzicală peste melodiile de chef, of şi dor şi îi venea greu să-şi închipuie că între timp „s-a subţiat“, regalându-se în momentele de repaus şi reflecţie cu „papioni“ de ai lui Schumann, sau că accente grave, wagneriene i-ar însoţi momentele de meditaţie.

Noutate mare şi Gigeta ar fi putut jura – post-revoluţionară – erau icoanele grele foarte frumoase grupate deasupra consolei unde altădată se afla o oglindă veneţiană stirex *made* în sectorul socialist.

Gigeta îşi privi ceasul. O enerva faptul că trebuie să aştepte. Pe Fane, îl prinsese la Minister, între două uşi. Glasul răsunase rece în telefon.

— Mi-e imposibil… Am venit doar pentru trei zile şi fiecare minut e angajat.

Gigeta se zbârlise.

— Fii sigur că dacă nu era imperios necesar, nu te-aş fi deranjat. Aşa cum nu te-am deranjat până acum…

Conveniseră în cele din urmă să se vadă la el acasă, vechea lui locuinţă din Heleşteului. Spre surpriza ei, devenită instantaneu invidie rea, hepatică, îi deschise subreta, o fătucă la vreo 20 de ani, îmbrăcată în negru şi cu şorţuleţ de operetă.

— Domnul s-ar putea să întârzie, vă roagă să-l aşteptaţi.

Gigeta îi strecurase o privire subţire întrebându-se dacă în atribuţiile de slujnică bine retribuită de altfel, nu se

îndoia pentru că Fane nu era meschin, intrau şi obligaţii de altă natură.

Uşa glisantă a livingului, ca un perete de sticlă, era deschisă. Prin perdeaua subţire înfoiată, de aromele suave ale grădinii se întrevedea veranda de jardiniere cu flori roşii, setul clasic masă şi scaune, feronerie vopsită alb cu perne viu colorate, încă o masă de serviciu, cu roţi înalte, probabil pentru băuturi.

„Iată cum trăiesc cei mai buni fii ai ţării, de azi şi de mai alaltăieri. *Les messieurs d'aujourd'hui...*“, gândi Gigeta otrăvită. Şi gândul i se răsuci şarpe veninos spre Paulieni… Dinu, imbecilul ăsta care nu fusese în stare în zece ani de căsnicie să ofere nimic altceva decât o existenţă plată, fără satisfacţii, fără nădejdi de prosperitate, comod ca o larvă, lipsit de orice iniţiativă… Alţii, în doi ani deveniseră multimilionari: tranzacţii fabuloase cu Vestul, blocuri, bănci, yachturi iar „Dinuţu, drăguţu, aşteaptă chenzina şi pensia“.

Era atâta patimă pe chipul descompus, vânăt de ură, încât femeia tânără şi elegantă urmată de un dalmaţian pui care pătrunse în clipa aceea în living, făcu un pas înapoi speriată. Cele două femei se priviră câteva clipe:

— Dumneavoastră…

Gigeta o cântări cu o singură privire. Avea cel mult 20 de ani şi datele complete ale exemplarului de lux: de la sandaua fină îmbrăcând admirabil piciorul bronzat, până la manichiura impecabilă. Părul bogat, acajou, culoarea *en vogue* a verii ’92 era împletit într-o coadă splendidă care-i sublinia linia mlădioasă a gâtului şi a spatelui.

— Sunt o veche cunoştinţă a soţului dumneavoastră. Am vorbit dimineaţă la telefon şi mi-a indicat ora trei.

— Da sigur, zâmbi tânăra… Cu plăcere… De ce nu luaţi loc?

Apăsă pe un buton imaginabil. Subreta se ivi cu obrajii roşii, toată numai zâmbet şi gata oricând şi cu entuziasm, să se facă utilă. Se simţea bine în casa aceasta, se înţelegea bine cu stăpânii.

— Sophie… Dă-ne să bem ceva rece… E foarte cald afară…

— Nu vă deranjaţi, făcu Gigeta burghez, convenţional, din vârful buzelor.

— Da’ de unde, doamnă…

— Ce să aduc, coniţă? se interesă subreta. De portocale ori ananas?

În grădină se auzi, ca un ronţăit domol pe prundiş, sosirea silenţioasă a unei maşini. Portiera fu trântită în schimb, cu zgomot, fără menajamente.

— O! exclamă tânăra. Ăsta-i Ştefan… Îl anunţ imediat, doamnă. Mi-a părut bine.

Dispăru uşoară, graţioasă, o primăvară de lux urmată de căţelul care i se zbenguia printre picioare. Dintr-odată, la 35 de ani Gigeta se simţi bătrână, greoaie şi pentru prima oară în viaţă, artificială. Pământul parcă-i aluneca de sub picioare.

Fane năvăli ca o furtună. Aferat, uşor în mişcări, tonic îi întinse mâna şi o bătu cordial pe braţ.

— Scuză-mă, draga mea, toată dimineaţa am fost extrem de prins. De ce nu iei loc?

Era atâta convenţie în cuvinte, în întreaga lui fiinţă, încât Gigeta simţi că i se zbârceşte pielea. Ea însăşi formalistă până la exces, rece şi maşinal „*comme il faut*“ îngheţându-şi semenii, încerca un sentiment de contrarietate când era tratată cu pedanterie. Cu omul ăsta trăise aproape zece ani şi altfel îşi închipuise revederea. Fusese totdeauna încredinţată că ea e latifundiara de atu-uri şi, deşi Fane nu-i pomenise niciodată de o eventuală căsătorie, nu se simţise lezată.

Pe ea nu o interesa perspectiva şi ca totdeauna, dacă se simţea bine, sentimentele partenerului îi erau absolut indiferente.

Îl urmărea cum se agita prin living umplând pahare, dozând gheaţa, temperând ventilatorul şi trebui să recunoască în sinea ei, că arată uluitor de bine. Nu se

văzuseră de mulţi ani, mai comunicau din când în când doar telefonic, dar timpul – ciudat! acţionase în favoarea lui. Era într-un avantaj extraordinar. Mitocanul chipeş – crai de mahala, cu eleganţă de activist şi cam îndesat, prototip de bărbat sanguin care mănâncă şi bea zdravăn privind cu ochi sticloşi în decolteurile muierilor – se metamorfozase într-un bărbat matur, de o corpolenţă virilă, îmbrăcat impecabil. Avea siguranţa şi prestanţa individului care ştie ce vrea şi a izbutit în „City“ sau „Wall-Street“. În orice caz, nu-ţi puteai imagina că personajul acesta puternic şi aproape distins era unul şi acelaşi cu mojicul de acum zece ori douăzeci de ani alături de care nopţile constituiau un coşmar: dormea ca un porc, scotea zgomote inavuabile prin toate orificiile, răsuflarea îi trăsnea totdeauna a ţigări – ce-i drept scumpe şi atunci – a alcool şi, obligatoriu, a ceapă. Multă, multă ceapă.

Îi aprinse ţigara cu un gest plin de eleganţă – altă manieră deprinsă postrevoluţionar – şi se aşeză în faţa ei picior peste picior.

— Arăţi bine, Fane… Cât pe aci să nu te recunosc… Câţi ani ai tu acum?

Bărbatul râse sincer:

— Chiar ai uitat?

— 65, parcă, nu?

— Exact, păpuşo. Şi poţi s-o spui cu voce tare. Îţi imaginezi că nevastă-mea e informată.

Gigeta simţi o strângere de inimă inexplicabilă. Nu-şi camuflă surpriza.

— Te-ai însurat? Când?

— Acum doi ani…

— Aha!

— Exact. Sub Ceauşescu nu ar fi fost posibil.

— Cunosc, morala proletară.

— După cum ştii, rânji Dumitraşcu, n-am făcut niciodată prea mult caz de ea.

Gigetei aluzia i se păru jignitoare.

— M-am însurat înainte de a-mi lua postul în primire la New-York.

Nu i se ceruseră detalii dar Dumitraşcu simţea o satisfacţie uriaşă, uneori avea sentimentul că pieptul avea să-i plesnească de mândrie, de a-şi etala victoriile. Nu o făcea din răutate – se întreba cum dracu' trăise zece ani cu paţachina din faţa lui – ci dintr-un prea plin de satisfacţie. Nu se putea încă obişnui cu propria reuşită.

— Te felicit pentru ambele evenimente, declară Gigeta cu gura uscată. Soţia ta este foarte frumoasă şi arată ca o doamnă… N-ai zice că-i o exponentă a epocii de aur, a tineretului nostru revoluţionar… Parcă aşa te exprimai în materialele tale de propagandă.

Zâmbea cu toată amabilitatea, tonul era de glumă dar privirea îi sclipea sardonic. Fane se sperie:

„Doamne sfinte, e hidoasă! Arată ca o zmeoaică scoasă dintr-o găleată cu vopsea… Ochii au rămas frumoşi.“ Ar fi vrut s-o menajeze, pe undeva îi stârnea mila, dar orgoliul avu „le dessus“. Prea îl gâdila „clasa“ nevesti-si.

— Lelia n-a prea avut de-a face cu Cântarea României. Câteva limbi imperialiste le-a învăţat înainte de a începe să meargă la şcoală. Taică-său a lucrat în diplomaţie. Enumeră nonşalant: Viena, Bruxelles, Washington… N-am să-ţi înşir acum dosarul lui socru-meu.

Se aplecă prevenitor înainte. Mâinile îi atârnau ţinând paharul între genunchii depărtaţi:

— Să trecem la lucruri serioase, Gigeta, şi se uită la ceas arborând din nou aerul preocupat al omului de afaceri pe care fiece minut pierdut îl costă cel puţin 1000 de dolari. Cu ce te pot ajuta? Sunt dispus să fac orice îmi va sta în putinţă.

Gigeta respiră adânc. Îi venea greu să-şi etaleze nenorocul, da, ăsta era termenul, nenorocul, în faţa stridentei bunăstări, ca de basm socotea, a fostului amant. Fane îi simţi ezitarea şi o încurajă cu blândeţe.

— Hai, nu te sfii… Apartament? Valută? Vreo aprobare de la primărie?…

Gigeta stinse ţigara. O îneca.

— Vreau să mă sfătuiesc cu tine… Dacă mă gândesc, eşti singurul meu prieten.

— Îmi face plăcere să aud asta. Despre ce-i vorba?

— Dinu vrea să divorţeze… Azi a introdus acţiunea la tribunal.

Dumitraşcu o privi mirat, apoi se lăsă pe spate şi râse despicat.

Râsul bine cunoscut de Gigeta. Crăcănat, grosolan ca şi limbajul pestriţ şi ardeiat pe care-l folosise cândva. Acum vorbea spălat şi râdea cu discreţie. Era altceva.

— Zi aşa!… Junele Paulian, labă tristă, a făcut gât. Ce-i veni?

— S-a încurcat cu o individă.

— Era de aşteptat, o scăpă Fane. Adică…

Încercă s-o dreagă, dar Gigeta scăpăra:

— Ce vrei să spui? Cum adică era de aşteptat?

— Calmează-te. La urma urmei, de ce te cramponezi? Doar nu vrei să spui că-l iubeşti.

— Nu are nici un fel de importanţă. Chestiunea e cum îşi permite!

Bărbatul îndreptă o privire neliniştită spre grădină. Nebuna începuse să urle, Lelia şi-ar putea închipui cine ştie ce. Întrebă mecanic:

— Ce să-şi permită?

— Să-mi tragă mie clapa când are chef. Pigmeul ăsta care fără mine ar fi ajuns în şanţ. Râma asta…

Dumitraşcu îşi drese glasul, ca la început de şedinţă:

— Dragă Gigeta, hai să nu exagerăm şi să privim lucrurile în faţă. Scăzu glasul: Ştim amândoi cum s-a făcut această căsătorie. În fond, a avut ghinion. Intrase în rahat pentru un paşaport pe care azi îl ţine în buzunar şi ultimul derbedeu.

— Ei şi? făcu Gigeta fără să înţeleagă. Eu discut despre ce s-a întâmplat în ’82 nu în ’92. L-am scăpat de închisoare şi aşa mai departe.

Dumitraşcu o privi cu un licăr de veselie:

— Nu crezi că a plătit destul vreme de zece ani?

Gigeta rămase fără grai. La colţurile gurii i se iviseră brobonele de spumă…

— Eşti odios. Cum poţi să mă jigneşti în halul ăsta?

— Uşurel. Ţi-ai închipuit vreodată că s-a îndrăgostit de tine? Aşa, brusc, când te-a văzut la Pescăruş? Era normal ca mai devreme sau mai târziu să evadeze. Nu! Nu!… te rog, nu plânge.

Gigeta se stăpânea eroic. Lacrimile erau o catastrofă pentru machiaj. Uitase şi ochelarii de soare la maică-sa.

— Dacă asta-i tot ce-mi poţi spune…

Schiţă un gest de parcă ar fi avut intenţia să se ridice. Dumitraşcu o opri.

— Spune-mi tu ce vrei să fac.

Gigeta izbucni tremurând de umilinţă şi de ură neputincioasă:

— Să-l bagi în boale! Dar zdravăn. Tu ai relaţii. Să-l cheme, să-l hărţuiască… Securitatea a rămas atotputernică… În fine, SRI-ul, tot aia! Să-l aresteze… Şi pe ta’su. Pe toţi.

— De ce naiba să-l aresteze?!

— Nu fă pe nebunul cu mine. Găsiţi voi ceva dacă vreţi. Sunteţi tari… Cei mai tari.

— Dragă, făcu vexat Dumitraşcu, eu nu mai lucrez în Ministerul de Interne. Sunt consilier la ambasada…

— Minţi, dar să zicem că aşa e. Oricum ai legături. Foşti colegi, subalterni, oameni care-ţi sunt obligaţi. Învaţă-l minte! Să nu mă uite toată viaţa.

Dumitraşcu o privi uluit. Avea o conştiinţă încărcată, una din cele mai murdare probabil din epoca lui dar în relaţiile imediat personale mai existau aspecte care să-l şocheze:

— Şi după ce-l învăţ eu minte, acceptând sugestia ta, mai ai de gând să trăieşti cu omul ăsta? Adică poţi concepe o existenţă cât de cât normală… împreună… cu victima?

Nările Gigetei fremătau.

— După teoria ta, victimă a fost şi până acum.

— Nu după a mea, scumpete, asta-i realitatea. Nenorocitul a fost victima noastră. Şi acum vrei să-l faci KO a doua oară.

— Exact. Şi nu numai pe el. Vreau s-o nimicesc şi pe individă.

— Care individă?

— Amanta lui. Uite… Răscoli în poşetă şi îi întinse o hârtie pregătită dinainte: Ai aici toate datele. Dora Ciprian… Bărba-su-i ţărănist primejdios… Găsiţi voi ceva să-i agăţaţi… Crapă Dinu, dacă vă atingeţi de zâna lui.

Dumitraşcu o privi stupefiat:

— Fătucă, ţi-ai pierdut minţile! Dacă aflu azi, mâine că ai mierlit-o, n-o să mă mir. Oricui te-ar auzi i-ar veni chef să-ţi sucească gâtul…

— Asta mă priveşte pe mine.

Uşa se deschise. Lelia Dumitraşcu în şort şi cu un top portocaliu care se încheia cu un nod sub sâni, lăsând stomacul dezvelit, se opri stânjenită.

— Scuzaţi-mă… Credeam că eşti singur.

Era o apariţie de plajă privată de pe meleaguri veşnic însorite, exotic opulente. Gigeta îi îndreptă o privire otrăvită şi se ridică.

— Scuzaţi-mă, eu v-am reţinut prea mult.

Se lăsă condusă doar până la uşa vilei.

— Mulţumesc, mă descurc singură. Ai întârziat cu masa. Pardon, râse din gât… „Le déjeuner“… Sau dacă preferi, „the lunch“.

Dumitraşcu ridică din umeri şi închise. Gigeta mai zăbovi câteva secunde în faţa uşii, aranjându-şi breteaua răsucită de la sutien. Auzi de dincolo glasul tânăr, uşor mieunat al tinerei Doamne Dumitraşcu:

— Cine-i vrăjitoarea asta, Ştefane? Şi vopsită, ca un ou de paşti!…

— O veche cunoştinţă, iubito… Mi-a cerut un serviciu.

— Ştii de cine mi-a amintit? chicoti: De mama vitregă a lui Albă ca Zăpada. Oglindă, oglinjoară dragă… Răule! Mi-a fost dor de tine.

Gigeta traversă împietrită curtea. Tufişurile de trandafiri împrăştiau o aromă ameţitoare. În faţa verandei, maşina, Bugatti ultimul tip al lui Ştefan Dumitraşcu strălucea pe la toate închieturile. Obiectul acela costisitor, i se părea Gigetei că spune tot. Totul despre viaţa ei. Totul despre eşecul lamentabil care îi aparţinea.

Se îndreptă cu paşi împleticiţi. Opri un taximetru şi se lăsa ca un bolovan pe canapeaua din spate. Omul o cercetă prin oglinda retrovizoare:

— Unde mergem, doamnnă?

Gigeta îl privi cu o expresie tâmpă. Realiză dintr-odată că nu ştia încotro s-o ia. Că de fapt, nu mai avea adresă.

* * *

— Al naibii să fiu dacă pricep ceva!

Nelu Ciprian îşi pieptăna părul ud în faţa oglinzii trăgând cu ochiul spre nevastă-sa. Trecuse val-vârtej pe acasă, cât să facă un duş şi să se schimbe. Degetele nerăbdătoare nu izbuteau să încheie bluzonul.

— Ce mama dracului scrobeşte aia cămăşile în halul ăsta? Trebuie să găuresc cu sula butonierele. Nu i-ai explicat imbecilei?

Dora îi dădu mâinile la o parte:

— Lasă că te ajut eu.

Ciprian sufla pe nări ca un taur furios:

— Da, dom’le, nu pricep! Ce ai tu de-a face cu chestiunea?

— Nu am…

— Păi văd că le suferi! N-ai fost nici la farmacie! Puţin îmi pasă, poţi să nu te mai duci deloc. Nu pricep însă de ce te implici de parcă ar fi soră-ta în cauză.

Dora îi îndreptă o privire fără expresie. Declară moale:

— Sunt totuşi prietenii noştri… Nu poţi trece indiferent…

— Ei uite, mă ţine grija de problemele coanei Gigeta! Fii liniştită, o să-şi găsească alt fraier. E chiar lipsit de bun simţ să te amesteci în chestiuni intime… Astea se rezolvă în doi.

Dora îşi aprinse nervoasă o ţigară. Trăia într-o spaimă continuă şi Nelu, dacă ar fi fost mai atent, ar fi constatat că era prima oară de când se cunoscuseră când o vedea pe nevastă-sa nearanjată. Indiferent de programul zilei, imediat ce părăsea patul, Dora îşi farda ochii şi se pieptăna cu îngrijire.

— Prietenii îi cunoşti în momente dificile.

— Cunosc încă o sută de proverbe.

— Părerea mea…

— Să ţi-o spun pe-a mea,o întrerupse Nelu, că mă grăbesc. Avem întrunire extraordinară la ora paişpe. Duminică se deschide oficial campania electorală dar bineînţeles pentru voi astea sunt rahaturi minore… Ce ziceam?! Da, părerea mea e că toţi sunteţi nebuni. Ceauşescu vă ţinea cu gârbaciul şi n-aveaţi posibilitatea să vă desfăşuraţi. Ăsta-i adevărul! Închis în cuşcă, nu poţi să faci tumbe!

Dora surâse palid:

— Tu eşti normal, Nelule, nu-i aşa?

— E o realitate la îndemâna oricărui ins cu un minim de bun simţ. Ţara, domnule! — se ambală ridicând glasul retoric – ţara e în primejdie, înfruntăm cel mai cumplit complot al şacalilor din istorie de la Decebal – nu-l pun la socoteală pe Burebista, l-a demonetizat genialul cretin şi-mi produce alergie – jucăm ultima şansă, ultima carte, ultimul atu şi pe voi vă interesează chiloţii Gigetei! Monumental, domnule! Fabulos!!!

Nevastă-sa îl opri:

— Nelule, încă n-a început întrunirea. E abia unu jumate.

— OK. Am plecat.

O sărută pe păr, într-o îmbrăţişare scurtă.

— Uite, ca să nu zici că-s al dracului şi-mi uit amicii! După întrunire, trec eu pe la Gigeta să discutăm. În jur de 7-8 seara, probabil. Poţi să-i dai un telefon, s-o anunţi… Am fugit!

Încercă să se desprindă, dar Dora îl reţinu într-o încleştare disperată. Era palidă ca o moartă.

— Nu! ţipă. Te implor… Să nu faci… Nu te du!

Ciprian o privi surprins:

— Ce-i cu tine? Până acum ziceai aşa şi pe dincolo…

— Nu! Te implor. Simt… Simt că ar fi o greşeală cumplită.

Nelu Ciprian era din ce în ce mai nedumerit:

— Iubito, mă îngrijorezi. În fond, nu-i prima oară când le intru în casă. O vizită obişnuită… şi văd eu cum o aduc din condei. Ce găseşti neconvenabil aici?

— Nu!… Îţi interzic s-o faci. Sunt prietenii tăi, dar şi ai mei, indiferent cum vom proceda, trebuie să fim de comun acord.

Nelu Ciprian îi căută adâncul ochilor:

— Dora, te ştiu o femeie echilibrată. Eşti sigură că te simţi bine?… Stai, dă-mi drumul, că-mi şifonezi cămaşa.

— Promite-mi că n-ai să te duci la Paulieni.

O privi încercând s-o descifreze. Ridică din umeri:

— În regulă! Cum vrei tu. E poate chiar mai bine… Atunci cinăm diseară în oraş. Fă-te superbă, să mă invidieze mitocanii că am agăţat o vedetă. Te iubesc!

Urcă în maşină şi apăsă pe accelerator. Chipul înspăimântat al Dorei îi stăruia în imagine.

— Mon cher, rosti pe gânduri, aici se ascunde ceva suspect. Văd eu diseară care-i chestia.

După întrunire, avea să treacă totuşi vreo jumătate de oră pe la Paulieni. Nu-i plăceau situaţiile neclare şi credea nestrămutat în flerul şi abilitatea lui. Dora se va linişti şi ea şi vor petrece o seară admirabilă la Pescăruş sau Triumf în

orice caz undeva pe la lacuri. Perspectiva îl emoţionă şi un val de căldură îi inundă întreaga fiinţa. Pe femeia aceasta o iubea din toată inima. O va iubi toată viaţa.

* * *

Spre prânz, Dinu chemă şeful de echipă şi îi dădu câteva indicaţii. Îl asigură din mers că se întoarce în cel mult un ceas, un ceas şi jumătate şi părăsi în grabă şantierul. Trebuia să treacă neapărat pe acasă – plecase ca un cretin omiţând să-şi ia schimburi suficiente dar în primul rând *banii*, lei şi valută; voia s-o evite pe Gigeta care nu se întorcea de la serviciu înainte de 4. Nu-i era frică de ea şi de fapt, nu de ea îi fusese frică vreodată dar perspectiva unui scandal îi făcea silă. Şi numai la gândul că ar putea da ochii cu ea, i se întorcea stomacul pe dos.

Îl găsi pe taică-său în odaia lui aşa cum îl lăsase, moşmondind la grămada de nasturi. Ţi-ai fi putut închipui, că acolo încremenise de două zile.

— Salut! Ce faci, dom’le, n-ai mai terminat?

Parcă prins în flagrant delict asupra cine ştie cărei fapte ruşinoase, Manole surâse umil şi ridică mâna arătându-i un nasture bombat, îmbrăcat în piele:

— Tocmai mă întrebam cum s-or fi rătăcit la noi… Nu… nu-mi amintesc să fi existat vreo haină de piele în casă. Mie nu mi-a plăcut vânătoarea. Pe urmă… am avut o repulsie. Garda de fier… Gestapoul… Securiştii… aceeaşi uniformă… Haină de piele… Cu sau fără cizme… De aia… de aia ziceam că-s nedumerit.

Dinu se simţi cuprins de milă. Manole arăta sfrijit, mai bătrân parcă decât îl ştia, jalnic de vulnerabil în bizara lui stângăcie: avea aerul vinovat al celui surprins într-o odaie străină şi nu la el acasă.

— Dă-l naibii, spuse tânărul pe un ton blând. Îţi baţi capul cu toate nimicurile.

— Ştiu… Sigur că ai dreptate, se scuză. Dar vezi, dacă tot am început să fac ordine, măcar să isprăvesc… Îmi place să duc o treabă până la capăt.

— Cum crezi, dar îţi pierzi timpul.

— Parcă… Parcă am mare lucru de făcut… Nu-mi dă deloc prin gând, al cui să fi fost nasturele ăsta… Un nasture necunoscut, ce mai!

„Săracul! reflectă fiu-său, se ramoleşte pe zi ce trece. Uite, ce-l obsedează!…“

De fapt, tânărul Paulian se înşela. Din clipa în care intrase Dinu, pe bătrân încetase să-l intereseze paternitatea ori originea nasturelui de piele. Vorbea însă în virtutea unui automatism, legându-se de primul subiect neutru la îndemână, se simţea obligat să-i relateze discuţiile avute cu Gigeta dar îi era jenă şi teamă s-o facă. Instinctiv, amâna, ocolea explozia.

— Am venit să-mi iau câteva lucruri, anunţă tânărul şi se repezi pe scări, urcând câte două trepte odată.

Bătrânul îl urmă anevoie.

— Ce face Crişan? întrebă Dinu din dormitor.

Scotea lucrurile din dulap azvârlindu-le fără menajamente. Oricum, în brambureala de acolo nu mai conta. O scârbă imensă îi strâmba faţa bucălie. Se îndreptă nervos spre fereastră şi o deschise larg, cu violenţă.

— O… o să intre toate muştele, observă Manole gâfâind.

„N-au decât“, replică în gând Dinu. De cum pătrunsese în dormitor îl izbise aerul închis, mirosul imposibil de suliman stătut şi rufă murdară. Îl cunoştea de zece ani dar acum nu-l mai suporta.

— Te-am întrebat cum se simte Crişan.

Făcea eforturi să se stăpânească, să vorbească blând. „Pauvre Coco“ suporta nişte necazuri pentru care nu avea nici o vină şi nici nu-i aparţineau decât printr-un cod afectiv de familie. În ultima vreme îl cam repezise şi Dinu încerca unele remuşcări.

— Crişan e bine, în general… Ar trebui… Ştii că nu-mi place să mă amestec, dar ar trebui să vă ocupaţi mai mult de el.

— Nu l-am lăsat în drum.

Răspunsul i se păru dur lui Manole.

— Nu cred că este de ajuns pentru un copil.

În realitate, Dinu se simţea vinovat, dar acum, acum, nu putea face nimic pentru băiat. Trebuia limpezită întâi situaţia cu Gigeta şi după aceea – îşi făgădui – va şti să-şi răscumpere neglijenţele. Ar fi fost chiar fericit – îşi pansă remuşcările – dacă Tribunalul i l-ar fi încredinţat lui.

— Maică-sa ce face? Nu se ocupă de el?

Manole zâmbi trist:

— Când s-a ocupat de el? O ştii doar, e o fire mai…. rece, mai rezervată.

Respiră adânc. În sfârşit, îndrăznise să aducă vorba despre scandal. Dinu trebuia pus în gardă. Adăugă:

— Acum e şi foarte nervoasă… Dar tu ce faci acolo?

Se uită înspăimântat la fiu-său care pur şi simplu mătura raft de raft cu gesturi scurte, mânioase. La picioarele şifonierului, boarfele azvârlite începuseră să ridice mormane.

— A ascuns banii! scrâşni tânărul. Puteam să-mi imaginez. Mare bou am fost!

Îşi dădu un pumn în cap, mestecând între dinţi sudalme întretăiate.

— Ce… ce bani? Dacă… dacă eşti în dificultate, pot să te ajut. Am luat pensia.

Dinu respiră adânc şi îşi muşcă buzele până îi veni să ţipe de durere. Cu orice preţ, trebuia să se stăpânească. Aproape imposibil. Simţea că pocneşte. Sentimentul de neputinţă în faţa nedreptăţii, a frustrării – se şi imaginase cheltuind cu femeia iubită, punându-i la picioare flori, parfumuri scumpe, giuvaeruri – desigur în limita prosperităţii post-decembriste – îl sufocau. Toate, nuanţele

spectrului solar – un soare roşu – alternau vijelios dinaintea ochilor care-i scăpărau de furie.

— Ce bani?

— Hai, tată, repetă Manole Paulian, te rog lăsă-mă în pace.

— Eu ţi-am zis… Pot să te ajut… Şi nici nu trebuie, înţelegi… Cum crezi….

Dinu îşi înşfacă sacul şi coborî, mai degrabă alunecă, pe scări. Se repezi la bar. Nu-şi mai turnă în pahar. Bău lung, din sticlă. Bătrânul clipea îngrijorat, mişunând în jurul lui.

— Nu trebuie să bei… Eşti cu maşina.

— Zi mulţumesc că nu fac mai rău.

Se azvârli pe un scaun care gemu ameninţător. Îşi înfipse coatele pe masă şi mâinile în păr:

— Doamne, ce scârbă!… Voiam să plec cu Dora în Italia… Adio vise! Ce, Italia? Bine că am achitat divorţul… N-am un sfanţ!

— Ţi-am zis…

Dinu îi îndreptă o privire compătimitoare:

— Ce să fac, tată, cu câteva mii de lei? Ai idee cu cât m-a devalizat nepreţuita-mi soţie, a feciorului meu sfântă mamă? Aproape trei milioane în lei şi circa 30 000 de dolari… Izbucni într-un râs sinistru: Iar eu imbecilul îmi făceam scrupule. Intenţionam să-i împart corect: jumi-juma!, chit că ea n-a mişcat o unghie pentru ei. Dar aşa sunt eu, gentleman!

Bătrânul căscase ochii, consternat de cifrele fabuloase. Nu şi-l închipuise pe fiu-său atât de bogat!

— Sunt sume importante… Cum… cum ai reuşit?

— Ce ţi-ai închipuit, că m-am dus în excursie de plăcere de o mie de ori în Turcia, în nemţime, la macaronari?!

— Mie nu mi-ai spus nimic.

— M-ai întrebat?

Crişan dădu buzna pe uşă. Rămase o clipă nedumerit. Era transpirat, breteaua i se ţinea într-un singur nasture, iar tricoul cu un binecunoscut monstru din desenele

animate ar fi trebuit spălat. Picioarele erau murdare, genunchii zdreliţi, cu coji groase. Dinu îl măsură absent:

— Iar ai călcat cu genunchii?

Puştiul îi sări în braţe:

— Ai venit de tot?

— Nu… Nu încă.

Încercă să-i desprindă braţele.

— Stai cuminte. Mi-e cald.

Copilul îi rămase încleştat de gât:

— Ia-mă cu tine… Şi pe Coco…

— Nu se poate acum.

— Ba da! Ba da!

— Uite… Se căută în buzunar şi încercă să-i îndese câteva monede: Uite aici… Să ai de film şi îngheţată.

Crişan îşi desfăcu degetele şi banii se împrăştiară pe sub mobile, începu să plângă.

„Onest, din tot sufletul, aprecie Manole. Nu se alintă.“

— Nu vreau îngheţată! urlă Crişan dezlănţuit. Vreau cu tine… Te rog frumos… frumuşel de tot.

Era expresia lor, alintătură din zile bune. „Hai scumpule, încă o linguriţă de spanac. Te rog frumuşel, frumuşel de tot“.

„Spune-mi o poveste, tată. Te rog frumuşel…“

Dinu, excedat, se smulse cu forţa din braţele lui Crişan, agăţat de el cu disperare. Manole îi privea, strivit de milă. Încercă să intervină:

— Hai, puiule, rămâi cu Coco. Tata o să vină şi el mai târziu. Dacă vrei, mergem la cinema.

Dinu îşi înşfacă sacul.

— Trebuie să plec.

Crişan, convulsionat de plâns, îşi ascunse obrazul în pantalonii lui bunică-său. Dinu citi reproşurile din privirea bătrânului.

— Ce pot să fac, tată? Spune tu! Unde să-l duc? Şi încă fără un franc!

— Cred că ar trebui s-o aştepţi, să clarificaţi chestiunea. Eu aşa zic… Poate vă înţelegeţi omeneşte.

Tânărul îşi îndreptă o privire învăpăiată. Scrâşni:

— Dacă dau acum ochii cu ea. O omor! O strâng de gât!

* * *

Dora sunase de patru ori la familia Diamandescu. Comportare total neconvenabilă, insistenţa nepoliticoasă o desconspira, era lucidă, dar se lăsase copleşită de panică. Îi răspunseseră cu rândul, fie Gioni, fie Nina. Dinu nu s-a întors, dar până în patru tot aterizează, care în cele din urmă îi propusese cu amabilitate:

— Draga mea, vino să-l aştepţi aici. Bem o cafea, mai le „popotăm“…

Diamandeştii nu o văzuseră niciodată în ţinută neglijentă; de obicei, Dora îşi întocmea toaleta cu mult „serios“, fiecare amănunt fiind gândit şi speculat la maximum iar rezultatul, (deşi un ochi versat simţea studiul şi artificiosul) era încântător. Nina trebui să conceadă că nici improvizaţia n-o dezavantaja. Părul necoafat şi-l ascunsese într-un fular fin cu buline înnodat ca un turban, fusta de blugi atrăgea atenţia asupra şoldurilor feciorelnice. Îi stăteau bine şi balerinii roşii, încălţaţi pe piciorul gol – ceva de neconceput pentru Dora oricât ar fi fost arşiţa de aprigă.

Nina nu-şi putu stăpâni un surâs interior. Dora era tulburată, speriată, pradă celei mai întunecate humori. Nu uitase totuşi să-şi asorteze la balerini două clipsuri mari, cireşe sângerii. Roşu era şi ceasul electronic, o jucărie ieftină, de vară. Ninei nu i-ar fi trecut prin minte că în garderoba Cipriancăi se găsesc şi astfel de fleacuri nesimandicoase şi încercă o undă de admiraţie:

„Uite o femeie pe care nu poţi s-o iei pe nepregătite…“ Dar din multe puncte de vedere, Dora se dovedise imprevizibilă. Ca o surpriză.

Obrazul palid, neliniştea pleoapelor, zbuciumul întregii făpturi muiară inima Ninei. O îmbrăţişă – impulsul clipei – şi o conduse la primul fotoliu ca pe o convalescentă.

— Ce să-ţi ofer, draga mea? Vrei un ceai rece de mentă? E un calmant.

Dora se bâlbâi, mirată:

— Dar mă simt bine… N-am nimic…

— Ştiu, surâse Nina.

Îşi trase un scaun în faţa fotoliului şi o privi drept în faţă.

— Dora… Trebuie să-ţi fac o mărturisire. Simt nevoia s-o fac.

Cealaltă o cercetă circumspectă. Îi bătea inima. Prea multe emoţii.

— Până ieri te-am detestat. Ăsta-i termenul. Cred chiar că te uram.

Dora o privea încremenită. Şopti, nevinovată, ca o fetiţă:

— Ce ţi-am făcut?

— Nimic. Te uram pentru ceea ce intuiam că ai putea face. Pentru potenţialul tău distrugător, adăugă preţios.

— E prea complicat… Nu înţeleg.

— Vedeam în tine „rivala“. Eterna rivală. Nu doar a mea. A unei întregi generaţii de femei. În fiecare, generaţie există una ca tine.

— Ca mine?!

— Ca tine. Fascinantă!

Dora începu să râdă.

— Fascinantă! Doamne, ce de prostii putem gândi unii despre alţii!

— Nu asta îţi reproşam, adică faptul că bărbaţii cad cosiţi la picioarele tale. Te-am dispreţuit, îmi închipuiam eu, pentru firea ta rece şi calculată. O femeie fără inimă, dar corupătoare de inimi. O femeie care se lasă iubită, dar incapabilă să dăruiască. Să se dăruiască. Abia acum am înţeles cât de nedreaptă am fost. Te rog să mă ierţi. Ştiu că sunt patetică şi penibilă dar am simţit nevoia să mă confesez.

Dora o privea confuză. Ochii imenşi ai Ninei străluceau, un zâmbet blând îi inunda chipul. Presimţi dintr-o dată că femeia aceasta walkriană, cu obrazul mare deschis, cu bazin şi bust masive, simboluri generoase ale maternităţii fecunde e o inimă plină de bunătate. Năpădită de emoţie, începu să plângă.

Plângea, îşi ştergea ochii, deplasa scrumiera, totul cu graţie spontană – constată Nina –, cu siguranţa aceea perfectă a mişcărilor pe care o dă în general lunga obişnuinţă de a fi frumoasă, privită şi admirată.

Se aşeză pe braţul fotoliului şi-i înconjură umerii:

— Te rog nu plânge, draga mea. O să fie bine, ai să vezi. Spunea cineva că dragostea e o favoare, un privilegiu absolut, oricând binevenită.

— Nu ştia ce spune, hohoti Dora.

— Nu sunteţi primii oameni care se iubesc clandestin. Un ghinion poate, dar tot poate, din cauza asta ceea ce simţiţi voi unul pentru celălalt e atât de intens.

Dora realiză dintr-o dată că se discuta despre dragostea ei cu Dinu firesc, ca despre un lucru binecunoscut, ca şi cum momentul de faţă ar fi fost precedat de confesiuni şi explicaţii. Îşi ridică ochii înlăcrimaţi. Nina îşi spuse că rimelul Dorei e de o calitate excepţională. Nici urmă de lacrimă înnegurată dar, desigur, ar fi fost o lipsă de tact să se intereseze acum de marca folosită.

— Când… Când v-aţi dat seama?

Nina zâmbi:

— Duminică. S-a trădat Dinu, „fibrilând“ în aşteptarea ta. Când în sfârşit ai sosit, am înţeles ce înseamnă să răsară soarele pentru cineva. Numai pentru un singur om.

— Probabil nu am fost destul de abili, râse Dora ştergându-şi obrajii.

— Aşa, draga mea, acum e mult mai bine… Deci, suntem nişte mici păcătoşi cu vechime…

— Şase luni… Ceva cu totul neaşteptat! Ne cunoaştem de atâţia ani şi dintr-o dată, în noaptea de reveillon. Ne-a luat pe amândoi prin surprindere.

— Da… viaţa e nostimă.

Nina încercă să reconstituie atmosfera din noaptea aceea… Se simţeau toţi cam obosiţi, singurii care dansau erau Dora şi Dinu.

— Atunci, şopti Dora, ne-am… ne-am şi iubit. În baie…

Nina începu să râdă. Dora îşi ridică privirea. Semăna cu un copil căruia îi e teamă să nu fie pedepsit.

— Te şochează?

— Nu, scumpa mea, mă gândeam însă la toaleta ta şi mă întreb cum aţi izbutit performanţa?

Purta o rochie lungă, foarte îngustă aşa zisul furou de seară cu o crăpătură adâncă, pe care amicele o calificaseră drept cam prea „cabaret“.

— Mi-amintesc perfect, glumi Nina, că şliţul era la spate.

Dora fu străfulgerată de o idee:

— Spune-mi te rog. Îşi căuta cuvintele: Eşti, eşti atât de îngăduitoare pentru că n-o iubeşti pe Gigeta? Şi pe tine te calcă pe nervi?

— Dimpotrivă. Mă amuză. E atât de ridiculă încât nu-mi pot închipui că s-ar găsi cineva care s-o ia în serios. Nici măcar Dinu. Mă refer, chiar la perioada lor normală.

— Ne-a văzut aseară împreună.

— Unde naiba?!

— În bomba unde ne întâlnim de obicei. Cum de ne-a dat de urmă, nu pot să-mi dau seama… Ne credeam acolo mai feriţi decât într-o gaură de şarpe.

Nina o cercetă cu o curiozitate, nedisimulată:

— Şi?! Cum a reacţionat?

— S-a uitat lung la noi… Dora se cutremură: Credeam că n-o să mai termine, aş fi preferat să cad moartă pe loc… Pe urmă, a întors spatele şi a plecat. Atât! Fără un cuvânt.

— Extraordinar!

— Cumplit este că din clipa aceea am intrat în panică. O panică non-stop. Nelu a mirosit ceva. Îşi închipuie că sunt afectată de necazul lor, al Paulienilor, nu că eu aş fi implicată…

— Asta e foarte bine… Cel puţin deocamdată, până luaţi o decizie.

Dora clătină din cap şi începu din nou să plângă.

— Nu… Vrea să se ducă diseară, după întrunire la ei. Să discute, poate să-i împace… Nu ştiu ce să fac.

Nina îi prinse afectuos amândouă mâinile:

— Ascultă-mă scumpo! În definitiv, mai devreme sau mai târziu, tot trebuie să afle. Dinu nu-i o simplă aventură pentru tine.

— Nu, hotărât nu! Îl iubesc. Îl iubesc cu adevărat, niciodată n-am simţit ceva asemănător.

— Atunci? Ce ai de gând? Poţi renunţa la el?

— Nu.

— Deci problema e rezolvată. Îmi pare rău pentru Nelu, dar va trebui să se obişnuiască cu situaţia. În concluzie, o explicaţie e inevitabilă.

Dora îşi ridică obrazul. Era palidă, albă ca hârtia aşa cum rar se întâmplă în realitate, pleoapele se zbăteau şi Nina se înfioră câtă spaimă se putea citi în ochii ei.

— Mi-e îngrozitor de frică. Stau acum aici, în fotoliul tău, şi simt că mi-s tăiate picioarele…

Uşă de la dormitor se deschise. Apăru Gioni, legându-şi cordonul halatului de casă.

— Ura, scumpete! izbucni vesel.

Sesiză dintr-o privire atmosfera şi începu să râdă:

— Răspundem ascultătorilor! Curierul inimii.

Dora se fâstâci:

— Nu ştiam că eşti acasă…

— Schimbă cu ceva situaţia?

Îi luă mâna şi i-o sărută afectuos:

— Hm! exclamă măsurând-o scurt: Aş zice că ai zile şi mai bune… Deci, iubim!

Nina roşi. Îl apostrofă consternată:

— Gioni! Cum poţi fi atât de mojic?!

Dora începu din nou să plângă. Într-o secundă, Gioni fu la picioarele ei.

— Iartă-mă, fetiţă dulce. N-am vrut să te jignesc.

— Nu de asta plâng…

— Nu trebuie să plângi pentru nimic. Îl iubeşti pe Dinu, deşi eram convins, glumi, că la o adică, m-ai prefera pe mine. Dinu te iubeşte pe tine. Restul, neimportant.

— E uşor să vorbeşti, suspină Dora.

— Explică-mi ce te frământă. Poate pot să te ajut.

Nevastă-sa îi îndreptă o privire ironică: „La d'alde astea ştiu că te pricepi… Expert, aş zice…“ Rosti altceva:

— Îi e frică de Nelu. Nu ştie cum va reacţiona.

— Ei asta-i! respinse Gioni ideea ca pe o aberaţie. Ce înseamnă că îi e frică? În general, cred că femeile îşi acordă o importanţă exagerată. Îşi închipuie că înseamnă în viaţa unui bărbat cu mult mai mult decât se întâmplă în realitate.

— Nu te explica pe tine, îl repezi Nina. Nelu o adoră, o vede şi un om cu ochii legaţi. La temperamentul lui…

Îşi înghiţi vorbele – „te poţi aştepta la orice“ – Dora era şi aşa destul de speriată.

Gioni se ridică şi scotoci în pachetul de ţigări:

— Lăsaţi fleacurile! Temperamentul lui Nelu! Uite unde era omul cavernelor!… Staţi aşa!

Trase cu urechea o clipă şi sări la fereastră:

— A venit Romeo!

Dinu năvăli în sufragerie. Tulburarea care i se citea pe chip speria. Gioni îşi reveni primul.

— Ce dracu' ai păţit?

Mânaţi de acelaşi impuls, în următoarea clipă, Dora şi Dinu se aflau unul în braţele celuilalt. Se strângeau cu disperare, îşi căutau cu buzele întreg obrazul, sărutările plouau pe nas, pe gât, pe urechi, pe gură.

Diamandeştii îi priveau uluiţi. Îi cunoscuseră, şi erau ani! ca pe nişte persoane discrete în manifestări, chiar sobri. Acum se dezlănţuiseră cu o patimă năucitoare, nestăpânită, uitaseră că nu sunt singuri; îi simţeai zdrobiţi de dragoste.

„Ăsta zic şi eu amor cu A mare, reflectă Gioni surprins. Se poartă exact ca doi liceeni… Şi a trecut oleacă de atunci…“

Nina îi făcu un semn discret, indicând bucătăria. Gioni rânji „femeile astea cu diplomaţia lor!“ dar luându-şi ţigările din mers, o urmă pe nevastă-sa.

Gioni scoase din frigider o sticlă de pepsi şi îşi umplu un pahar, îl bău cu înghiţituri mici, se şterse tacticos la gură cu un şerveţel. Proceda de parcă s-ar fi aflat la un restaurant, oricum, în lume şi acesta fusese încă unul din amănuntele care o seduseseră cândva pe nevastă-sa. Gioni era un rafinat, un civilizat înnăscut, se comporta cu aceeaşi eleganţă dezinvoltă indiferent dacă participa la o recepţie, luau masa în doi, sau se afla de unul singur. La fel, se putea dezbrăca oricând şi oriunde fără să aibă motive de jenă, garderoba lui nu cunoştea lenjeria specială – de medic, croitor sau ibovnică – nu ştia ce înseamnă mâncatul în picioare, pe colţul mesei: direct din oala abia scoasă din frigider, cu degetele, economisind spălarea lingurii ori a unei furculiţe.

Nişte prieteni de-ai lor, amândoi artişti şi spre deosebire de mulţi artişti, şi boemi, azi stabiliţi în Italia – Doamne, că mulţi au mai plecat! – obişnuiau să se fălească în gura mare:

„Dragă, noi schimbăm în fiecare zi faţa de masă, cu excepţia Duminicii, când nu apare *Scânteia*.“

Pe Nina, deşi n-ar fi adoptat formula în propria-i gospodărie, o amuza: „doi golani simpatici, dar le stă bine…“

Gioni respinsese:

— Nu draga mea! Nu golani, ci mitocani. Iar cât de bine le stă să mi-o spui când o să te aşezi cu ei la masă…

Nina începuse să şteargă nişte farfurii, debarasând chiuveta. Se uita la bărbatu-său care inspecta oalele de pe aragaz, săltând capacele.

— M-am gândit să fac un ostropel. N-am mai mâncat demult… Tu de ce taci?

Diamandescu îşi întoarse faţa. În ochii ca peruzeaua, scânteiau spiriduşi maliţioşi.

— În fiecare zi îmi dai motive pentru a te admira şi mai mult.

— Acum urmează desigur o mojicie.

— Deloc… Ce-i degradant aici? „Ocrotirea amanţilor nefericiţi.“ Te asigur că-ţi stătea foarte bine. Arătai blajină şi emoţionantă ca o… vacă sfântă.

Începu să râdă şi se apropie s-o sărute. Nevastă-sa amuzată, îl respinse înfingându-i cotul în stomac:

— Hai sictir!

— De ce nu le-ai oferi şi dormitorul, scumpa mea?

— Eşti trivial.

Gioni clătină capul şi se rezemă de pervazul ferestrei.

— Ţţ! Doar fraier… Mai am de învăţat, când tocmai îmi închipuiam că sunt doctor în materie! Prin studii, comparate bineînţeles, şi nu experiment direct.

Nina îi trase o palmă uşoară:

— Ai să fii derbedeu şi la 80 de ani.

Stătea cu spatele la lumină. Contre-jour-ul îl dezavantaja dând şi mai mult accent culorilor. Pe chipul bronzat sticleau peruzelele din priviri şi dinţii strălucitori. Părul de argint, în soare, căpăta sclipiri astrale de bleu-blanc. Nina simţi că i se rupe inima de atâta dragoste. Îl iubea ca o amantă căreia îi e teamă că minunatul, desăvârşitul, unicul, n-o va lua niciodată de nevastă; aşa îl iubise din primele ore în care-l cunoscuse. Îşi stăpâni valul de emoţie şi întrebă cât putu de sec:

— De ce zici că eşti fraier?

Diamandescu pocni din degete. Avea expresia individului care se miră în primul rând el singur, de el însuşi:

— Ce să-ţi spun! Pentru nimic în lume. nu mi-aş fi închipuit că Dora s-ar putea uita vreodată la Dinu. Şi n-am minţit când am afirmat că mai degrabă eu sunt genul ei…

— Porcule!

— Dragă, nu zic că aş fi marşat. Hai să lăsăm bancurile! Nu-l paşaportezi pe un Nelu pentru un Dinu Paulian.

— Exagerezi în ambele sensuri, opină Nina consultându-se în oglinda de deasupra chiuvetei. Nici Dinu nu-i tocmai de lepădat, nici Nelu Făt-Frumos din lacrimă.

Gioni se desprinse de fereastră. Ciuguli o măslină din zbor (pregătite pentru salata orientală) şi îşi trase un scaun în colţul cel mai umbros al bucătăriei.

— Scumpa, eu ştiu ce vorbesc! Ca popicele cad muierile în faţa lui Nelu. În uliţă, la ştrand, la întrunirile astea ale lui… Îţi spun ce am constatat personal, de visu, nu ce povestesc alţii. Cred că le înnebuneşte aerul ăsta rupestru, pintecantropus în straie civilizate, şi-l închipuie un soi de sfarmă-piatră la aşternut. Aşa cred, că prea nechează toate în faţa lui.

Nina îl măsură ironică:

— Eşti invidios?

Gioni surâse parşiv:

— Draga mea, eu sugerez senzaţii infinit mai rafinate. El – sfarmă piatră, eu – un magician… Împreună, cred că am „comite“ cea mai formidabilă echipă de peşti. Dacă renunţă la Dora, îi fac o propunere… Ne umplem de bani.

Nina îl cercetă atentă:

— Cum adică să renunţe? Ce poate să facă altceva? Aici, Dora decide.

— Aici, o persiflă bărbatu-său, te înşeli stimată doamnă. În toată viaţa lui, Nelu a cunoscut doar două pasiuni. Dora şi politica şi viceversa. Greu de stabilit priorităţile. Femei superbissime l-au îmbiat la pat proaspăt înfăţat, au îndoit şi colţul cuverturii, aşteptându-l… Nu-i trebuia să depună nici

un efort, decât să-şi scoată pantalonii, iar Neluţul nostru a parolat. Nici măcar nu le observă. O ştii pe aia de la televiziune care seamănă cu Marina Vlady de acum o sută de ani! Vine la colocviile ţărăniste numai de dragul lui… Şi ăsta-i doar un exemplu, începu să râdă: E din ăia care iubeşte o singură femeie toată viaţa ceea ce, trebuie să recunoşti, e foarte frumos din partea lui.

Nina îl întrerupse nerăbdătoare:

— Vorbe, vorbe, vorbe! M-ai ameţit. Practic, ce poate să facă? S-o ţină cu de-a sila?

Diamandescu îşi aprinse o ţigară, controlă cât gaz mai are bricheta, privind-o în zare.

— Mai e o chestiune. Că o adoră pe nevastă-sa, ştim. În plus, ţine seama de construcţia lui Nelu. E omul incapabil să piardă. Ideea îi e străină, la fel de neconceput precum imaginea unui palmier ţâşnit printre icebergurile Groenlandei. În fine, nu mi-a trecut ceva mai deştept prin minte.

Nevastă-sa îşi înfipse mâinile în şolduri:

— Ai limbariţă. Nu mă interesează teoriile. Spune-mi concret, cum poate s-o lege de piciorul patului?

— N-o leagă.

— Atunci, ce mă-sa mare îi face?

— Îi trage un toc de bătaie de-i deranjează foto-portretul pe o lună de zile.

— Ridicul! Nu-l văd pe Nelu sălbatec şi bădăran.

— Ai să-l vezi! Pui un pariu cu mine? Nelu-i genul de încornorat puternic, îi trage muierii un caft să-l ţină minte toată viaţa şi pe urmă o vâră în pat, îi sărută ochii învineţiţi şi-i trage după aia o partidă supradimensionată de amor. A doua zi, cheamă tâmplarul să încleieze crivatul pe la încheieturi.

Fără voia ei, Nina începu să râdă:

— Mare porc mai eşti! Şi dacă nu izbuteşte tratamentul contondent? Dacă totuşi Dora îl părăseşte?

Gioni zâmbi sceptic. Declară răspicat:

— Dora nu va face un singur pas dincolo de pragul casei, fără OK-ul lui. Dixi!

Nina îşi ieşi din fire:

— Dixi pe mă-ta! Mă’nnebunişi, soro, cu maximele, teoriile, speculaţiile şi alte rahaturi! Simplu! Dora îşi ia trenţele şi o cară, că doar n-a luat-o la târgul de sclavi. Ce-i face? O omoară? O strânge de gât?

— Da.

Rămăsesră în sufrageria Diamandeştilor. În ciuda tulburării, în Dora mai supravieţuia convenţionalul, respinsese ca vulgar şi lipsit de bun simţ, un tête-à-tête în odaia ocupată de Dinu.

— Nu avem altă soluţie, iubita mea. Discută cu el deschis.

Îi ţinea strâns mâinile, o privea înflăcărat. Dora, prăbuşită şi lipsită de argumente, repeta unul şi acelaşi lucru:

— Nu pot… Pur şi simplu, nu pot. Mi-e şi mai greu pentru că nu bănuieşte nimic. Vrea să ieşim astă seară, l-am simţit fericit ca un copil şi eu vin din senin…

Îşi ascunse obrazul în palme şi începu din nou să plângă:

— N-am fost niciodată într-o situaţie atât de înfiorătoare. Să distrug un om cu o singură frază… Să-l smulg dintre nori şi să-l azvârl în şanţ. N-am cuvinte… Şi, completă printre sughiţuri, fără să aibă altă vină decât că mă iubeşte… Hohoti: Nu pot!

Dinu, palid, cu fălcile încleştate, întrebă aparent calm:

— Vrei să dispar eu?

Dora i se aruncă în braţe, se agăţă frenetic de umerii lui:

— Nu! Nu! Nu pleca, te implor! Să mai căutăm… Trebuie să găsim ceva.

Paulian îşi şterse fruntea asudată…

— Am o propunere. Hai să-l aşteptăm împreună diseară. Când iese de la întrunire.

Dora îşi ridică chipul umflat de plâns.

— Eşti nebun?

— De ce? Vorbesc eu în locul tău.

— Asta nu! se sperie Dora. În nici un caz. Măcar atâta merită. Un minimum de menajament. Şi i-o spun eu, doar lui. Fără martori. Să rămânem măcar decenţi! Cum ţi-ai putut închipui…

Dinu îi astupă gura cu mâna:

— Gata! Nu te ambala. Cum vrei tu… Acum, te rog concentrează-te. Trebuie să-l aştepţi la club.

— De ce?

— Dumnezeule! Ca s-o iei înaintea Gigetei. Trebuie să-i vorbeşti tu înaintea ei. A oricui.

— Da…, făcu Dora rătăcită.

— Acum te duci acasă. Te odihneşti un ceas, te îmbraci şi în jur de şase cel mai târziu trebuie să fii acolo. Întrunirea o să ţină mai mult, dar e bine să ne asigurăm. Da, iubita mea? Ai să faci aşa?

— Da… Încerc.

— Alege un restaurant mai liniştit. Nu se poate discuta pe hărmălaie de ghitări electrice.

— Poate la Capşa, sugeră Dora aiurită ca şi cum în asta stătea toată problema.

— Nu e bine, răspunse Paulian. Mesele sunt prea apropiate, se aude totul. Duceţi-vă la Athenée Palace. S-a golit de cheflii şi bişniţari, a rămas clientela serioasă! Puteţi discuta nederanjaţi… O apucă de umeri: Am rămas înţeleşi, da?

— Da, îngână Dora.

— Nu trebuie să amânăm. Şi aşa mă întreb cum dracu’ n-a acţionat Gigeta până acum!… Vrei să te conduc acasă?

— Nu… Nu e bine… Iau un taxi.

Se cuprinseră în braţe. Obraz lângă obraz, înnădindu-şi lacrimile, auzindu-şi inimile. Minute lungi în care simţiră că nu există nimic pe lume care să-i poată despărţi.

Dora refuză să se lase condusă, fie numai până la primul taximetru; îşi luară rămas bun în vestibul. Dinu rămase în

pragul uşii privind lung în urma ei.

Gioni atinse braţul nevesti-şi.

— Să-mi spui şi mie dacă Dora o să aibă curajul să vorbească. Vrei să-ţi povestesc filmul? Îl aşteaptă la club, ăla o să pice de fericire că legitima îl iubeşte, se duc la crâşmă, halesc, beau, pe Dora n-o s-o lase inima să strice atmosfera, Nelu se avântă în declaraţii de dragoste asezonate cu sloganuri ţărăniste, creştine şi democrate, pe urmă urcă în Mercedes; băiatul conduce ca un zmeu intonând „Trăiască Regele!“ Seara se încheie cu o şedinţă de amor, în poziţii artistice.

— Eşti cinic. Şi scârbos.

Diamandescu râse vesel:

— Pui un pariu?

Dinu se întoarse în sufragerie. Ninei i se păru că trăsăturile îi căzuseră, cedând unei ciudate gravitaţii. În fruntea încreţită parcă se adunaseră toate grijile lumii.

Gioni îi întinse un pahar cu vodcă.

— Acum ce mai vrei? Aţi ajuns la o înţelegere, totul se rezolvă în câteva ceasuri. Se enervă fals: Ei, fir-ar al dracului! Dacă ori de câte ori se iubesc doi oameni, s-ar consuma atâta dramă, lumea toată ar fi un cimitir!

Paulian clătină capul de câteva ori:

— Degeaba. Nu mă puteţi înţelege. Nici eu n-aş fi înţeles. Declară sumbru: O iubesc ca un nebun. Fiecare secundă petrecută cu ea e un univers de fericire. Urlă: O iubesc, fraţilor! Auziţi? Clipă de clipă, din ce în ce mai mult!

Nina surâse:

— *En amour, dit-on, şi l’on n’avance pas, on recule*.

— Uite-o şi pe asta ce cultă e! se strâmbă Gioni. Se apropie de Dinu şi începu să-l zgâlţâie: Păi dac-o iubeşti şi fata cooperează, ce mama dracului le mai scânceşti pe sub fereşti?!

Paulian îşi eliberă umărul cu o zmucitură.

— S-a întâmplat o chestie nasoală de tot.

— Zii!

Dinu îşi încleştă pumnii.

— Gigeta a umflat toţi banii. N-am un sfanţ.

Îşi trase afară buzunarele pantalonilor într-un gest simbolic şi Nina observă că cel din stânga era găurit. Bună de fel şi imaginativă, amănuntul o înduioşă până la lacrimi. Întrebă inutil:

— Toţi?

— Toţi! Lei, dolari, mărci… Mai aveam şi câteva sute de franci elveţieni… Toată agoniseala!

Gioni începu să bată cu unghiile în masă:

— Chiar că-i nasol. Cum mama mă-şi te-ai lăsat fentat? În situaţii din astea, prima mişcare e să pui mâna pe lovele şi valori, bijuterii, timbre şi alte vaxuri. N-o cari cu divanul, e elementar!

— N-am experienţă, râse amar Dinu. Când am plecat de acasă, aveam la mine vreo 30 000 de lei. Mi s-au părut suficienţi pentru o zi-două. Oftă din adâncul sufletului. Mă simt cu mâinile tăiate. Intenţionam să plec imediat cu Dora în Italia. Să lăsăm timpul să epuizeze din scandal. Să nu-l înfruntăm chiar fierbinte.

— Ce înseamnă imediat? se interesă Gioni.

— În două, cel mult trei zile… Întâmplător avem amândoi viză. Acum… Ce folos?

Îi dădură lacrimile. Încercă să le disimuleze, ştergându-şi nasul zgomotos.

— Nu’ş unde dracu’ am răcit…

„Şi batista-i jegoasă, constată Nina. Mare scârbă, Gigeta asta!“

— Ai căutat bine?

Diamandescu o privi exasperat:

— Vorbeşti ca să nu moţăi? Adică nu ştii unde-ţi ţii dolarii şi-ncepi să-i cauţi prin frigider?

Începu să se plimbe prin sufragerie, suflând ostentativ pe nări: „Femeile astea! Cât de deştepte, tot cretine rămân!“ îşi înfipse pumnii în buzunarele halatului şi se proţăpi în faţa lui Paulian:

— Ce ai de gând să faci?

— N-am decât o singură posibilitate! Să stau de vorbă cu Gigeta. Trebuie să accepte!

— De ce? se interesă Gioni maliţios.

— Eu am câştigat banii ăştia şi nu pretind decât jumătate din ei. Cealaltă i-o cedez. Mi se pare mai mult decât corect, nu credeţi?

Nina scutură din cap şi coada groasă i se aşează pe piept.

— M-aş mira să accepte. Te are în palmă şi n-o să piardă atu-ul.

— Just, fu de acord Gioni. O să te determine să dansezi, după cum îţi cântă ea. Ţi-o spun, ca să nu-ţi faci iluzii.

Dinu îl privi cu gura căscată. În odaie se făcuse dintr-o dată întuneric. Visele lui… Veneţia… Micuţul hotel de pe marginea lagunei năpădit de flori… Somnul lor strâns îmbrăţişaţi, topindu-se într-un magnific răsărit de soare… Le dau bună dimineaţa păsărelele – nu cunoaşte speciile care bântuie meleagul dar trebuie să existe ceva – şi lopeţile gondolierilor pălmuind blând undele albastre, pe care nu le-a auzit niciodată dar despre care a citit atâtea… Micile *tratoria* cu peşte prăjit şi fructe de mare, cu mese înţesate de turişti şi damigene de Chianti. Porumbeii din piaţa San Marco… Nopţile lor încleştate… Ei, aromele lagunei şi luna – minge de foot-ball şutată acolo de milenii şi paramilenii după cine ştie ce dribling formidabil. „O sole mio“, *gealatta*, rufe înşirate pe frânghie între două case pe înguste ulicioare medievale, ca în filmele lui Visconti, cumetre grase, scandalagioaice de profesie, mâini în şolduri, ananaşi, *bambini à la Murillo* câtă frunză şi iarbă şi…

O, Doamne! ei, doar ei doi… Dinu ştia că toate sunt imagini clasice, simbol, de calendar, almanah sau cartoline festive, simpliste dacă nu chiar vulgare pentru rafinaţi şi superesteţi, dar puţin îi păsa. Erau clişeele în care se imaginase cu Dora, pe ele le visase încă din liceu, acestea erau „pozele“ pe care le răsfoise de ani de zile înainte de a

adormi, încercând să facă abstracţie de tot ce se afla în jurul lui: aerul închis ai dormitorului, respiraţia ca un sâsâit de şarpe a Gigetei, mirosul de măcelărie. De două ori pe săptămână dormea bandajată în fleici de muşchi de vacă pentru frăgezirea obrazului. A doua zi, le făcea grătar. Lui Dinu i se întorcea stomacul, erau ani de când nu mai suporta carnea de vită.

Se uita la cei doi crispat, cu ochii doi cărbuni aprinşi,

— Fii pregătit, spuse încet Nina. Te va şantaja cu siguranţă.

Gioni fu de acord:

— Are dreptate! Nu cunosc împrejurare mai propice şi Gigeta n-o s-o rateze, ţi-o garantez.

Dinu îi privea sălbatec:

— Asta credeţi voi?.

— Din păcate, sunt convins, bătrâne, spuse Diamandescu punându-i mâna pe umăr. Trebuie să te gândeşti la mişcarea următoare.

Nina oftă:

— Aş vrea să ştiu şi eu care ar fi aia.

Dinu o privi rătăcit:

— Eu ştiu. O omor.

Ziua de luni, mai ales după amiaza, constituise un coşmar prelungit până noaptea târziu.

„Impresia mea, notă anchetatorul, este că toţi, sau aproape toţi, pierduseră complet Nordul. Nu-mi pot explica astfel reacţiile bizare, uneori demente – ţinând seama de faptul că încă nu se întâmplase nimic – gravitatea unor dezvăluiri, comportamentul imprevizibil faţă de datele prezentate de fiecare până atunci. Oamenii se manifestau nud, ca şi cum şi-ar fi închipuit că nu se vor mai întâlni niciodată unul cu celălalt, sau ca dinaintea obştescului sfârşit. «Ce mai contează.» Probabil de aceea impresia generală a fost că «nenorocirea», respectiv crima, plutea în aer. Indivizii aceştia trăiesc încă în atmosfera tensionată şi confuză a acelor ceasuri, pentru că situaţia în sine nu justifica un deznodământ tragic. (Să fim serioşi! Dac-ar fi s-o mierlească câte unul de fiecare aventură extraconjugală, s-ar rezolva de la sine şi fără cheltuieli de înarmare, problemele lui Malthus şi ale Mamei Terra...“

Capitolul VI

NASTURELE DE CATIFEA

După plecarea lui taică-său, Crişan mai plânse o vreme, ascuns sub masa din sufragerie. Manole se învârtea prin casă neputincios, încercând să-i abată gândurile cu promisiuni pe care şi le închipuia ademenitoare: bilete la circ, o escapadă la „Zoo Băneasa“, vreo treizeci de îngheţate, un joc de foot-ball de masă, labe de broască, tot ce-i trecea prin minte. La fiecare propunere, băiatul, reacţie inversă, începea să urle şi mai tare, vrând parcă să demonstreze că nu!, categoric nu e nimic de făcut. La un moment dat însă obosi şi plânsul se transformă într-un bâzâit monoton; îşi epuizase resursele şi îi era necaz, trebuia să se ştie că suferinţa lui nu se alinase. Până la urmă, acceptă totuşi 100 de lei de la bunicu-său „să-i facă praf cum ştie el mai bine“; avea aerul că-i acordă o mare favoare şi continua să se smiorcăie. Când Manole se întoarse din odaia lui cu banii, îl găsi pe Crişan târându-se pe covor şi căutând pe sub mobile monedele scăpate de Dinu. Îşi camuflă zâmbetul, „copilul tot copil“, prefăcându-se că nu a observat nimic.

După ce-şi numără tacticos paralele, se învârti câteva minute nehotărât prin casă. Trăgea cu ochiul spre Manole care-l pândea la rândul lui, găsindu-şi de lucru prin sufrageria vraişte.

— Ştii, Coco…

Bătrânul păru surprins:

— Ce, n-ai plecat? Vezi că începe filmul.

— Ştii ce mi-ar place mie mai mult şi mai mult? Un costum de marţian!

O zbughi ca un ţipar pe uşă. Manole vru să-l urmărească cu ochii pe fereastră dar îl opri telefonul. Trei triluri, se întrerupse iar după un minut apelul fu reluat. Asta era Virginia. Se înţeleseseră să-l sune cu parolă pentru că „mă înţelegi, Manolică, după ieşirea pe care a avut-o faţă de mine, nu vreau să dau peste vizigotă“.

Era într-adevăr Virginia, directă şi gâfâind de îngrijorare.

— Ei, ce s-aude la voi? A venit? Ce zice?

— Ea nu. A trecut doar Dinu să-şi ia nişte schimburi,

— El ce zice?

Bătrânul Paulian socoti că n-are sens să-i pomenească de povestea cu banii, era prea vulgară. În afară de asta, nu voia să se întindă la taclale, Gigeta putea pica în orice clipă şi prefera să nu dea ochi cu ea. Era grăbit să se refugieze în odaia lui.

— Nimic, ce să zică?! Suntem cu toţii bulversaţi… E normal!

La celălalt capăt al firului, Virginia luă o andrea de pe noptieră, străpunse claia de păr nepieptănată şi începu să se scarpine cu nădejde. De câte ori era tulburată, avea mâncărimi groaznice.

— Te-ai hotărât? Dormi la mine?

Manole scutură din cap:

— Nu, nu… Mulţumesc, dar e imposibil.

— De ce?

— Simt, simt că trebuie să rămân acasă… Nu putem abandona aşa cu toţii situaţia. Trebuie să am grijă de Crişan… E foarte singur acum…

— Nu cred că e bine. Dacă te răzgândeşti, vii la orice oră, nu-i nevoie de telefon… Tu ce faci acum? Ai mâncat?

— Am gustat ceva de dimineaţă. Vreau să-mi termin treburile. Stau nasturii ăia înşiraţi pe masă de două zile.

— Nasturii? întrebă căpiată soră-sa, asta te frige pe tine acum? Parol, Manolache, mă îngrijorezi.

Bătrânul se scuză pe un ton umil:

— De ce? E o treabă la fel de bună ca oricare alta. Nu pot să stau fără să fac nimic, să aştept pur şi simplu şi să mă-nvârt prin casă.

— Ei asta-i acum! Ia o carte, o gazetă, deschide radio…

— Te rog, Virgi, o întrerupse tremurând de iritare, încetează! Mă obosești. Auzi, ziare, radio, când eu nu mă pot concentra deloc. În loc să mă calmezi, mă mai superi şi tu…

Virginia rămase gânditoare: „Bietul Manolache s-a scrântit.“

Îşi surprinse imaginea în oglinda florentină de deasupra patului şi se examină lung. Capotul era încheiat strâmb, pantofii unul maro şi celălalt alb îi încălţau simultan picioarele chinuite, în cocul „fantezi“, uitase înfiptă andreaua, ca un simulacru jalnic de şic nipon. Ea însăşi arăta ca o babă nebună.

Pentru orice eventualitate, bătrânul Paulian îşi tăie o felie groasă de brânză, câteva de salam şi pâine, mai luă o roşie şi o sticlă de apă şi le duse în odaie pentru a nu fi silit seara să intre în bucătărie.

Închise uşa în urma lui cu un suspin de uşurare şi o clipă încercă tentaţia să răsucească cheia. Ascunse proviziile în noptieră – prezenţa lor i-ar fi trădat frica, groaza de o întâlnire cu Gigeta – şi, liniştit într-un fel, se aşează din nou la masă.

„Soru-mea crede că m-am ramolit… Pui prinsoare… *Il est gaga…* Bineînţeles că ea, cu temperamentul ei, nu mă înţelege. În locul meu, s-ar fi sucit prin casă, ar fi bombardat cu telefoane alarmiste toţi prietenii…“

— Las-o să bombăne, conchise cu glas tare. Asta-i dă o preocupare.

Se aplecă peste masă şi ochelarii îi alunecară spre vârful nasului. Degetele subţiri, cu unghii îngrijite – avusese şi mai avea încă mâini frumoase, „patriciene“, precum toţi Paulienii – greblară de câteva ori movila de nasturi, împrăştiindu-i pe întreg blatul. Ochii i se opriră la un năsturel rotund, îmbrăcat în catifea. Un zâmbet duios îi scăldă chipul.

— Ăsta e de la costumaşul bleumarine al lui Crişan.

I-l trimisese din Italia Mitică Iordan, prietenul lui Dinu, şi toţi se prăpădiseră de admiraţie în faţa cutiei elegante care, în afara completului conţinea şi accesoriile necesare: cămaşă albă cu jabou şi manşete de dantelă, papion roşu, ciorapi albi de mătase – *fil d'Ecosse* – după cum se cuvine unui mic dandy, pantofi de lac.

Gigeta, totdeauna fermecată de cadouri, adorând să primească, nu să şi ofere se extazieze ţinând hăinuţa de umeri şi arătând-o pe toate părţile:

— E delicioasă! Spuneţi drept, dacă nu-ţi vine s-o mănânci. Se simţea cu atât mai încântată, cu cât Iordan n-o uitase nici pe ea.

Era drăguţ Crişan la cinci ani. N-avea drăgălăşenia prosperă şi diafană a copiilor din reclame – cover-baby – pe lângă care nu poţi să treci fără să-i atingi, fără să simţi nevoia să-i ciupeşti şi să-i iei în braţe; avea în schimb farmec şi o fizionomie spiritualizată care, chiar la cei ce vor deveni adulţi cu înfăţişare distinsă, se profilează mult mai târziu.

Crişan era slăbuţ până la fragil, lipsit de culoare, cu ochii foarte mari amintindu-i prin tăietura exotică pe cei ai Gigetei, nasul fin şi palid. Atrăgea în special atenţia prin graţia întregii făpturi, – toate mişcările lui erau frumoase – şi o spontaneitate încântătoare cu succes imediat.

Soră-sa, Virginia, îl privea de fiecare dată încântată:

— Va fi un *moniseur distingué*. În genul lui Toto Sturdza, cam aşa… În orice caz, se vede că nu-i vlăstar de ţoapă…

Toţi erau însă nemulţumiţi de slăbiciunea excesivă şi, uneori, Manole îşi mărturisea îngrijorarea:

— Duceţi-l totuşi la un medic. Poate că nu mănâncă destule proteine sau ar trebui să facă o cură de vitamine… Eu nu mă pricep, dar sunt convins că se poate face ceva.

Dinu, în fond şi el neliniştit, ridica din umeri iritat:

— Poţi să-mi spui ce-i lipseşte? Mamaia şi Sinaia în fiecare an, munţi de portocale, dulciuri, tot ce pofteşte! Ăsta-i genul lui de copil afurisit care-ţi scoate sufletul până înghite o lingură de merinde şi nu scapă nici o contagioasă.

— Nu trebuie să uităm, sublinia de fiecare dată Gigeta, că s-a născut la şapte luni. Toţi copii ăştia creează probleme, cel puţin la început…

Gigeta amintea mereu amănuntul. I se părea probabil foarte nobil faptul că debilitatea şi slăbiciunea ei – „nu-s o vacă de prăsilă carele fată fără probleme în mijloc de ţarină“ – împiedicaseră o naştere normală. Şi nu de colea era sacrificiul: îşi riscase sănătatea, poate chiar viaţa, ca să aducă pe lume un Paulian deşi medicii erau foarte îngrijoraţi şi o avertizaseră, o consiliaseră…

Firul gândurilor se curmă brusc. Manole rămase cu ochii ţintă la năsturaşul de catifea, degetele îi înţepeniseră pe urechiuşa metalică de pe spate. Avu impresia că se sufocă şi îşi duse instinctiv mâna la gât, căutând nodul cravatei. Deşi se afla doar în bluză de pijama, simţea că îl strânge dureros; simţea concret şi lovitura năprasnică, măciucă primită în moalele capului a gândului pe cât de neaşteptat, pe atât de oribil, revelaţia unui adevăr, totul petrecut într-o singură secundă.

„Copilul s-a născut la şapte luni… Atunci Dinu… Dinu nu e…“

Dintr-o dată, mintea i se limpezi; ca un buchet de focuri de artificii izbucnite pe un cer smolit dădură năvală amănunte, cioburi de amintire, străfulgerări de gând uitat,

„impresie de impresii“; nuanţe, cuvinte de tâlc, şoapte, anume zâmbete, începuseră să se adune, să se lege.

…Surâsul amuzat al asistentei şefe de la maternitate:

„Trebuie să fiţi foarte atenţi. E un copil delicat… Sigur, sigur, handicapul se reduce în timp.“

Schimbul de priviri cu medicul mamoş care se grăbise să adauge: „Fiţi liniştiţi, nu-i primul «şeptilici» din lume… Se întâmplă destul de frecvent… Am avut unul la început, eram intern la Filantropia, care a ajuns halterofil.“

Cuscra, Ecaterina Stănescu, la botezul lui Crişan, după trei păhăruţe de ţuică:

„În neamul nostru am fost simple la facere. Mama, mătuşile, surorile mele, cu toatele au născut uşor şi normal. Suntem late în şolduri… Gigeta s-a izbit nouă… Nu mai sunt timpuri, că ar umple casa de prunci…“

…Scarlatina gravă a lui Crişan. Doctorul venise acasă. Se interesase de antecedentele copilului.

„E mai debil… Dinu avea aerul că se scuză: Ştiţi, s-a născut la 7 luni…“

Gigeta îl privise într-un chip ciudat. Ţinuse apoi să-l conducă doar ea pe medic, închisese uşa la vestibul şi discutaseră mult în şoaptă.

Virginia, pe când Gigeta se afla în primele luni de sarcină:

„Mă bucur pentru ea, suportă extraordinar de bine! Primele luni sunt de obicei imposibile: greţuri, *des vomissements*, ameţeli. Are noroc. O ţii minte pe Mica Stroici?… Credeam că-şi dă sufletul de rău ce-i era. Ajunsese o umbră.“

Şi, clişee mai vechi, din primele zile ale căsniciei:

…Gigeta: „Nu mă simt bine… Cred că patul a fost stricat… Am un stomac sensibil. Colita mea veche.“ Zgomote inconfundabile în baie…, sau clătinându-se pe picioare: „Dinule, ajută-mă să mă întind, am ameţeli… Ne-a ţinut şase ceasuri în soare, la miting… Asta-mi lipsea! O insolaţie!“

Frapant, negru pe alb, deget băgat în ochi:

…Seara aceea de Crăciun. Dinu beat: „O silă organică. Repulsie ireductibilă… Noroc că nici ea nu era nerăbdătoare… Nici nu ştiu când dracu’ s-a comis la noi noaptea nunţii. În orice caz, după… ceremonial… Nu se poate spune că am fost agresiv…“

„Deci… Deci… Îşi umezi buzele uscate, căutând cuvântul potrivit. Era decent şi în gând: „Înseamnă că n-au fost intimi înainte de nuntă…“

Manole Paulian îşi cuprinse obrazul în palmele transpirate. Se simţea complet zăpăcit. De la căsătoria lor şi până la naşterea lui Crişan nu se scurseseră nici măcar 7 luni. Abia, abia şase luni şi câteva zile.

Bătrânul rămase consternat. Cum de nu făcuse calculul acesta niciodată? Cum de nu se gândise? Era chiar atât de neghiob?

— Nu, şopti, nu am voie să mă cruţ. Măcar cu mine trebuie să fiu sincer. Am fost egoist. Am fugit instinctiv de adevăr… N-am vrut să-l cunosc. Mi-am astupat ochii şi urechile pentru ca nimic să nu-mi tulbure liniştea, viaţa mea plată şi fără emoţii, pe care o iubesc… Zile monotone, ei şi? dar scutite de accidente şi necazuri. Ăsta a fost crezul meu… N-am invidiat niciodată marile personalităţi, destinele lor neliniştite, salturile şi căderile lor spectaculoase; mi-am închipuit că asta se cheamă instinct de conservare şi chiar, înţelepciune… Mai purtam ghiozdanul pe spate… cele mai fericite zile erau pentru mine cele când nu aveam nimic de făcut. Nu m-am plictisit niciodată. I-am admirat pe alţii, dar am fost mulţumit să pot contempla, să-i privesc de la o distanţă rezonabilă…

Nu-l înţelegea însă pe Dinu. Era de neconceput ca el să nu fi făcut aceleaşi calcule… Ce simţea el? Ce credea el despre chestiune? Imposibil de ghicit. După părerea lui Manole, în zece ani, se comportase absolut normal: un tată îngăduitor, satisfăcând de obicei toate dorinţele copilului şi aflat în acest sens într-un inofensiv complot, o alianţă defensivă cu băiatul împotriva uscăciunii Gigetei, totdeauna

gata să-l asculte cel puţin cu o ureche, constant blând. Nu-i dăduse nici măcar o palmă, nu ridica tonul, nu-l insulta. Desigur, nu era excesiv de tandru, nu exagera în nelinişti, nu Crişan constituia preocuparea lui isteric majoră, dar acestea sunt în general atributele unei paternităţi întârziate. Părinţii tineri iau lucrurile mai uşor, îşi cresc copii mai degajat, scutiţi de prăpăstios, de panica primejdiilor imaginare.

„Bietul Crişan!... Un copil drăguţ, serviabil, atât de cald...“

Manole Paulian se întinse pe pat. Stătea ţeapăn, pe spate, cu privirea în tavan. Când lacrimile prelinse pe la colţul ochilor îi ajunseră în pavilionul urechii, îşi dădu seama că plânge. Între degete îi rămăsese năsturaşul de catifea albastră. Se răsuci anevoie şi-l puse pe noptieră. Mozolit de degetele transpirate, ajunsese un bumb negru şi slinos. Numai bun de aruncat.

* * *

Secretara rămase cu mâinile în aer deasupra clapelor şi-l privi mirată, adresându-i în acelaşi timp un surâs strălucitor. Avea 30 de ani şi găsea că viaţa e o aventură splendidă. Era trăsătura ei cea mai caracteristică şi o simţeai de la prima vedere.

— Domnu’ Ciprian!

Îi plăcea şi nu o ascundea de fel. Toţi de la filială – amploaiaţi şi membri – ştiau că Margareta are „beguin“ la Ciprian dar, fie cuceriţi de francheţea femeii, fie de dragul amănuntului picant în banalitatea diurnă, o tratau cu îngăduinţă şi aluzii lipsite de acid.

— Săru’mâna! exclamă Nelu, uitându-se în jur. Ce-i liniştea asta? N-a venit nimeni? şi se uită la ceas. Toate emise precipitat, vulcanic, agitat ca după o cursă record. „Trăieşte cu 500 km pe oră şi cuferele nedesfăcute“, citise

Margareta undeva şi asta îi plăcea ei cel mai mult la Nelu Ciprian. Era un bărbat despre care, chiar dacă nu ţi-e scris să fie al tău, merită să ai amintiri la bătrâneţe…

— Nu-i nici ora două, surâse Margareta ridicându-se de la maşină.

Voia să-şi arate talia incredibil de subţire, încinsă într-o centură lată, cât de frumoase erau picioarele bronzate acoperite până la genunchi de bermuzii albi.

— Ei şi?! făcu Nelu nedumerit.

Margareta îl ameninţă cu degetul.

— Domnu’ Ciprian… Ştiţi ce se spune despre persoanele distrate… Întrunirea a fost fixată pentru ora 15. Scrie şi la intrare…

Nelu îşi consultă agenda.

— Da, dom’le, aşa e! De ce naiba mi-a rămas mie în minte paişpe, n-am idee!

Rămase pe gânduri: „Un ceas întreg! Ce naiba să fac?“

Se hotărî în aceeaşi clipă:

„Mă duc la Paulieni şi scap de o grijă. Nu-i ora cea mai potrivită, dar pentru o singură dată…“

Închise brusc agenda şi-i zâmbi secretarei:

— Ai dreptate…

Se răsuci pe călcâie şi flutură mâna din mers, fără să se mai întoarcă:

— Pa, frumoaso! Mă întorc repede.

Margareta îl urmări pe fereastră. Îşi trecu mărgelele de la gât peste dinţi visătoare. Sperase… În fond, aveau o oră întreagă la dispoziţie. Ar fi putut s-o invite la o îngheţată sau măcar ar fi rămas aici la o cafea preparată de ea pe reşou. Singuri în birou… Măcar o dată de i-ar simţi buzele, braţele, căldura trupului…

Simţi că-i vine ameţeală şi se aşează din nou la maşină, încercând să-şi continue lucrul: un raport anost despre ultima şedinţă a filialei Cluj. „…Da, aici am rămas… Deci, «organizaţia noastră – începu să bată – ţinând seama de

priorităţi şi de realităţile concrete, nu poate fi de acord cu soluţii populiste şi romantice»“

— …nu poate fi de acord – dansă pe clape Margareta citind cu glas tare – cu soluţii populiste, *reumatice*…

Scoase din maşină pagina ajunsă la capăt, aranjă indigoul între altele două şi le introduse în maşină.

„N-am văzut în viaţa mea bărbat cu buze atât de roşii… Fragă, fragă adevărată.“

* * *

Îi lăsă şoferului aproape 5000 de lei. Când îi ceruse o destinaţie, Gigeta tulburată, rostise în doi peri:

— Plimbă-mă pe unde vrei dumneata.

Omul o privise lung. Nu era obişnuit cu asemenea adresă, clienţi excentrici nu întâlnise decât în serialele americane şi, la preţurile zilei, treaba în sine pune pe gânduri. Îşi trecu degetul pe sub nas şi demară. „Mde, om vedea-o şi pe asta… Gagica pare cam deranjată la scufiţă, da’ nu-i bagaboantă…“

Privind fix, peste umerii şoferului, Gigeta încercase să-şi adune gândurile. În mai puţin de douăzeci şi patru de ore, primise lovituri dure, nemeritate şi, cel mai grav, universul în care se complăcuse toată viaţa, cel puţin de când începuse să gândească, se dovedise a fi o simplă născocire a ei, o himeră fără suport real.

Se crezuse o zână de cristal, inaccesibilă, la picioarele căreia orice bărbat s-ar fi simţit fericit să-şi depună omagiul, o fiinţă strălucitoare, după ale cărei favoruri oamenii tânjeau o viaţă. În sinea ei, nemărturisit decât de zâmbetul triumfător pe care şi-l trimetea în oglindă înainte de a o părăsi, mai aştepta marea lovitură care ar fi putut fi şi marea dragoste… Hotarele se deschiseseră, era încă tânără, chiar foarte tânără – la Paris *les mômes* nu înseamnă nimic, femeia de 35 de ani, ajunsă la desăvârşire

(frumuseţe împlinită, stil, experienţă etc.) polarizează întreg interesul, toate dorinţele. Cu figura ei exotică şi având la dispoziţie tot ce pot oferi trusturile de frumuseţe – croitori, masseuri, bijutieri, maquilleuri, stilişti – inteligentă, rafinată şi instruită, s-ar fi încadrat perfect şi decorativ în cele mai simandicoase, cotloane de la „Maxim's", în costisitoarele reşedinţe din B-dul Hausemann.

Şi dintr-o dată… Simţi o pişcătură dureroasă pe picior. Îi căzuse scrumul pe rochia de *voile* lăsând o gaură. Se scutură maşinal şi stinse ţigara ajunsă la capăt.

…Dintr-o dată, totul se năruise ca sub suflarea vrăjită a unui duh rău. Dispăruse magnifica încredere în sine, siguranţa că e destinată unui mare destin, minunatul ei sânge rece, privirea superioară palpitând de justificat orgoliu, îndreptată asupra celorlalţi.

Zadarnic îşi repeta „Sunt eu! Eu! EU! Nimeni nu mă merită, mă voi înălţa deasupra tuturora! Am să le-arăt de ce sunt în stare!" Clişeele păreau încremenite, acolo, în faţa ochilor şi nu putea vedea nimic altceva. Dinu deschisese breşa, neaşteptat de adâncă, zdruncinându-i brutal o convingere la fel de neclintită ca un munte: că indiferent de calitatea şi substanţa bărbatului de lângă ea, acesta în veci nu i-ar putea prefera o altă femeie. Şi tot astfel, n-ar putea-o uita. Fane o primise cu indiferenţă de gheaţă, abia aşteptase s-o vadă plecată, nu încercase nici cel mai mic gest de apropriere iar ea îşi pregătise până şi cuvintele nimicitoare cu care ar fi respins cea mai discretă atingere. Fane însă nu-i sărutase nici măcar mâna şi simţise cu toată fiinţa ei că îi provoca silă. Chiar singuri, la capătul lumii, n-ar fi încercat să-i descheie bluza.

Râsul lui îngrozitor, din spatele uşii închise… Inima Gigetei se răsuci de durere. Şi-o imagina pe nevastă-sa, frumuseţea aceea orbitoare, de o tinereţe insuportabilă cu braţele în jurul grumajilor lui Fane, gângurindu-i la ureche:

„…Vrăjitoare… Vopsită ca un ou de paşti… Paţachina din Albă ca Zăpada… oglindă, oglinjoară dragă…"

Şoferul se interesase, privind-o peste umăr:

— Vă simţiţi rău, doamnă?

Parcase în faţa Hotelului Bucureşti, fără să oprească motorul. Gigeta îl privi rătăcită. Îşi tamponase lacrimile, rostind stângaci:

— Cred că am răcit.

— Îmi pare rău… Spuneţi-mi, vă rog, unde vă las. Peste jumătate de oră am o comandă.

Gigeta dădu din cap:

— Înţeleg… Acasă… Str. Colonel Uriceanu.

N-avea unde să se ducă în altă parte.

În mai puţin de un sfert de oră, Nelu se afla în Colonel Uriceanu, la uşa Paulienilor. Nu-i răspunse nimeni şi apăsă din nou lung, pe buton. Liniştea i se păru suspectă. Era, desigur, o după-amiază fierbinte de vară, cui îi dă mâna face siestă la răcoare, în spatele obloanelor trase, lăsând eventual uşa spre baie deschisă – să fie curent – totuşi, erau abia ceasurile două.

Nu se auzea bâzâitul lui Crişan (copilul sau refuza să mănânce „tot“ sau să se culce, dar cel mai frecvent amândouă), fereastra bătrânului era ferecată ca în februarie şi, în general, nu se simţea nici o mişcare. Descumpănit, împinse uşa de la intrare. Spre surprinderea lui, o găsi deschisă.

„Aici se petrec nişte cestii!“

Pătrunse în vestibul şi se interesă cu glas tare:

— Acasă, boieri mari? Primiţi cu colindul?

Ciuli urechea. Nu sesiză nici un zgomot şi avansă prudent. Primul amănunt care-i sări în ochi, fu privirea fixă, sticloasă a Gigetei. Apoi ţinuta neglijentă a acesteia. Şi nu atât neglijenţa fizică îl izbi, cât dezordinea morală, debusolarea, prăpădul sufletesc care emana din întreaga ei făptură. Cel mai tare, însă, avea să se analizeze mai târziu, adevărat şoc, îl tulbura contrastul dintre Gigeta cea de toate zilele – *posée*, importantă, arogantă, de o constantă

umoare, antipatică dar constantă, – şi priveliştea pe care o oferea în clipa aceea: azvârlită peste masă, rezemându-se într-un cot, cleios ciufulită, mânjită de machiajul scurs şi cu o privire „de la juma' de vodcă în sus". Rochia i se ridicase peste picioarele desfăcute – dacă s-ar fi aplecat puţin i-ar fi văzut chiloţii – în escarpenii azvârliţi alături, ghicea descătuşarea picioarelor umflate de căldură, eliberarea monturilor, cioturi indiscrete, opintind să străpungă ţesătura fină a ciorapilor. Mizeria concretă a sufrageriei – deja începuse să miroase a rânced, a alimente uitate pe masă şi descompuse – opulenţa puturoasă de prosperitate lumpenproletară (ceea ce nu era cazul) amplificau priveliştea dezastruoasă.

Ca totdeauna, Nelu reacţionă rapid şi îşi închipui că dă dovadă de mult tact, simulând buna dispoziţie:

— Salve, frumoaso! Ştiu c-am picat prost, dar eram în fief şi v-am călcat de un bună-ziua. Nu stau mult, am întrunire…

Derutat de tăcerea Gigetei, mai completă, „ca să mobilez conversaţia, înţelegi", avea să se explice ulterior:

— Cald al dracului!… 34 la umbră au anunţat la radio, dar mănâncă rahat. În prag de alegeri electorale, totul e OK. Ţin toţi cu noi, până şi Dumnezeu, unde comuniştii apare, soarele răsare!…

Gigeta nu se mişcă. Articulă distinct, ca piliţii ambiţioşi, atenţi să-şi păstreze controlul:

— Economiseşte-ţi muniţia şi toarnă-ţi.

Îi arătă sticla de vodcă. Nu băuse mai mult de un pahar, dar nu era obişnuită cu alcoolul…

Nelu refuză. Era prea cald, avea întrunire, se rezerva pentru diseară.

„S-a lăsat cu nasoale la ăştia. Îşi zise, acum îmi dau seama de ce era Dora îngrijorată…"

Şi din nou, procedă abrupt:

— Auzi, scumpa! Hai să vorbim deschis. Ce mama dracului se întâmplă cu voi doi?! Sunteţi oameni serioşi; aţi

avut timp să vă verificaţi, zece ani nu-s de colea, ce vă păli acuma, soro?

— La cine te referi?

Ciprian se holbă:

— Ei ştii că-mi placi? La tine şi la Dinu.

Un rânjet despică figura Gigetei. Sorbi din pahar:

— Întreab-o pe Dora.

— Păi de ce s-o întreb pe Dora, dacă stau de vorbă cu tine? Îi opri mâna care ducea din nou paharul la gură: Opreşte-te! Nu te ajută şi nici nu-ţi stă bine…

— Să zicem, sughiţa Gigeta. Ţi-a povestit că e amanta lui Dinu?

Nelu respiră adânc. Până când avea să se izbească de această invidie ireductibilă a femeilor? Dora, Dora lui cu fabulosul, irepetabilul ei farmec va fi totdeauna sămânţă de scandal, de intrigă, va ascuţi mereu colţii galbeni ai pizmei. „Iar asta, pe deasupra, mai e şi beată…“

Declară calm:

— Propun să fim lucizi, să nu facem afirmaţii regretabile.

Gigeta rânji din nou, se părea că nu mai cunoaşte un alt soi de râs:

— Ţi-a povestit că aseară i-am surprins în tête-à-tête, „la o crâşmă din Obeur“?

— Şi ce-i cu ăsta? Sunt prieteni, se cunosc din facultate, în anumite momente simţi nevoia să te sfătuieşti, să te confesezi şi aşa mai departe.

Gigeta îşi schimbă în sfârşit poziţia şi îşi apropie obrazul de a lui Nelu. Scuipă:

— Boule!

Nelu Ciprian începu să râdă:

— Eşti pulbere! Aştept scuze la prima ocazie.

„Ce cretină! Dora încurcată cu băieţelul ăsta, cumsecade în fond şi *bon enfant*, dar în esenţă un incolor şi inodor ca un *porridge* (fusese la Londra cu o lună în urmă) subţiat cu prea multă apă.“

În general, avea o încredere totală în Dora, în dragostea lor unică şi dacă ar fi fost să se teamă de cineva, cel puţin la începutul căsătoriei lor, acela fusese Diamandescu. Gioni era un seducător de profesie. Avea vocaţie şi irezistibil, acele date speciale care zgândăre filonul romantic al femeilor începând încă din adolescenţă: cânta „cu sentiment“, improviza drăguţ la pian, dansa admirabil, complimentele lui aveau picant, tot ce spunea, cât de banal, izvorâte din gura lui sunau altfel. Nelu cunoştea femei – femei, nu gâşte! – care, deşi avertizate asupra stilului, a antecedentelor, a întregii panoplii de trucuri, îi căzeau în plasă; o plasă nici măcar ţesută prea atent, abia însăilată.

Când o cunoscuse însă „à fond“ pe Dora, îi ceruse scuze de a o fi temut ca vulnerabilă vis-à-vis de un Gioni: Gioni, e băiat eminamente simpatic, un prost, amuzant, dar… minor, lipsit de substanţă. Nu pentru un astfel de bărbat şi-ar fi pierdut Dora frumosul ei cap. Cât despre Dinu, ăsta nici măcar nu se apropia de Gioni.

— Boule! repetă Gigeta şi îşi culcă obrazul pe masă. În aceeaşi secundă, adormi. Nelu se rezemă de spătarul canapelei derutat. Nu, n-avea ce să mai facă aici. Va discuta cu Dinu. Zăpăcita asta-i plecată rău cu sorcova, dar până una alta, o mai cheamă madam Paulian, Dinu trebuie să aibă grijă de nevastă-sa.

Se uită la ceas şi părăsi în grabă, cu aerul unui evadat, casa Paulienilor.

* * *

Virginia era născută în primele zile ale lunii noiembrie, deci în zodia Scorpionului şi, ca toţi scorpionii, visa harnic şi avea presimţiri. Credea nestrămutat în mesajele lui Morfeu, cât despre premoniţii… Nu anunţase ea cu 45 de ani în urmă, prăbuşirea comunismului? Nu profetizase ea moartea lui Hirohito, împăratul Japoniei? Aşijderea şi

matematic, pe cea a lui Ceauşescu? care, în paranteză, zâmbea frate-său, erau lesne previzibile dat fiind că exista o staţie terminus pentru fiecare din noi, măcar biologic. Nu simţise ea, în toamna aceea a lui 1964, când eliberată din închisoare – cinci ani, timp în care nu avusese dreptul la nici un fel de comunicare cu familia – că maică-sa, Coana Agepsina, nu mai trăia? Nu o dată avea să povestească după aceea:

„Mi-au dat drumul la 9 dimineaţa. Da, eram la Bucureşti. Mă aduseseră cu o lună înainte… Exact, ultima lună am făcut-o în Rahova. Unde să mă duc? Titi încă nu ieşise, mai avea trei ani, garsoniera mi-o confiscaseră. Normal era să-l iau pe 7 de la Operetă şi să mă duc la mama, în Dr. Burghele… Mama mea, pe care ştiţi cât am iubit-o şi era primul om pe care aş fi vrut să-l văd… Am simţit că n-am s-o mai găsesc… Nici măcar n-am stat pe gânduri, am urcat ca o somnambulă în autobuz, parcă 31, şi m-am dus la Manolache… Da, dragă, la frate-meu, unde am aflat – ofta – ce să mai discutăm, se prăpădise de cinci luni…“

Pildele erau nenumărate. Tot ea intuise de la prima întâlnire că avocatul Brebenaru e informator:

„Ăsta-i agentoi, Titi, ascultă-mă pe mine!… Miroase dubios de la şapte poşte!… Altfel nici nu rămânea în barou. Toţi ai noştri au fost epuraţi.“

Bărbatu-său îşi scotea monoclul şi începea să-l şteargă cu poala de antilopă a hainei, o fostă vestă de vânătoare.

— N-a făcut politică, scăpătaţi sunt de o sută de ani, îl consideră inofensiv şi neinteresant. De aia a rămas.

— Trezeşte-te, Titi! Tu nu vezi că dispune? Îi dă mâna să mai ţină servantă, vara trecută a foşt la mare, nu l-a scos nimeni din casă, cine se mai lăfăie azi bimbaşă singur în patru odăi, şi unde?! Glasul creştea, degetul arătător se căţăra spre tavan: în blocul „Malaxa“! Ţie nu-ţi spune nimic asta? Care dintre noi, dintre ai noştri, mai stă aşa bine? Tu nu vezi? Vine, ascultă, râde, înregistrează. Altfel, mutulică.

L-ai auzit tu abordând sau participând la vreo temă în afară de vreme?

Colonelul râdea superior:

— Păi tocmai asta e! Dacă ar fi agentoi, cum spui tu, ar provoca! Ne-ar trage de limbă.

La vremea respectivă, ca de altfel şi ulterior, după ce aveau să fie eliberaţi, garsoniera din Bd. Magheru, recuperată (poziţie ultracentrală, în drumul fiecăruia şi un aparat de radio „Telefunken“ excelent) devenise un soi de club al „reacţiunii“. În plus, Titi şi Virginia erau ospitalieri, totdeauna bucuroşi de oaspeţi şi amândoi, în felul lor simpatici, contrastul dintre ei realizând un pitoresc picant. Virginia vioaie, iremediabil optimistă, tonică, politiciană de forţă – merita s-o asculţi interpretând şi corelând în extenso evenimentele mapamondului, intuind cu aplomb raţionamentele lui Truman, Churchill, Stalin sau Eden, virând-o într-o clipă de la Sahalin şi Kurile la Paris – oferea un teren pe care Titi se putea desfăşura din plin. Colonelul vorbea puţin dar punctând de fiecare dată, era sceptic, dotat cu un humor de tip britanic. Râdea arareori şi nu ţi-l puteai închipui fără monoclu. De altfel, prietenii mai matinali îl găseau de obicei în pijama, nebărbierit, totdeauna calm şi monoclat.

La Ioneşti, se asculta seară de seară „Radio Paris“, „Köln“-ul, „Vocea Americii“, dar în primul rând „Londra“, considerat în unanimitate, chiar şi după ce avea să apară „Europa liberă“, drept postul cel mai serios. Urmau evident discuţii şi comentarii, pronosticuri privind termenul de debarcare al aliaţilor. Se proorocea totdeauna optimist, toată lumea fiind de acord că anglo-americanii nu pot tolera la infinit un regim comunist în România. Deci, John Bull şi Uncle Sam erau aşteptaţi „sigur la vară, cel mai târziu în toamnă“; în orice caz însă, indiferent de sezonul preconizat până la marele eveniment „mai era“ de aşteptat doar câteva luni. Termenul trece, oamenii îl uitau sau voiau să-l

uite, pronosticau altul: „La primăvară, sigur! Preşedintele Eisenhower a declarat…“

Era însă o realitate: după astfel de şedinţe, oamenii plecau remontaţi, cu sufletul îmbujorat de nădejde, suportau parcă mai uşor cozile a doua zi, necazurile habitatului în comun, mitocăniile lui „X“ care-ţi vorbeşte plimbându-şi scobitoarea dintr-un colţ în altul al gurii sau ale lui „Mitică Sindicat“, amator de bere şi table; joc disputat îndeobşte în faţa blocului, în maieu şi pantaloni de pijama, în asistenţa competentă şi zgomotoasă a vecinilor.

Tot un vecin de altfel şi nu avocatul Brebenaru îi reclamase pe Titi şi Virginia „că-s duşmani de clasă care ţin complot seară de seară ca să cadă guvernul şi ascultă posturile imperialiste“.

Individul îşi măritase fata şi viza garsoniera Ioneştilor. După arestarea lor o şi obţinuse, ulterior, Virginia, în calitate de proprietară, avea să lupte crâncen, bătând tribunalele pentru a o redobândi, dar aceasta era altă poveste.

Spre seară, când mai începu să i se zbată şi ochiul drept – „de rău“ – Virginia socoti că nu avea decât o singură soluţie pentru a pune capăt neliniştii: să se ducă la Manole, să nu-l lase singur.

„Eventual dorm la ei o noapte, două că n-o fi foc. Presimt că acolo se întâmplă ceva foarte grav…“

Înghesui într-o geantă veche de voiaj singura cămaşă de noapte, nezdrenţuită, peria, praful de dinţi şi iconiţa de argint cât o cutie de chibrituri a Sfântului Anton.

Din stradă, se întoarse de două ori pentru a verifica dacă a încuiat casa. A treia oară, pentru a se asigura că a scos reşoul din priză.

* * *

Margareta o zări prima, la încheierea întrunirii. Dora aştepta pe canapeaua din hol, într-o atitudine care secretarei i se păru plină de distincţie: picior peste picior, îşi expunea întreaga făptură din profil iar mâinile înnodate se odihneau moale pe genunchi.

Margareta aprecie dintr-o privire rochia de *foulard* alb cu buline mari, bleumarine, poşeta şi pantofii tot bicolori, în nuanţă. O panglică mare, ca un fluture de cerneală, îi strângea părul la spate subliniind linia desăvârşită a gâtului.

Părea în totul o mare cucoană din fauna „Guldenbourg“, „Dallas-Ewing“ şi alte seriale somptuos opulente, oferind un clişeu încântător. Poza era atât de desăvârşită, încât Margareta ar fi pariat că a fost îndelung studiată şi „administrată după caz…“

Emoţia colorase uşor obrajii Dorei. Holul începuse să se umple de participanţi şi – reflectă – câte deosebire faţă de finish-urile şedinţelor comuniste când oamenii, strivindu-se unii pe alţii dădeau buzna pe prima uşă, avizi să scape, să plece, să fugă!… Acum zăboveau la o ţigară, continuau argumentări neepuizate în cadrul întrunirii, perorau mai departe pentru că, prea înfierbântaţi, nu se puteau opri dintr-o dată, aşa cum nu te poţi opri brusc din fugă, fără a cădea în nas.

Nelu apăru printre ultimii, anturat ca totdeauna de un grup de suporteri, mai ales tineri, până în 30 de ani. Aceştia îl idolatrizau, fără însă ca vârstnicii să-l ignore. Nelu era apreciat ca un om de viitor, onest, o puternică fire de luptător. „Dirijat cu înţelepciune, cenzurat în reacţiile prea pătimaşe, poate deveni un politician remarcabil…“

Când o văzu pe Dora, pe chip i se zugrăvi o expresie de mare uimire, apoi trăsăturile i se destinseră iar în ochi i se aprinse plăcerea surprizei. Spontan, clocotitor, fericit antrenă întregul grup, luându-i pe după umeri pe cei mai apropiaţi:

— Veniţi încoa'! Să vă prezint doamnei mele…

Rezemată de uşă, Margareta urmărea scena. Sigur că dragostea manifestă a lui Ciprian vis-à-vis de nevastă-sa, orgoliul legitim de a fi proprietarul unui asemenea exemplar, omagiile sincere ale colegilor vădit impresionaţi de cucoana blondă şi îmbulinată nu-i făceau plăcere. Simţea o pişcătură dureroasă în capul pieptului dar trebui să recunoască în sinea ei, că împreună fac o pereche încântătoare. Dădu resemnată din umeri. La urma urmei nu-şi făcuse iluzii că l-ar putea câştiga, al ei pe viaţă! A, nu, în nici un caz, îşi cunoştea posibilităţile. Sperase cel mult la o aventură frumoasă. De pildă, două-trei zile undeva, singuri. Chestiunea nu era imposibilă. Săptămâna viitoare începea un turneu electoral în Ardeal, de neconceput fără Ciprian, orator dinamic, magnetic, cu priză la masă. Iar Ciprian avea nevoie de secretară…

Perspectiva îi aprinse obrazul de plăcere, ochii în genere luminoşi, păreau acum înstelaţi. Privirea Dorei căzu întâmplător asupra Margaretei: o izbi viul paletei de culori. Scânteia. „Cine o fi mărul ăsta strălucitor?“ Apoi o uită.

Nelu o privea fericit:

— Arăţi ca o împărătească, iubita mea.

Dora zâmbi:

— M-aş mulţumi şi cu statutul de regină.

— Nu-i de ajuns. Împărătească! În liceu mă pasionau Bonaparţii. Toată familia. Am citit tot ce se putea găsi. Eram îndrăgostit de Eugenia de Montijo, imperiala soaţă a lui Napoleon al III-lea. Semeni formidabil cu ea.

Dora râse:

— O găsesc cam prea impozantă pentru gustul de azi.

— Princiară, scumpo, nu impozantă. Dar nu mă gândesc la tablourile oficiale „trăiască patria şi tronul“… Să-i vezi portretele semnate de Winterhalter, pictorul ei favorit. Câtă eleganţă! Câtă graţie!

— Gata, m-ai convins. Sunt măgulită.

Ciprian îi sărută mâna:

— Când te-au văzut, băieţii au căzut pe spate. S-or fi aşteptat probabil la ciumă… Completă zâmbind parşiv: Soarta bărbaţilor superbi. Amante first class, neveste-foliculiniste grăsuţe, uneori bune bucătărese.

Dora îşi coborî pleoapele peste ochii umezi. Ce fel de inimă trebuie să ai – bronz? Granit? Iceberg? ca să-l răneşti pe bărbatul acesta strălucind de fericire? Fericit că o poate privi, că o poate conduce acasă, că o poate îmbrăţişa azi, şi mâine, totdeauna:

Nelu îi strânse mâna şi o cercetă îngrijorat:

— De ce suspini, draga mea?

— E… e prea frumos.

Şi era sinceră.

— Nu ştii ce plăcere mi-ai făcut că m-ai aşteptat, rosti cu o voce caldă… A fost o surpriză extraordinară şi-ţi mulţumesc. Apropo, trebuie să-ţi spun ce am păţit azi după amiază cu nebuna de Gigeta, dar întâi să fac comanda…

Era plăcut pe terasă. Lume destulă, nici înghesuială de cantină dar nici pustiu – n-ai la cine să te uiţi, n-are cine să te vadă – personalul părea să-şi cunoască meseria iar adierile lacului şi ale parcului împrospătau văzduhul încins peste zi. Dora nu ţinea la „Lebăda“ – clădirea rece, somptuoasă îi sugera un mausoleu, eventual un cazino ţinând seama de spaţiul şi topografia foarte divizată a interiorului – dar trebuia să fie de acord că era grădina cea mai răcoroasă din Bucureşti.

Un picolo le aduse aperitivele de la bar şi gheaţă pentru frapieră. Nelu comandase două sticle de şampanie. Fără să fie zgârcită, Dora făcu ochii mari:

— Eşti nebun!… Ai bani destui la tine?

Nelu făcu cu ochiul:

— Pentru orice eventualitate, am buletinul.

Aşa procedau în studenţie, când nota de plată depăşea conţinutul buzunarului. Îi lăsau ospătarului documentul de identitate. Aduceau banii – de obicei împrumutaţi – a doua zi şi îşi recuperau actele.

— …şi-ţi spun cu Gigeta, începu Nelu după ce luă prima înghiţitură de whisky.

Avea expresia caracteristică a individului sigur de efectul celor care urma să le relateze, savurând cu anticipaţie şocul de senzaţional al interlocutorului.

Dora respiră adânc şi îşi ascunse mâinile sub masă. După comportamentul lui bărbatu-său, putea să-şi dea seama că dezastrul fusese deocamdată ocolit; totuşi, o întâlnire între cei doi, era ultimul lucru pe care şi l-ar fi dorit…

— Mi-ai promis că nu vei face nimic singur…

Nelu dădu din mână:

— Fleacuri! Am avut o fereastră de un ceas şi mi-am zis că scap de o chestiune dezagreabilă.

— La ce oră?

— Păi la două. Întrunirea era fixată pentru 3. În fine am demarat, am ajuns, am intrat. Un peisaj de coşmar, draga mea. Las la o parte mizeria din casă. Dezolantă însă mizeria ei. A Gigetei! Mizerie fizică, concretă. Asta m-a înfricoşat! Nu-s texte. E realitate.

Dora se interesă pierită:

— Cum adică? Ce făcea?

— Beată ferfeniţă, descompusă, lăţoasă, cu picioarele răşchirate, cu monturi, cu subsuori împuţite…

Ciprian îşi isprăvi paharul şi ceru prin semne să i se mai aducă unul.

— …Nu-ţi poţi imagina tabloul! Repulsiv, înspăimântător, degradant iar tot pachetul acesta îţi stârnea o milă greu de definit. Pe de o parte am simţit nevoie de aer, să mă tirez urgent din peisaj, pe de alta simţeam că omul acesta trebuie ajutat.

— N-am văzut-o niciodată beată. Crezi… Crezi că povestea o afectează chiar atât de serios?

Nelu ridică din umeri:

— Dă-mi tu altă explicaţie… Ştii ce încep să cred? A fost totdeauna cam nebună – gândeşte-te la colecţia ei de ciudăţenii – dar circumstanţele unei vieţi relativ normale,

fără accidente nu i-au dat ocazia să se manifeste, iar nouă să băgăm de seamă că avem de-a face cu o furioasă.

— Exagerezi. Pare bizară, adevărat, dar totdeauna mi-am închipuit că în realitate e mult mai simplă… Vrea cu tot dinadinsul să epateze… Să se facă interesantă.

Ciprian dădu la o parte cocktailul de creveţi şi aprinse o ţigară.

— Nu, i se adresă debarasoarei, nu strânge încă… O aşteptă să se îndepărteze şi reluă: Fixaţia de ultimă oră a Gigetei este că tu ai fi amanta lui Dinu.

Deşi pregătită într-un fel, inima Dorei zvâcni speriată. Fără să se uite în oglindă, simţi că pleoapele îi tremură. Îngăimă inutil:

— Ce… Cum…

— Ţi-am spus că-i ţicnită.

Alungi fumul care se îndrepta spre obrazul Dorei şi râse:

— V-a prins în flagrant delict ieri seara, la nu ştiu ce bombă. E adevărat?

Femeia dădu din cap:

— Da… Voiam să discutăm.

Din nou, minţea. Doar că tot timpul şi chiar în clipa aceea, fiecare din ei se gândea la altceva. Ce qui-pro-quo idiot, de farsă bulevardieră!

— Mi-am închipuit. Apropo, tolomacul ăla ce zicea?

Dora îşi supse buzele. Situaţia i se părea cumplit de jenantă, începu să transpire:

— A introdus acţiunea de divorţ…

— Găsesc că a procedat corect! Cu băiatul cum rămâne?

Dora începu să-şi facă vânt deşi se simţea bine răcoarea serii iar dinspre lac veneau adieri care umflau poalele feţelor de masă risipind scrumul din scrumiera prea puţin adâncă.

— Cine poate să ştie… Dinu ar vrea să-l ia el. În general, Gigeta n-a prea făcut caz de copil, dar acum s-ar putea să-l reclame. De dragul şicanei, ştii…

— Da. Aşa cum am văzut-o, te poţi aştepta la orice.

Ridică vesel paharul:

— Să bem pentru, cât mai puţine necazuri… Dar nu mi-ai spus iubito, cine-i viitoarea doamnă Paulian. O cunoaştem?

Dora îşi muşcă buzele. Inima îi bătea nebuneşte. Cuvintele îi mâncau buzele: „Eu… Eu sunt…“ Oare nu s-ar fi putut inventa un moment mai prielnic pentru a pune în sfârşit, cărţile pe masă?

— Înţeleg, nu înţelese nimic Nelu. Bărbatu-i un gentleman, nu vrea s-o compromită până nu se va limpezi situaţia. Deşi între prieteni discreţia funcţionează mai puţin scrupulos, să nu uităm însă că Dinu a crescut în parohia lui Manole Paulian. Bietul bătrân e un Ceahlău de politeţe şi bune maniere… Totuşi câte ceva de ordinul general trebuie să fi scăpat…

Dora respiră adânc şi scoase o ţigară. Un chelner atent se repezi cu bricheta aprinsă, oferindu-i un foc.

— A fost foarte evaziv… Am înţeles ca sunt cam de aceeaşi vârstă. Se cunosc de mult…

— Măritată?

— Da.

Făcu un efort să-l privească în ochi, dar Nelu se gândea la altceva:

— Ce curioasă e viaţa! declară pe un ton nostalgic cu privirea aţintită spre hăul de întuneric care se întinsese peste lac. Câteva felinare, feronerie în alb destul de graţioasă, punctau malul…

— Ea e măritată, continuă, el însurat. Poate şi dincolo sunt copii, sau cine ştie ce probleme. Un fapt rămâne sigur. Acum, în clipa asta, două familii trăiesc o dramă. Despărţirile nu-s frumoase decât în filme.

Dora îi urmărea profilul bărbătesc cu inima strânsă şi lacrima încolţită.

— Nu ştiu unde vrei să ajungi…

— Ei trăiesc o dramă, surâse Nelu, în timp ce noi suntem atât de fericiţi! Mi-e teamă că-i nedrept…

— Nu-i nedrept, şopti Dora, ne vine rândul la fiecare… Cine-i scutit de suferinţă?

Nelu îi luă mâna şi i-o mototoli în pumnul puternic.

— Noi. Tu şi cu mine. Îţi promit. N-am să îngădui necazurilor să se apropie de noi. Pun aviz pe uşă *verboten*!

Dora râse trist:

— Dă-mi drumul… Mă dor inelele… N-ai să creşti niciodată mare, Nelu…

Nu-şi putea imagina cum un om se poate lăsa atât de uşor înşelat! Un om inteligent, ager pe care însă îl legau la ochi o extraordinară siguranţă de sine, o încredere nemărginită în cel de alături…

În aceeaşi clipă, Dora se hotărî. Va recurge la soluţia cea mai laşă. Şi-o va reproşa toată viaţa… Toată viaţa! Adică, atât cât durează memoria momentului fierbinte căruia depărtarea îi estompează până la zero interesul, transformând totul în material de arhivă. Şi-o va reproşa, îi va fi ruşine dar îi era peste putinţă să procedeze altfel.

Îi va lăsa o scrisoare. Îi va explica, îi va cere iertare, va fi umilă… Nu l-a înţeles, nu l-a putut urma în drumul lui vertical, n-a avut destul suflu, accentele lui sunt prea viguroase pentru ea… Va găsi scrisoarea când se va întoarce din provincie. Ea va fi atunci departe, în Italia.

Se simţi dintr-o dată înviorată. Îi adresă un surâs încântător:

— Destupăm şi a doua sticlă?

Nelu bătu din palme încântat:

— În sfârşit, ţi-ai revenit. Da, iubito. Să bem… să bem pentru cine?

Dora zâmbi nesigur:

— Pentru cei fericiţi dar şi pentru cei nefericiţi. Deopotrivă.

Părăsiră localul strâns înlănţuiţi. Noaptea de vară era magnifică, pictată de un penel cinstit: o lună de aur, ţechin

smuls din salbă veche, un lac liniştit, copaci neclintiţi minunat profilaţi pe cerul înstelat.

Căutând maşina în parcaj, Dora încremeni. Întâlni o privire neguroasă, grea care o urmărea prin parbrizul deschis al unei maşini roşii. Era BMW-ul Paulienilor. I se păru dintr-odată că braţul lui Nelu îi striveşte umărul, dar n-avu puterea să se smulgă.

Nelu îi prinse delicat bărbia, silind-o să-l privească în ochi:

— Îţi mulţumesc Dora. A fost una din cele mai frumoase seri din viaţa mea…

— Domnule, paroxismul presupune, indiferent de situaţia la care ne referim, o stare excesivă. Cum excesivul nu poate dura – oboseşte şi acesta – urmează, într-o formulă sau alta, deznodământul.

Mesager, vestitor de final deci.

— Prea subtil pentru mine. Ce vrei să spui?

— Mă gândeam la şmecherii ăştia cu crima, grupul Paulian să le zicem. Noaptea de luni spre marţi a fost pentru ei un coşmar. Scandaluri, itinerarii încrucişate, adevăruri crude, ameninţări, bulibăşeală de sentimente şi resentimente de maximă intensitate. Dacă izbuteşti să reconstitui atmosfera, devine clar că un asasinat era aproape iminent.

— Tot nu înţeleg unde vrei să ajungi...

— Starea de apogeu e valabilă şi într-o anchetă. Când lucrurile par mai încurcate, soluţia se iveşte de la sine. Ţâşneşte la suprafaţă... Te şi miri cum de n-ai văzut-o de la început. Ţi-o spun din experienţă.

— Experienţă! Nu fi caraghios! E valabilă cel mult când vânezi hoţi de gară sau tramvaie. Sau când la vreun parastas, mitocanii trotilaţi scot şişurile şi-l ajustează pe naşu' pentru că aşa şi pe dincolo...

— Faci pe deşteptu', ştii că am dreptate. Cu cât faptele par mai îmbârligate, cu atât se descurcă mai simplu şi mai repede...

— ...sau niciodată.

Capitolul VII

UN NASTURE BAROC

Când se trezi seara cu Virginia la uşa lui, Manole Paulian rămase trăsnit de mirare – două vizite în aceeaşi zi, când soră-sa nu călcase pe la ei de cel puţin cinci-şase ani! – dar se şi bucură.

Se simţea fioros de singur şi, el nu se ascundea după degete, îi era teamă să înnopteze doar cu Gigeta. Doar ei, în toată casa deoarece Crişan dormea la un coleg de şcoală, *son copain*; Florin, era băieţelul unor medici, Rădulescu, şi locuia în cartier. În general, Gigeta nu-i îngăduia să lipsească de acasă noaptea şi toate tentativele de gen, sprijinite cu insistenţă de părinţii lui Florin care-şi reproşau că băiatul nu mai are fraţi, fuseseră întâmpinate cu un refuz politicos dar categoric.

Motivaţiile ei, pe care desigur Răduleştii erau departe de a le intui, ţineau de originea obscură, „plebeiană“, a celor doi.

„E suficient, declara ea din vârful buzelor, că nu-l pot feri pe Crişan de proaste companii la şcoală, pe stradă sau la bazin. Dar relaţiile personale suntem obligaţi să i le controlăm.“

Oricât s-ar fi străduit însă, Dinu nu găsea nimic neonorabil în viaţa sau poziţia socială a soţilor Rădulescu – oameni foarte cumsecade de altfel, totdeauna veseli şi gata

să-ţi spună o amabilitate – dar cuvântul Gigetei era lege şi nu cunoştea contrareplică.

Adevărat că mama medicului mai umbla cu basma şi desculţă, eventual în ciorapi de lână prin casă, intra în vorbă jovială cu toţi necunoscuţii iar pe toţi, indiferent de sex, vârstă etc. îi aborda cu un familiar „auzi, maică…“

De astă dată însă, Gigeta fusese neaşteptat de îngăduitoare – Manole Paulian ar fi zis mai degrabă absentă şi mahmură – şi îşi dădu avizul fără tocmeală. Lui Crişan, beat de bucurie, i se părea că va trăi o aventură extraordinară.

În vreme ce bătrânul, stângaci, se străduia să-i alcătuiască sacul, de noapte, uitând bineînţeles exact jacheta de la pijama, copilul jubila, ţopăind în jurul lui ca un ţap şi turuind cât îl ţinea gura:

— …Are toate casetele cu Superman… Don’ Rădulescu joacă şah cu noi… Lui Florin nu-i închide nimeni lumina… Poa’ să stea şi toată noaptea… Mama lui Florin ne-a făcut macaroane şi îngheţată de căpşuni! Câtă vrem!…

Deşi fusese invitat pentru seară, era gata echipat de la ora patru jumătate şi doar buna creştere căci fusese bine dresat cu percepte foarte stricte de maică-sa, îl împiedica să dea buzna peste oameni. Pândea însă fereastra cu emoţii de logodnică şi când Florin, la fel de nerăbdător îşi semnală sosirea fluierând semnalul lor parolă – melodia din „Twin-Peacks“ – la ora şapte, Crişan era cel mai fericit copil din lume. Atât de fericit încât, pentru prima oară de când începuse să vorbească, uită să-şi ia rămas bun de la bunicu-său, zburând literalmente pe uşă.

— Nu uita, mâine ai engleza, îi aminti Manole. Să vii devreme… Nu ţi-ai făcut tema…

— Am pus ceasul la…

Celelalte cuvinte se rătăciră în grădină, se alungară şi din mintea lui Crişan, arome de seară spulberate în văzduh.

Bătrânul se retrase cu un suspin în odaia lui, la nasturii lui. Nu se putea aduna şi pândea neliniştit mişcările casei. Îi

era frică. O frică fizică. Tot trăgând cu urechea, înţelese că Gigeta făcuse un duş, apoi purtase o convorbire telefonică prelungită, ceea ce nu-i era în fire. De obicei discuta scurt, la obiect, aproape nepoliticos de laconic.

Auzi o maşină oprind în faţa casei şi Paulian se repezi la fereastră. O văzu pe soră-sa coborând anevoie din taxi şi căscă gura de mirare.

— Ştiu că te deranjez, Manole, gâfâi Virginia, dar n-am avut linişte. Sunt situaţii când e imprudent să rămâi singur. Nu trebuie să te ocupi de mine, pot să mă întind şi pe un fotoliu…

— Ei, fotoliu! Nu-i nici o problemă… Ai să te culci în camera lui Crişan… Doarme la un prieten… I-a permis Gigeta…

Virginia răsuflă uşurată. I-ar fi fost dezagreabil să simtă cea mai mică umbră de nemulţumire. Deşi expansivă şi îndrăzneaţă, făcând în viaţă cam tot ce poftise, paradoxal – detesta să deranjeze. În realitate, ştiuse că nu deranjează. Oamenii se amuzau de tot ce spunea, o găseau nostimă şi odinioară, izbutea să descreţească frunţile. Sărbătorită şi aplaudată, îşi permitea şi momente *shoking* dar păstrând mereu Nordul. Fusese picantă, uneori şocase, dar nu consternase.

— Nu puteam să te las singur…

Îşi ridică ochii spre tavan:

— E acasă?

Bătrânul coborî instinctiv vocea de parcă Gigeta l-ar fi putut auzi de la etaj:

— Da… Să ne facem că nu observăm nimic…

— E cel mai cuminte lucru…

Îşi derulă *fişiul* subţire – erau douăzeci şi cinci de ani de când iarnă, vară, dulce primăvară „purta comprese“ (expresia Gigetei) în jurul gâtului spre a camufla ravagiile vârstei – şi se lăsă greu pe canapea.

— Ce Dumnezeu, Manole, tot n-ai mai isprăvit cu nasturii?

Jenat, bătrânul netezi maşinal faţa de masă.

— Dacă m-am apucat, m-am apucat. Ce-ai vrea să fac cu ei?

Indiferentă faţă de bunuri – indiferenţă pe care vesticii o consideră pur orientală „sălbatici, n-au noţiunea valorii“ – ridică din umeri:

— Strânge-i cu făraşul şi aruncă-i! Cine o să-i mai folosească?

Luă câteva şiraguri – nasturii deja sortaţi şi puşi pe aţă – pufnind cu dispreţ:

— Mai stai să-i şi înşiri! Începu să râdă: Mi-ai amintit acum de nenea Tache… Parcă-l văd cu tichia pe o ureche, lângă fereastră, în odaia din faţă…

— Alegea pene, surâse Paulian. Tuşa Cuţa era exasperată: „Omul ăsta mă înnebuneşte! Sunt toată tapetată cu pene. Şi pe dinafară şi pe dinlăuntru!“

Virginia completă râzând:

— Mamei i-a spus-o mai pe şleau. „Agepsino, spui drept, mi-au ajuns fulgii lui Tase până în ovare.“

Amândoi rămaseră o clipă cu gândul la „tablourile“ bătrânului cam într-o ureche, un soi de alcătuiri pe motive vegetale, uneori chiar peisagii, din pene de toate culorile. Le prefera pe cele de piţigoi, mierlă, porumbei rotaţi şi păun… Îşi pigulea cadrele cu penseta, forfecel de unghii şi lipici reţetă proprie, iar rezultatul deşi naiv, nu era lipsit de gingăşie.

— Ce s-o fi ales de ele? Avea pe puţin vreo sută.

Virginia dădu din mână:

— Ce să se aleagă? După ce a închis ochii nenea Tache le-a pus Cuţa pe foc. Se umpluse casa de molii şi asta-i adevărat…

Îşi descopcie discret fusta, slăbind fermoarul.

— Bag de seamă Manole?… Pe măsură ce avansăm în vârstă, ne izbim tot mai mult bătrânilor noştri. Mă trezesc câte o dată făcând gesturi ca mama… Le şi uitasem, dar tot eu mi le-am reamintit repetându-le azi, inconştient. De

pildă, cum îşi trăgea nasul cârmindu-l într-o parte ori se apleca să-şi încheie botinele… Râdeam de ea şi acum fac la fel…

Manole Paulian dădu din cap:

— Şi chipurile încep să semene… Când eram tineri, nu se băga de seamă. Eu, de pildă, ziceam că nu semăn cu nimeni din familie.

— Acum eşti leit unchiul Pepe, fără canotieră. Aşa-i, după patruj'-cincizeci de ani, începe să se simtă spiţa.

Virgina rămase pe gânduri. Îşi trecea distrată degetele prin mormanul de nasturi şi în urechile bătrânilor clopoţiră într-aceeaşi clipă zvonuri vechi.

— Ce-mi veni, se miră cu buze pungite, să-mi aduc aminte acum de Toma, nătângul ăla de la grajduri!

Manole Paulian zâmbi:

— Şi eu tot la el mă gândeam. Ne aştepta de Crăciun cu sania să ne ducă la conac… Arătă spre nasturi: Clinchetul de zurgălăi. Chiar acum, parcă i-am auzit…

— Probabil… Există pesemne şi o memorie a sunetelor… Nu m-am gândit niciodată la asta… Tu îţi mai aminteşti de vocea lui Papa? Sau a Tuşii Cuţa? Sunt atâtea glasuri în viaţa noastră…

Bătrânul netezi faţa de masă:

— Nu le mai am în urechi, dar dacă i-aş auzi…

— Ni s-ar părea străine…

— Nu… Asta nu cred… Cu siguranţă i-aş recunoaşte.

Degetele slăbite ale Virginiei pe care verighetele subţiri – una de aur, cealaltă de argint – jucau, ridicară în lumină un nasture fantezi. Era negru, din celuloid, traforat, închipuind o împletitură fină de crenel:

— Ăsta de la cine o fi rămas? După cât e de bârligat, trebuie să fi fost al Tuşii Cuţa. Ea era cu gusturile baroce în familie…

— După epocă, Virgi… Nu uita că prinsese paşoptiştii!… Păi noi eram de-o şchioapă, când ea avea anii noştri, ba şi mai mulţi.

— Dă-l naibii! încheie Virginia mecanic abandonând nasturele în grămadă. Parc-ar fi o cununiţă funerară. Din alea de-şi agaţă catolicii pe cruce.

Manole clipi mărunt şi lua o figură gravă, fără legătură cu atmosfera blândei seri de iunie de până atunci. Amintiri depănate de doi fraţi bătrâni… Şi amândoi încercaseră inconştient acelaşi sentiment complex: o satisfacţie greu de definit, aceea de a fi unicii proprietari ai parfumatelor aduceri aminte, dar în acelaşi timp şi un sentiment de rece, geroasă însingurare. Eşti cu adevărat bătrân şi singur când au dispărut toţi martorii, toţi cei care ţi-au mobilat existenţa.

— Nimeni nu ştie nimic… Ai dreptate.

Accentele grave ridicară ochii Virginiei.

— Ce profund! Ai haz, Manole. Cu nasturii ăştia ai tăi, am devenit filosofi.

— Toţi suntem filosofi în felul nostru, dacă ne dăm osteneala să zăbovim, să cugetăm…

Îl întrerupse uşa deschisă pe neaşteptate, cu intenţionată violenţă. Tresăriră amândoi speriaţi. Urechile lui Manole vâjâiau, degetele Virginiei se agăţară crengi crispate în pluşul feţei de masă. Gigeta îi măsură câteva clipe. Era îmbrăcată de oraş, destul de îngrijit dar fără pedanteria obişnuită. Îşi strânsese părul pe ceafă şi pentru prima oară, în zece ani de când o cunoşteau, cei doi o vedeau fără urma de machiaj. Şi chipul acesta nou, spectral, dincolo de care intuiai motivaţii grave parcă îi înfricoşa mai tare.

Păru că vru să spună ceva, dar se răzgândi. Buzele adunate brusc într-o tăietură rea, boţită. Îi trădau efortul de a se stăpâni. Le întoarse spatele şi trânti uşa din toate puterile.

— În clipa asta, îşi traduse impresia bătrână, ar putea ucide. Sunt convinsă…

Manole Paulian articulă greu, cu limbă uscată:

— Ce-o fi având de gând?

— Nu ştiu, se strânse între umeri Virginia, dar era fioroasă. Parcă-i stătea mai bine mânjită.

* * *

La volanul superbului său Bugatti, Ştefan Dumitraşcu fredona mulţumit. Desprinse telefonul. Îl instalase de o săptămână dar scula încă păstra prospeţimea unei jucării abia primite. Şi chiar se simţea ca un copil. Pe Lelia avea s-o strângă în braţe peste câteva minute, dar tot cu câteva minute înainte dorea să-i audă glasul; plăcerea de a folosi telefonul-radio constituia o ispită în plus. Imaginea marelui boss din filme nu mai simboliza depărtări inaccesibile economice, geografice şi de orânduire ci se afla aici, chiar aici, în acest Bugatti prosper care peste trei sau patru sute de metri va da colţul pe str. Heleşteului. Clişee strălucitoare îi defilau dinaintea ochilor procesiune, panglici costisitoare first-class şi nu serpentinele ieftine de la revelioanele tovărăşeşti.

— Iubita mea… Nu, nu întârzii. Dimpotrivă. În câteva clipe sunt acasă… Da… N-am mai avut răbdare. Te iubesc.

Se privi instictiv în oglinda retrovizoare. Propria imagine îl surprinse plăcut pe el însuşi. Un bărbat masiv dar nu greoi, cu o expresie inteligentă; vioi, sportiv, rafinat – elegant şi un aer general de *I am fine*.

Un rânjet de geambaş din vechea recuzită, un rânjet pişicher şi vulgar trăsnind a şiş, ceapă şi Mărăşeşti fără filtru îi alteră fizionomia distinsă:

„Fane, fir-ar mă-ta ta a dreacului! Zici că te-a c… în buricul Versailles-ului, nu în Ferentari!“

— Ştefane… auzi glasul Leliei.

— Vin imediat, scumpo…

Frână brusc şi din fericire la timp. O femeie ivită din senin se proţăpise în mijlocul străzii, cu braţele întinse, ca răstignită. Dumitraşcu scoase furios capul pe portieră. O

recunoscu pe Gigeta şi se simţi gâtuit de consternare. Ţâşni ca un leopard din maşină izbucnind furios:

— Ai înnebunit, fa? Du-te'n mă-ta la tren dacă ţi s-a făcut de colivă, nu-mi fă mie fiţe din astea!

Cu un singur pumn, Fane, adevăratul Fane străpunsese ambalajul de casă mare. Gigeta avu chiar imaginea unui imens rahat ascuns într-un pachet somptuos, bijuterie de artă-reclamă comercială. Scrâşni cu buze încleştate de ură:

— Bădăranule! Şi laş! Un bădăran laş.

Dumitraşcu – privind instinctiv în jur – maşina era oprită în mijlocul drumului, replică scurt:

— Du-te-n…

— Ţi-a fost frică sa dai ochii cu mine. M-ai minţit că pleci…

Dumitraşcu se holbă, sincer mirat:

— Frică? Du-te de-acilea! Mi-a fost scârbă. Hai, fă curat, mă grăbesc.

O apucă de umăr încercând s-o dea la o parte. Gigeta se smuci:

— Ia mâna după mine.

— Ha?!

Dumitraşcu îşi dădu capul pe spate şi izbucni într-un râs sălbatec:

— Doamne sfinte! Doar nu ţi-ai fi închipuit că… Ei nu, că-i tare de tot!…

Mâna Gigetei zvâcni dar bărbatul i-o prinse din zbor:

— Fără d-astea, scumpeteo, că întorc foaia. Mută-ţi hoitul că n-am perspectivă!

Gigeta rămase neclintită:

— Dacă până în 24 de ore, nu-l arestezi pe Dinu, îi spun tot nevesti-ti!

Fane Dumitraşcu ridică din umeri:

— Ce? Că ai fost târfa mea timp de zece ani? Prostul gust nu-i cel mai mare păcat.

— Să vedem ce zice ea…

— Imbecilo! Care bărbat n-are arhiva lui de curve? Ce, m-a luat fecior din târla lu’ tataia?…

Scuipă peste umăr şi urcă în maşină. Motorul începu să duduie.

Gigeta se agăţă de portieră:

— Ţine minte! 24 de ore: Atât. Tu nu mă cunoşti…

Maşina se îndepărtă, lăsând-o în mijlocul străzii. Priveliştea era dezolantă; neclintită ca o statuie strâmbă, ca o sperietoare zdrenţăroasă, în mijloc de câmp.

— Dobitoaca! scrâşni Dumitraşcu. Mi-a stricat pofta de mâncare.

În maşină răsună glasul catifelat al Leliei:

— Ai spus ceva, Ştefane? De ce întârzii? Aud tot felul de zgomote.

Dumitraşcu tresări. Fără să-şi dea seama, nu decuplase telefonul. Intonaţiile se îndulciră instantaneu, gânguri penibil pentru urechi străine mai ales când glasul e sexagenar.

— Cuminte, pisicuţa! Tăticul tău ajunge într-o clipă.

* * *

Gioni Diamandescu îşi spunea cu toată convingerea că de mult nu se distrase atât de bine. Nu era un om rău, nici pe departe sadic, – satisfacţiile perverse se situau la fel de departe de el precum Gangele de Ialomiţa şi, în consecinţă, ar fi fost ultima persoană care să se bucure de nefericirea unor prieteni. Doar că se născuse *plaisirist* (el îşi închipuia că are simţul proporţiilor), îşi iubea statutul şi, incapabil de sentimente profunde, nu lua în serios, nu pot pentru ca să pricep, mon cher, înţelegi… necazurile pe care el nu le socotea fundamentale. Iar fundamental i se părea doar decesul – propriul deces, sau un faliment răsunător. Propriul faliment, „ceea ce nu e cazul – dacă poţi pentru ca

să mă înţelegi, şi nu cunosc o singură visterie în comunism care poate pentru ca să înregistreze asemenea ciudăţenie“.

„Presimt că vom avea o noapte… vioaie“, îi strecurase Ninei când Dinu, stors, prăbuşit şi cu expresie de câine abandonat de stăpân se întorsese acasă.

Nina îi îndreptase o privire indignată. Cel mai greu îi ierta lipsa de simţăminte. Şi asta – fatal, fără să fie un nătâng, îl ducea la gafe. Chiar şi zâmbetul incert de acum era o gafă. Spunea mai multe decât orice afirmaţie directă: „Hai să ne vedem de treabă, uite unde era drama! Două divorţuri, un el şi o ea care au ratat o lună de miere în patria macaronarilor pentru că soaţa inocentă a fost mai iute de mână, un el şi o ea care-şi închipuie că se iubesc la absolut iar peste maximum cinci ani, o să se minuneze că ce-i pălise…“

Din fericire Dinu, prăbuşit şi obsedat, nu observa nimic, nu-şi ridica ochii din pahar, vorbea în neştire, cu suspensii şi inflaţie de semne de exclamare.

— …mi s-au tăiat picioarele!… Cum e posibil?! Mă durea tot… ochii… trupul… E o minciună? Tot ce trăim e o minciună?

Se uită ţintă la Nina şi aceasta avu impresia că nu-şi va mai desprinde niciodată ochii de pe chipul ei. Şi că niciodată nu simţise atât de concret greutatea unei priviri. Îi mângâie părul cu obişnuitul ei gest matern.

— Judeci ca un copil. Ce te-a şocat atât de extraordinar? Că o ţinea de după umeri? Ei şi? Oamenii aceştia sunt căsătoriţi de doisprezece ani. S-au înţeles, au ţinut unul la altul şi nimeni nu e vinovat că lucrurile n-au mers până la capăt tot aşa. Un gest de tandreţe amicală… Asta-i tot!

Gioni Diamandescu îi îndreptă nevesti-şi o privire plină de miez. „Dacă m-ai fi surprins pe mine într-o ipostază asemănătoare, le-ai fi interpretat tot atât de generos?“

Se mulţumi să-şi treacă arătătorul pe sub nas, unul din gesturile acelea reflexe când atmosfera dintr-o încăpere trebuie mobilată.

Începătorii, mai cu seamă timizii, aprind a *n*-a ţigară.

— Nu ştiu, îngână Dinu. Mă simt ca rătăcit... Ce trebuie să fac?... Încotro?... De m-aş vedea peste un an... Cel puţin aş şti...

— Ce să ştii?... Staţi aşa! Nina ridică degetul în aer: Mi s-a părut că am auzit soneria.

— Nu ţi s-a părut, râse Diamandescu, a sunat. Zici că-i 11 dimineaţa, nu 11 seara.

Se îndreptă spre vestibul, frecându-şi mâinile cu ciudată satisfacţie. Se uită prin vizor şi scoase lanţul. Un rânjet îi despica figura până la urechi.

— Ia te uită! Ce plăcere...

Gigeta îi aruncă o privire asasină şi trecu pe lângă el, fără un cuvânt. Diamandescu trânti uşa cu călcâiul şi se repezi pe urmele ei. Nu voia să scape intrarea. Ce-i drept, momentul merita. În viaţa lui, îşi zise, nu văzuse atâta consternare înghesuită pe metru pătrat iar clişeul era nespus de caraghios. Nina, cu ochii holbaţi şi un deget uitat în ureche – tocmai se scărpina – părea o vacă pocnită la mir, Dinu, ca pălit de Parkinson, nu izbutea să-şi stăpânească mâinile şi maxilarul.

Gigeta, agresivă dar încă stăpânită, se adresă Ninei:

— De ce l-aţi primit? Asta numiţi voi prietenie?

Diamandescu zâmbi şi se aşeză nonşalant pe marginea mesei:

— Noţiunea e complexă, *ma chère*. Eu, de pildă...

Nevastă-sa i se agăţă de braţ:

— Să trecem dincolo.

— Nu! se opuse Dinu. Staţi aici.

Gigeta îşi sticli dinţii.

— Adevărat! De ce să plecaţi? A mai rămas ceva despre care să nu fi aflat? Un singur petec de rufă murdară?

Diamandescu, bine dispus, îşi desprinse braţul:

— După cum vezi, scumpa mea, diplomaţia ta a dat greş încă o dată.

Nina îşi muşcă buzele: „Doamne! Sunt clipe în care îmi vine să-l omor!“

Gigeta îşi lăsă poşeta pe masă şi se sprijini cu ambele mâini de spătarul unui scaun. Rosti scurt:

— Hai!

Tânărul Paulian o privi „ca un dobitoc“, gândi Diamandescu. Şi întrebarea se asorta.

— Unde?

— Acasă! Sunt dispusă să uit totul.

Dinu scutură hotărât din cap:

— Nu… Asta nu se poate.

— De ce nu, mă rog?

— Mai bine mor! Prefer să crăp!

Diamandescu îşi dădu drumul uşor să alunece. Se interesă suav:

— Nu credeţi că Nina are totuşi dreptate? Sunt chestiuni care vă privesc.

Gigeta îl ignoră suveran. Doar un uşor zvâcnet de umăr trăda că auzise întrebarea. Făcu un pas înainte, rezemându-se de masă. Rosti limpede, desfăcut:

— Dinule, îţi acord încă o şansă. Vino acasă şi voi uita totul. Fără comentarii, fără consecinţe. Am martori aici.

Paulian îşi trecu palma peste frunte:

— Mi-e imposibil. Nu mă pot întoarce… S-o iau de la capăt…

Gigeta îşi supse buzele. Era decisă să-şi păstreze cumpătul.

— Crişan nu înseamnă nimic pentru tine?

— Crişan! exclamă Dinu şi Diamandeştii avură în aceeaşi clipă aceeaşi impresie: că e gata să izbucnească în plâns. Mult… foarte mult. El are toată viaţa înaintea lui. În fond, fiecare avem dreptul să fim fericiţi. O să înţeleagă mai târziu.

— Crezi?!

Dinu se ridică, nesigur pe picioare:

— De ce nu înţelegi? Noi nu putem să ne prefacem că nu s-a întâmplat nimic. Să continuăm o greşeală. O greşeală cumplită… Aşa a fost viaţa noastră.

Nările Gigetei palpitară.

— Dora ţi-a explicat chestia asta?

— Las-o pe Dora. Tu ştii cum au stat lucrurile între noi.

Diamandescu prinse privirea nevesti-şi şi clipi discret: „Ţi-am spus eu?“ Nina ridică imperceptibil din umeri. Într-adevăr, nu o dată Gioni comentase cu nedumerire cuplul Paulian. „Nu înţeleg ce-i cu ăştia. Ei puţin îi pasă de el, el doar că nu cască în prezenţa ei… Ce fac când sunt singuri? Cum l-au zămislit pe ăla micu’ pentru că nu-i văd nici de-al dracului folosind acelaşi cearceaf!…“

— …mai putem să ne refacem vieţile…

— N-am ce să refac, i-o reteză Gigeta. Viaţa mea există.

Dinu încleştă pumnii. Efortul de a fi calm şi lucid îi depăşea resursele.

— Nu şi a mea, Gigeta. Să ne despărţim omeneşte, civilizat…

— …şi să rămânem buni prieteni, nu-i aşa? Hohoti ironic: Lasă textele de cinema şi vino-ţi în fire! Ţi-o spun pentru ultima oară: hai acasă şi uit totul.

Dinu oftă adânc şi aruncă o privire disperată spre Diamandeşti. Gioni trase un scaun, se propti în coate şi îşi împleti degetele ostentativ spre mijlocul mesei „hai să stăm de vorbă“.

— Dacă tot aţi acceptat martori, îmi permit să intervin. După mine chestia e extrem de simplă, iar divorţul obligatoriu. Măcar din decenţă. Se uită spre Nina, parcă cerându-i acordul: Ce să mai discutăm? P-ăsta nu-l mai întorci în bătătură nici cu patru perechi de boi! Ai pomenit amor cu cătuşe şi lanţuri la picioare?! L-a condamnat Dumnezeu la galere? Ţi-o spun din experienţă, Gigeta…

Femeia i-o reteză brutal:

— Experienţa unui crai de mahala nu mă interesează.

Diamandescu izbucni în râs:

— Greşeşti, fetiţo. De la fitecine poţi învăţa câte ceva. Şi nu voi pentru ca să te mânii…

Nina îi astupă gura cu palma:

— Isprăveşte, Gioni! Ajunge! Gata!

Diamandescu se debarasă şi se răsti fără s-o privească:

— Lasă-mă naibii în pace! Când îţi vine să verşi, nu-ţi mai furnică nimic în pantaloni. Asta-i lege mai fixă decât a lu’ Arhimede. Şi muierea care o descoperi antidotul ia toate premiile din lume: Nobel, Oscar, Herder, Costică şi care or mai fi.

— Eşti groaznic! ţipă Nina.

Gigeta, albă cadaverică, tremura de furie:

— Nu ştiai că eşti măritată cu o hazna?

— Isprăviţi! urlă Dinu. Acu’ v-a apucat pe toţi?

Gioni Diamandescu se ridică:

— Faceţi ce vreţi, eu mă duc să mă culc. Părerea mea e că nu mai aveţi ce discuta pe temă în afară de problema materială. Cum vă împărţiţi agoniseala.

Gigeta ţâşni ca o viperă:

— Nu există nici o problemă materială.

— Cum adică?! se bâlbâi Dinu.

— Scurt! Nu există. Totul îmi aparţine mie şi fiului meu.

— Nu vreau decât să împărţim banii. Ştii bine că eu i-am câştigat… Am făcut bişniţă ordinară în turcime, am stat ore în şir la vamă, numai la nemţi ce-am păţit!

— Te priveşte.

— Pe din două, Gigeta… Mi se pare mai mult decât corect.

Gigeta izbi cu pumnul în masă. Ochii îi scăpărau de satisfacţie:

— Nici un sfanţ! Auzi? Niciunul. Ce-ţi închipuiai?! Dolce vita cu târfa aia a lu’ Ciprian pe banii mei? Niciodată! Niciodată!!

Diamandeştii o priveau înspăimântaţi. Pierduse orice măsură, părul îi scăpase din şiret, ochii scoteau flăcări verzi, clăbuci concreţi, nu figură de stil, apăruseră la

colţurile gurii. „O furie! O meduză isterică! o fotografie Diamandescu. În locul ăstuia aş fugi cât mă ţin picioarele, m-aş aia pe toţi francii!“

Dinu se apropie de Gigeta şi Nina se întrebă care dintre ei e mai livid.

— Nu poţi să-mi faci figura asta.

Gigeta râse fioros:

— Şi de ce nu, mă rog? Uite că pot foarte bine.

— Nu! Să ştiu că te omor!

— Omoară-mă!

Dinu ţâşni şi o apucă de reverele rochiei:

— Te ucid, nenorocito!

Diamandeştii săriră, încercând să-i despartă.

— Potoliţi-vă dracului!

— O omor!

— Dinu!

— O omor!

Îi dădu drumul azvârlind-o, cârpă netrebnică, pe canapea:

— Dacă tot e să ne spălăm rufele murdare… Uitaţi-vă la ea! Cea mai mare scârbă care s-a născut vreodată! Vorbeai de premii, deşteptule?! Eu le iau pe toate! Ba şi decoraţii! Legiunea de onoare, în gradul de comandor! Aş fi vrut să te văd după o noapte! Urlă: O singură noapte petrecută în acelaşi dormitor cu împuţita asta!… Dormitor împuţit, pat împuţit… Totul… Totul!

Se răsuci cu spatele, stăpânindu-şi un hohot de plâns. Gigeta îşi luă geanta şi se îndreptă clătinându-se spre uşă. Rosti surprinzător de limpede:

— Nici un şfanţ!

Ieşi din apartament lăsând uşa deschisă. Nina îi şopti lui bărbatu-său:

— Condu-o până la un taxi. E într-un hal fără de hal. Să nu păţească ceva.

Gioni ridică din umeri.

— Ia mai dă-o dracului! Măcar de-ar traversa-o un tractor…

* * *

Dora îi urmări o vreme somnul. Ca de obicei, adormise imediat şi profund. N-avea să se trezească decât a doua zi, la 6, fără să se fi răsucit măcar o dată. „Nervi excelenţi“, diagnosticau specialiştii şi probabil că nu se înşelau. Nelu era o fire pătimaşă, vulcanică, nu făcuse nimic în viaţa lui fără să se fi implicat total – că participa la o întrunire politică sau asista la un meci de foot-ball – dar pe amperii lui de existenţă era perfect echilibrat. Trăia intens, îi plăcea să se simtă cu desăvârşire liber respingând aprioric conceptul de restrictiv, de impus. Dacă n-ar fi fost un individ cu desăvârşire moral, ar fi ajuns desigur în conflict cu cele mai grave paragrafe ale Codului Penal. Era un răzvrătit organic şi Dora se mira şi azi, prin ce minune nu cunoscuse beciurile Securităţii, cum de izbutise să-şi păstreze serviciul. Dar probabil îl consideraseră nebun. Nelu refuzase să se înscrie în PCR, nu plătea de ani de zile cotizaţia la Sindicat. „Ce fac ăştia pentru mine, Ion V. Crişan, personal? Să-şi ia birul de la proşti!“ Proştii care cărau lozinci şi portrete la 23 August.

Ridică încet mâna lui Nelu care se abandonase pe umărul ei şi părăsi dormitorul în vârful picioarelor. Trecu în micul birou de lângă living. Se simţea copleşită de tristeţe dar în acelaşi timp încerca un binefăcător sentiment de uşurare. Îi era cumplit de greu, lacrimile o podideau parcă în fiecare clipă dar cel puţin ştia ce avea de făcut.

„Sacul de fâş îmi ajunge. Ceva lenjerie, două cămăşi de noapte, rochia albastră de coton, pantalonii albi, două bluze, costumul de baie… Pull-overul roşu, pentru orice eventualitate… Am să-mi cumpăr cârpe acolo… Avem ceva bani, mare şansă!…“

La întoarcere, îşi va recupera garderoba. Blănurile, bijuteriile, celelalte… Nu se îndoia o clipă de cavalerismul lui Nelu. Poate ar fi fost în stare s-o ucidă, dar în orice caz nu i-ar fi confiscat zdrenţele…

Căută o foaie de hârtie şi alese un pix din maldărul – poate vreo sută, Nelu avea o slăbiciune specială pentru obiectele de papetărie – risipit pe birou. În principiu, după calculele ei, în maximum trei zile urmau să plece. Dinu era la fel, ba chiar şi mai nerăbdător decât ea să evadeze, mai avea timp să-i scrie lui Nelu dar simţea că acum se află în starea de spirit în care s-ar fi putut exprima cel mai bine. De fapt, simţea nevoia acută să se confeseze… să-l mângâie… să-i ceară iertare…

Începu cu cea mai banală frază care-i veni în minte:

„Când vei citi aceste rânduri, eu voi fi departe.“

Compunerile nu constituiau partea ei forte şi nu i se părea necesar să-l impresioneze acum cu performanţe stilistice. Ceea ce îşi dorea însă cu ardoare era ca ultimele rânduri pe care i le adresa să exprime fără dubii deplina ei sinceritate, regretul pentru tot ce se întâmpla, pentru faptul de a-l răni; că nu-i putea reproşa nimic, că pleca cu valiza unor splendide amintiri, că se simţea oribil de vinovată, că încerca toate mustrările de conştiinţă ale celui ce sancţiona un inocent; că îi păstra cea mai vie afecţiune.

(De prietenie nu îndrăznea să pomenească: era o formulă prea convenţională, banală şi ipocrită. Adică, după ce-mi înfigi cuţitul în inimă, îmi oferi spitalizare gratuită, eventual funeralii fastuoase!)

Încheie patetic:

„Sunt crudă şi probabil, sigur de fapt, voi plăti cândva. Dar nu pot proceda altfel. E un sentiment care mă copleşeşte. Irezistibil. Nu mai îmi pasă de nimic. Pot să mor şi mâine. Iartă-mă… Iartă-mă…“

Băgă scrisoarea într-un plic şi o ascunse în Dicţionarul Enciclopedic. Plicul – în momentul în care va părăsi pentru totdeauna locuinţa – îl va rezema de vaza de pe servanta

din sufragerie. Acolo îşi lăsau de obicei mesajele. Ale ei – „sunt la dentist… Mă găseşti la… Schimbă-ţi costumul… Suntem invitaţi…“ Ale lui: „Am întrunire… Poate întârzii… Încă nu ţi-am spus azi că te iubesc…“

Când se strecură din nou în pat, tremura. Nelu se răsuci, mormăind prin somn:

„Iubita mea… Ce rece eşti…“

O cuprinse în braţe. Dora începu să plângă.

* * *

Virginia deschise ochii. Clipi speriată, neştiind unde se află. Îi trebuiră câteva secunde până să se dezmeticească. Bătrânul Paulian îşi ridică privirea peste ochelari şi închise Biblia păstrând semn degetul mijlociu. Surâse:

— Ai aţipit…

Virginia, înţepenită, încercă o uşoară răsucire a capului.

— De ce nu te întinzi în odaia băiatului? Mâine o să te ţină tot spatele.

— Nu pot… Simt ca nu pot să mă culc ca într-o zi obişnuita… M-am şi dezobişnuit să dorm în paturi străine. Cât e ceasul?

— Aproape douăsprezece.

— Douăşpe, ce?

— Ei asta-i! Noaptea.

Bătrâna îşi înăbuşi un căscat:

— Ce zi aiurită! Fantezii din astea nu mai sunt de noi, Manolache. Când te gândeşti că mă dădeam în vânt după emoţii tari! Nu puteam s-o înţeleg pe mama care-şi trecea toată ziua între o broderie la care pigulea cu anii… Ţii minte *gobelins*-ul ăla pentru taburetul din iatac? A durat vreo doişpe ani şi tot nu l-a isprăvit. Căscă din nou: Mai pierdea vreo trei-patru ceasuri privind strada de după perdele şi p’ormă se aşeza la masă. Masa, evenimentul zilei…

— Şi ce, era rău?

Trupul Virginiei tresări:

— Vizigota s-a întors?

Părea că abia acum se trezise cu adevărat.

— Nu.

— Eşti sigur? Pe unde o fi umblând nebuna?

— Cine poate să ştie? Sunt foarte neliniştit… Să nu i se fi întâmplat ceva… În fond… Până una alta… Ce să discutăm… Nu poţi fi indiferent.

— O fi înnoptând la bătrâni…

Paulian zâmbi şters. „Bătrânii“, adică părinţii Gigetei, erau considerabil mai tineri decât ei doi.

— La Stăneşti… Posibil.

Virginia îl măsură contrariată:

— Ce stai? Pune mâna pe telefon şi întreabă!

— La ora asta?

— E caz de forţă majoră! Dacă te jenezi, sun eu…

Manole Paulian dădu fericit din cap. Avea groază de situaţiile care atacau convenţionalul.

— Da… Da… Cred că ar fi mai bine… Ca femeie, ştii, altfel pui tema. Stai numai să caut numărul.

Apelul strident al telefonului le-o luă înainte. Se priviră amândoi surprinşi. Exclamară într-aceeaşi clipă:

— Cine o fi?

Bătrânul se precipită cu paşi greoi spre sufragerie.

— Alo!… Poftim? Nu, nu-i acasă… Nici el… Dar cine întreabă? Nu înţeleg… Repetaţi, vă rog… alo! alo!

Puse receptorul în furcă încet, prudent, de parcă l-ar fi menajat. Virginia se apropie şchiopătând mai rău ca de obicei. Aşa i se întâmpla totdeauna după mai multe ore de repaus total.

— Cine a fost?

Paulian dădu din umeri. Colţurile gurii îi alunecară spre bărbie.

— N-a zis. S-a interesat întâi de Gigeta, pe urmă de Dinu. A zis că va reveni şi a închis.

— Bărbat? Femeie?

— Bărbat. Dar…

— Dar, ce? Vorbeşte odată!

— A mai zis parcă ceva, sau n-am înţeles eu bine… „Spuneţi-i“ – adică lui Dinu, aşa cred – „spuneţi-i zice, să fie atent… foarte atent.“

Se uită înfricoşat la soră-sa:

— Sau mi s-o fi părut? Nu ştiu… Nu mai ştiu de loc.

* * *

Uşa se deschise încet lăsând să pătrundă întâi capul blond, apoi trupul subţire în cămaşă de noapte albă. Femeia înainta în vârful picioarelor.

Ştefan Dumitraşcu o simţi abia când ajunse la mijlocul biroului, îi zâmbi cu toată fiinţa.

— Te mişti ca o pisică.

— Şi tu nu? Îi încolăci grumazul, braţele răcoroase mai păstrau o undă din parfumul folosit peste zi. Nici nu ştiu când ai plecat de lângă mine. Ce faci aici?

Dumitraşcu îşi ridică ochii. Îi era imposibil, chiar după doi ani să-i privească obrazul fraged cu desen perfect, aproape banal în desăvârşirea lui academică dacă n-ar fi avut lumina aceea extraordinară, fără să se simtă profund emoţionat.

— Mă gândeam, iubita mea…

— La ce?

Bărbatul şovăi o singură clipă, apoi aproape instantaneu, cedă unei hotărâri spontane:

— Trebuie să-ţi spun ceva. Nu pot să am secrete faţă de tine.

Îi sărută ambele braţe şi se desprinse cu infinită tandreţe. Lelia îl privea nedumerită. Pe buze îi tremura un surâs fragil:

— Mă sperii…

— N-ai de ce să te sperii. Ştii… femeia aceea…

— Care femeie?

— Care a fost azi la noi…

— A! râse argintiu Lelia… Vrăjitoarea… A fost cumva *ton grand amour*? Poţi să-mi spui că eu nu mă supăr. Îmi plac poveştile de dragoste.

Dumitraşcu zâmbi cu amărăciune: „Dacă m-ai fi iubit aşa cum înţeleg eu, nu ştiu dacă ţi-ar mai fi plăcut la fel de mult…“

— Mda… oftă. Nu-i vorba de marea dragoste. Am trăit cu femeia…

— Când?

Dumitraşcu dădu din mână.

— O poveste veche care s-a încheiat acum vreo zece ani.

— A durat?

Dumitraşcu îşi trase reflex de reverele din satin vişiniu ale hainei de casă. Deşi trecuse de miezul nopţii, ţinuta era ireproşabilă, părul pieptănat, barba încă nu se simţea.

— Cam tot vreo zece ani.

— O! se miră Lelia. O legătură serioasă.

„Da, din punctul de vedere al Leliei îşi zise bărbatul dacă te gândeşti că asta înseamnă cam jumătate din vârsta ei.“

— De ce v-aţi despărţit? De ce nu te-ai însurat?

Dumitraşcu scoase o ţigară şi întinse mâna după brichetă. Nevastă-sa i-o luă înainte. Nu era fumătoare şi încercă s-o aprindă neîndemânatec, ţinând-o cu amândouă mâinile, ca un copil mic.

— Mulţumesc, iubito… E foarte greu să mă înţelegi. Tu nu ştii cum am trăit noi sub Ceauşescu. Erai prea mică, mereu în străinătate… Smintiţii ăia doi aveau obsesia moralei proletare. Cred că din cauza „savantei“. Era atât de slută, că demnitarii care aveau neveste mai nostime, le ascundeau. Veneau singuri la recepţii.

— Am auzit…

— Ai auzit! exclamă Dumitraşcu. Să fi trăit! Începând de la o anumită funcţie, să zicem director la o întreprindere de rahat, un divorţ, sau o legătură extraconjugală echivala cu

sinuciderea pe plan profesional, într-un cuvânt, pe Gigeta nu am iubit-o şi nici ea nu m-a iubit.

Genele lungi ale Leliei fluturară nedumerirea:

— Atunci?

— Ne-a convenit legătura. Amândoi aveam interesul să fim discreţi iar Gigeta a avut şi unele, să le zicem pe nume avantaje… Avantaje dintre cele mai concrete…

Femeia se lăsase pe covor, rezemată pe picioarele lui. Dumitraşcu îi mângâia absent părul despletit.

— Ce vrea acum de la tine?

Se simţea cuprinsă de o uşoară nelinişte. Ce puţin cunoştea despre viaţa lui! Fotografia părinţilor, ţărani înduminecaţi, traşi în poză la „Foto-Stelian“ Corabia în 1926, câteva isprăvi din copilărie, studiile… funcţiile avute cu denumiri lungi, complicate (prim-vice-judeţeană-responsabil cu…) şi lipsite de semnificaţie pentru ea. Totul îi părea acum învăluit în negură, ca o pădure necunoscută, de nepătruns şi în consecinţă, înfricoşătoare.

— Când chestiunea s-a epuizat, reluă Ştefan Dumitraşcu, ne-am despărţit omeneşte.

— Adică?

— I-am făcut cunoştinţă cu un tânăr, inginer, şi s-au căsătorit. Au un copil. Îi ocoli privirea: Cam asta e…

Lelia i se agăţă de genunchi:

— Tot nu mi-ai spus. Ce vrea acum de la tine? După zece ani? De ce a venit azi?

Dumitraşcu îşi umezi buzele uscate. Îi venea din ce în ce mai greu să vorbească, începuse să-şi regrete puseul de sinceritate.

— Tipul vrea să divorţeze, se pare că a făcut o pasiune.

— Ei şi? Ce te priveşte pe tine?

— Nu ştiu! răspunse Dumitraşcu iritat. E nebună!

Se simţea strâns cu uşa şi din ce în ce mai nervos. Ridică tonul fără să-şi dea seama:

— Nu sunt îndeajuns de deştept ca să înţeleg logica imbecililor.

— Ştefane! Nu încerca să mă duci cu vorba. Ce ţi-a cerut practic să faci?

— Are impresia că l-aş putea determina să se răzgândească.

— Cum?

— Odinioară… am avut oarecare influenţă asupra lui.

— Ţi-era subaltern?

— A, nu! râse, nici gând! Mă respecta ca să zic aşa, se lăsa sfătuit în anumite chestiuni. O influenţă paternă.

Lelia îl privi neîncrezătoare.

Era complet lipsită de experienţă, cei 22 de ani de viaţă nu o învăţaseră nimic mai mult decât ar fi avut de învăţat dintr-o excursie cu bicicleta într-un peisaj exotic; câteva obstacole chiar nefundamentale i-ar fi antrenat cât de cât discernământul dar avea intuiţie şi un *flair*, un dar înnăscut de a-şi citi semenii.

— Ai discutat cu el?

— Nu. Încercă să o ia în braţe: Draga mea, îmi pare rău că ţi-am povestit toate prostiile astea. Nu-ţi frământa căpşorul. Nu merită nici unul dintre ei.

Femeia îşi scutură pletele:

— Meriţi tu. De ce eşti neliniştit? Te rog, Ştefane, nu mă minţi.

— Mi-e teamă să nu facă vreo tâmpenie. Începu să se plimbe agitat: E în stare de orice. Să se omoare! Să-l omoare pe ăla. Să omoare copilul! Să dea foc la Bucureşti! Habar n-am, dar ştiu că poate s-o facă!

Lelia îl privi înspăimântată.

— Împiedic-o! Fa tu ceva! Dă un telefon să vezi ce se întâmplă!

Dumitraşcu surâse amar:

— Am sunat. Mi-a răspuns socru-său. Nu-i nici unul acasă. Părea şi moşul în panică, aşa-s bătrânii, dar oricum…

Lelia îi zgâlţâi umărul:

— Atunci ce mai stai?! Du-te acolo să vezi ce se întâmplă. Trebuie să împiedici o nenorocire.

Ştefan Dumitraşcu surâse înduioşat:

— O, Lelia, zâna mea bună şi frumoasă.

— Du-te, odată!

Bărbatul o privi pe gânduri. Dădu din cap: „Ce pură e fetiţa asta! Ce suflet extraordinar…“

Îşi aminti că niciodată nu pusese preţ pe asemenea calităţi: curăţenie, caracter de elită, inimă nobilă… Fleacuri pentru poeţi ca şi lebedele de argint pe lacul de cleştar… Baliverne. Nu există sau dacă da – monedă neconvertibilă.

Lelia! Simţi că i se opreşte inima doar la gândul că ar putea cunoaşte ce se petrecuse acum zece ani, adevărul despre căsătoria Gigetei cu Dinu; felul în care el, păpuşar abject manevrase destinele celor doi, felicitându-se de a fi fost un bărbat realist şi al naibii de iscusit. Superbul univers al Leliei – fragil porţelan (şi-l imagina ca pe un *capo di monte* cu păsări colorate, ramuri grele de floare, aripi de fluture, azur şi mult soare) – s-ar fi făcut ţăndări. Cât despre el… El, Ştefan, n-ar mai fi existat niciodată pentru ea.

Se îndreptă cu paşi greoi spre dormitor, desfăcându-şi din mers cordonul halatului. Din bucătărie, se auzi glasul Leliei:

— Îţi fac eu o cafea. Nu vreau s-o trezesc pe Sophie.

Pe preşul lui de lângă cămin, Pic, puiul de dalmaţian deschise un ochi, răsuci capul pe partea cealaltă şi adormi din nou.

„Ce fericit e ăsta!“

* * *

Niciodată nu i se păruse Gigetei oraşul atât de pustiu. Desigur, nu duseseră viaţă de noapte, inexistentă oricum în ultimii cincisprezece ani ai lui Ceauşescu, dar nici nu aveau vocaţie de cheflii. Participau ca toată lumea la petrecerile

anuale date de amici, fiecare familie sărbătorind în mare câte un singur eveniment: aniversarea căsătoriei, ziua unuia dintre parteneri sau a copilului unic, de obicei. „În mare“, un fel de a spune căci reuniunile respective nu aveau nimic de-a face cu fastuoasele party-uri ale familiei Ewing. Deveneau însă importante prin numărul de săptămâni, uneori luni destinate aprovizionării, al ceasurilor petrecute în bucătărie, al ceştilor şi farfuriilor sparte. Urma post scriptumul ziselor serbări: oribila curăţenie – „parc-au fost vandalii, mă jur că nu mai întind mese!“ – şi, mult mai agreabile, telefoanele încrucişate de comentarii şi bârfă.

Se târa greu spre casă sperând să găsească un taxi. Acestea erau însă rare şi, de fiecare dată, ocupate. Totul i se părea ciudat şi necunoscut: străzile deşarte – nici ţipenie de fiinţă vie, solitari, perechi de îndrăgostiţi, sau măcar câini vagabonzi – pretutindeni întuneric şi ferestre doborâte de somn, bulevardul pustiu, fără trafic, strălucind gri levănţică în bătaia lunii.

„Cum poate să doarmă un oraş în halul ăsta?! Chiar dacă au început concediile, totuşi… Există încă oameni care se distrează, grădini de vară. Mai are unul insomnie, pe altul îl doare măseaua…“

Se rezemă de un zid şi îşi scoase escarpenii. Senzaţia de uşurare îi aduse lacrimi în ochi. Îşi continuă drumul, bolborosind, gesticulând fără să-şi dea seama:

— Nu trebuie să mă gândesc la nimic… Fane, un porc… Toţi sunt porci. Am umblat cu ochii legaţi… Mă achit eu, fiţi fără grijă… Trebuie să ajung acasă… Să dorm… atât…

Auzi o maşină venind din spate şi se repezi spre marginea trotuarului făcând semne disperate. Taximetristul liber încetini, depăşind-o cu câţiva metri. Gigeta se repezi, agitându-şi geanta şi pantofii.

— Aşteptaţi!

Şoferul scoase capul pe portieră şi o măsură scurt. I se păru că a văzut de ajuns şi apăsă pe accelerator ca un

apucat.

— Mă doare bila de-ale mele!

Lucra de douăzeci şi cinci de ani pe taximetru şi îşi închipuia că ştie ceva despre clienţi. Muşterii din ăştia, de noapte, cu pantofii în mâna şi cu breteaua de la sutien ieşită din rochie nu-l inspirau. Se îndreptă spre Gara de Nord. Peste o jumătate de oră începeau să sosească acceleratele de noapte.

„Şi aici pustiu…“

Gigeta se opri în sufrageria slab luminată de o singură aplică. Se repezi la sticla de pe bufet şi trase un gât lung, fără să răsufle. Apoi al doilea, al treilea. Veioza ardea în odaia bătrânului Paulian şi prin uşa întredeschisă îi zări mâna atârnând peste fotoliu; ceva mai la stânga, piciorul beteag al Virginiei în pantoful ortopedic de pânză negru…

Gigeta sughiţă şi dădu din umeri: „Dracu’ să-i ia! Treaba lor ce fac… Trebuie să dorm…“

„Simţi că n-are putere să urce scările până în dormitor. Intră în odaia lui Crişan, sprijinindu-se de ziduri. Închise uşa şi se azvârli în pat fără să se mai dezbrace. În aceeaşi clipă, se scufundă într-un întuneric de păcură. Picioarele pline de noroi, cu ciorapii ferfeniţă, prin care monturile scoteau capete slute, atârnau peste sofaua lui Crişan; păreau două păsări murdare, monstruoase, de coşmar.

* * *

Îl trezi scârţâitul parchetului sau poate doar privirea aţintită pe care o simţise chiar în somn. Dinu stătea rezemat de uşă dând impresia că nu ştie exact ce are de făcut. Bătrânului i se răsuci inima de frică. Nu-i plăcea deloc cum arată. Slăbise mult în ultimele zile – nu-i venea rău dar nu mai semăna cu el, era parcă altul, rău, înverşunat şi necunoscut – părul în cumplită neorânduială

părea slinos dar mai ales… Mai ales încordarea aceea pe care i-o simţeai în tot trupul, concentrată mai ales în grumaji şi linia umerilor îl înfricoşa.

Se interesă maşinal:

— Ai venit?

Virginia se trezi:

— Ai zis ceva?… Tu erai, Dinule? Slavă Domnului că te văd acasă. Ce spaimă am mai tras!

Tânărul scrâşni în gând: „Dacă nu vă vedeţi de treabă! Asta-mi lipsea acum! Două cucuvele!“

— Unde e? se interesă cu glas răguşit.

Manole Paulian ţâşni ca electrocutat. Duse degetul la buze implorând şoapta:

— St! Doarme…

— N-am găsit-o în dormitor.

— Nu… Nu… S-a culcat la Crişan… A venit acum vreo jumătate de ceas…

Dinu mârâi:

— Unde naiba a fost?

— Nu ştiu… Eu n-am întrebat… M-am prefăcut că dorm… Îi este rău. Foarte rău. Abia se mişca, poţi să mă crezi. Ar trebui să chemi doctorul.

Dădea din mâini agitat, nu-şi putea controla mişcările.

— Doctorul, pe dracu’! Mai degrabă casapul. Mă duc să văd ce face.

Ca la un semnal, amândoi bătrânii, speriaţi de moarte, i se agăţară de braţe. Virginia îşi regăsi prima graiul.

— Te implor, puiule, cruţ-o acum… Doarme… Îi e foarte rău. Am văzut cu ochii mei. Las-o măcar până mâine dimineaţă.

— Da, da…, reluă ecou şters Manole… Până mâine dimineaţă… Ştii ce mult contează să fii cu mintea limpede. Aveţi tot timpul, nu-i aşa…

— Mă lăsaţi în pace sau nu?

Se smulse brutal dar Virginia i se puse de-a curmezişul.

— Chiar de ar fi să mă loveşti…

Dinu vorbi cu dinţii încleştaţi:

— Vă jur că nu mă ating de ea. Nici măcar n-o trezesc. Vreau doar să verific ceva.

Se îndreptă hotărât dar încercând să nu facă zgomot spre camera lui Crişan. De altfel, coridorul îngust avea mochetă înăbuşind zgomotul de paşi, dar la fel ca toată casa era îmbâcsit de boarfe. Drumul însemna un slalom printre bicicleta băiatului, o masă extensibilă, o măturică cu coadă, un coş cu cârpe de praf, schimburile lui Dinu.

Virginia făcu semn cu bărbia şi şopti, gâfâind de emoţie:

— Du-te după el, ce stai?

Bătrânul se apără, agitându-şi palmele:

— Nu te poţi amesteca în felul ăsta… E nevasta lui…

Se apropie totuşi de capătul culoarului şi se lipi de zid încercând să tragă cu urechea. Virginia se îndesă în el:

— Lasă-mă pe mine că aud mai bine.

Dinu deschise uşa cu precauţii. Un miros stătut, acru năclăia odaia. Poate doar impresie căci obsedat simţea mirosul Gigetei de la o sută de kilometri, doar evocând-o. Traversă încăperea în vârful picioarelor şi deschise fereastra.

Gigeta dormea respirând greu. Dinu îi aruncă o privire scurtă şi întoarse capul îngreţoşat. Îi zări imediat poşeta, azvârlită pe masa de lucru a copilului. Trase nervos fermoarul şi deşertă nervos conţinutul.

— Nimic, scrâşni. Nimic! Rahaturile ei pentru obraz… Normal, nu era să plimbe prin tramvaie toată avuţia…

Pipăi geanta pe toate părţile, controlă căptuşeala, până şi mânerul. Ştia că e inutil dar toate făceau parte din suita aceea de gesturi impuse de disperarea neputinţei; când faci orice pentru că de fapt nu ştii ce să faci.

Bătrânii îl aşteptau în sufragerie, tremurând. Virginia se interesă nesigură:

— Nu vrei să-ţi prepar un ceai? Cred că te-ar calma.

„Pe mă-sa de ceai!“ înjură în gând tânărul şi deschise bufetul.

— Ce dracu’! nu mai e nimic de băut în casa asta?

Manole Paulian se scuză de parcă s-ar fi simţit vizat.

— Ştii că eu nu mă ating de *alcohol*… Voi cumpăraţi… Voi ştiţi…

Dinu trânti cu furie uşa bufetului. Simţea o nevoie aprigă să bea, ar fi dat fără să clipească orice sumă pentru o sticlă de vodcă, rom, prăştină orice ar fi fost. Se strâmbă:

— Înseamnă că le-a troscăit Crişan! Nenorocita a devenit şi beţivă…

Îşi culese pachetul de ţigări de pe masă şi cheile maşinii.

— Unde te duci? se sperie Paulian.

— Să caut ceva de băut.

Bătrânii se holbară. Desigur, băiatul înnebunise.

— La ora asta? E unu…

Dinu dădu din umeri, mârâind nedesluşit:

— Sunt în centru magazine non-stop. Mă întorc repede. Vreau să asist la *levèr*-ul doamnei.

Peste câteva secunde îl auziră ambalând motorul. Virginia se uită stupefiată la frate-său:

— Step?… Step ca Fred Astaire? Ce naiba a vrut să spună?

Manole se înghesui între umeri şi cocoaşă:

— Cred… înghiţi în sec: Şi-a pierdut minţile.

— Cum stai cu apogeul, mort cher?

— Tocmai am ajuns la el! Reţine! Ne aflăm în noptea de luni spre marţi. Intervalul care ne interesează se plasează cu aproximaţie între 3 şi 5 dimineaţa. Acest răstimp e extrem de interesant.

— Tradu!

— În ăste două ore se concentrează esenţialul afacerii: toate personajele se află în perimetrul crimei, respectiv casa Paulian, aflăm posibilele mobiluri prin dezvăluiri spontane, provocate de o tensiune nervoasă maximă care declanşează şi comiterea asasinatului.

— Adică după capul tău, victima a fost lichidată în urma unui acces de mânie?

— Cam aşa ceva.

— Hm, prea erau adunaţi ăia toţi laolaltă şi la o oră bizară… Ştii, în materie de crimă, „şedinţele“ nu mă conving. Miros a premeditare.

— Depinde…

Capitolul VIII

NASTURI AMESTECAŢI

Gioni Diamandescu se răsuci pe spate, îşi săltă bazinul şi se lăsă să cadă ostentativ:

— Te mai foieşti mult?

Nevastă-sa îşi trecu palmele peste fruntea asudată.

— E groaznic de cald. Cred că vine furtuna.

Gioni se enervă:

— Te-a apucat buletinul meteorologic în creierii nopţii? Lasă-mă dracului să dorm.

— Eu te las. Tu mi-ai vorbit.

Diamandescu oftă victimă şi se aşeză pe marginea patului. Pipăi pe noptieră, căutând ţigările.

— S-a dus dracului somnul meu.

— De obicei, nu eşti aşa sensibil. În fond, nu ţi-am făcut nimic.

— Cât dracu’ mai e ceasul?

— Două fără un sfert.

— De unde ştii?

— Întrebi ca boul. Scrie pe el!

Se ridică brusc din aşternut şi îşi trase peste cap cămaşa de pânză topită. Cândva, în nopţile caniculare dormea goală; acum, doar când Gioni lipsea din Bucureşti. Privirea bărbatului fustangiu, chiar bătrân, e necruţătoare.

— Ce naiba faci?

— Mă duc la Paulieni, spuse Nina îndreptându-se spre baie.

Diamandescu auzi şiroitul duşului şi după câteva minute, femeia se întoarse înfăşurată în prosop până la subţiori. Aprinse veioza de toaletă şi începu să-şi aranjeze cu gesturi iuţi, experte obrazul. Bărbatu-său o urmărea acuzând perplexitatea omului de bun simţ:

— Tu eşti nebună? Acum, vorbind serios! Te duci să dai buzna peste oameni în plină noapte „how do you do?“

Nina se opri o clipă cu pieptenele în mână şi îi aruncă o privire peste umăr.

— Tu ai văzut în ce hal era Dinu? Conchise fără a mai aştepta răspunsul: Ce să mai discutăm?

— Şi tu ce ai de gând să faci?

— O să văd la faţa locului. Mi-e frică de o nenorocire.

Diamandescu îşi frecă ceafa, apoi obrazul stâng:

— Încearcă să gândeşti în parametri logici. Situaţia e cât se poate de banală: doi soţi care nu se mai înţeleg şi se despart nu tocmai civilizat, iar tu năvăleşti peste ei. Dac’aşa ar fi normal, n-ar dormi juma’ de Bucureşti.

Nina azvârli pieptenele şi începu să se îmbrace.

— N-ai decât să-ţi continui somnul. Eu simt de câteva zile că acolo se va petrece o tragedie. Ţipă: Nu pot să stau aici şi să împut aşternutul. Ai priceput?

Diamandescu dădu încetişor din cap, ca edificat:

„Menopauza, asta e! Cumplită belea! Presimţiri, obsesii, gelozie, isterie… Başca mustăţile şi colesterolul…“

— Cel puţin, sugeră pe un ton care se voia calm, dă un telefon înainte să vezi cum stau lucrurile.

— Am sunat. Când sforăiai tu, preciză Nina trăgându-şi fermoarul de la blugi. Ori e ocupat, ori nu răspunde nimeni. Chiar dacă ei or umbla prin târg, nu-mi spune că bătrânul e la dame… Unde-ai pus cheile de la maşină?

Gioni se ridică în silă:

— Aşteaptă că vin şi eu! Fir-ar al dracului de viaţă!

Bătrâna, cu coatele înfipte în braţele fotoliului, gata să se ridice în orice clipă, stătea încordată cu ochii pe ceas.

— Manole! Unde eşti?

— În bucătărie… Vin acum.

Ţinea în mână un căuş de gospodărie pentru zahăr.

Virginia clipi speriată. Sub ochi, cearcănele negre, specifice cardiacilor se adânciseră, şanţuri în care aveai impresia că-ţi poate intra degetul.

— Ce faci?

Manole Paulian se apropie de masa încă plină de nasturi şi înfipse lopăţica în movilă:

— Pentru asta…

Virginia simţi dintr-odată că-i vine să plângă. Toţi sunt nebuni… Şi nu butadă… De adevăratelea… Acum şi Manole… Nu fusese el niciodată prea deştept, dar puteai să te bizui pe echilibrul şi bunul lui simţ. La 80 de ani, când casa, vorba aia, arde, să te joci cu năsturaşi în plină noapte!… Se simţea total, absolut depăşită.

Bătrânul îi simţi consternarea şi comentă:

— Nu te mirai tu că mi-arde de prostii? Gata! Am isprăvit cu ei.

Luă o primă încărcătură cu lopăţica şi o răsturnă în vechea cutie.

Se uită la soră-sa peste ochelari:

— Vroiai să-i las vraişte aici? O să văd altădată ce-oi face cu ei deşi… Deşi, mormăi, de chestiuni din astea nu te apuci de două ori în viaţă.

Mai răsturnă două lopăţele în timp ce Virginia îl privea năucită.

— Curios! se miră bătrânul. Acu’, nu mai încap toţi. Cum aşa? Doar asta e cutia lor, de-aci i-am scos. Enigmă! Poţi să-mi explici?

Virginia simţi că nu mai rezistă, îşi înfipse unghiile în claia de păr nepieptănată:

— Manole, revino-ţi! Pentru numele lui Dumnezeu, încearcă să te aduni…

Bătrânul îşi scoase ochelarii:

— Ce vrei să fac? E ceva de făcut şi eu preget? Spune tu.

Virginia se ridică din fotoliu. Cineva în casa asta trebuia să fie lucid, să-şi păstreze cumpătul. Declară pe un ton hotărât, avansându-şi agresiv maxilarul. Răposatul colonel i-ar fi recunoscut poza, când pe vremuri belicoasă îşi închipuia că-i pune piciorul în prag. Declară hotărâtă:

— Manole, situaţia e gravă. Noi nu putem rămâne singuri. S-o înfruntăm singuri. Aici trebuie oameni tineri să acţioneze, să pună umărul.

— Virgi…

— Nici un Virgi! Gândeşte-te! Gigeta a luat-o razna, Dinu l-ai văzut… Acu’ o să se îmbete! Sunt capabili să se omoare. Ce facem noi, doi neputincioşi? Îţi iei tu răspunderea?

Manole începu să tremure:

— Adică să chemăm poliţia?

— Prostii! Am spus să nu fim singuri. Au prieteni de vârsta lor… Sună-i! Cheamă-i! Dă alarma! În cazuri din astea nu se fac fasoane!

Frate-său o privea cu gura căscată. Falca îi atârna moale. Bâigui:

— Pe cine?… Unde să-i chem?…

— Acasă, vezi bine! ţipă Virginia. Dă-mi caietul lor cu telefoane. Cu cine ţin ei mai aproape? Cu ăştia parcă… Am uitat cum le zice! Ea e o namilă şi el are o mutră parşivă…

— Diamandescu, îngână Paulian.

— Aşa…

Răsfoia nervoasă caietul cu coperţi roşii de plastic.

— Nu desluşesc nimic! Ce Dumnezeu, au scris cu picioarele!

Frate-său îi întinse ochelarii lui:

— A, da! exclamă bătrâna. Am uitat. Nu-i de mirare. Uite-i!

Formă numărul, îşi drese glasul, pianotând emoţionată pe marginea mesei. I se păru că a greşit şi formă a doua oară.

— Ce Dumnezeu! izbucni furioasă lovind în furcă, chiar nimic nu merge în ţara asta? Îmi vine mereu tonul.

Manole se interesă timid:

— Ai făcut 6 înainte? Sunt şapte cifre acum.

— Aşa e… Am uitat… Ce noapte! Nu răspunde nimeni… Să fie plecaţi în concediu?

— Nu cred… Dinu a tras la ei. Mai încearcă o dată… Şi formează încet… Adică, rar.

Trilul puternic se auzea de la câţiva metri. Virginia depărtă receptorul de ureche, luându-l martor pe bătrân.

— Nu răspund. Alţii…

Manole Paulian îşi muie degetul şi întoarse pagina:

— Să vedem la familia Ciprian. Sunt bine şi cu ei… Dar… vorbeşti tot tu.

— Stai! o opri Nelu Ciprian. Mă duc eu să văd…

Sări din pat înjurând. „Paştele mă-si. De câte ori am zis c-am să trag o derivaţie în dormitor!…“

Dora îşi duse mâna la piept. Inima îi bătea puternic cu o senzaţie dureroasă.

„Precis s-a întâmplat ceva acolo…“ Auzea glasul lui Nelu dar vâjâitul din urechi o împiedica să sesizeze şi altceva decât simple cuvinte disparate. Oricum, o convorbire scurtă. Înregistră receptorul pus grăbit în furcă (ce naiba făcea Nelu domol?), apoi declicul brichetei.

— Cine a fost?

Vocea Dorei răsună limpede. Nu era vocea unui om trezit din somn dar Ciprian se gândea la altele. Trase adânc din ţigară şi o lăsă în scrumiera de pe noptieră.

— Bătrânul Paulian.

Dora ţâşni în capul oaselor:

— Dumnezeule! S-a întâmplat ceva?

— Nu te speria, iubito, zâmbi Nelu trăgându-şi pantalonii. Nu s-a întâmplat dar i-e teamă că s-ar putea întâmpla.

— Ce a zis?

Se simţea sugrumată de spaimă:

— Abia vorbea. Am înţeles că Gigeta e într-un hal fără de hal şi că Dinu şi-a pierdut minţile… S-a dus să se îmbete sau cam aşa ceva. Va fi o nenorocire. Ştii cum sunt bătrânii… M-a rugat să mă duc acolo… Asta-i situaţia! N-am încotro…

În fond, se simţea încântat. Era organic amator de senzaţii tari, de întâmplări ieşite din comun, mai ales la ore neaşteptate.

Dora îşi duse mâna la gură. Trăia sentimentul că a fost prinsă în cercul definitiv închis al unor circumstanţe fatale, dintr-o dată lipsită de orice putere de decizie, condamnată, pusă brutal în faţa inevitabilului.

— Vin cu tine, spuse încet şi deschise şifonierul.

Ciprian îi cuprinse umerii:

— N-are nici un sens, draga mea, să-ţi aiureşti toată noaptea. Sigur, nu cade cerul dar nu-l pot lăsa aşa pe bietul bătrân. E chestie de omenie.

Dora dădu hotărâtă din cap. Prefera să fie de faţă, indiferent de dimensiunile scandalului ce avea să urmeze, decât să aştepte acasă cu sufletul la gură, asediată de temeri şi imaginând cele mai groaznice situaţii.

— Nu te las singur.

— Dar e absurd.

— Discutăm inutil.

Ciprian se simţi impresionat, învăluit cald de o undă de tandreţe:

„Fetiţa asta ţine la mine! Ce fericiţi suntem împreună…“

Trase pe mâneci un bluzon uşor şi gândul îi alunecă spre Gigeta şi Dinu. Îi părea rău pentru ei.

— Păcat, oftă cu generozitatea individului care sigur pe fericirea lui, e gata să compătimească pe cei mai puţin norocoşi.

— Ai spus ceva?

— Nu… Mă duc să scot maşina.

* * *

Pendula bătu de două ori şi aproape simultan auziră zgomotul unei portiere trântite. Manole Paulian se apropie de fereastră şi strecură o privire la marginea perdelei.

— A venit Dinu, spuse cu glas scăzut, conspirativ.

— În sfârşit! răsuflă Virginia.

Manole se întoarse repede la masă şi se aşează încercând să ia un aer indiferent. Îşi aduse aminte brusc şi spuse tot în şoaptă, precipitat:

— Să nu-i zici că am chemat persoana… Pe Ciprian.

— De ce?

Dădu repede din mâini cu o expresie de nerăbdare pe obraz: „Las că ştiu eu mai bine…“

— L-ar putea irita. O să ţipe că ne amestecăm şi etcţetera… Când o să vină Ciprian…, fapt împlinit. Înţelegi?

Dinu intră împingând uşa de la vestibul cu piciorul. Avea amândouă braţele încărcate. Prin sacoşele transparente se vedeau câteva sticle şi cutii de bere.

— Tot nu v-aţi culcat?

— Nu, îngână bătrânul. Nu ne e somn. Deloc nu ne e!

— Prostii! interveni Virginia. În general francă şi directă, nu concepea „lipsa de transparenţă“ în relaţiile de familie. Nu ne-am culcat pentru că suntem morţi de spaimă. De aia, nu sunt eu la casa mea şi taică-tău în patul lui. Asta e!

— Treaba voastră, făcu Dinu indiferent debuşonând o sticlă de whisky.

De obicei, consuma vodcă, oricum mai rentabilă dar „nonstopiştii“ scoteau marfa cea mai scumpă, dosind-o pe cealaltă. Cine vine la două dinspre ziuă să cumpere trăscău îşi vinde şi sufletul cel nemuritor pentru o singură înghiţitură.

— Voi beţi ceva?

Bătrânii săriră ca arşi:

— Nu! La ora asta? E o crimă pentru organism.

— Te-a întrebat organismul cât e ceasul, tanti?

Manole Paulian urmărea consternat combinaţia cumplită din care sorbea fecioru-său. Într-o sondă foarte înaltă golise o cutie de bere peste care turnase cam vreo şapte-opt centimetri de whisky. Nefiind băutor, nu putea aprecia în unităţile curente. Cocktailul lui Dinu conţinea de fapt peste 100 de grame de alcool.

— Te-a costat o avere, constată Manole numărând din ochi „obiectele“: zece cutii de bere, trei sticle de whisky.

Dinu ridică din umeri. Ce mai conta acum? Şi cu banii ăştia şi fără ăştia, tot acolo… Înghiţi restul paharului şi începu să-l prepare pe al doilea.

— Opreşte-te, Dinule! ţipă Virginia. Te nenoroceşti!

— Mai nenorocit decât acuma nu pot fi!

O privi fix, învârtind sonda între degete:

— Şi în general vorbind, cred că e bine ca fiecare să-şi vadă de treburile lui.

Bătrâna îşi muşcă buzele ofensată. Manole interveni împăciuitor:

— Virgi îţi vrea binele… Nu-i aşa… Se gândeşte la tine.

Dinu îi mângâie neglijent umărul pufos:

— OK! Îmi pare rău, scuză-mă. Suntem iar prieteni, da?

Rămase cu bricheta aprinsă în mână:

— Care dracu’ mai pică acuma?

Deschise geamul şi încercă să scruteze întunericul străzii. I se păru că recunoaşte Opelul Diamandeştilor apoi, stupefiat, siluetele celor doi.

— Hello! strigă cu veselie artificială Nina. Mi-a spus cineva că-ţi lipsesc musafiri…

Gioni scrâşni asigurându-se că a încuiat bine maşina:

— Mie-mi spui? N-avea pe cine strânge de gât…

O observaţie de care el şi Nina aveau să-şi amintească toată viaţa.

După al patrulea pahar de dinamită, Dinu se simţea treaz. Din ce în ce mai treaz, lucid ca după douăsprezece ore de somn ţeapăn în peisaj aerat, de vacanţă. Doar

mâinile uşor tremurânde îi trădau încordarea; privirea sticloasă, fixă, înspăimânta. Bătrânii nu-l scăpau din ochi consternaţi, tresăreau la fiecare înghiţitură. Gioni Diamandescu îl urmărea cu interes ştiinţific.

„Ca să vezi ce va să zică al naturii lucru ceva! De obicei, e suficient să ia două cinzece la bord şi e trotilat, numa' bun de pus în scutece, şi acum…“

Spuse cu glas moale, neglijent:

— Pune-i cep, Dinule. Destul! Dacă-ţi pun degetul pe nas şi apăs, îţi refulează urechile.

Dinu se făcu că nu pricepe. Deschise a doua sticlă de whisky şi o întinse ostentativ spre Diamandescu:

— Ajunge pentru toată lumea.

Virginia simulă că ar vrea să se ridice:

— Eu nu mai suport. Nu pot să te văd aşa…

— Chem un taxi?… Stai jos, tanti. De vreme ce aţi hotărât un consiliu de familie lărgit, să-l ţinem. Să nu zică după aia reclamanta c-aşa şi pe dincolo.

Îşi încleştă pumnii, făcând oasele să-i pârâie…

Nina se întoarse în sufragerie. Era palidă, buza inferioară îi tremura.

— Doarme. Repetă inutil: încă doarme.

Dinu scrâşni:

— Dormi-ar somnul ăl lung…

Gioni Diamandescu îşi aprinse o ţigară. De fapt nu simţea nevoia să fumeze ci doar să mobileze timpul. Se plictisea.

— De fapt, ce aşteptăm?

Dinu îl privi o clipă uluit, apoi izbucni într-un râs sălbatec:

— De fapt, de ce aţi venit?

Bătrânul Paulian se sperie. Cei doi nu trebuiau alungaţi. Interveni, bâlbâindu-se:

— Să fim cu toţii… Mai multe minţi, nu-i aşa, contează. Se discută altfel. Contează orice argument.

— Deci, aşteptăm să se trezească doamna. Până atunci propun un „66“. Până vă hotărâţi…

Se ridică, îndreptându-se spre oficiul sanitar de pe culoar. Nina se uită după el încremenită.

„Ce maniere! gândi stupefiată Virginia. Nu mai e loc pentru noi în lumea asta... De ce nu ne-o strânge Dumnezeu la timp?...“

Ştefan Dumitraşcu parcă la capătul străzii, la vreo două sute de metri de locuinţa Paulienilor. Îi făceau bine câţiva paşi pe jos dar în primul rând vroia să „prospecteze“ terenul, să adulmece atmosfera din meleag.

Noaptea era plăcută, cu un cer în boltă înaltă. Se pornise un vânt uşor. Îl simţea pe obrajii încinşi, sanguini – adieri delicate de evantai. Era un cartier vechi de vile cu grădiniţe îngrijite şi aromă penetrantă de regina nopţii.

„Ce cretină-i viaţa, domnule! Să-mi fi spus cineva alaltăieri, da, nu mai departe de alaltăieri, că azi o să adulmec de nebun la două trecute noaptea bătătura Gigetei! Eram fericit, dom’le, nu-mi lipsea nimic, am biletele de avion în buzunar, trebuia doar să mai vină ăia de la ASIROM să-mi asigure casa să nu mă calce gangsterii şi salut Bucureşti, how do you do New York!“

Dintr-o dată îl izbi absurdul, aberantul situaţiei în dimensiunile sale reale. Totul sfida bunul simţ: intervenţia în sine, calitatea şi subiectul (el), lipsa oricărei justificări logice, momentul.

Se rezemă cu mâna de un gard şi rămase câteva secunde locului: „Cum, dom’le! se miră. Adică îţi pică unul pe care nu l-ai văzut de zece ani, la două jumate noaptea, ca să se intereseze cum te înţelegi cu nevastă-ta!... Of, Lelia, Lelia...“

De dragul ei o făcea. Ca ea să fie mulţumită. Ca ea să nu aibă nimic să-i reproşeze, ca ea să-l privească mereu cu aceiaşi ochi luminoşi... Pentru ea, ştia bine, ar fi fost în stare de orice nesăbuinţă. Chiar şi de crimă.

„Să sperăm că nu voi ajunge niciodată până acolo“, dar tot atât de sigur ca răsăritul soarelui era că nu va îngădui

nimănui, indiferent de sacrificiu, să strecoare vreo umbră de îndoială sau nemulţumire în sufletul Leliei. Lelia nu-l iubea, dar se simţea bine cu el, apărată şi mai presus de orice îl admira necondiţionat. Această admiraţie, în afară de faptul că-i satisfăcea orgoliul, constituia pilonul principal al „infrastructurii“ – actualiză lexical Dumitraşcu – relaţiei lor. Statuia nu trebuie avariată.

Văzu de departe lumină la Paulieni şi începu să respire ceva mai uşor – „cel puţin nu-i scot din pat“. Deschise portiţa fără zgomot. În mare, cunoştea casa. Pentru salvarea aparenţelor, îi vizitase de vreo trei sau patru ori în primul an de căsătorie. Vizite scurte, convenţionale, cu schimb de replici banal şi parcimonios. „Ce mai faceţi?… Ce aţi mai făcut?“ articulate cu cea mai desăvârşită lipsă de interes. Bătrânul Paulian, formalist până în vârful unghiilor, întreţinea strădalnic o conversaţie absurd-senilă.

Dumitraşcu dădu ocol casei. O parte din ferestre erau deschise.

Auzi glasuri în sufragerie, o văzu la lumina de veghe pe Gigeta, mototolită ca o cârpă într-un pat prea scurt. Se simţi cuprins de greaţă şi de furie. O furie rece, feroce:

„Mama ta de cretină! Uite pentru cine îmi fac eu probleme!“

— Tăceţi din gură! exclamă Nina Diamandescu. Parcă a sunat la uşă.

Gioni rânji:

— A sunat sigur. Deschid eu?

Dinu, ocupat să-şi umple paharul, ridică din umeri:

— Deschide! Parcă-i tractir. Pesemne că nu mai *are* bucureştenii unde să doarmă.

Manole Paulian şi soră-sa se priviră cu înţeles: „Au venit în sfârşit şi Ciprienii…“

În următoarea secundă se făcu linişte. Gioni rânjea sardonic în spatele lui Dumitraşcu, sigur de efect. Se uitau la noul venit cu gura căscată. Bătrânii la modul concret,

Dinu şi Nina încremeniţi în mijloc de mişcare, aşa cum fuseseră surprinşi la intrarea lui.

Dumitraşcu îi cuprinse într-o privire şi salută cu glas ferm de – parcă nimic n-ar fi fost mai normal decât o vizită nocturnă, neanunţată.

— Bună seara…

Nina îl cercetă scurt: un bărbat bine, raportat la vârstă, sigur pe el. Simţeai imediat că avea obişnuinţa de a manevră oamenii că, în general, dacă vorbea, se aştepta să fie ascultat. Îşi reveni prima şi răspunse la salut. Dumitraşcu îi mulţumi dând imperceptibil din cap. La rândul lui, o taxă imediat: femeia avea o mare experienţă a bărbaţilor.

În celălalt capăt al încăperii, Virginia se interesă abia mişcând buzele:

— Cine-i ăsta? Parcă-l ştiu de undeva.

Manole dădu afirmativ din cap, solicitând în acelaşi timp, prin semne, să fie discretă.

După un moment de perplexitate, Dinu izbucni într-un hohot de râs înfiorător. Râdea demenţial – simţeai că-l dor fălcile, se izbea cu palmele pe coapse, nu se mai putea opri.

Dumitraşcu respiră adânc şi îşi încrucişă braţele peste piept. Semnificaţia gestului era limpede: el, unul, avea răbdare, aştepta să-i treacă.

Nina trecu în spatele lui Dinu şi-i dădu câţiva pumni între omoplaţi:

— Potoleşte-te.

Dinu se scutură printre sughiţuri:

— Potoleşte-te tu. Îmi vine să râd, nu m-am înecat.

— Trebuie să mă explic, începu Dumitraşcu.

Dinu deschise larg braţele:

— Explică-te, prietene!

— Precizarea nu-i lipsită de importanţă. Într-adevăr, sunt aici în calitate de prieten al familiei Stănescu.

— Prieten ai fost şi alaltăieri, eşti şi mâine dimineaţă. Ţi-ai amintit acum, instantaneu…

Părea c-o să moară de atâta distracţie.

— Am telefonat în tot cursul serii. Nu mi-a răspuns nimeni.

— Ei şi? Nu mai sunt zile?

— Mâine plec în străinătate şi trebuia neapărat să te văd. Dinule, i se adresă pe un ton care se voia blând, dacă eşti în stare să mă asculţi, aş vrea să-ţi spun câteva cuvinte între patru ochi.

Gioni se interesă cu ochi scăpărând de maliţie şi nevastă-sa simţi din nou că ar avea chef să-l omoare:

— Evacuăm sala?

Manole Paulian se ridică:

— Treceţi… Treceţi în odaia mea. Acolo e linişte…

Dinu îşi lua ţigările şi paharul. Pe chip îi stăruia acelaşi râs abia stăpânit, gata în orice clipă să izbucnească în hohote,

— Am vorbit azi cu Gigeta, se auzi vocea lui Dumitraşcu din spatele uşii închise. Ea m-a căutat. Sunt foarte îngrijorat.

— I-auzi! Cu ce te şantajează?

— Nu este vorba de mine. Pentru dumneata sunt îngrijorat.

Apoi glasurile se estompară. În sufragerie se făcu linişte.

Bătrânii înţepeniseră în fotolii, copleşiţi de emoţie. Încordarea, neliniştea, curiozitatea care le lăbărţa privirile le aduseseră chipurile la numitor comun.

Nina le surâse cu blândeţe:

— Vreţi să ascult eu?

În sufletul lui Manole Paulian se dădea o luptă aprigă între convenţia de care era pătruns până în vârful de cauciuc al bastonului moştenit de la taică-său şi curiozitatea lacomă, plină de spaimă generată de circumstanţe extraordinare. Şi de astă dată, decise pentru el Virginia:

— Doamnă dragă, suntem între noi, ca în familie. Nu o să ne-o luaţi în nume de rău… Nu-i vorba aici de mahalagism. E ceva vital…

Nina înclină uşor capul, traversă încăperea cu paşi uşori şi îşi lipi urechea de uşă.

Diamandescu, sorbindu-şi whisky-ul, se distra. Scena i se părea de un comic burlesc. Scenă cu păsări, îi trăsni la un moment dat prin minte. Bătrânii – doi struţi (gâturi lungi şi slabe) cu respiraţia tăiată de emoţie, Nina – o dropie umflată pe care poziţia în echer o dezavantaja din cauza şezutului uriaş.

„De ce oare când oamenii ascultă la uşi închise îşi îndoaie spinarea?“

Fără să-şi dea seama, Dumitraşcu adoptă obişnuitul său ton emfatic.

— Pe scurt, lucrurile stau în felul următor: m-am văzut – se uită la ceas – da, ieri, cu Gigeta de două ori. Tema aceeaşi! Intenţia dumitale de a divorţa.

Dinu abordând o ţinută voit neglijentă – o jumătate de fund pe masă şi un picior bălăngănindu-se în aer – se interesă sarcastic:

— Îi ce măsură intră chestiunea în sfera interesului dumitale?

— Nu e momentul cel mai potrivit pentru ironii. Ascultă-mă şi pe urmă n-ai decât să faci ce vrei. Te avertizez că în clipa de faţă, Gigeta e în stare de… multe. Poate chiar crimă, n-a fost ea niciodată prea echilibrată, e o structură nefericită…

Din ochii tânărului Paulian ţâşneau flăcări înveninate. Îl întrerupse sufocat de ură:

— Nu eşti străin de cadoul ăsta. Îţi aminteşti seara de la Pescăruş? Alternativa pe care mi-ai oferit-o? Ori chiloţii Gigetei ori sacou în dungi? Verigheta sau puşcăria! Eşti un şantagist criminal. Cum ai îndrăznit să vii aici?

Ştefan Dumitraşcu respiră adânc:

— Nu are nici un rost să ne pierdem cumpătul. Toate ţin de trecut, iar pe ăsta nu-l mai îndreaptă nimeni.

— Ce simplu e! hohoti Dinu. Ţi-am spart capul, nu ţi-l pot face la loc. *I am sorry* şi salut. Câtă mizerie, câtă gândire ticăloasă într-un singur individ! Mi-aţi distrus viaţa! Tu şi „dezechilibrata“ aia beată care sforăie acum!

— Nu urla, scrâşni Dumitraşcu, dacă vroiai un miting, puteam rămâne dincolo…

„Dincolo“, bătrânii înţepeniseră stupefiaţi.

„Ce orori! gândi Virginia. În 80 de ani nu am auzit ceva asemănător…“

— Va să zică aşa stau lucrurile…, bolborosi bătrânul Paulian. Ştiam desigur, dar parcă acum, spuse în gura mare şi cu martori, par şi mai îngrozitoare…

— Ce ştiai? clipi nedumerită soră-sa. St! Taci să auzim…

„Ia te uită! îşi zise Gioni Diamandescu trăgând gânditor din ţigară. Simţisem eu că ceva nu-i în regulă dar eram departe… departe de tot… Asta s-a întâmplat probabil atunci când a încercat să forţeze graniţa… Nenorocitul! Nu s-ar putea spune că-i vreun băftos…“

Deşi tulburat încercă să-şi păstreze morga de raisonneur cinic. Se adresă flegmatic nevesti-şi:

— Poţi să stai drepţi sau eventual să iei loc. Se înţelege fără interpret.

Nina, complet zdruncinată, întoarse capul. Gioni nu se putu împiedica să râdă: „Dumnezeule! Seamănă fantastic cu o vacă uluită…“

— Porcule! scrâşni femeia. Nu te mişcă chiar nimic?

— Am venit condus de cele mai bune intenţii, declară Dumitraşcu. Ai grijă de dumneata şi de băiat…

— Lasă băiatul în pace! urlă Dinu. Şi de mine ce-ţi pasă? La o adică ce poa’ să-mi facă?

— Orice, zâmbi Dumitraşcu. Mie, de pildă, mi-a cerut să inventez ceva ca să te bag la zdup. Împreună cu amanta, ar fi fost şi mai bine.

Dinu se holbă fără să înţeleagă.

— Da, da, urmă celălalt. După ce v-aţi fi speriat bine, v-ar fi venit mintea la cap.

— Până una alta, observă Dinu cu privirea îngheţată, bag de seamă că te-a speriat pe dumneata. Cu ce te şantajează?

Dumitraşcu râse superior:

— Doar proştii pot fi şantajaţi. Iscusiţii ştiu să păşească fără să lase urme. E o lege fixă a succesului, un secret pe care ţi-l ofer în semn de bun rămas…

Dinu ridică din umeri, concentrat asupra aceleiaşi idei:

— Fac ceva pe legile dumitale. Chestia e că nu te-ai deranjat degeaba. Nu, nu, nu! Te şantajează şi miza trebuie să fie frumuşică.

— Crezi ce pofteşti. Eu am terminat ce am avut de spus.

— …frumuşică! Dinu îşi plesni o palmă puternică peste frunte. Asta era! Te-am văzut de vreo două ori cu o junǎ superbissimă… Mi-a spus cineva că te-ai însurat… Sigur! Asta era! Cum de nu mi-a trecut prin minte?! Ţi-e frică să nu afle zâna ceva…

— Noapte bună. Nu-i nevoie să mă conduci, cunosc drumul.

Deschise uşa şi reteză hotărât sufrageria. Înclină scurt capul simţind cum privirile celorlalţi îi străpung spinarea.

Cobora gânditor treptele. La capăt, rămase câteva clipe locului, zornăindu-şi maşinal cheile şi mărunţişul din buzunar. Cedând unui impuls de moment, ocoli vila. Fereastra odăii unde dormea Gigeta, ca şi cea de la sufragerie, rămăsese deschisă. Vocile răsunau limpede în comentarii aprinse şi Dumitraşcu râse încetişor:

— Ce dobitoci!

Uitând de regulile politeţii, Nelu Ciprian intră în casă – de fapt năvăli, ca de obicei – fără s-o lase pe Dora să intre prima. Uită să şi salute.

— Ce dracu’ se întâmplă la voi? Uşile vraişte, lumină a giorno, feţe ca la balamuc, răgete!… Ce naiba conspiraţi? Păreţi nişte fantome!

Dinu, uluit, nu-şi putea lua ochii de la Dora. Şi-ar fi dat şi ultima zi din viaţă, s-o poată strânge măcar o clipă în braţe. Se simţi stors de durere. Dora arăta rău. Lividă, nefardată, cu trăsături sleite era de-a dreptul urâtă.

Gioni Diamandescu se interesă suav:

— Pe voi cine v-a convocat, drăgălaşilor?

Ciprian se uită instinctiv la bătrânul Paulian. Privirea încordată – spaimă şi rugăminte fierbinte – nu trebuia tradusă. Nelu dădu neglijent din mână.

— Să zicem că am visat urât. Nu asta contează. Ce se întâmplă aici, că de întâmplat se întâmplă ceva!

Diamandescu se minună dulce:

— Ce ghicitor bun eşti tu, Neluţule!

Nina, cea mai sensibilă dintre toţi şi vizibil la capătul puterilor, se repezi ca o fiară, înfigându-şi unghiile în spinarea lui Gioni:

— Isprăveşte odată, animalule! Îţi mai arde de spirite?

Diamandescu, fragil şi în certă inferioritate fizică scăpă din strânsoare cu o piruetă graţioasă a umerilor.

— Nu-i frumos să mă baţi în public, draga mea. Corecţiunile se administrează acasă.

— Dom’le! se enervă Ciprian, se poate discuta matur şi responsabil cu cineva din casa asta?

Dora, palidă ca o moartă, se clătina pe picioare. Maternă şi compătimind-o din tot sufletul, Nina o ajută să ajungă la primul fotoliu.

— Stai jos, draga mea. Ia o gură de whisky… O să te simţi imediat mult mai înviorată. Diamandescu se căznea să nu izbucnească în râs: „Dumnezeule! Ori a fost tâmpită toată viaţa şi eu n-am observat, ori s-a tâmpit ad-hoc. Auzi! Înviorată! De parcă aia s-ar duce la o partidă de tenis!“

Dora sorbi din pahar, păstrându-şi privirea coborâtă. Simţea concret ochii sticloşi ai lui Dinu scormonindu-i obrazul, întreaga făptură.

Nelu Ciprian, energic, preluă conducerea operaţiilor.

— Domnu’ Paulian, spuneţi-mi dumneavoastră care e situaţia.

— Eu… Eu, se apără Manole dând neliniştit din mâini, nu ştiu nimic. Să… să vă spună Virginia.

Bătrâna se foi în fotoliu:

— N-am ce să vă spun, vedeţi şi singur. E grav. Foarte grav.

— Unde-i Gigeta?

Virginia făcu un semn eu capul:

— În odaia băiatului. Doarme.

— N-a trezit-o scandalul? Nu vă daţi seama, dar strigătele se aud din uliţă.

— A luat ţeapăn la bord, explică sec Diamandescu.

— Păi atunci trebuie lăsată să doarmă.

— Cine n-o lasă? râse Gioni. Hai că toţi sunteţi bine!

Dinu, fără grai, învârtea în neştire paharul gol, năclăit de degete, apăsat de aceeaşi întrebare: „I-a spus?… Nu i-a spus?“ Măcar de i-ar fi putut surprinde privirea, dar Dora nu şi-o ridica din covor.

Nelu Ciprian îşi plimbă ochii de la unul la altul. Se simţea vag dezamăgit. Se pregătise pentru o dramă dar ce găsise aici nu mirosea nici pe departe a tragedie ci doar a beţie tristă.

Nina propuse senină:

— Să vă fac o cafea?

Expresia căpiată de pe chipul lui Ciprian era cu mult peste ce se simţea Gioni în stare să îndure. Izbucni într-un râs isteric, de nestăpânit.

— Asta-i cea mai bună! comentă Nelu. Am luat tramvaiul la trei dimineaţa ca să fac şuetă la cafea!

— Cine te-a pus să-l iei? Ce v-aţi adunat ca nişte corbi în casa mea?

Se răsuciră ca la un semnal. Gigeta, cu faţa strâmbată de ură, se apropie de masă şi îşi umplu un pahar cu alcool.

Gioni Diamandescu îşi frecă instinctiv palmele într-un gest de satisfacţie: „circul abia acum începe“. În realitate, de când sosise la Paulieni, trăia o stare de veselie inexplicabilă, total deplasată – era perfect conştient – râsul, irezistibil, i se zvârcolea în pântece, gata să se dezlănţuie în orice clipă. Îl amuza totul, dar în special „moacele“. I se părea că în noaptea aceea făcuse o descoperire istorică: pentru cel neimplicat, care asistă cu detaşare, figurile, expresiile oamenilor în împrejurări dramatice, sunt mult mai nostime, de-a dreptul caraghioase decât faciesul din situaţiile de comedie. De asemeni, aluziile zoo ale fiecărui chip omenesc, nu totdeauna transparente, deveneau citeţe pentru orice privitor. De pildă acum, bătrânii alcătuiau o inconfundabilă pereche de struţi dur naţionalizaţi, asociaţia dintre Nina şi o prosperă rumegătoare era la îndemâna oricui, iar Ciprian, smolit, cu părul vâlvoi şi ochi înflăcăraţi îţi sugera un taur pe pragul de a deveni mânios; mai puţin amuzanţi i se părea Dinu – câine de rasă incertă rătăcit de stăpân şi Dora, care „nearanjată“ şi din cauza ochilor prea mici, nemachiaţi semăna cu o curcă. O curcă şi atât. Compensa însă, completând superb peisajul Gigeta, o iapă chineză muşcată undeva de musca ţeţe, chineză din cauza ochilor bridaţi, traşi spre tâmplă.

„Ce chestie! îi trăsni prin minte. Oare dobitoacele din ţara lui Soare Răsare – câini, pisici, porci etc. au şi ele ochi oblici? Trebuie să mă interesez…“

Din două înghiţituri, Gigeta isprăvise paharul. Nina îi privi rochia transpirată, ciorapii rupţi prin care se vedeau degetele murdare, obrazul descompus de după somnul beţiei şi îşi zise că e de-a dreptul respingătoare. Se interesă cu blândeţe:

— Nu vrei o cafea?

În ochii Gigetei se aprinseră lumini drăceşti:

— Zât, vaco!

Gioni Diamandescu îşi ascunse obrazul. Îl trădau îndeajuns însă umerii neliniştiţi: „am apreciat corect,

deci…“

Nina rămase cu gura căscată. Bătrânii se luaseră instinctiv de mână, cum fac copii când le e frică de întuneric. Dora se făcuse mică în fotoliu. De ar fi putut, s-ar fi topit, s-ar fi făcut una cu el; dădea impresia că nici nu îndrăzneşte să respire. Dinu, cu mâinile ca moarte atârnând între picioarele desfăcute, privea înainte tâmp, fără expresie.

Ciprian consideră cu o singură privire întreaga ambianţă şi îşi zise că trebuie să acţioneze. Prinse din zbor mâna Gigetei care se întinsese după sticlă şi o opri hotărât:

— Ajunge!

Gigeta se răsuci ca o şerpoaică şi-i repezi o palmă pe care Ciprian izbuti s-o evite.

— Ia laba după mine! Încornoratule!

Bărbatul îşi muşcă buzele. Se adresă iritat lui Dinu:

— Potoleşte-ţi nevasta, omule! Ce stai ca o cârpă?

Tânărul Paulian îi îndreptă o privire obosită. Prezenţa Dorei îl pleoştise, nu ştia ce are de făcut.

— Potoleşte-o tu pe a ta! urlă Gigeta. Ţi-a altoit sub pălărie hăle mai „ţărăniste“ coarne, creştine şi democrate! Şi mai vii să faci ordine în casele oamenilor!

Gioni Diamandescu trebui să recunoască în sinea lui că tabloul cu coarnele era savuros dar privind în jur, constată că nimeni nu-i împărtăşeşte impresia. Dintr-o dată, Dora izbucni într-un plâns sfâşietor. Plângea cu tot trupul, plânsul acela nestăpânit care trădează explozia unui zbucium anevoie şi îndelung cenzurat.

— Ai remuşcări, fă? o repezi Gigeta. Udă-ţi scutecele acasă, nu în bătătura mea.

Nina se simţea perplexă cum nu-şi amintea să mai fi fost vreodată. Desigur, nu se dăduse în vânt după Gigeta dar nu şi-ar fi putut închipui pentru nimic în lume că sub poza chiar artificială de mare doamnă, făcând caz de distincţie şi maniere se poate ascunde atâta trivial, atâta vulgaritate

obscenă. Se aşează lângă Dora încercând s-o mângâie, dar femeia părea că nu se va putea linişti niciodată.

Gigeta trase un gât lung şi îşi şterse gura în ambele sensuri cu podul palmei, ca un mujic. Rânji:

— Aşa, vaco! Consolează curvele lui bărbatu-tău. Frumos din partea ta.

Nina ţâşni de pe braţul fotoliului:

— Cred că ar trebui să plecăm.

— Nu! scânci speriat bătrânul Paulian. Nu plecaţi.

Lacrimile îi curgeau pe faţă, dar părea că nu le observă. Diamandescu asista impasibil. Observă, pianotând pe marginea mesei:

— Mă întreb ce o fi în mintea ta, Gigeta?

— Ce să te mai întrebi! spuse Ciprian. Se vede cu ochiul liber: venin şi jeg. Dacă nu era femeie, până acum o făceam arşice.

— Fă-l pe ăsta, animalule! Nu eu ţi-am sădit coarne.

Ca un resort învârtit la maximum care cedează brusc, Dinu ţâşni de pe scaun şi îşi înfipse mâinile în gâtul nevestii-si.

— Te omor, scârbă! Te omor!!

Femeia se zbătea sălbatec, încercând să-l lovească cu picioarele. Virginia scoase un ţipăt şi îşi duse mâna la inimă.

— Gioni! răcni Nina. Săriţi! Ce staţi?

— Nici o grabă, mormăi Diamandescu sculându-se alene. Nu crapă aşa uşor.

Nelu Ciprian solid, cu un cap mai înalt decât tânărul Paulian, izbuti anevoie să-i descleşteze mâinile.

— Lasă prostiile, Dinu.

Ameţită, Gigeta îşi frecă grumajii, răsuflând greu, avea senzaţia că se sufocă, inima, întreaga fiinţă îi palpita de ură. Pe neaşteptate, apucă o sticlă de pe bufet şi o repezi în capul lui Dinu. Nimeri oglinda de deasupra servantei, ţăndărind-o cu zgomot.

„Miraza florentină de la bunica, gândi Manole Paulian, exprimându-se reflex în limbajul epocii. A cumpărat-o la

Paris, în 1850, când s-a măritat… O avere…“

Virginia se sperie şi închină repede trei cruci peste medalionul cu Sfântul Anton.

— A spart oglinda! Se întâmplă o nenorocire!…

— Bestie! urlă Gigeta. Vrei să mă omori…

— Da! Crăp de poftă s-o fac! Şi-am s-o fac.

Se repeziră unul spre celălalt dar Ciprian şi Nina se interpuseră. Gigeta începu să lovească cu pumnii.

— Cară-te de aici! Porc impotent… şi tu vacă bălţată, mai bine ţi-ai ţine bărbatul acasă. Râde de tine cu toate borâturile!

Ciprian simţea că spumegă:

— Dinule, trebuie legată şi chemat urgent Spitalul 9. Fără glumă, altfel o omor eu!

— La ospiciu? întrebă Virginia. Nu se poate. Manole, să nu admiţi aşa ceva. Ne compromitem.

Dar n-o auzi nimeni. Gigeta expedie un cot în stomacul Ninei şi îşi înfipse dinţii în palma lui Ciprian. Omul scoase un urlet de durere. Scăpată, Gigeta se năpusti asupra Dorei şi începu să-i repeadă pumni cu nemiluita.

— Târfă ordinară! numai tu… Te-ai întins cu tot institutul! Nu l-ai scăpat nici pe frecăţică ăsta, cu două prune în izmene, chiştocul ăsta al vacii. Acum bouleanul de Paulian… Da’ cu mine nu-ţi merge, fă!

Ciprian şi Dinu o trăgeau din toate părţile rupându-i rochia, dar Gigeta părea să fi căpătat puteri nebănuite. Prin mătasea sfâşiată se vedea sutienul dubios şi chiloţii cu elasticul rupt, prinşi cu un ac de siguranţă.

Bătrânii plângeau fără să se ascundă. Gioni li se adresă cu compasiune:

— Nu vă speriaţi. E în criză. Se linişteşte imediat.

— Criză! îngână Manole Paulian… N-a mai avut niciodată.

— O dată e prima dată, surâse Gioni.

— Nu!!! sfredeli încăperea acoperind toate zgomotele, urletul Virginiei.

Văzuse plecând pumnul ca un baros al lui Ciprian şi ţintind creştetul Gigetei. Un zgomot înăbuşit, după care se aşternu liniştea. Nelu apucă corpul moale, fără cunoştinţă şi-l târî până la canapea.

— N-am avut încotro, suflă greu. Încă puţin şi aş fi omorât-o.

Eliberată, Dora abia mai respira. Dinu îi luă mâna:

— Cum te simţi, iubito?

Gioni, şocat de gafă, se uită la Ciprian, dar acesta prea tulburat nu mai sesiza nimic.

„De, îşi zise, nu s-ar putea spune că e un bărbat bănuitor. Scârba îi vâră degetele în ochi, i-o zice pe şleau că e *cocu*, Dinu în loc să vadă ce-i cu navastă-sa – pumnul ăla putea să doboare şi un elefant – pândeşte răsuflarea Dorei şi ăsta nici că are habar…“

Gioni era singurul care-şi păstra calmul. Nu se simţea atins de insultele Gigetei. Îl aştepta însă precis o scenă dură acasă… Gigeta dăduse cu măciuca iar Nina ierta orice în afară de infidelitate. Conchise plictisit: „La urma urmei, mi se fâlfâie…“

Ciprian îşi aprinse o ţigară. Înainte de a vorbi, trase două fumuri lacome:

— Părerea mea e următoarea! Cu nenorocita asta nu se poate discuta şi mă gândesc cu fiori, Dinule, la ce ai avut de îndurat atâţia ani…

— N-a făcut niciodată aşa ceva, îngână Manole Paulian. Păreau că se înţeleg bine… un cuplu unit… devotat…

— Ei bine! exclamă Ciprian, perioada lor roz-bombon s-a isprăvit definitiv.

Virginia îndrăzni:

— Ar trebui trezită din leşin… Mama folosea săruri.

— Nici o grijă, îşi revine în mai puţin de zece minute. Din păcate! Am următoarea propunere.

Toate privirile, cu excepţia ochilor Dorei, îi aţintiră obrazul. Ciprian trase adânc în piept:

— Până se trezeşte, s-o imobilizăm.

— Cum adică?

— O legăm fedeleş şi o culcăm. Dacă am văzut vreodată pe cineva pe punctul de a comite o crimă, atunci e nenorocita asta. Dacă nu eram noi…

Gioni se interesă.

— Crezi că-i o soluţie? N-o poţi ţine legată la infinit.

— Bineînţeles. După asta, chemăm Spitalul 9. Dinule, dă-mi ceva mai solid…

Tânărul Paulian se duse la debara. În primăvară, reparaseră obloanele în toată casa şi rămăseseră vreo zece metri de chingă.

O transportară în odaia lui Crişan, ţinând-o de mâinile şi picioarele legate. Pentru a o bloca total, petrecură o bucată de chingă pe sub sofa înnodând-o ţeapăn peste centura Gigetei.

În sufragerie începu să se respire ceva mai uşor. Nelu Ciprian ridică receptorul. Se interesă într-o doară.

— Ştie careva numărul de la 9?

Gioni rânji:

— Nu toţi avem originali în familie. Încearcă la Informaţii sau mai simplu, cheamă Salvarea.

Dora zăcea în fotoliu cu capul dat pe spate. Părea în transă. Dinu o privea sfâşiat de dragoste.

„Adorata mea…“ Ochii îi erau plini de lacrimi.

* * *

Zorile îl găsiră pe verandă. Pentru a nu o trezi pe Lelia, făcuse un duş în oficiul sanitar secundar de la parter şi încercase să se întindă pe canapea. În ciuda unei zile încărcate, a ultimelor ceasuri pline de tensiune, se simţea perfect treaz, tot atât de limpede ca şi noaptea fastuoasă de iunie. În mod excepţional, aprinse o ţigară. De când o cunoscuse pe Lelia, le limitase drastic numărul, îşi impusese să nu mai fumeze noaptea.

O linişte înaltă stăpânea împrejurimile; i se părea că aude sclipitul stelelor, foşnetul amintirilor…

…Când o cunoscuse pe Gigeta, tocmai izbutise să se debaraseze de prima lui nevastă. Sub Dej, alt criminal, dar bărbat frumos şi *jouisseur*, se divorţa uşor. În câteva luni…

Maricica, o fată subţire, sfioasă, cam gălbejită. El o asemăna cu o floare de in. O cunoscuse la o şedinţă UFDR, o reîntâlnise după puţină vreme într-o excursie organizată de CGM…

Dumitraşcu surâse amar: „Spune-i azi Leliei de UFDR, de CGM, de ARLUS… Ca şi cum i-ai vorbi despre dinozauri. În faţa Sfatului Popular din Câmpina, se încinsese o horă „harnica noastră ţărănime, sub conducerea eroicei noastre clase muncitoare…“ Maricica juca bine. Era venită de la ţară, una din miile, zecile de mii de exponente ale acelui masiv import organizat de partid şi guvern în vederea industrializării forţate a ţării.

Se prinsese în horă, încercând să-şi potrivească paşii după ai Maricicăi.

„Unde lucrezi, tovărăşico?“

„La Tânăra Gardă… ţesătoare.“

Purta o rochie de stambă cu floricele şi o basma legată sub păr, la ceafă. În picioarele care nu cunoşteau nici măcar ca termen de dicţionar pedichiura, avea sandale de piele bărbăteşti, cafenii.

Chiar mai târziu, când se pricopsiseră, refuza să-şi cumpere încălţăminte scumpă. Se purtau pantofii cu aşa zis toc italian, scoşi de Arta Manuală:

„Nu mă lasă inima, Fane. Cum, adică să calc eu pe 250 de lei?“

Aşa rămăsese până la urmă. Modestă, tâmpă, incapabilă să evolueze. Ascensiunea lui, în verticala perfectă, fără accidente o găsise nepregătită, fără suflul necesar pentru a-i ţine tovărăşie. Dumitraşcu, receptiv, ochi şi urechi agere, începuse să bată consignaţiile, se interesa de naţionalizaţii care vând, consulta experţi, achiziţiona la preţuri ridicole

piese de valoare. Pe Maricica n-o tăia capul de ce cumpără Fane vechituri, când mobila nouă şi lucioasă de la *Căminul* îţi lua ochii. În schimb, era cruţătoare. Peste şirazul din secolul al XIX-lea aşternea covor de petece, un plastic cu bujori roşii ferea blatul mesei florentine, gătea pe primus, neîndurându-se să se atingă de aragazul strălucitor. În 1964, Dumitraşcu ajunsese la concluzia că o femeie de serviciu îl va costa probabil mai mult decât nevastă-sa dar sigur, îl va plictisi mai puţin.

În trei luni erau divorţaţi. Avea şi azi dinaintea ochilor imaginea acelei făpturi înfrânte, depeizată, rămasă în mijloc de uliţă: nici de la oraş, nici ţărancă, nici măcar mica mahala. Alea barem au tupeu, vor să parvină, sunt bătătarnice. Stângace ca în prima zi, stătea lângă cufărul pregătit, cu permanent proaspăt, ciorapi Kapron şi două biluţe de aur în urechi.

„N-am fost destul de iute de picior, aşa-i? Vreai o crăiasă.“ Îşi scosese verigheta subţire şi o pusese în scrumieră: „să nu mai cheltui… De, aşa o fi zicând Partidul…“ Nici până azi nu-i precizase intenţia, zeflemea sau îndoctrinare imbecilă, dar n-o mai văzuse niciodată şi, acum îşi dădea seama, erau ani de când nu se mai gândise la ea.

„Asta cel puţin, trase linia Dumitraşcu, n-a fost belicoasă.“

Chipul descompus al Gigetei se întoarse în noaptea liniştită de vară: lăbărţat, dezgustător.

Îl atrăseseră însă pe atunci prospeţimea – încă nu împlinise 16 ani – naivitatea proprie vârstei ceea ce asigura, în primul rând, discreţie şi apetituri modeste, noutatea chipului exotic. Se întorsese recent dintr-o misiune în Japonia şi i se părea extrem de rafinată în panoplia succeselor, prezenţa unei gheişe fragede. „În fond, îşi zise, am profitat amândoi. Eu de candoarea începutului, ea a avut avantaje nevisate în circumstanţele date: a intrat la facultate dintr-un foc, a avut o studenţie comodă, fără

probleme financiare, bani de buzunar şi chiar mai mult, iar la absolvire, post imediat în Bucureşti.“

Peste toate – şi altădată ar fi zâmbit gras – i-am mai făcut rost de un mocofan cu studii superioare şi dosar boieresc.

Dar nu se simţea prea sigur de el. Un gând îi răsuci inima dureros.

„Dacă s-ar fi întâmplat tot aşa cu Lelia? Aş fi gândit la fel?“

Lelia, zâna lui cea bună… Gândul lui cel luminos… Aruncă ţigara cu un zvâcnet puternic de degete. Ochiul de jăratec desenă curbă înaltă în aer şi dispăru printre tufele de stânjenei.

„Cred că despre mine se poate afirma că sunt un individ jegos.“

Lelia, apariţie diafană în cămaşă de noapte, îşi lipi obrazul de tâmpla lui. Răcoarea înrourată a dimineţii o făcea să tremure uşor.

— Când m-am trezit şi nu te-am găsit lângă mine, m-am speriat.

Lui Dumitraşcu i se umeziră ochii: îşi ridică braţele şi le încolăci pe la spate după gâtul Leliei. O rugă neaşteptată, izvorâtă din adâncuri – nu se închinase niciodată – îi răsări mut pe buze.

„Doamne! Nu mă lua prea repede! Mai lasă-mă să mă bucur de dragostea ei…“

— Ce-ai făcut?

Ştefan Dumitraşcu îi sărută palma răcoroasă:

— Tot ce s-a putut, iubito. De dragul tău…

* * *

Nelu Ciprian trânti receptorul:

— Mi se pare formidabil, domnule! Nu răspund! Ori ocupat, ori nu răspund! E posibil?!

Diamandescu îşi înghiţi căscatul. Observă placid:

— E!!

— Şi cică suntem ţară civilizată! Intrăm în Europa… Guvernul face turism, mâncăm rahat la Strassbourg, dă-i cu drepturile omului şi n-avem Salvare, domnule! Pentru că practic nu avem!

Diamandescu îşi ridică picioarele peste braţul fotoliului.

— Ia trage-i tu un discurs electoral, Nelule!

Dora intră în sufragerie, ţinându-se de mobile. Pe frunte îşi legase o batistă udă. Îi pocnea capul de durere.

— Tot n-aţi prins Salvarea? Doamne! Noaptea asta nu se mai termină!

Ciprian se interesă peste umăr:

— Ce face aia? V-aţi mai uitat?

— Acum cinci minute încă le mai soilea, răspunse Diamandescu.

— Da, doarme, spuse Dinu coborând scara interioară. A ras pe puţin două sticle de alcool. Ştiu ce am avut în bar.

Dora îl privi scurt. Era livid, neliniştit, vizibil preocupat de o idee a lui, străină de tot ce se petrecea acum în casă.

— Eu nu cred că-i cea mai bună soluţie, observă Virginia ridicându-se anevoie.

— Care? se interesă Manole Paulian.

— Asta, cu Salvarea. Repet, ne compromitem.

Se îndreptă spre WC, mormăind:

— Ce m-o fi apucat, că doar n-am luat ieri Nefrix. Dacă aş fi bărbat, aş zice că am prostată.

În spatele ei, Gioni făcu un gest semnificativ: „E veselă! Cu fundiţă la scufiţă.“

Manole observă mişcarea şi îşi coborî repede privirea: „Noi, bătrânii, ar trebui să fim prudenţi. Totul se interpretează…“

„Unde dracu’ i-a pus? se frământa Dinu frângându-şi degetele. Am căutat peste tot. A rămas să iau cărţile la rând… Doar dacă nu i-a dus la mă-sa…“

Asta constituia însă o simplă ipoteză, nerealistă dacă o cunoşteai pe Gigeta. Era fire ascunsă iar în materie de bani, misterul devenea blindat. Nu spunea niciodată ce salariu exact are, nu sufla un cuvânt despre economiile personale.

Ciprian abandonă telefonul:

— Mai încercaţi şi voi. Mă duc să-mi dau cu puţină apă pe faţă.

Pe coridor, se ciocni de Virginia, care vorbea singură.

— Doarme, dar părerea mea e să vă mai gândiţi. Când o să ajungeţi la anii mei, continuă în sufragerie, veţi înţelege că reputaţia nu se repară niciodată…

— Categoric, aveţi dreptate, aprobă maşinal Gioni Diamandescu.

Ochii îi căzură întâmplător asupra nevesti-si. Stătea într-o poziţie incomodă, cu spatele rigid şi mâinile în poale, cu palmele răsucite în sus. Privea fix spre fereastră, fără expresie. De altfel, nu o dată se mirase de mica frecvenţă a clipitului Ninei. Uneori, treceau minute întregi fără un singur fluturat de gene. În neclintirea ei, părea un tablou. Un zâmbet alunecă, pe buzele lui Diamandescu:

„Leoaică odihnindu-se…“

— Cât să fie ceasul?

— Cinci jumătate, răspunse Nelu Ciprian ştergându-şi mâinile cu batista.

Prosoapele Paulienilor arătau dezgustător, după cum greţoasă era toată ambianţa din oficiu: săpun cu fire de păr – păr de altfel peste tot – ghemotoace de vată, chibrituri folosite la curăţatul urechilor, WC murdar…

Nina se ridică oftând:

— Mă duc să mă răcoresc şi eu puţin…

Ciprian schiţă câteva mişcări de dezmorţire.

— Ai energie, domnule! observă Diamandescu. Acum, dacă tot simţi nevoia de mişcare, stinge lampa aia şi ridică oblonul. Ne sufocăm aici.

Un val de aer proaspăt pătrunse în încăpere. În lumina crudă a zorilor, ravagiile nopţii erau vizibile. Privind-o

acum, nimeni n-ar fi putut afirma despre Dora că este de fapt o femeie fermecătoare, bătrânii păreau mumificaţi; „şi nici noi ăştilalţi nu arătăm mai bine“, conchise Diamandescu trecându-şi palma peste bărbia aspră. Nu-l avantaja obrazul neras. O ştia fără să se uite în oglindă.

— Şi totuşi ce facem? întrebă Ciprian. Stăm aşa, toată ziua?

— Vă rog, scânci Manole. Nu plecaţi…

— Parcă aud un piu-piu! observă Virginia.

— E deşteptătorul băiatului îl pune în fiecare zi… pentru teme.

Gioni îşi înăbuşi căscatul.

— Eu v-am spus soluţia! O încărcăm în maşină şi o depunem la spital. Tu ce spui, Dinule?

— Mi-e absolut egal. Faceţi ce vreţi, dar nu mă obligaţi să pun mâna pe ea. Mi-e scârbă! urlă brusc şi ceilalţi tresăriră. Vărs! Înţelegeţi?!

Nina îi puse mâna pe umăr.

— Cuminte, Dinule. Eşti bărbat în toată firea…

— St! făcu Ciprian de la fereastră. Potoliţi-vă. A venit puştiul şi vă aude.

— Cine? întrebă Manole, Crişan?

— Da.

Gioni începu să râdă:

— Se întoarce la ore mici. Calcă bine…

— A dormit la un coleg, explică bătrânul. I-a permis Gigeta.

— De ce s-a sculat aşa devreme? întrebă absentă Nina. Parcă sunt în vacanţă.

— Are engleza la ora opt… mai trebuie să facă o temă… asta a fost condiţia…

Crişan se opri mirat în pragul sufrageriei. Salută politicos rotindu-şi ochii prin încăpere. Era deprins cu musafirii, dar ceva în atmosferă îl făcea să intuiască faptul neobişnuit. Privirea i se opri la bunicu-său, care începu să-şi mişte mâinile agitat.

— Am avut câţiva oaspeţi, nu-i aşa… Ne-am luat cu vorba…

Băiatul se uită din nou la fiecare. Când o văzu pe Dora roşi, îşi muşcă buzele şi o zbughi spre camera lui.

— Ai grijă să n-o trezeşti pe mamă-ta, spuse Virginia dar băiatul n-o auzi.

Gioni se uită nedumerit la Dinu:

— Du-te, mă, după el şi vrăjeşte-i ceva! O găseşte acolo pe mă-sa legată ca un cârnat şi tu stai ca blegul să…

Cuvintele i se opriră pe buze. Crişan, palid, cu chipul slăbuţ desfigurat de spaimă, articulă greu:

— Mama…

Închise dosarul, îşi luă din mers sacoul şi părăsi biroul.

„La urma urmei, şi mâine e o zi.“

Capitolul IX

ULTIMUL NASTURE

Crişan se desprinse din braţele materne ale Ninei şi se refugie lângă bătrânul Paulian.

— Ce are mama, bunicule?

În chip ciudat, nu plângea. Doar ochii îi străluceau văpaie.

Păreau gata să ia foc şi, fără să vrei, îţi plecai privirea.

— Bunicule!… A murit mama?…

Manole îi mângâie capul. Nu se aflase niciodată într-o situaţie mai grea.

— Se odihneşte, dragă… Ai să înţelegi tu…

Diamandescu se simţea perplex. „Ăştia-s chiar toţi nebuni?“

— Dinule! Du-l pe ăsta micu’ undeva. Nu-i un spectacol pentru el.

Tânărul Paulian bâigui rătăcit:

— Un’ să-l duc?

Crişan se agăţă de bunicu-său. Avea în faţa ochilor o singură imagine care avea să-l urmărească toată viaţa, amintire pregnantă şi fioroasă despre maică-sa: picioarele deformate, labele cu monturi, noroi între degete şi ciorapii ferfeniţiţi. Nu văzuse niciodată ceva mai urât. Se apropiase tiptil şi îşi luase inima în dinţi ca atunci când se jucau „cine are curajul să traverseze strada pe roşu?“ Întinsese degetul

ca spre o fiară adormită. Atinsese montul. Văzuse ochii sticloşi, gura căscată…

— Zi, bunicule… A murit… de tot?

— Taci, puiule, îl linişti Virginia. Nu sunt chestiuni pentru vârsta ta.

Dora îşi trecu degetele prin părul cleios. Parcă s-ar fi trezit din leşin:

— Nu credeţi că trebuie anunţată Poliţia? Ce mai aşteptăm?

Ciprian se învârtea prin odaie. Fluiera încetişor, cu mâinile în buzunare. Se opri brusc, balansându-se pe genunchii ţepeni;

— Care naiba aţi lichidat-o? Ăia vin în maximum un sfert de oră şi numai putem discuta.

Diamandescu râse:

— Te aştepţi la o mărturisire completă?

— Că merita să crape…

Realiză prezenţa copilului şi încercă să depăşească momentul:

— Trebuie să ştim ce spunem.

— Nu fi ridicol, *mon ami*, îl admonestă moale Diamandescu. Cum adică „ce spunem?“ Suntem complici? A fost o chestie premeditată?

Dinu se pronunţă sumbru:

— Eu ştiu ce să spun. A crăpat o bestie!

— În locul tău, aş mai reflecta, surâse Gioni.

Ciprian îşi frecă braţele, de parcă ar fi încercat să-şi pună sângele în mişcare.

— Că unul dintre noi e autorele, nu încape nici o îndoială.

— Asta-i treaba Poliţiei, interveni Virginia. De aceea i-am chemat.

Ciprian îngână ca pentru sine:

— Mi-ar place s-o ştiu înaintea lor.

— Greu, *mon cher*! observă Diamandescu. Toţi ne-am foit prin zonă, şi nu o dată, şi ca să fim cinstiţi „toţi am avut chef s-o strângem de gât“. Unul din noi a fost mai spontan.

Dora începu din nou să plângă:

— E înfiorător…

Ciprian o consolă mecanic:

— Încă puţin, iubito… Se termină repede…

Reveni fără tranziţie la întrebarea care-l obseda:

— Care din voi? Al dracului să fiu, dată pot să-mi dau seama…

Diamandescu propuse sarcastic:

— Trage la sorţ.

— Nu fă pe deşteptul!

— Şi tu pe sportivul! Îţi pasă de nefericita aia ca de ziua de alaltăieri. S-a trezit în tine însă competiţia. Vrei să fii primul care descoperă… S-o iei înaintea ălorlalţi.

— Nu trebuie să vă certaţi, copii. Vom şti la timpul cuvenit.

Manole Paulian îi vedea ca prin ceaţă. Mângâie capul lui Crişan care adormise ghemuit lângă el şi se ridică încet, ca să nu-l trezească. „Eu ştiu cine… Sunt singurul care ştie…” Se uită speriat în jur de parcă cineva i-ar fi putut auzi gândul şi intră în camera lui Crişan, făcând eforturi să nu-i lunece ochii spre pat.

„Nu i-am aprins nici măcar o lumânare… Toţi nişte păgâni!“

Privi furiş în spate, apoi pe fereastra deschisă. Nu-l vedea nimeni. Înşfăcă iute, hoţeşte deşteptătorul electronic de pe masă şi-l băgă în buzunar. Înainte de a se întoarce în sufragerie trecu prin odaia lui. Un urlet continuu şi inconfundabil, din ce în ce mai apropiat sfredelea liniştea alarmând păsărelele şi câinii cartierului. Sirena poliţiei.

* * *

La ora cinci după amiază, se terminase. Plecaseră, toţi: poliţie, procuror, medic legist, fotograf – o grămadă de oameni care se mişcau prin casă cu o siguranţă năucitoare,

de parcă s-ar fi aflat la domiciliul personal – cadavrul Gigetei fusese ridicat.

Rămăseseră doar el şi Virginia. Primul, cu greu urnit, fusese Crişan. Părinţii lui Florin consternaţi, plini de compasiune se oferiseră să-l găzduiască un timp, ba chiar să ia copilul cu ei în vacanţă. „Oameni grozav de cumsecade, nu încape îndoială…“

O luaseră apoi din loc unul după altul, pe măsură ce-şi dăduseră declaraţiile. Întâi Ciprienii – Dora total prăbuşită la braţul lui Nelu, concentrat până la crispare asupra misterului nedezlegat; Nina, îmbătrânită peste noapte, dar stăpână pe ea, nu uitase să-şi ia rămas bun de la bătrână, adresându-le cuvinte pline de blândeţe. Ceilalţi părăsiră casa, ca pe o sală de aşteptare unde nu ai făcut conversaţie cu vecinii. Diamandescu, obosit de noaptea albă şi nu de evenimente, îşi pierduse răbdarea şi claxona de zor afară.

După declaraţia lui Dinu, scăpaseră în sfârşit de „oficiali“. Bineînţeles, ancheta nu se isprăvise, cercetările abia începuseră, aveau să continue cu emoţii şi tracasări (rezolvi şi mai ales nu clasezi un dosar de crimă aşa, hocus-pocus, asta o ştia şi Manole) dar acum se bucura. Urmau câteva ceasuri, o noapte întreagă de linişte. Cel puţin până mâine dimineaţă, se putea odihni! Trebuie să doarmă, în primul rând, dar după aceea, gândurile aveau să se rânduiască singure, de la sine…

— Mai caută şi tu, tată, spuse Dinu în loc de rămas bun.

— Ce să caut?!

— Sufletul ei nepieritor! La naiba! Banii!… Erau într-un port-fard de plastic albastru cu fermoar.

Vorbea precipitat, nu-şi putea stăpâni mişcările şi pe chipul galben, toate trăsăturile căzuseră spre bărbie.

— Tu unde te duci? se interesă Virginia.

— La Diamandeşti. Mă odihnesc câteva ceasuri. Sunt frânt. Aici nu suport. Mă întorc mai târziu…

Îşi izbi cu furie pumnul în palma deschisă:

— Unde mama ei a putut să-i ascundă?! Al dracului să fiu, dacă nu fac ferfeniţă casa asta!

Manole privi înfiorat în urma lui:

— Cât de puţin a iubit-o!…

Bătrânul se întoarse din grădină, târându-şi picioarele. La fiecare doi-trei paşi se oprea răsuflând greu, dar se simţea mulţumit. Scăpase de ceasornic, singurul care dovedea… Întâi, se gândise să-l îngroape, pe urmă, îi venise o idee mai bună. În faţa casei staţiona camionul gunoierilor venit să deşarte containerele de pe stradă… Spărsese deşteptătorul şi-l învelise într-o gazetă… Aruncase pachetul direct în gura maşinii, a camionului, sau cum i-o fi spunând. Ţiganii, în nădejdea vreunui chilipir, selecţionau gunoiul înainte, când se afla încă în pubele.

Nimeni n-avea să observe dispariţia ceasului. Poate Crişan, dar n-o să dea importanţă amănuntului. Şi până se întoarce băiatul…

„Când te gândeşti ce simplă-i chestiunea!…“ Dacă nu ceilalţi, măcar Dinu care cunoaşte casa trebuia să-şi dea seama… Crişan se trezea greu. Mai avea şi obiceiul să-şi lase câte o temă pentru dimineaţa… Parcă acum, în vacanţă, nu face la fel cu engleza? Îi cumpăraseră drăcia asta electronică, mai sigură decât trâmbiţele arhanghelilor… Te trezea şi din morţi. Când plecase aseară, deşi dormea în vecini, îl pusese să sune ca de obicei, la cinci şi jumătate…

— Ori, şopti Manole, privind o pasăre – rândunică să fie? – care spinteca cerul, dacă Gigeta ar mai fi trăit la cinci şi jumătate, ar fi fost imposibil ca ceasul să nu o trezească. Murise deci *înainte*. Toţi s-au perindat prin odaie şi au găsit-o vie. Şi nu minţeau. Aşa o şi lăsaseră. Cum am lăsat-o şi eu în jur de cinci şi un sfert… Iar după mine, doar ea a mai intrat… Tot ea a oprit şi deşteptătorul.

Se gândea la Nina, dar ciudat, nu ca la o criminală, cu compasiune… Fusese jignită adânc, dureros, cum numai o

femeie putea fi jignită… Cedase cine ştie cărui impuls criminal care zace probabil în fiecare din noi… Unii scăpăm teferi, scutiţi de momente de viaţă cheie. Nina nimerise în mijlocul vârtejului… Femeile la o anumită vârstă au momente de iresponsabilitate… În fond, conchise, e o persoană cumsecade şi grozav de nefericită…

„Eu unul n-am să vorbesc cu nimeni… N-am să spun nimic… Poliţia să se descurce… Dumnezeu să hotărască… Bine că n-a făcut-o Dinu…“

Virginia, la oglindă, gata de plecare îl luă în primire:

— Unde ai fost?

— Am luat puţin aer…

Se interesă convenţional:

— Nu mai stai?

— Ce să mai stau?! Mi-a ajuns.

Îl văzu prin oglindă aplecându-se şi ridicând ceva de jos:

— Ce-ai mai găsit?

Bătrânul îi arătă un obiect mic, strălucitor:

— Ce-i aia?

Manole Paulian zâmbi:

— Un nasture… Ultimul nasture…

Virginia îl măsură scurt dar îşi stăpâni consternarea. De altfel se simţea şi prea obosită pentru reacţii incomode.

„Bietul Manolache s-a zaharisit. În fond, nu-i de mirare că n-a rezistat… Auzi, ce-i zornăie în cap!… Nasturi! După asemenea tragedie…“

— Cheamă-mi, te rog, un taxi.

Avea să se întoarcă acasă. La aşternutul ei, la scrinul din lemn de măr, la fotografia din 1930 a lui Titi în mare ţinută, la emisiunile BBC, la ceaiul de cătină. Nu îndrăznea să-şi mărturisească, nici măcar ei însăşi, cât se simţea de mulţumită.

* * *

Ştefan Dumitraşcu îşi privi ceasul. Încă o oră până la Londra. Noroc că escala nu dura mult, englezii sunt expeditivi. Ardea de nerăbdare să ajungă la New-York, pentru care făcuse o adevărată pasiune. Văzuse mai toate oraşele mari ale Europei, fusese în Canada şi, într-o scurtă vizită la Tokio, dar nicăieri nu se simţise atât de fericit, de tânăr, cu senzaţia că se află acasă. Destul de ciudat pentru că în general, oamenii săriţi de 40 de ani acuzau aceleaşi rezerve faţă de metropola americană: îi speria, îi copleşea sentimentul de altă planetă, de „prea târziu pentru mine. Poate dacă aş fi fost mai tânăr, m-aş fi adaptat… Aşa, m-aş mulţumi cu Parisul…“

Dumitraşcu trase cu plăcere aer în piept, se simţea vibrând de energie. Chemă stewardesa şi tot prin semne, ca să n-o trezească pe Lelia, îi ceru încă un whisky dublu. Se uită apoi înduioşat la nevastă-sa care respira uşor, cu mâna uitată în mâna lui.

Stewardesa se rezemă de bar:

— Un dublu pentru rechinul de acolo… Mai iute, căci tipu-i însetat.

Barmaniţa lăsă pila de unghii:

— Fiică-sa e superbă.

Cealaltă surâse strâmb:

— Hm, fiică-sa! Aşa te ţine pe tine tac’tu de mână când dormi?

Dumitraşcu sorbi din pahar, regretând o ţigară aprinsă. Ar fi însemnat însă să se mişte, s-o deranjeze pe Lelia. Fără voie, gândurile se întoarseră la ziua de ieri. Doar ieri… Parcă trecuse un an. Namila aia, muierea cu coadă, avea probabil remuşcări acum. Poate se mărturisea vreunui popă, sau făcea declaraţii lăcrămoase într-un birou de poliţie. Proasta nu ştia că asasinase… o moartă.

Totul se desfăşurase atât de simplu, atât de uşor….

…Rămăsese în preajma casei. Scandalul izbucnit la intrarea Gigetei în sufragerie putea fi auzit şi din stradă. Fusese odioasă, rănise greu, nu cruţase pe nimeni.

Încercase atunci două certitudini: bestia era dispusă să ajungă şi în iad ca să-şi atingă scopul (un scop cretin, pe măsura ei, adică să-l ţină pe ăla în lanţuri toată viaţa) iar în drumul spre iad avea să tragă, după ea cât mai multe victime. Ăsta era însă un drum pentru care Dumitraşcu n-avea nici un fel de chemare.

Se hotărâse într-o clipă. Fereastra era deschisă, nenorocita drogată, legată, incapabilă să se apere. O sufocase cu perna, aproape fără efort. Când auzise uşa deschizându-se, sărise înapoi, în curte. Lipind zidul, se uitase înăuntru. Femeia mare şi blondă se năpustise ca o fiară asupra patului. Apucase perna, *aceeaşi pernă*, apăsând-o cu toată forţa.

Peste câteva minute, în maşină, cu capul rezemat de volan, fusese cuprins de un râs sălbatec…

„Dacă nu-i vreo fraeră sentimentală, conchise Dumitraşcu sorbind ultima înghiţitură, scapă fără probleme. Oricare dintre indivizii de acolo, îi puteau veni de hac. Gigeta îi isterizase pe toţi. Genul de dosar care se clasează…“

Ecranul de deasupra cabinei de pilotaj începu să sclipească. Stewardesa zâmbi fermecător în microfon, încercând să acopere vâjâitul motoarelor,

— Ladies and gentlemen… Peste zece minute aterizăm la Londra. Vă rugăm stingeţi ţigările şi puneţi-vă… Compania de transporturi aeriene… echipajul condus de… Vă mulţumim.

Cuprins

1. O mie de nasturi 6
2. Nasturele de sidef 32
3. Nasturele cu sclipici 67
4. Nasturele de pâine 94
5. Nasturele necunoscut 119
6. Nasturele de catifea 151
7. Un nasture baroc 176
8. Nasturi amestecaţi 204
9. Ultimul nasture 233